

Kajaanin kaupunki

TILINPÄÄTÖS **2020**

Kaupunginhallitus 30.3.2021 § 70
Kaupunginvaltuusto 31.5.2021 §

Tilinpäätös 2020 sisällysluettelo

1 Toimintakertomus	4
1.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset	4
1.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	4
1.2.1 Kaupunginjohtajan katsaus	4
1.2.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	7
1.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	13
1.2.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa	21
1.2.5 Tilipäätöksen vaikutus kuluvaan vuoteen talousarvioon ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	23
1.2.6 Kaupungin henkilöstö	25
1.2.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista asioista	31
1.2.8 Ympäristötekijät	34
1.2.9 Muut ei-taloudelliset asiat	36
1.3 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	37
1.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	39
1.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	39
1.4.2 Toiminnan rahoitus	44
1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset	47
1.6 Kokonaistulot ja -menot	51
1.7 Konsernin toiminta ja talous	53
1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	53
1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus	53
1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	54
1.7.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	54
1.7.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	55
1.8 Keskeiset liitetiedot	62
1.9 Tilikauden tuloksen käsittely	63
1.9.1 Tilikauden tuloksen käsittely	63
2 Talousarvion toteutuminen	64
2.1 Kaupunkistrategian toteutuminen	64
2.2 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	70
2.2.1 Peruskaupungin investointiosa	70
2.2.2 Konsernihallinto	72
2.2.3 Sivistystoimiala	88
2.2.4 Ympäristötekniikan toimiala	104
2.2.5 Kainuun pelastuslaitos -toimiala	118
2.2.6 Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisesta, peruskaupunki	123
3 Tilinpäätöslaskelmat	124
3.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet	124

3.2 Tuloslaskelma	124
3.3 Rahoituslaskelma	125
3.4 Tase	126
3.5 Konsernilaskelmat	128
4 Tilinpäätöksen liitetiedot	132
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	132
4.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	134
4.3 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	135
4.4 Tasetta koskevat liitetiedot	138
4.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	145
4.6 Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	147
4.7 Kirjanpito kirjat ja tositelajit	149
5 Eriytetyt tilinpäätökset	150
5.1 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen	150
Kajaanin kaupunginteatteri -liikelaitos	152
Kajaanin Vesi -liikelaitos	173
Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos	196
Kajaanin Mamselli -liikelaitos	216
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	235
5.2 Tytäryhtiöiden toimintakertomus ja tilinpäätöstiedot	260
Kajaanin Teknologiakeskus Oy	260
Loiste Oy	263
Kajaanin Energiatuotanto Oy	267
Kainuun Voima Oy	268
Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus	269
Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari	270
Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	272
Edukai Oy	275
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä	278

1 Toimintakertomus

1.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Kuntalaki 115 §: Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä.

1.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.2.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Covid 19-viruksen aiheuttama koronapandemia on vaikuttanut lähes kaikkeen toimintaan vuonna 2020 ja erityisesti maailmantalous on kärsinyt siitä. Kainuun ja Kajaanin osalta koronan haitalliset vaikutukset viime vuonna jäivät varsin vähäisiksi.

Elinkeinojen kehittämisen osalta vuoteen 2020 mahtui monenlaisia asioita. Merkittävin uusi asia oli Tieteen tietekniikan keskuksen (CSC) LUMI-supertietokoneen rakentamisen varmistuminen Renforsin Rantaan. LUMI mahdollistaa kehittämissympäristön, jossa voidaan muun muassa kehittää tekoälyä ja monenlaista TKI-toimintaa. Skoda Transtech Oy:llä säilyi täystyöllisyys olemassa olevien kalustotilausten ansiosta. St1 Biofuels Oy:n koetehtaan bioetanolitotuanto on edelleen testaus- ja kehittämissä vaiheessa ja lähivuosina on mahdollista varsinaisen tehdasyksikön toteutus. Terrafame Oy:n akkukemikaalitehdas on aloittelemassa toimintaansa. Pelialan sekä tekoälyä ja robotiikkaa hyödyntävät yritykset voi selkeästi luokitella Kajaanin kasvualoiksi.

Kaupungin elinvoimapaalvelut aloitti omana tulosityksikkönään. Yrityspalvelusetelien kysyntä oli ilahduttavan suurta ja ne saatiin kaikki jaettua. Samoin valtion kustantaman pienyrityksien koronatuen jakaminen saatiin hoidettua mallikkaasti.

Pahin takaisku elinvoimapuolelle tuli lentoliikenteen osalta. Saavutettavuus on yksi tärkeimmistä perusedellytyksistä elinkeinoelämän kasvulle ja siksi Kajaanin lentoliikenteen varmistuminen on jatkossa yksi tärkeimmistä elinvoimaisuuden kehittämistavoitteista.

Yritystilojen kysynnässä tapahtui myönteistä kehitystä. Kajaanin Teknologiakeskus Oy:n tilojen käyttöaste oli noin 95 % ja yhtiö ylsi ylijäämävaiheeseen tulokseen. Yritystonteilla on ollut hyvä kysyntä ja niitä pitää kaavoittaa lisää lähivuosina. Metallialan osajista on pulaa Kajaanissa niin Transtechilla kuin pienemmilläkin yrityksillä. Tähän pullonkaulatekijään on kaupunki lähtenyt yhdessä yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa kehittämään ratkaisukeinoja.

Työllisyys notkahti hieman koronan takia vuoden alkupuoliskolla, mutta palautui loppuvuodesta entiselleen. Avomien työpaikkojen määrä kasvoi selvästi loppuvuotta kohden. Työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto-ongelma näkyy työvoimapoluna muutamilla toimialoilla. Pahiten tästä kärsivät alat, joilla tarvitaan vaativaa asiantuntijuutta tai erityisosaamista omaavia työntekijöitä.

Tilinpäätös vuodelta 2020 koko kaupungin osalta on noin 12 miljoonaa euroa alijäämäinen. Todellinen tulos on noin 7,5 miljoonaa alijäämäinen, koska tulosta rasittava koulutusliikelaitoksen rahaston purku (4,5 miljoonaa euroa) palautuu poistoerona takaisin tulevaisuudessa, eikä siten ole lopullinen kuluerä. Oman toiminnan ja talouden osalta kaupunki selvisi koronavuodesta pelättyä paremmin. Toimintatuotoissa tuli menetyksiä, mutta toisaalta toimintakuluissa saatiin merkittäviä säästöjä. Loiste Oy:n ennakoidusta 9,6 miljoonan euron osingosta jätettiin ottamatta ulos noin 4 miljoonaa euroa. Yhtiön omistajat halusivat näin tasata vuoden 2019 ylimääräistä osinkotuloutustaan. Kokonaisvaikutuksena yhtiön omaan käyttöön jäi näin ollen 8 miljoonaa euroa suunniteltua enemmän.

Myönteisiä asioita vuoden 2020 taloudellisessa tuloksessa oli lukuisia. Koulutusliikelaitoksen vahva tulos ja kaikkien muidenkin liikelaitosten ylijäämäiset tulokset, kaupungin velkaantumisen saatiin katkaistua, Lyseon investointi alitti huomattavasti budjettinsa ja talouden sopeuttamisohjelma saatiin toteutettua suunnitellusti. Samoin kaupungin toiminnalliset tavoitteet toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Kaupungin toteutuneet tulot ja menot poikkesivat suuresti talousarvion mukaisesta tavoitteesta. Korona sekoitti koko valtakunnan tasolla kuntien taloudenpitoa ja se näkyi myös Kajaanin kaupungissa.

Suurin selittävä tekijä alijäämään johtuu Kainuun sotien noin 27 miljoonan euron alijäämästä. Tästä alijäämästä noin puolet eli 14 miljoonaa euroa kaatuu Kajaanin kaupungin vastattavaksi. Kunnilla on ollut aiempina vuosina vaikeuksia kattaa sotien alati kasvavia kustannuksia. Viime vuonna tulivat vielä ylimääräisinä kustannuksena sotien koronakustannukset sekä työntekijöiden palkkaharmonisoinnin kulut. Kumpakaan näistä isoista kulueristä ei pystytty ennakoimaan vuoden 2020 talousarvioon. Koronan aiheuttamat ylimääräiset nettokulut olivat noin 7 miljoonaa euroa ja ne alkoivat kertyä maaliskuussa. Palkkaharmonisointi on ollut sotella neuvotteluissa ja valmistelussa vuosien ajan. Arviot sen suuruudesta vaihtelivat 5 - 30 miljoonan euron välillä. Lopullinen kustannustaso (noin 12 miljoonaa euroa) hyväksyttiin vasta aivan viime vuoden lopussa ja samalla selvisi kustannusten kohdentaminen eri vuosille.

Valtionosuudet toteutuivat melkein 20 miljoonaa euroa yli arvioidun. Suurin selittävä tekijä tähän löytyy valtion ylimääräisinä maksamista koronakompensaatioista. Liikelaitokset ylsivät kokonaisuutena tarkastellen selvästi ylijäämäisiksi.

Menneen tilikauden vuosikate oli noin 8 miljoonaa euroa. Vuosikate riittää kattamaan noin 50 prosenttia poistoista ja investointien tulorahoitusosuus on noin 14 prosenttia. Lainakanta on Kajaanissa 126,9 miljoonaa euroa ja lainamäärä laski hivenen edellisestä vuodesta. Asukasta kohden lainaa on 3471 euroa. Peruskaupungin nettoinvestoinnit olivat viime vuonna noin 19 miljoonaa euroa ilman KAVO-kauppaa. Merkittävimpiä yksittäisiä investointikohteita olivat Lyseon valmiiksi saattaminen, Kauppakadun investointi sekä Pikku-Ketun päiväkotit. Liikelaitosten investoinnit olivat yhteensä noin 6,7 miljoonaa euroa.

Tulevien vuosien kannalta merkittävä lisätulon lähde on 185 miljoonan euron kokoinen sijoitussalkku, joka oli olemassa ensimmäistä vuottaan menneellä tilikaudella. Se koostuu 150 miljoonan pitkäaikaisista sijoituksista ja 35 miljoonaa euron lyhytaikaisesta sijoitustilistä. Sen markkina-arvo kasvoi vuodessa 5 prosenttia eli noin 9 miljoonaa euroa, mutta vuonna 2020 tuottoa ei vielä otettu ollenkaan kaupungin kassaan.

Vuosi 2020 osoittautui monin tavoin haastavaksi. Kaupungin taloutta rasittivat lukuisat epätyypilliset menoerät, joita osittain paikkasivat poikkeuksellisen suuret valtionosuudet. Mennyt vuosi on nyt kuitenkin eletty ja sen aikana käytetyt rahaerät ja tehdyt asiat on kirjattu tähän tilinpäätösasiakirjaan. Tilinpäätös kuvaa mennyttä ajanjaksoa ja katseet pitää olla suunnattuina eteenpäin. Nykyinen kaupunkistrategia on hyvä työväline ja sen avulla etenemme kohti tulevaisuutta. Kajaanin kaupungin asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen, kaupungin veto- ja pitovoiman vahvistaminen sekä yrittämisen edellytysten parantaminen ovat tavoitteiden ytimessä tällä hetkellä.

Kaupunkikuvan, kaupungin tunnettavuuden ja positiivisen imagon kehittämiseen tarvitaan nykyistä enemmän panostuksia ja oikeita toimintatapoja. Hyviä asioita ja luontaisia vahvuuksia strategian toteuttamisen pohjaksi löytyy yllättävän paljon. Asukasluvun lievä aleneminen (erityisesti työikäisten), muuttohalukkuus kaupunkiimme ja yrittäjyyden vähäisyys valtakunnan keskiarvoon nähden ovat parannettavia asioita kaupungissamme. On hyvä, että keskeisimmät vahvuudet, heikkoudet ja mahdollisuudet on tunnistettu. Tältä pohjalta meidän on hyvä toteuttaa kaupunkistrategiaamme ”Luontokaupunki Kajaani -kasvun kärjessä 2022”.

Kaupunkimme on saavuttanut arvokkaan 370 vuoden iän. Olkaamme aidosti ylpeitä iästään huolimatta vetreästä kaupungistamme.

Jari Tolonen
kaupunginjohtaja

1.2.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunginvaltuusto

Kortelainen Miikka, pj.	VAS
Meriläinen Timo, 1. vpj.	PS
Ojavuo Maarit, 2. vpj.	KESK
Hatva Teuvo	KESK
Patronen Kaija	KESK
Rantala Johanna	KESK
Paukkeri Tero	KESK
Ålander Tanja	KESK
Okkonen Arto	KESK
Karppinen Veli-Matti	KESK
Niemelä Paavo	KESK
Rimpiläinen Anni	KESK
Seilonen Anne	KESK
Pyykkönen Pauli	KESK
Tornberg Raimo	KESK
Poutiainen Jukka	KESK
Myllylä Raili	VAS
Kaikkonen Vesa	VAS
Leivo Veli-Pekka	VAS
Kyllönen Sari	VAS
Räisänen Aki	VAS
Mikkonen Ritva	VAS
Lämpsä Jouni	VAS
Huotari Panu	VAS
Kyllönen Antero	VAS
Suutari Eero	KOK
Juntunen Hannu	KOK
Sistonen Toivo	KOK
Sarparanta Tiina	KOK
Laatikainen Tuomas	KOK
Toppinen Ari	KOK
Leppänen Akseli	KOK
Ojala Katriina	KOK
Piirainen Raimo	SDP
Oikarinen Markku	SDP
Varimo Pertti	SDP
Kiljunen Ella	SDP
Ohtonen Helena	SDP
Tartia-Jalonen Aila	SDP
Heikkinen Tiina	SDP
Aavakare Eila	PS
Partanen Minna	PS
Arffman Pasi	PS
Kilpeläinen Pasi	PS
Niva Teemu	PS
Keränen Silja	VIHR
Kempainen Anne	VIHR
Huusko Päivi	VIHR
Niiranen Esa	VIHR
Karvinen Hanna	VIHR
Kempainen Hannu	KD

Tilivelvolliset toimielinten jäsenet

Kaupunginhallitus

Jäsenet

Hatva Teuvo, pj.
Oikarinen Markku, 1. vpj.
Sistonen Toivo, 2. vpj.
Paukkeri Tero
Rantala Johanna
Fonselius Päivi
Kaikkonen Vesa
Juntunen Hannu
Aavakare Eila
Ohtonen Helena
Keränen Silja

Henkilökohtaiset varajäsenet

Okkonen Arto
Varimo Pertti
Leinonen Voitto
Niemelä Paavo
Ålander Tanja
Myllylä Raili
Räisänen Aki
Käsmä Jouko
Partanen Minna
Kiljunen Ella
Kemppainen Anne

Tarkastuslautakunta

Jäsenet

Toppinen Ari, pj.
Arffman Pasi, vpj.
Kyllönen Sari
Klemetti Kyösti
Törrö Leena

Henkilökohtaiset varajäsenet

Leppänen Akseli
Romppainen Mikko
Mikkonen Ritva
Lesonen Jouni
Tartia-Jalonen Aila

Keskusvaalilautakunta

Jäsenet

Latvakangas Osmo, pj.
Komulainen Onerva, vpj.
Kinnunen Kari
Rönkkö Emilia
Väisänen Antero

Ei-henkilökohtaiset varajäsenet mainitussa järjestyksessä

1. Schroderus Antti
2. Niemi Jorma
3. Elfving Seppo
4. Immonen Marjatta
5. Ohinmaa Onerva

Sivistyslautakunta

Jäsenet

Leivo Veli-Pekka, pj.
Karppinen Veli-Matti, vpj.
Tornberg Raimo
Nyman (ent. Seilonen) Anne
Laatikainen Tuomas
Ojala Katriina
Lämpsä Jouni
Kyllönen Noora
Meriläinen Timo
Ohtonen Helena
Kemppainen Anne

Henkilökohtaiset varajäsenet

Räisänen Aki
Heikkinen Mika
Bayraktar Nihat
Kangasharju Marjo
Leppänen Akseli
Pöri Ursula
Korkkonen Petja
Talvi Katja
Kääminen Teppo
Kolli-Kauppinen Annamaija
Jyrkäs Nina

Liikunta- ja kulttuuriasioiden neuvosto

Jäsenet

Huusko Päivi, pj.
Karppinen Veli-Matti, vpj.
Kinnunen (ent. Korhonen) Eveliina
Heikkinen Janne
Juppi Tuula
Klemetti Harri
Enroth Paavo
Partanen Minna
Pesonen Mikko

Henkilökohtaiset varajäsenet

Karvinen Hanna
Heikkinen Mika
Hongisto Anja
Peltonen Lauri
Huotari Teija
Hynynen Evelyn
Uurtomies Terje
Alanne Olga
Tolonen Iikka

Ympäristötekniinen lautakunta

Jäsenet

Patronen Kaija, pj.
Mikkonen Ritva, vpj.
Poutiainen Jukka
Ålander Tanja
Leinonen Markus
Huotari Panu
Seppänen Irja
Kilpeläinen Pasi
Kempainen Kari
Tartia-Jalonen Aila
Huusko Päivi

Henkilökohtaiset varajäsenet

Niemelä Paavo
Pyy Mervi
Ikonen Teemu
Kinnunen (ent. Korhonen) Eveliina
Leinonen Voitto
Hautajoki Antti
Komulainen Onerva
Pyy Markku
Pesonen Mikko
Keränen Pirra
Karvinen Hanna

Ympäristötekniisen lautakunnan lupajaosto

Jäsenet

Kyllönen (ent. Heikkinen) Tiina, pj.
Leinonen Voitto, vpj.
Ålander Tanja
Lokka Jarmo
Tervonen Jouni

Henkilökohtaiset varajäsenet

Tartia-Jalonen Aila
Maunu Mikko
Kinnunen (ent. Korhonen) Eveliina
Kinnunen Eero
Huotari Veikko

Pelastuslautakunta

Jäsenet		Henkilökohtaiset varajäsenet	
Juntunen Maija	Hyrynsalmen kunta	Tolonen Helka	Hyrynsalmen kunta
Kyllönen Antero, pj	Kajaanin kaupunki	Heikkinen Janne	Kajaanin kaupunki
Kangasharju Marjo	Kajaanin kaupunki	Korhonen Eila	Kajaanin kaupunki
Kilpeläinen Pasi	Kajaanin kaupunki	Tihinen Ari	Kajaanin kaupunki
Tervämäki Aimo, vpj.	Kuhmon kaupunki	Nikulainen Kari	Kuhmon kaupunki
Luiro-Juntunen Tanja	Paltamon kunta	Tolonen Ritva	Paltamon kunta
Kanniainen Mikko	Puolangan kunta	Nivakoski Markku	Puolangan kunta
Karppinen Leila	Ristijärven kunta	Heikkinen Eineliisa	Ristijärven kunta
Valtanen Kalevi	Sotkamon kunta	Hakkarainen Ari	Sotkamon kunta
Matero Taina	Suomussalmen kunta	Seppänen Jukka	Suomussalmen kunta
Roivainen Jouko	Vaalan kunta	Virkkunen Reijo	Vaalan kunta

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen johtokunta

Jäsenet		Henkilökohtaiset varajäsenet	
Pyykkönen Pauli, pj.		Anttalainen Tommi	
Hämäläinen Erkki vpj. 16.6. saakka		Meriläinen Tomi	
Koski-Heikkinen Anne vpj.			
Kyllönen Noora		Määttä Susanna	
Suutari Eero		Saukkonen Kari	
Kiljunen Ella		Kyllönen (ent. Heikkinen) Tiina	
Niiranen Esa		Kunnas Karl	
Alanne Olga		Aavakare Eila	
Tornberg-Karjalainen Mervi		Miettinen Pauli	
Kemppainen Tuovi		Heikkinen Pekka	

Kajaanin kaupunginteatteri–Oulun läänin aluetatteri -liikelaitoksen johtokunta

Jäsenet		Henkilökohtaiset varajäsenet	
Kivilahti Ritva		Törrö Leena	
Ahonen Helena		Koskelo Marko	
Tölli Inna		Mäkitupa Minna	
Korkkonen Petja		Huotari Panu	
Pokela Ilmari		Hongisto Anja	
Ovaska Pekka		Latvakangas Osmo	
alueellisen neuvotteluk. edustaja			
Kinnunen Joni		Härkönen Minna	

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtokunta

Jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Väyrynen Pentti, pj. Alanne Olga, vpj. Karjalainen Tuomo Karvinen Hanna Kesti Heikki	Husu Alpo Partanen Minna Möttönen Tero Koskela Anu Väisänen Heikki
Haataja Ari-Matti henkilöstön edus- taja 14.1. saakka	Väyrynen Asta 14.1. saakka Soldatkin Riikka
Jokelainen Hilikka, henkilöstön edustaja 15.9. saakka	
Kääminen Tytti, henkilöstön edustaja	

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta

Jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Leppänen Akseli, pj. Fonselius Päivi Ikonen Teemu Määttä Anneli Pyy Markku Halonen Jarmo, henkilöstön edustaja	Suutari Hannu Pelkonen Sisko Tuunanen Hannu Määttä Anne Ahlqvist Pertti Hyttinen Marko

Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen johtokunta

Jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Parviainen Heikki, pj. Juutinen Eero, vpj. Karjalainen Suvi Hakkarainen Eija Mäkinen Merja, KAMK:n edustaja Tuominen Anssi, KAO:n edustaja Heikkinen Jussi, ympäristötekniikan toimialan edustaja	Pyykkönen Pauli Niiranen Lauri Pöri Ursula Rissanen Helena Kähkönen Jari Sivonen Raimo Heikkinen Ari

Tilivelvolliset viranhaltijat

Kaupunginhallituksen toimiala

Kaupunginjohtaja

Hallintojohtaja, kaupunginlakimies

Talousjohtaja

Vs. talousjohtaja

16.11. alkaen

Henkilöstöjohtaja

31.8. saakka

Henkilöstöjohtaja 1.9.

alkaen

Tolonen Jari

Aarnio Tuija

Tolonen Asta

Joni Partanen

Komulainen Jyrki

Westerinen Hannu

Henkilöstösihteeri 30.9. saakka

Työllisyyspäällikkö 1.10. alkaen

Kehitysjohtaja

Tietohallintopäällikkö

Maahanmuuttajapalvelujen johtaja

Tokkonen Paula

Tikkanen Milla

Hämäläinen Risto

Hyvönen Heikki

Piirainen Jukka

Kaupunginteatterin johtaja

Kajaanin Mamsellin johtaja

Kajaanin Veden johtaja

Vimpelinlaakson kehittämissiikelayoksen johtaja

Kajaanin kaupungin koulutusliikelayoksen johtaja

Kajaanin kaupungin koulutusliikelayoksen controller

Kainuun ammattiopiston rehtori

Kajaanin lukion rehtori

Kinnunen Helka-Maria

Vuorinen Tuija

Nurminen Juha

Haverinen Markku

Tuominen Anssi

Rissanen Piia

Sivonen Raimo

Leinonen Jaana

Sivistystoimiala

Sivistysjohtaja 31.8. saakka

Vs. sivistysjohtaja 1.9. alkaen

Varhaiskasvatuksen tulosalueen johtaja

Perusopetuksen tulosalueen johtaja 31.8. saakka

Vs. perusopetuksen tulosalueen johtaja 1.9. alkaen

Museonjohtaja

Saari Mikko

Rissanen Päivi

Kemppainen Sirpa

Rissanen Päivi

Vehkaperä Jaakko

Mäkinen Antti

Vuolijoen aluelautakunta

Aluesihteeri, aluelautakunnan esittelijä

Pöppönen Sirpa

Ympäristötekniinen toimiala

Tekninen johtaja

Heikkinen Jussi

Toimitilapäällikkö

Suunnittelupäällikkö

Liikuntapäällikkö

Johtava ympäristönsuojelutarkastaja

Kaupungininsinööri

Haverinen Markku

Kauppinen Jari

Kinnunen Jarmo

Malinen Paula

Nousiainen Matti

Kainuun pelastuslaitos

Pelastusjohtaja

Parviainen Anssi

1.2.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Maailmanlaajuinen pandemia ravisteli talouden rakenteita vuoden 2020 aikana. Koronapandemia on mullistanut paitsi normaalin arkielämämme niin myös työnkuvamme ja elantomme. Koronan aikana työttömyys on lisääntynyt, yrityksiä on laitettu säppiin ja asiakasvirrat ovat hiljentyneet, mutta toisaalta joillekin aloille pandemia on tarjonnut lisää työtä. Koronan vaikutukset näkyvät eri toimialoilla hyvin eri tavalla.

Maailmankauppa on kesästä 2020 lähtien alkanut palautua pandemian aiheuttamasta syvästä romahduksesta, ja sen toipuminen jatkuu vähitellen. Kiinan talous on jo lähes palautunut kriisiä edeltävälle tasolle, mutta pandemia estää talouden normalisoitumista vielä useilla talousalueilla. Yhdysvaltojen talous on kärsinyt pandemian toisesta aallosta ja kokonaistuotanto supistuu yli 5 % v. 2020, mutta elpyy 4,1 prosentin kasvuun v. 2021 työllisyystilanteen kohennuttua ja aktiviteetin lisääntyttyä. Euroopan talous supistuu jälleen vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä edellisneljänneksen nopean kasvun jälkeen pandemian toisen aallon takia. Voimakkaat rajoitustoimet eri maissa vähentävät aktiviteettia ja palveluiden näkymät ovat vielä epävarmat.

Suomen talous on ollut taantumassa ja supistunut vuoden 2020 aikana. Bruttokansantuotteen arvioidaan supistuvan 3,3 % v. 2020 ja sen jälkeen kasvavan 2,5 % v. 2021. Talouden toipumien alkaa pandemiaan liittyvän epävarmuuden hälventyessä vuoden 2021 kuluessa. Palveluiden kulutus supistuu uudelleen epidemian toisen aallon voimasta, mutta tavaroiden kulutus pysyy vahvana. Samoin tavaroiden ulkomaankauppaan odotetaan pientä piristymistä, mutta palveluvienti supistuu edelleen. Rakennusinvestoinnit kääntyvät laskuun ja syventävät investointien supistumista.

Julkisen talouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino kasvaa jyrkästi v. 2020. Julkinen velka kasvaa vajaasta 60 prosentista 69 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen v. 2020. Julkisen talouden tulojen ja menojen välinen epätasapaino sekä väestön ikääntymisestä aiheutuva menojen automaattinen kasvu ylläpitävät velkasuhteen kasvua myös tulevana vuosina.

Valtiovarainministeriön julkaiseman talouskasvun edellytykset tulevaisuudessa julkaisun mukaan Suomi on jäänyt jälkeen relevanteista vertailumaista, kuten muista Pohjoismaista, Saksasta ja Alankomaista, koska tuottavuuskasvu on ollut hidasta ja työllisyysaste alhainen. Työn tuottavuus on kasvanut Suomessa vaimeasti ja tulee jatkossakin laahaamaan perässä vertailumaita. Työllisyysaste on vertailumaita merkittävästi matalampi ja investoinnit junnaavat matalalla.

Lähde: Kuntaliitto Pääekonomistin palsta, VM taloudellinen katsaus Talvi 2020, VM talouskasvun edellytykset tulevaisuudessa

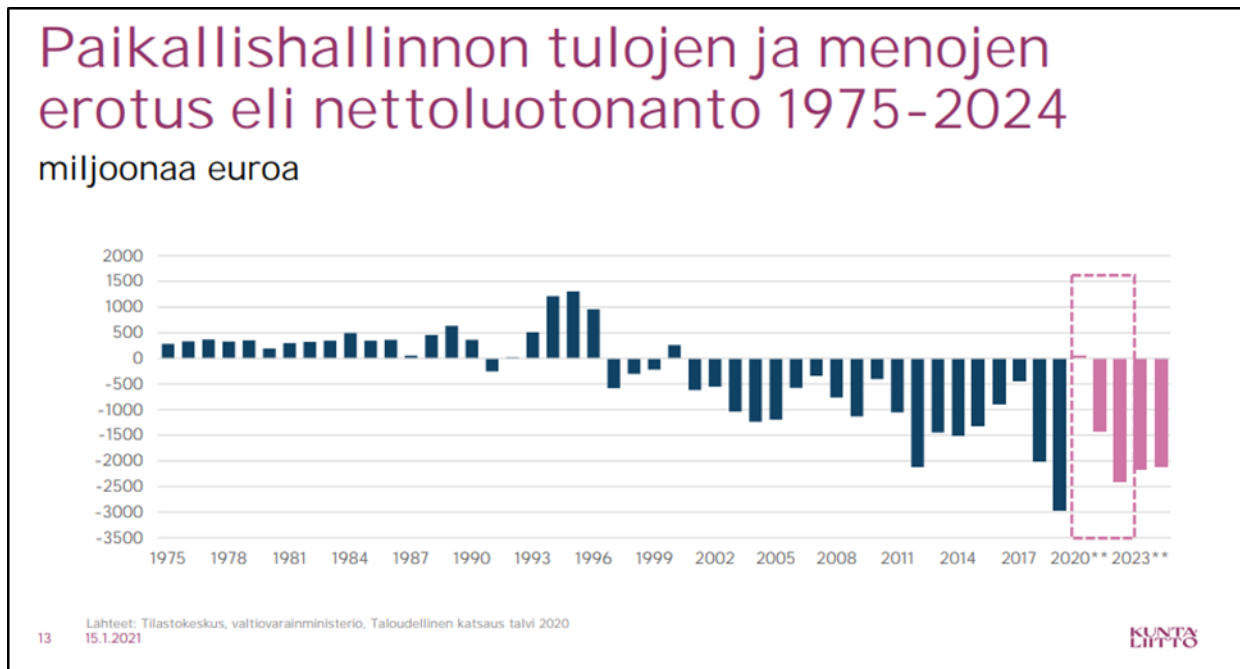
Kuntatalous

Kuntien ilmoittamien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien vuoden 2020 yhteenlaskettu vuosikate kasvoi 2,2 miljardilla eurolla edellisestä vuodesta ja myös tulos kasvoi voimakkaasti, yhteensä 1,7 miljardiin euroon. Valtion kunnille osoittamat koronan taloudelliset tukipaketit vahvistivat kuntataloutta merkittävästi, mutta kertaluonteisesti edesauttaen valtionosuuksien ja verotulojen voimakasta kehitystä.

Tilinpäätösarvioiden perusteella toimintatuotot vähenivät 3,8 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna ja toimintakulut kasvoivat 1,7 prosenttia. Toimintakate heikkeni 3,1 prosentilla. Vuosikate yli kaksinkertaistui edellisestä vuodesta 4,0 miljardiin euroon. Suomen kunnista kahdella oli tilinpäätösarviossa negatiivinen vuosikate. Edellisen vuoden toteutuneissa tilinpäätöksissä negatiivinen vuosikate oli 65 kunnalla.

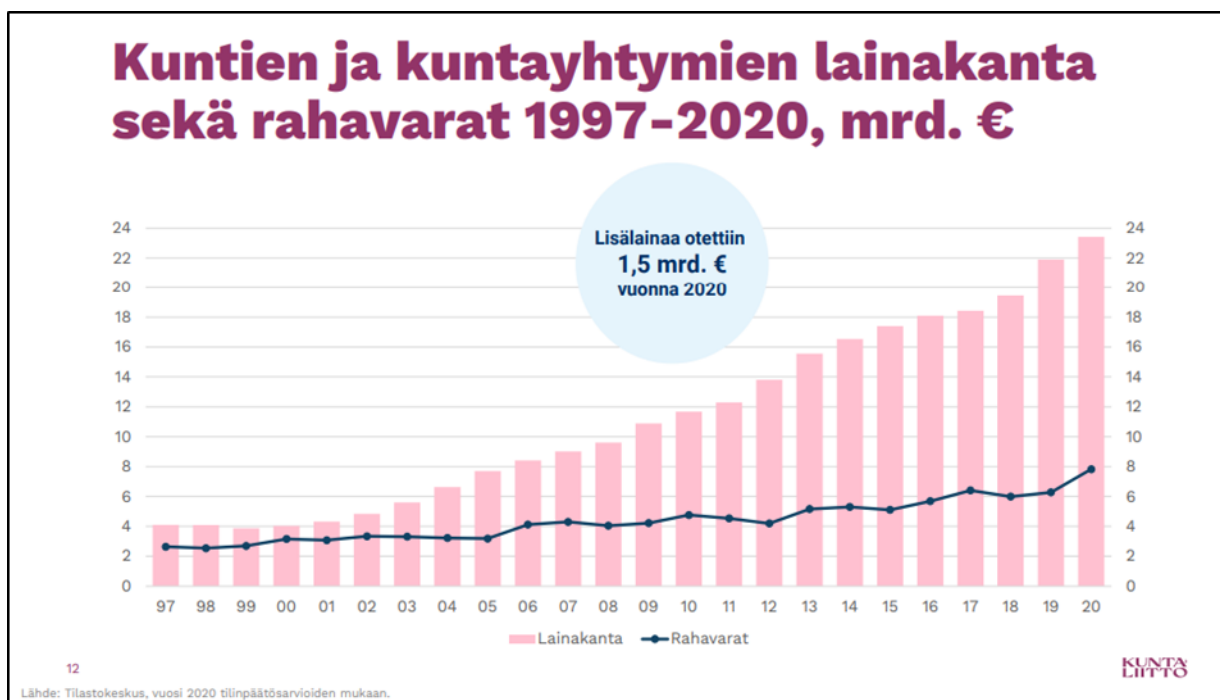
Valtion kunnille kohdentamat koronatuot peruspalveluiden valtionosuusjärjestelmän kautta, yhteisöveron jako-osuutta nostamalla ja koronatestejä rahoittamalla päätyivät jopa 1,9 mrd. €:oon. Verotulojen alenema oli lopulta noin 670 M€ ja toimintakatteen heikennys noin 530 M€. Kuntien kannalta näin laskettu kokonaisnettohyöty oli tilinpäätösennusteiden mukaan yli 700 M€. Koronaan suunnattu tukijärjestelmä vahvistaa kuntataloutta aidosti, joskin tilapäisesti ja joidenkin kuntien tilanne paranee jopa niin paljon, että ne nousevat arviointimenettelyn uhan

alta todennäköisesti hyvinkin pitkäksi aikaa.

Kuntien investointimenot vuonna 2020 olivat tilinpäätösarvioiden mukaan 5,67 mrd. € ja kasvoivat viime vuonna 5,0 %. Investointien oletetaan pysyvän korkealla tasolla myös lähivuosina, vaikka vilkkaimman sairaalarakentamisen arvioidaan saavuttavan huippunsa v. 2021. Investointipaineet pysyvät kuitenkin jatkossakin mittavina rakennuskannan iän, infrainvestointitarpeiden ja väestön muuttoliikkeen vuoksi.

Kuntien lainakanta oli vuoden 2020 lopussa yhteensä 19,1 miljardia euroa. Kasvua edellisen vuoden toteutuneista tilinpäätöksistä oli 3,8 prosenttia. Lainakanta asukasta kohden oli 3 478 euroa.

Lähde: Tilastokeskus, Kuntaliitto Kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarviot 2020, Kunnallissalan kehittämssäätiö KAKS

Sote -uudistus ja hyvinvointialueet

Kunnilta siirtyviä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien järjestämistä varten Suomeen perustetaan 21 uutta itsehallinnollista hyvinvointialuetta. Ne ottavat järjestämistehtävät vastaan vuodesta 2023 alkaen. Helsingin kaupunki vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä alueellaan,

eikä se kuulu mihinkään hyvinvointialueeseen. Lisäksi uusi HUS-yhtymä järjestää laissa erikseen säädetty tai Uudellamaalla erikseen sovitut vaativan erikoissairaanhoidon toiminnot.

Hyvinvointialueet ovat itsehallinnollisia alueita, jotka vastaavat sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen että pelastustoimen järjestämisestä. Hyvinvointialueiden rahoitus perustuu aluksi pääosin valtion rahoitukseen. Sote-rahoitusjärjestelmä uudistetaan tarvevakioituihin kriteereihin perustuvaksi. Hyvinvointialueiden verotusoikeutta selvitetään parlamentaarisesti. Hyvinvointialueiden asukkailla on äänioikeus aluevaaleissa, jossa valitaan valtuutetut hyvinvointialueen ylimpään päätöksentekokoelimeen, aluevaltuustoon. Hyvinvointialueiden hallinnosta tullaan sääntämään myöhemmin hyvinvointialueesta annettavasta laista.

Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Se vaikuttaa muun muassa kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin sekä henkilöstöön. Kuntasektorin työntekijämäärä vähentyy merkittävästi. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden palvelukseen. Yli 173 000 ihmisen työnantaja vaihtuu.

Uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Pitkällä aikavälillä oleellisin kuntavaikutus on, että väestön ikääntymiseen ja sairastavuuteen liittyvät kustannukset ja niistä seuraavat kuntataloutteen kohdistuvat riskit siirtyvät pois yksittäisten kuntien vastuulta.

Kuntien tuloja siirretään valtiolle, joka rahoittaa hyvinvointialueiden toimintaa. Rahoituksen siirto on tarkoitus toteuttaa vähentämällä kunnilta peruspalvelujen valtionosuuksia, kunnallisveroa, kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta sekä veroperustemuutoksista johtuvien verotulomenetysten korvausta. Kuntien verotulojen vähentämistä vastaavasti korotettaisiin valtion ansiotuloverotusta ja valtion osuutta yhteisöveron tuotosta. Kuntalaisten ansiotuloverotuksen taso säilyy käytännössä ennallaan.

Lähde: Valtioneuvosto Sote -uudistus

Oman talousalueen kehitys

Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan Kainuun väkiluku oli vuoden 2020 lopussa 71 680 (72 306 vuonna 2019). Maakunnan väestö väheni vuodessa 626 hengellä eli 0,9 prosentilla. Syntyneiden määrä oli 598 (464) pienempi kuin kuolleiden määrä. Kuntien välinen nettomuutto oli 233 (477) henkilöä negatiivinen, maahanmuutto oli 202 (179) henkeä positiivinen. Väestömäärä väheni kaikissa Kainuun kunnissa. Vuodesta 2010 Kainuun väkiluku on vähentynyt 7 023 hengellä eli keskimäärin 638 henkeä vuodessa. Kaikissa Kainuun kunnissa syntyvyys on ollut kuolleisuutta alhaisempi.

Kainuun kuntien väkiluvun kehitys vuoden 2020 aluejaolla

	2010	2015	2016	2017	2018	2019	2020E
Hyrnsalmi	2 736	2 422	2 406	2 326	2 287	2 271	2 199
Kajaani	38 157	37 622	37 521	37 239	36 973	36 709	36 574
Kuhmo	9 492	8 806	8 647	8 499	8 329	8 190	8 044
Paltamo	3 884	3 488	3 491	3 435	3 336	3 273	3 236
Puolanka	3 063	2 776	2 735	2 669	2 597	2 528	2 489
Ristijärvi	1 513	1 351	1 345	1 317	1 288	1 272	1 236
Sotkamo	10 702	10 523	10 471	10 423	10 389	10 336	10 307
Suomussalmi	9 156	8 336	8 187	8 051	7 862	7 727	7 595
Kainuu	78 703	75 324	74 803	73 959	73 061	72 306	71 680

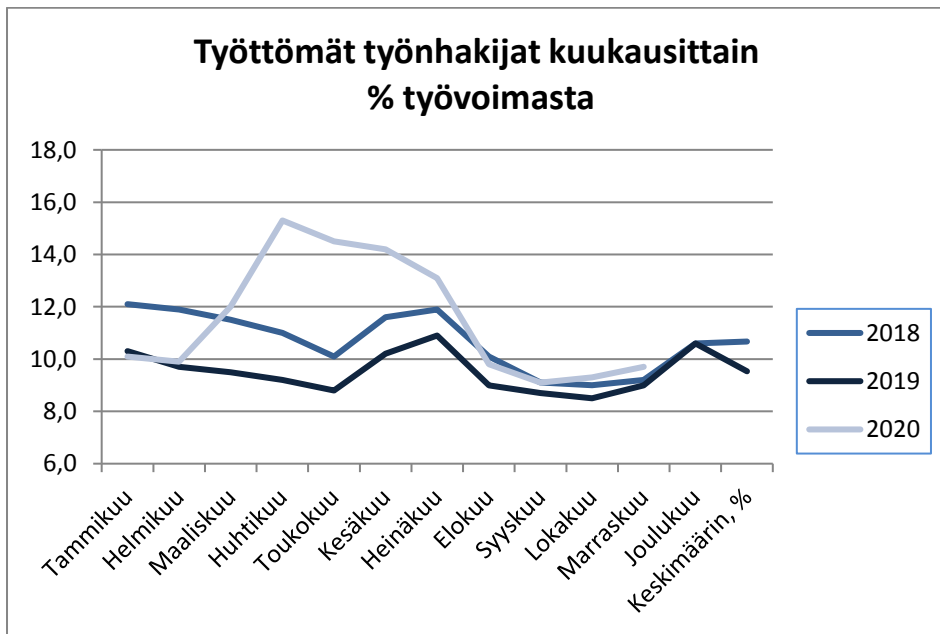
Kajaanin seudulla (Kajaani, Paltamo, Ristijärvi ja Sotkamo) asui vuoden 2020 lopussa 51 353 henkeä (ennakkotieto). Seutukunnan väestö väheni 237 hengellä. Syntyneitä oli 598 vähemmän kuin kuolleita. Kuntien välinen nettomuutto oli -233 henkilöä ja nettomaahanmuutto +20 henkeä.

Kajaanissa asui vuoden 2020 lopussa 36 574 henkeä (ennakkotieto). Väkiluku väheni vuodessa 135 hengellä (-0,4 prosenttia). Vuonna 2020 Kajaanissa syntyi 280 lasta ja kuoli 398 henkeä eli luonnollinen väestönlisäys oli -118. Muualta Suomesta Kajaaniin muutti 1 630 henkeä ja Kajaanista muutti muualle Suomeen 1 766 henkeä, kuntien välinen nettomuutto oli -136. Kajaanin sisällä muutti 3 772 henkeä. Kajaaniin muutti ulkomailta 150 henkeä ja Kajaanista muutti ulkomaille 34 henkeä. Nettomaahanmuutto oli +116 henkeä. Vuoden aikana eniten laski 55–59-vuotiaiden määrä (99 henkeä), 25–29-vuotiaiden määrä laski 92 hengellä ja 0–4-vuotiaiden määrä laski 81 hengellä. Eniten lisääntyi 75–79-vuotiaiden määrä (116 henkeä), 15–19-vuotiaiden määrä kasvoi 64 hengellä ja 70–74-vuotiaiden määrä 46 hengellä.

Työllisyys

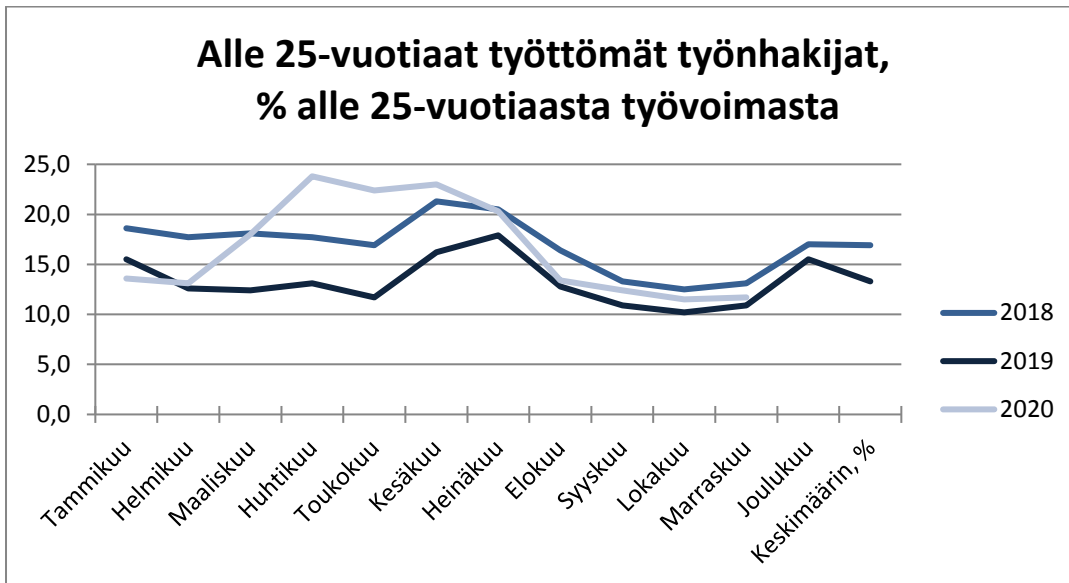
Kainuun työttömyyden kasvu oli vuonna 2020 koko maan pienin. Työttömyys kasvoi marraskuussa 10 % vuoden takaisesta. Kainuussa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 10,6 % eli 1,1 prosenttiyksikköä edellisvuotta enemmän. Osuus oli Kainuuta pienempi vain kolmella ELY-alueella ja koko maassa se oli 12 %, lisäystä vuoden takaisesta 3,3 prosenttiyksiköstä. Kainuussa oli marraskuussa 2020 työttömiä työnhakijoita 3 336, näistä kajaanilaisia työttömiä työnhakijoita oli 1 645 henkilöä. Kainuun työttömyys oli koronaviruksen leviämisen jälkeen korkeimmillaan huhtikuussa, jolloin työttömiä 5 123. Työttömyyden pienentyminen johtuu etenkin lomautettujen määrän vähenemisestä. Koko maassa oli kuukauden lopussa työttömiä 314 500, joka on 86 000 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Työttömien työnhakijoiden määrä lisääntyi edellisestä kuusta 1 800:lla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,0 prosenttia, eli 3,3 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten. (Kainuu, Työllisyyskatsaus, marraskuu 2020 ja Koko maan työllisyyskatsaus, marraskuu 2020)

Pitkäaikaistyöttömyys on ollut pitkän pienentymisen jälkeen korona-aikana kasvussa. Pitkäaikaistyöttömiä oli koko Kainuussa marraskuun 2020 lopussa 764, joka on 26 % enemmän (+156) kuin vuotta aiemmin. Kajaanissa pitkäaikaistyöttömiä oli 387, joka on 66 henkilöä lisää vuoden takaiseen. Pitkään työttömän olleiden kasvua selittää koronapandemia, sillä pitkäaikaistyöttömistä suurimmat muutokset ovat koronan vuoksi työttömäksi jääneitä mm. lomautettuja henkilöitä (Kainuu, Työllisyyskatsaus, marraskuu 2020)

Työttömät työnhakijat Kajaanissa 2018–2020

Nuoria alle 25-vuotiaita oli työttömänä marraskuun lopussa 358, mikä on 11 % työttömistä työnhakijoista. Nuorisotyöttömyys keskittyy Kajaaniin, jossa alle 25-vuotiaiden osuus koko Kainuun nuorista työttömistä on 61 %. Kajaanissa nuorten työttömyysaste oli 11,7 %. Työttömistä työnhakijoista 49 % on yli 50-vuotiaita. Kajaanissa yli 50-vuotiaiden osuus on maakunnan pienin, 41 %. (Kainuu, Työllisyyskatsaus, marraskuu 2020)

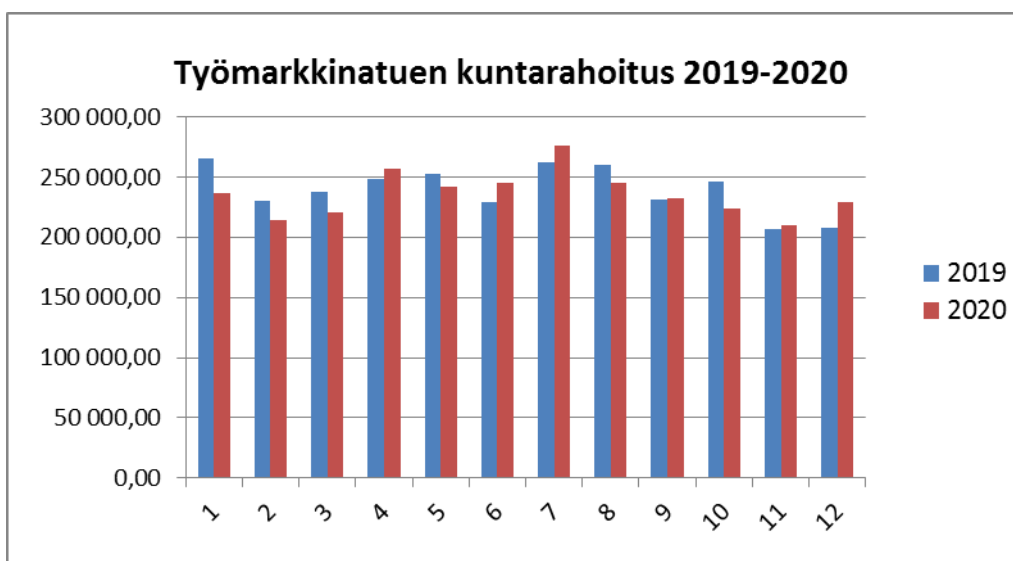

Alle 25-vuotiaat työttömät työnhakijat Kajaanissa 2018–2020

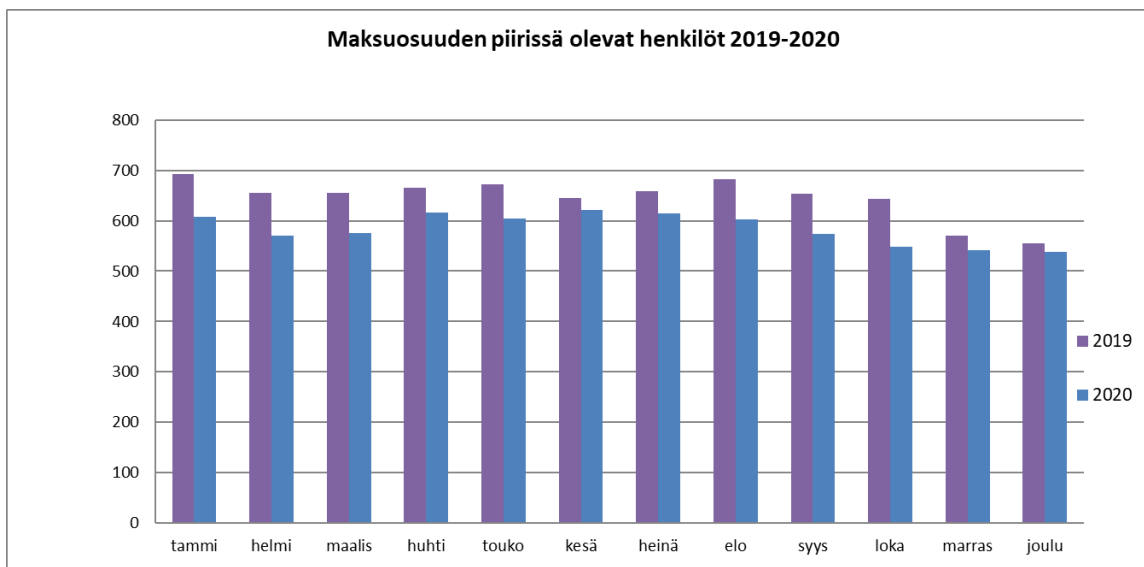
Kainuun TE-toimistossa oli marraskuun 2020 lopussa avoimna yhteensä 884 työpaikkaa. Kainuun avoimien työpaikkojen keskimääräinen avoinna olon kesto on 224 päivää, kun koko maassa paikat ovat auki keskimäärin 137 päivää. TE-toimiston kautta on kuitenkin haettavana vain osa avoimna olevista työpaikoista. Iso osa Kainuunkin työpaikoista täytetään henkilöstöpalvelualan yritysten kautta. Monilla aloilla vallitsee edelleen työvoimapula. Vaikeinta oli löytää terveydenhuollon asiantuntijoita, teollisuustuotteiden kokoonpanijoita, terveydenhuollon asiantuntijoita, prosessityöntekijöitä, suojele- ja vartiointityöntekijöitä sekä hoivapalvelun ja terveydenhuollon työntekijöitä. (Kainuu, Työllisyyskatsaus, marraskuu 2020)

Kainuussa oli marraskuun lopussa työttömiä työnhakijoita ja erilaisissa työvoimapalveluissa olevia asiakkaita yhteensä 4853 (ns. laaja työttömyys). Työttöminä heistä oli 3 336 ja erilaisissa palveluissa 1 517. Tämä laaja työttömyys on kasvanut 64:lla vuoden takaisesta. Palveluihin osallistuminen on laskenut 228 henkilöllä viime vuoteen verrattuna. Aktivointiaste oli 31,3 %, kun se oli vuotta aikaisemmin 32,7 %.

Kajaanin työmarkkinatuen kuntaosuuksissa oli pientä laskua edellisvuoteen verrattuna koronapandemiasta huolimatta. Talousarvioon oli varattu työmarkkinatuen kuntaosuuksiin 2 900 000,00 euroa. Talousarvioon varattu kuntaosuuksien summa jäi -67 961,13 euroa ali tuon arvion. Maksuosuuden piirissä olevien henkilöiden kokonaismäärä on laskenut koko vuoden ajan.

Työmarkkinatuen kuntarahoitus 2019 – 2020 (Kelasto)

Työmarkkinatuen maksuosuuden piirissä olevien henkilöiden kokonaislukumäärä (Kelasto)

Kainuussa valmisteltiin koko vuosi tulevaa työllisyshoidon kuntakokeilua. Pääministeri Marinin hallitusohjelmasta johdettu työllisyyden kuntakokeilu käsittää Kainuussa kaikki maakunnat Puolankaa lukuun ottamatta. Hallitusohjelman kirjauksen mukaisesti työllisyyden kuntakokeilulla vahvistetaan kuntien roolia työllisyshoidossa. Kuntakokeilu toteutetaan ajalla 1.3.2021 – 30.6.2023. Kajaani koordinoi koko Kainuun kuntakokeilua. Kuntakokeilua tukevaa hanketta haettiin Kajaanin kaupungin toimesta Opetus- ja kulttuuriministeriöltä, johon myös saatiin rahoitusta 230 000 euroa. Hankkeen hallinnointi delegoitiin Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitokselle.

Työllistämisen kuntalisän ehtoja päivitettiin vuonna 2020, jotta tuen hakeminen ja saaminen yrityksille olisi houkuttelevampaa. Kuntalisän hakeminen sähköistettiin verkkosivu-uudistuksen yhteydessä. Työllisyyspäällikkö myönsi kuntalisia yhdistyksille ja yrityksille yhteensä 103 110,07 euroa. Nuoria alle 30-vuotiaita kuntalisällä työllistettiin yhteensä 16, joka on 6 nuorta enemmän, kuin viime vuonna. Kuntalisien myöntämiseen oli varattu 150 000 euroa. Kuntalisästä tehtiin uudet esitteet ja sitä käytiin markkinoimassa Kainuun Yrittäjille. Kuntalisän markkinointia jatketaan.

Kajaanin työllisyshoidon sopimuskumppaneita oli yhteensä yhdeksän (9) vuonna 2020. Työllisyysavustuksia myönnettiin 199 040 euroa. Kumppanuusyhdistyksen järjestivät työtoimintapaikkoja tai auttoivat työllistymisessä yli 300 työtöntä kajaanilaista asiakasta. Tämän lisäksi järjestettiin yhdistysten, kaupungin ja Kainuun Soten ja muiden toimijoiden yhteisiä virtuaalikalvot -tapaamisia. Lisäksi yhdistysten ja kaupungin yhteisissä etäkokoontumisissa tarkasteltiin asetettuihin tavoitteisiin pääsyä ja keskusteltiin yhteisistä tavoitteista ja linjauksista ensi vuodelle. Yhdistykset tuottivat myös etäkuntoutusta koronapandemian sulkiessa mahdollisuuksia suurempien ryhmien vetämiselle.

Yhteistyötä tehtiin myös Kumppaniksi ry:n kanssa. Kaupunki avusti Kumppaniksi ry:n toimintaa 350 000 eurolla vuonna 2020. Kumppaniksi ry:n eri palveluissa oli toimintavuonna 156 kajaanilaista työtöntä. Heistä avoimille työmarkkinoille eteni 17, opiskelemaan 11, työvoimakoulutukseen 2, Kelan kuntoutukseen 18 ja eläkkeelle 2 henkilöä. Valmennus jatkui myös 45 henkilöllä vielä vuoden 2021 aikana.

Kaupunki avusti Nuorten Ystävät ry:n klubitalon toimintaa 30 000 eurolla sekä työllisyyspalveluiden määrärahoista avustettiin yhden palkkatukihenkilön palkkauskuluissa. Klubitalo Tönärin päätavoitteena on ollut osatyökykyisten työllistämisen ja koulutukseen hakeutumisen edistäminen.

Kaupungin työllisyyspalveluita on tarjottu yhteensä yli kahdelle sadalle kajaanilaiselle. Vuoden 2020 syksyllä työllisyyspalveluissa aloitti uusi palveluohjaaja. Palveluohjaaja on hoitanut osaltaan kaupungille palkattujen palkkatukihenkilöiden palkkatukihakemuksia ja etsinyt palkkatukityöpaikkoja kaupungin toimintayksiköistä. Kaikki kaupungille osoitetut velvoitetäytetyt työllistettiin. Lisäksi työllistettiin muita työttömiä. Kaikkiaan työllistettyjä oli keskimäärin kuukaudessa 50 henkilöä. Kaupunki tarjosi myös työkoikeilua ja kuntouttavan työtoiminnan paikkoja kajaanilaisille työttömille.

Yksityiseltä palveluntuottajalta hankittiin lääkäripalveluja kajaanilaisille TYPin asiakkaille eläke-, työ- ja toimintakyvyn selvittämiseksi kuukausittain yhdestä neljään asiakkaalle. Palvelun tavoitteena oli tukea työkyvyttömiä työnhakijoita työkyvyttömyyseläkkeelle, sairauslomalle tai kuntoutukseen hakeutumisessa. Hankinnoilla työllistämistä pilotoitiin vuonna 2019 ja jatkettiin myös vuonna 2020 muutaman uuden kilpailutuksen kohdalla. Kesätyöseteleitä ammattikorkeakouluopiskelijoille myönnettiin 14 opiskelijalle.

Yritystoiminta

Korona katkaisi keväällä Kainuun aluetalouden pitkän kasvun. Koronan takia toimialojen liikevaihto ja henkilöstömäärät laskivat ja työttömyys lisääntyi. Lomautusten määrä kasvoi jyrkästi, ja ne olivat huipussaan huhtikuussa. Vaikutukset eri toimialojen sisällä vaihtelivat suuresti. Eniten korona vaikutti palvelualoihin, erikoiskauppaan, ravintoloihin ja matkailuun. Kv. matkailu loppui lähes kokonaan, mutta kotimaan matkailu ja Kainuun matkailun markkinaosuus kasvoi. Monella alalla meni kuitenkin jopa paremmin kuin ennen koronaa. Näitä aloja olivat mm. ICT- ja metalliala, kaivannaisala ja konsultointi. Kaivannaistoiminnan liikevaihto nousi 25 prosenttia ja henkilöstömäärä lähes 16 prosenttia ensimmäisellä vuosipuoliskolla 2020. Kasvu johtui erityisesti Terrafamen myönteisestä kehityksestä.

Kainuu kuitenkin selvisi koronan vaikutuksilta koko maahan verrattuna keskimääräistä paremmin, mikä näkyy työllisyystilastoissa, yritysten tilanteessa ja odotuksissa sekä muutto- ja matkailijavirroissa. Jo alkusyksystä työllisyydessä palattiin koronaa edeltäneelle tasolle. Avoimia uusia työpaikkoja on tullut ennätysmäärä tarjolle, mutta niiden täyttämisaajat ovat pidentyneet. Kainuussa on edelleen yhä paheneva työvoiman kohtaanto- ja rekrytointiongelma.

Pelättyä konkurssiaaltoa ei tullut. PK-yritysbarometrin mukaan yrittäjien suhdannenäkymät ovat paremmat kuin koko maassa keskimäärin. Uusia yrityksiä perustettiin ennätysmäärä, mutta koska lopettaneidenkin yritysten määrä kasvoi, oli nettolisäys aiempien vuosien luokkaa. Positiivisista näkymistä kertoo se, että kainuulaisilla yrittäjillä on kehittämissuunnitelmia ja yritykset tekevät investointeja. Metallialan pk-yritysten näkymät kuitenkin heikkenivät loppuvuodesta.

Kainuun yrittäjät tekivät yrityksille vuoden vaihteessa 2020-21 kolmannen kyselyn koronaviruspandemian vaikutuksista Kainuussa. Kyselyn mukaan koronatilanne on haitannut tai tulee haittaamaan yritysten toimintaa 70 prosentilla yrityksistä, ja 29 prosentilla haitta on merkittävä. Liikevaihto on laskenut yli puolella yrityksistä, mutta lasku on ollut huomattava vain 11 prosentilla. Liikevaihto on pysynyt ennallaan lähes neljäsosalla yrityksistä ja jopa kasvanut lähes viidesosalla yrityksistä. Kyselyn mukaan 58 prosenttia yrityksistä arvelee selviävänsä ja 13 prosenttia jopa menestyä entistä paremmin.

Kyselyn mukaan yli 40 prosenttia yrityksistä ei ole hakenut koronarahoitusta. Suhteellisesti eniten on haettu Business Finlandin (20 %) ja Ely-keskuksen (19 %) koronarahoitusta. Osa yrityksistä on ottanut käyttöön sähköisiä- ja digityökaluja, eniten asiakassuhteiden hoitamisen ja kokoustamisen työkaluja. Kainuuseen on myönnetty erilaisia koronaan liittyviä yritysten kehittämistukia ja koronatukea 15,6 miljoonaa euroa vuonna 2020. ELY-keskuksen myöntämä koronarahoitus kohdistui etenkin palvelualan yrityksille ja erityisesti kaupan alalle.

Koko 15,6 miljoonan euron tukisumma koostui seuraavasti:

- Business Finland 8,1 M€
- ELY:n TEM koronatuki 3,5 M€
- Valtiokonttorin yleinen kustannustuki 1,7 M€
- MMM tuki 0,2 M€
- Maratuki 0,8 M€
- Kuntien yksinyrittäjätuki 0,9 M€
- ELY:n yritysten kehittämispalvelut 0,4 M€

Finnveralle lainahakemuksia oli tullut Kainuusta vuoden vaihteeseen 2020 mennessä 91 kappaletta yhteensä yhdeksän miljoonan euron edestä. Noin 500 henkilöä haki yrittäjien työttömyysturvaa. Lisäksi Kainuun liiton

maakunnan omaehtoisen kehittämisen koronahankehaussa keväällä 2020 tukea myönnettiin kahdeksalle hankkeelle yhteensä 215 000 euroa.

Kajaanissa yksinyrittäjien tukea myönnettiin 205 yrittäjälle, yhteensä 410.000 €, kun myöntövaraa oli yli miljoona euroa. Käyttämättä jäänyt rahoitus on palautettu TEM:lle. Tukea haettiin eniten heti sen avauduttua keväällä, mutta juhannukseen mennessä hakemusten määrä alkoi vähentyä nopeasti. Kesällä ja alkusyksystä tukihakemuksia tuli enää harvoja. Samaan aikaan kaupungin yrityspalvelusetelin koronan takia lähes kokonaan loppunut kysyntä elpyi, ja syksyn aikana sen määrärahaa korotettiin 20.000 eurolla. Koko 70.000 euron setelimääräraha käytettiin kokonaan.

Työvoiman riittävyys on edelleen kriittinen kysymys lähitulevaisuudessa. Huolimatta paranevasta työllisyysasteesta työllisten absoluuttinen määrä ei kasva vaan laskee, koska työikäisen väestön määrä vähenee. Kainuu tarvitsee merkittävästi lisää työperäistä maahanmuuttoa, jotta työllisten määrä saataisiin pysymään nykyisellä tasolla. Työvoiman saaminen muualta maasta Kainuuseen on vaikeaa, koska työvoimasta kilpaillaan koko maassa.

Kaupungin kv. palveluilla on vieraskielisten työntekijöiden rekrytointiin kaksi hanketta, TOPPA TEM:n Kokka kohti Suomea –ohjelman rahoituksella ja TÄSMÄ Kainuun siltasopimuksen rahoituksella. Sen rahoituksella kesällä 2021 toteutetaan hanke kausityöntekijöiden pysyvämpään rekrytointiin, jos koronatilanne sallii. Lisäksi on KASPA-hanke TEM:n rahoituksella tarjoamassa monikanavaista tieto-, ohjaus- ja neuvontapalvelua kaikille ulkomaalaisille sekä heidän kanssaan työskenteleville ammattilaisille ja palveluntuottajille. Tarpeellisimpina kansainvälistä rekrytointia tukevana palveluina yritykset pitävät viranomais- ja neuvontapalvelujen saamista yhdeltä luukulta sekä suomen kielen koulutuksia ja kulttuurivalmennuksia työyhteisölle. Yhä useampaan työhön voidaan hankkia työvoimaa ilman saatavuusharkintaa EU:n ulkopuolelta, mikä nopeuttaa työluvan saamista.

Terrafame Oy:n akkukemikaalitehtaan tuotantohenkilöstön rekrytoinnit saatiin päätökseen ja ensimmäiset käyttöönottoimenpiteet aloitettiin loppuvuonna 2020. Tehdas työllistää 120–150 uutta prosessi- ja kemianteollisuuden ammattilaista. Yhtiön panostus rekrytoinnissa oppisopimuskoulutukseen osoittautui onnistuneeksi ratkaisuksi. Sotkamo Silver Oy:n hopeakaivos on täydessä tuotannossa, ja yhtiö työllistää noin 60 työntekijää. Otanmäki Mine Oy vie eteenpäin Otanmäen kaivoksen uudelleenavaamista, kaupunki ja Kainuun Liitto ovat tukeneet yhtiön ilmeniitin rikastushanketta.

Škoda Transtech Oy:n tilauskanta on vahva ja sitä vahvistaisi edelleen, mikäli yhtiö menestyy VR:n uudessa vaukukuluston kilpailutuksessa. Työvoiman saaminen on kuitenkin haasteellista johtuen sekä työvoiman määrän vähenemisestä alueella, että yrityksessä tapahtuvasta eläköitymisestä. Yhtiöllä on käynnissä useita erilaisia rekrytointitoimenpiteitä, myös ulkomaisen työvoiman saamiseksi.

Kajaaniin Renforsin Rannan yritysalueelle on muodostunut merkittävä suurteholaskentaan ja datan hallintaan keskittyvä datakeskussysteemi alan yrityksineen ja useine supertietokoneineen. Alueen asemaa vahvistaa päätös sijoittaa sinne CSC:n tiloihin ja hallintaan yksi Euroopan ja koko maailman tehokkaimmista supertietokoneista LUMI. Kaupunki ja CSC ovat käynnistäneet Kajaanin datakeskusekosysteemihankkeen houkutelakseen uusia kasvuyrityksiä ja alan huippuosaajia. Kajaanin ammattikorkeakoulun kehittämis- ja koulutustoiminta tukee alan toimintaa, erityisesti uusi datasta keinoälyyn -koulutus.

Biotaloudessa biotuotetehtaan KaiCell Fibersin valmistelu jatkui. Tehtaan ympäristövaikutusten arvioinnin odotetaan valmistuvan vuoden 2019 loppuun mennessä. Tuotanto voisi käynnistyä v. 2023- 2024, mikäli tarvittava rahoitus järjestyy. ST1 bioetanolitehtaan pilottivaihe toimii edelleen Renforsin Rannassa, mutta seuraavan vaiheen laajennusinvestoinnit eivät ole vielä käynnistymässä. Puurakentamisen kasvulle on potentiaalia mm. puukerrostalo- ja julkisessa rakentamisessa. Kajaanin Sammonkaaren hankkeessa on tavoitteena voimakas puukerrostalorakentaminen. Alueen toteutuksesta on tehty aiesopimuksen ja kaavoitus on käynnistynyt.

Lähteenä käytetty: Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman 2019-2020 seurantaraportti vuodelta 2020

1.2.4 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa

Olennaiset tuloperusteiden muutokset

Kajaanin tuloveroprosentti oli 21 % eli sama kuin edellisvuonna. Kiinteistöveroprosentit säilyivät muuten edellisten vuosien tasoisina, mutta yleishyödyllisille yhteisöille määriteltiin veroprosentiksi 1,0 %. Verotulot kasvoivat 3,0 miljoonaa euroa edellisvuodesta, mutta jäivät kuitenkin 2,4 miljoonaa euroa alle alkuperäisen arvion. Verotulokertymää vahvisti vuonna 2019 toteutetun verokorttiuudistuksen lykkäytyneiden verojen kertyminen vuoden 2020 puolella, ansiotulojen arvioitua parempi kehitys sekä kunnallisveroon tehty positiivinen jako-osuuksien oikaisu. Yhteisöverojen kertymä kasvoi kuntien jako-osuuden 10 % korotuksen myötä. Verokertymää heikensi kiinteistöverotuksen siirtyminen verovelvolliskohtaiseen verotuksen valmistumiseen ns. verotuksen joustavaan valmistumiseen. Kiinteistöveroja kertyi 0,8 miljoonaa euroa alle arvioidun.

Valtionosuudet kasvoivat koko kuntakentässä yhteensä 27,2 % eli n. 2350 milj. €. Kajaanin kaupungin valtionosuudet kasvoivat vuodesta 2019 19,0 % eli n. 19,8 milj. €. Valtionosuudet toteutuvat 14,3 milj. € yli alkuperäisen talousarvion. Valtionosuuksien kasvu johtui valtion kunnille osoittamista koronatuista. Koronatuett kohdennettiin ennakoitujen kunnallisverotulomenetysten ja veronmaksulykkäysten kompensointiin, testaus- ja jäljityskustannuksiin sekä maskihankintoihin ja muihin koronan taloudellisten vaikutusten kompensointiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoitus (OKM) kasvoi 2,4 miljoonaa euroa vuodesta 2019 ja 3,1 milj. € yli alkuperäisen talousarvion. Lukion rahoitus kasvoi myös 0,2 milj.€ vuodesta 2019 ja ylitti talousarvion. Valtionosuuskertymä osoittaa, että Kainuun Ammattiopisto on pärjännyt koulutuksenjärjestäjien keskinäisessä vertailussa ja uuden mallin mukaisessa rahoitusjärjestelmässä erinomaisesti. Viime vuonna ministeriö teki myös päätöksen, jolla ammatillisen koulutuksen rahoituslaskennan perusteet jäädytetään toistaiseksi vuoden 2020 tasolle

Rahoitustuotot ja kulut toteutuivat 4,6 milj. € alle alkuperäisen talousarvion. Tytäryhteisöjen osinkotuotot jäivät alle alkuperäisen talousarvion jaksotuserojen vuoksi. Loiste Oy maksoi kaupungille vuonna 2019 ylimääräistä osinkoa 52,5 milj. € ja vuoden 2020 puolella 5,8 milj. €. Loiste Lämpö Oy maksoi tavoitteen mukaisesti kaupungille osinkoja yhteensä 0,9 miljoonaa euroa. Kokonaissummaa kasvatti 0,87 milj. € vastaavasti Nordea Oy:n v. 2010 tehdyn koronavaihtosopimuksen päättymisen ja uuden sopimuksen voimaantulo. Vanhan sopimuksen taseeseen kirjattua arvonalentumista tuloutetaan vuosittain 0,87 milj. € seuraavan kymmenen vuoden ajan. Sijoitustoiminnan arvonalentumiset, myyntivoittojen ja tappioiden erotus ja korkotuotot olivat yhteensä -1,3 milj. €. Sijoitussalkun arvo kasvoi kokonaisuudessaan 5,0 % ja oli 31.12.2020 194,1 milj.€ (sijoitettu pääoma 185 milj.€).

Vuoden 2020 tilikauden tulos oli poikkeuksellinen. Kainuun Soten vuoden 2020 merkittävä alijäämä, rahoitustuottojen ja kulujen poikkeamat sekä Koulutusliikelaitoksen Kajaanin Lukion laajennusosan ja peruskorjausinvestoinnin valmistumisen myötä rahaston purkuun liittyvä 4,5 milj. € eliminointi painoivat tuloksen lähes 12,0 milj. € alijäämäiseksi.

Olennaiset toiminnassa tapahtuneet muutokset

Kajaanin kaupunkikonsernissa tehtiin vuoden 2020 aikana mittava uusi omistusjärjestely. Kajaanin kaupunki perusti uuden tytäryhtiön Kajaanin Energiatuotanto Oy:n. Kajaanin Energiatuotanto Oy osti 50 % Kainuun Voima Oy:n osakekannasta UPM Energy Oy:ltä. Kajaanin kaupunki ja Kajaanin Energiatuotanto Oy omistavat nyt puoliksi Kainuun Voima Oy:n. Kaupunki teki Kajaanin Energiatuotanto Oy:öön 25 milj. €:n suuruisen pääomasijoituksen. Kajaanin kaupunki osti osakekaupan yhteydessä suoraan omistukseensa myös vesivoimatuotantoon liittyvät kiinteistöt ja maa-alueet.

Kajaanin kaupunginteatteri -liikelaitoksen toiminta päättyi 31.12.2020 ja teatteri siirtyi sivistystoimialan alle omaksi yksikökseen.

Kajaanin kaupungin tietohallintoa uudistettiin vahvistamalla omaa tietohallinto organisaatiota, luomalla palveluiden kehittämisen ja ohjaamisen mallit sekä irtautumalla Kainuun Soten tuottamista tietohallintopalveluista. ICT palveluiden tuottajana aloitti Atea Finland Oy. Tietohallintouudistuksen toteuttaminen jatkuu vuoden 2021 aikana.

Kajaanin kaupunki käynnisti talous- ja henkilöstöhallinnon palveluntuottaja ja järjestelmäuudistukseen valmistelun ja hankintaprosessin. Kajaanin kaupungin ja Sarastia Oy:n välinen palvelusopimus on voimassa vuoden 2022 loppuun ja Kuntien Tieran toimittaman ERP-järjestelmä olisi päivitettävä uuteen versioon lähivuosina. Kaupunki kilpailuttaa uudistuksen kokonaispalveluna ja hankintaprosessi saadaan päätökseen vuoden 2021 aikana.

Sijoitustoiminta

Sijoitusmarkkinoilla vuosi 2020 oli yksi erikoisimmista pitkiin aikoihin. Vuosi alkoi vahvasti, kunnes markkinat romahtivat äkkiä ja toipuivat ennennäkemättömän nopeasti. Tuotot olivat lopulta vahvoja sekä osakkeista että koroista, mutta sillä oli suuri merkitys mihin oli sijoittanut.

Osakemarkkinoiden tuotot kääntyivät lopulta hyväksi, vaikka keväällä siihen olikin vaikea uskoa. Euroissa mitattuna maailman osakemarkkinat tuottivat noin seitsemän prosenttia. Kevään massiivisesta romahduksesta toivuttiin varsin nopeasti ja varsinkin Yhdysvaltain markkinoilla kasvunimet olivat kovassa vedossa. Yhdysvalloissa vuosi päätettiin uusiin kaikkien aikojen korkeimpiin tasoihin. Euroissa sijoittavan näkökulmasta kehitys oli kuitenkin laimeampaa dollarin heikkenemisen vuoksi, ja parempiin tuottoihin pääsikin kotimaisilla tai pohjoismaisilla osakkeilla. Euroopan osakkeet jäivät edellistä vuodenvaihetta matalammalle tasolle. Kehittyvät markkinat päätyivät positiivisiin tuottoihin erityisesti Kiinan vetämänä, kun taas Latinalainen Amerikka ja Venäjä jäivät voimakkaasti negatiivisiksi tuotoiltaan. Alueelliset ja toimialojen tai sijoitustyylien väliset erot olivat siis hyvin suuria. Osakkeissa eroteltiin vahvasti koronasta hyötyvät ja sen kanssa pärjäävät yhtiöt siitä kärsiviin. Kasvuosakkeiden ja arvo-osakkeiden väliset erot repesivät ennätysuuriksi.

Korkomarkkinoilla tuotot olivat jälleen vahvat. Keskuspankkien osto-ohjelmat ja pandemian tuoma talous epävarmuus painoivat korkotason voimakkaaseen laskuun, minkä seurauksena valtionlainojen tuotto oli erittäin hyvä, erityisesti Yhdysvalloissa, jossa korkotaso oli eniten laskussa. Yrityslainojen tuotto oli lopulta myös hyvin vahva, vaikka keväällä pahimmassa vaiheessa markkinoiden hinnoittelu olikin vakavissa ongelmissa. Keskuspankkien toimet auttoivat kuitenkin avaamaan markkinasolmun. Kehittyvien talouksien lainat jäivät kokonaisuudessa negatiiviseksi, pitkälti valuuttojen heikon kehityksen vuoksi, mutta kovissa valuutoissa noteeratut lainat pääsivät lopulta varsin mukavaan positiiviseen tuottoon.

Kajaanin kaupungin sijoitusten tuotot noudattelivat yleistä markkinoiden kehitystä ja sijoitukset tuottivat 5 % eli asetettu 4 %:n tavoite saavutettiin. Kaupunki teki muutoksia sijoitettavan omaisuuden määrään vuoden 2020 aikana. Ensin sijoitusten arvoa lisättiin joulukuussa 2019 saatujen ylimääräisten osinkojen myötä 60 milj. € ja Kainuun Voima Oy:n osakekaupan yhteydessä sijoituksia purettiin 10 milj. €. Sijoitukset on jaettu kahteen eri salkkuun, joista 150 milj. € on jaettu kolmen varainhoitajan kesken hoidettavaksi ja 35 milj. € on lyhytaikaista sijoitusta, jolla pyritään välttämään pankkitileillä vallitsevien negatiivisten talletuskorkojen vaikutus.

Alkuperäinen sijoitettu pääoma oli vuoden lopussa 185 milj. € ja sijoitusten markkina-arvo 31.12.2020 194,1 milj. €. Sijoitukset arvostetaan tilinpäätöksessä kirjanpito-ohjeiden ja säännösten mukaisesti alimpaan mahdolliseen arvoon ja sijoitusten arvonalentumiset 31.12.2020 olivat yhteensä n. 1,0 milj. €. Sijoitustuotoista ei tehty erillisiä tuloutuksia käyttötalouteen.

Varainhoitajat raportoivat sijoitusten vastuullisuuden toteutumisesta kaksi kertaa vuodessa. Vastuullinen sijoittaminen tarkoittaa ympäristön, yhteiskunnan ja hyvän hallintotavan, niin sanottujen ESG¹-tekijöiden, huomioimista sijoitustoiminnassa. MSCI analyysien perusteella Kajaanin kaupungin sijoitussalkut ovat kaikki hyvällä A-tasolla (arvosteluasteikko Erinomainen AAA – erittäin heikko CCC). MSCI on riippumaton ESG-analyysia tekevä yhtiö, jolla on globaalisti kattava tietokanta osake- ja yrityslainasijoitusten analysointiin ESG-

näkökulmasta. Vastuullisuusraportoinnissa seurattiin myös sijoitusten vaikutusta YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin, sijoitusten hiilijalanjälkeä sekä salkun vihreän liiketoiminnan osuutta, joka tarkastelee salkun yhtiöiden tuotteiden ja palveluiden vaikutusta ympäristöön.

Kaupungin sijoituksista vastaavat kolme täyden valtakirjan omaisuudenhoidon periaatteella toimivaa toimijaa OP Varainhoito Oy, Evli Pankki Oyj ja LähiTapiola Varainhoito Oy. Kaupungin sijoitustoimintaa seurattiin kuukausittain ja varainhoitajiin pidettiin säännöllisesti yhteyttä. Kaupunginhallituksen nimeämä Rahoitustyöryhmä kokoontui 8 kertaa vuoden 2020 aikana.

Uusi vuosi käynnistyy tilanteessa, jossa pandemia jyllää edelleen ja tartuntamäärät kasvavat voimakkaasti Atlantin molemmin puolin. Uusia sulkutoimia on otettu käyttöön ja ne rasittavat talouskasvua alkuvuodesta merkittävästi. Samaan aikaan rokotteet ovat jo jakelussa ja aikanaan tilanne tulee sitä kautta helpottamaan. Sulkutoimista luopumiseen ja normaaliin elämään palaamiseen menee kuitenkin vielä kuukausia. Talouselvyytystä on tarvittu ja tarvitaan edelleen, jotta talouteen ei jäisi pysyviä vahinkoja, joiden myöhempään korjaamiseen ei ole edellytyksiä tai mahdollisuuksia. Talouskasvu kärsii jälleen uusista sulkutoimista, mutta sijoitusmarkkinoilla epävarmuus on pienempää, pitkälti rokotteen ja tehtyjen elvytystoimien ansiosta.

1.2.5 Tilinpäätöksen vaikutus kuluvan vuoden talousarvioon ja arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tilinpäätöksen vaikutus kuluvan vuoden talousarvioon

Vuoden 2020 Kajaanin kaupungin tulos toteutui alijäämäisenä 11,98 milj. €. Tulosta selittää pääasiassa Kainuun Soten merkittävä alijäämä ja rahoituserien poikkeukset. Kainuun Soten alijäämäiseen tilinpäätökseen vaikuttivat keskeisesti palkkaharmonisointiin liittyvä varaus, koronan taloudelliset vaikutukset ja yleinen kustannusten kasvu. Kainuun Soten kustannukset kasvavat pysyvästi palkkaharmonisoinnista ja talousarvion 2021 alijäämä on jo vähintään 20,7 milj.€.

Muutettuun talousarvioon 2020 verrattuna kaupungin oma toiminta toteutui talousarviota paremmin. Sivistystoimialan toimintakate oli 0,9 milj. € alle talousarvion, Ympäristötekniikan toimialan toimintakate toteutui 1,5 milj. € alle talousarvion ja Kainuun Pelastuslaitos -toimialan toimintakate 0,1 milj. € alle talousarvion. Konsernihallinto toimialan toimintakate toteutui 10,8 milj. € yli talousarvion. Konsernihallinnon talousarvion ylitystä selittää Kainuun Soten alijäämäinen tilinpäätös.

Verorahoituksen eli verotulojen ja valtionosuuksien kasvu vuodesta 2019 oli 22,8 milj.€ (9,4 %) ja alkuperäinen talousarvio ylittyi 12,0 milj. € (4,8%). Verorahoituksen kasvu kompensoi koronan taloudelliset vaikutukset täysimääräisesti niin kaupungin oman toiminnan kuin myös Kainuun Soten osalta, mutta puskuria tuleville vuosille ei jäänyt Kainuun Soten palkkaharmonisoinnista ja alijäämäisestä tuloksesta johtuen.

Vuoden 2020 aikana kaupunki toteutti hyväksytyä talouden sopeuttamissuunnitelmaa vuosille 2020 – 2022. Suunnitelman mukaan sopeuttamistavoite on 10 miljoonaa euroa kolmen vuoden aikajaksolla. Tavoitteesta puolet koskee Kajaanin kaupunkikonsernin palveluja ja puolet Kainuun soten palveluja. Vuonna 2020 sopeuttamissuunnitelman toimenpiteet toteutuivat pääosin suunnitellusti ja toimenpiteillä saavutettiin 1,8 milj. € säästöt, kun tavoite vuodelle 2020 oli 1,7 milj. €. Osa säästöistä toteutui ennakoitua euromääräisesti suurempina ja nopeammin, osaa tavoitteista ei saavutettu tai ne siirtyivät tuleville vuosille.

Tilinpäätös vaikuttaa kuluvan vuoden talousarvioon keskeisesti niin, että Kainuun Soten maksuosuus tulee toteutumaan arvioitua merkittävästi suurempana. Soten talouden seurantaraportin 1.1.-31.1.2021 mukaan talousarvio vuodelle 2021 on 16,9 milj. € alijäämäinen ja valmistuneen KVTES-henkilöstön palkkaharmonisoinnin vaikutus 3,75 milj. € talousarvion alijäämää lisäävä. Lisäksi teknisten ja lääkäreiden palkkaharmonisointi pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2021 aikana. Oletettavasti Kajaanin kaupungin maksuosuus Soten osalta säilyy vähintään vuoden 2020 tasolla ja muodostaa sitten merkittävän riskin talousarvion 2021 toteutumiseen suunnitellusti.

Kajaanin kaupungin oman toiminnan osalta koronapandemian pitkittyminen aiheuttaa taloudellista riskiä toimintatuottojen toteutumiseen arvioidun mukaisena, mutta toisaalta poikkeustilan jatkuminen aiheuttaa myös suoria kustannussäästöjä toimintakuluissa. Talouden sopeuttamissuunnitelman toteuttamista jatketaan täysimääräisesti ja tavoitteena on löytää myös uusia keinoja talouden tasapainon saavuttamiseen.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Taloussuunnitelmien ovat yhä hyvin epävarmat ja erilaiset skenaariot ovat mahdollisia. Sekä maailmantalouden että keskeisten maiden taloussuunnitelmien lähtökohtana on, että tasapainoilu viruksen leviämisen hillinnän ja talouden toimeliaisuuden välillä onnistuu ja taloudet elpyvät. Toipumisen odotetaan olevan epätasaista maittain ja sektoreittain. Vaikka pandemia koskettaa kaikkia samankaltaisesti, maa- ja sektorikohtaiset erot vaikutuksissa voivat olla suuria. Kriisin syvyys ja elpyminen riippuvat monesta tekijästä: kyvystä tasapainoilla viruksen hillinnän ja talouden toimeliaisuuden välillä, tehokkaan rokotteen ja/tai hoitokeinon löytymisestä, talouden lähtötilanteesta ja rakenteesta, ihmisten odotuksista ja käyttäytymisestä sekä toteutetusta talouspolitiikasta.

Vaikka taantuma Suomessa on jäämässä pelättyä pienemmäksi, se heikentää talouden kasvuedellytyksiä. Pandemian toisen aallon myötä investoinnit vähenevät edelleen ja työmarkkinoiden toipuminen viivästyy. Julkisen talouden tilanne jää kriisin jäljiltä entistä heikommaksi, ja kestävyysvaje on entistä suurempi. Työllisyysasteen ennustetaan jäävän 73 prosenttiin vuonna 2023. Kasvuedellytyksiä painavat niin ikään väestön ikääntyminen ja vaimea tuottavuus. Ennusteeseen sisältyy sekä paremman että heikomman kehityksen riskejä. Hyvässä tapauksessa talouskasvu vauhdittuu selvästi ennustettua enemmän, mutta jos epidemiaa ei saada kuriin, talous voi supistua vielä vuonna 2021. Pahimmillaan koronakriisi saattaa jättää suuren pysyvän jäljen Suomen talouteen.

Kajaanin kaupungin talouden yleisnäkymät ovat alijäämäisestä tuloksesta huolimatta varovaisen positiiviset. Talouden kääntäminen pitkällä tähtäimellä kestäväälle pohjalle on omissa käsissämme. Vahva tase luo mahdollisuuksia tulevaan ja uuteen valtuusto- ja strategiakauteen voidaan ponnistaa mahdollistavalta talouden peruspohjalta. Talouden selkeänä ja merkittävänä haasteena on käyttötalouden sopeuttaminen. Talouden sopeuttamissuunnitelman täysimääräistä toteuttamista ja palvelurakenteen uudistamista tarvitaan.

Sosiaali- ja terveystalouden kustannuksiin liittyy edelleen paljon epävarmuustekijöitä, jotka painavat kaupungin

talouden alijäämäiseksi todennäköisesti myös tulevina vuosina. Sote uudistuksen toteutuminen suunnitellusti vuoden 2023 alusta olisi taloudellisesti tarkasteltuna Kajaanille tärkeää. Sote uudistuksen rahoitusmallin lähtökohtana on, että uudistus ei vaikuttaisi kunnan alkuperäiseen talouden tasapainotilaan. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Kajaanille jää talouden tasapainotettavaa myös vuodesta 2023 eteenpäin. Tasapainotustarve riippuu vuosien 2021-2022 menestyksestä, joten kaikki taloutta vahvistavat ja tasapainottavat toimet niin kaupungin toiminnoissa, kuin Sote-palveluissa ovat tarpeen.

Kajaanin kaupungin merkittävä sijoitusomaisuus voi vaikuttaa tulevaan kehitykseen. Sijoitusomaisuuden kehitys voi vaihdella vuosittain huomattavasti ja vaikuttaa siten kaupungin tulokseen sekä negatiivisessa että positiivisessa mielessä. Sijoitustoiminnan ensisijainen tehtävä on tukea Kajaanin kaupungin toimintaa valtuuston asettamien strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamisessa. Sijoitusomaisuuden positiivinen kehitys voisi mahdollistaa ennen kaikkea kaupunkitason kehittämistä. Sijoitustoiminnan tuotoilla ei tule paikata alijäämäistä käyttötaloutta merkittävästi, vaan sijoitusomaisuutta tulee kehittää pitkillä tähtäimellä ja kestävästi.

1.2.6 Kaupungin henkilöstö

Yleistä

Vuosi 2020 jää historiaan työelämässä niin koronapandemian aiheuttaman poikkeusolojen takia, kuin myös ennen kokemattomana muutoksena työjärjestelyissä muun muassa etätöiden yleistymisen myötä. Yleisellä tasolla voidaan todeta, että Kajaanin kaupungissa varautuminen koronapandemian aiheuttamiin sosiaalisiin, taloudellisiin, kuin inhimillisiin vaikutuksiin on onnistunut niin, että henkilöstö on pysynyt toimintakykyisenä ja hyvinvoivana myös maailmanlaajuisen kriisin kohdatessa.

Henkilöstöohjelma

Henkilöstöohjelma (2019–2022) on kaupunginhallituksen hyväksymä henkilöstöjohtamista ohjaava asiakirja. Henkilöstöohjelmaan on kirjattu keskeisinä painoituksina työyhteisössä, työtavoissa ja työn organisoinnissa tapahtuvat yleiset muutokset, niihin sitoutuminen ja yhteistoiminnallinen käsittely. Työn muuttuminen edellyttää työntekijöiltä ja viranhaltijoilta kehittymis- ja muutoskykyä. Henkilöstöohjelma sisältää henkilöstöjohtamiseen ja henkilöstön työhyvinvointiin liittyviä periaatteellisia linjauksia. Tavoitteena on tasa-arvoinen, kannustava ja yksilöllistä osaamista arvostava oikeudenmukainen työyhteisö.

Kajaani-sopimus vuosille 2019 - 2021

Kajaani-sopimuksella Kajaanin kaupunki työnantajana ja henkilöstöä edustavat pääsopijajärjestöt ovat sopineet henkilöstöjohtamisen yhteisen tahtotilan. Kajaani-sopimus tarkoittaa sopimuksen osapuolten yhteistyötä henkilöstöohjelmaan, talousarvioon ja taloussuunnitelmaan kirjattujen rakenteellisten muutosten sekä tuloksellisuutta koskevien suositusten käytännön toteutuksen yhteydessä.

Kaupunki työnantajana järjestää työntekijöilleen kannustustavat palkkaus- ja palkitsemisjärjestelmät, terveellisen ja turvallisen työympäristön, sovitut henkilöstöetuudet, toimivan työterveyshuollon, palkallisen kuntoutuksen KIILA-kuntoutusten osalta sekä jatkuvan kehittymisen omassa työssään.

Palkkaus- ja palvelussuhdeasiat

Palkkaus- ja palvelussuhdeasioissa on pyritty toteuttamaan kaupungissa henkilöstömenosäästöjä tukevaa työnantajapolitiikkaa. Pääsopimusten mukaiset neuvottelut työnantajan edustajien ja henkilöstöjärjestöjen välillä ovat toteutuneet hyvässä hengessä. Kajaani-sopimus on auttanut yhteisen näkemyksen muotoutumiseen henkilöstöjärjestöjen ja työnantajan edustajien välillä.

Kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus KVTES 2020-2021 tuli voimaan 1.4.2020. Aikaisemman virka- ja työehtosopimuksen mukana tuomat ns. kiky mukaiset työajan korotukset poistuivat käytöstä 30.8.2020. Sopimuskauden ensimmäinen yleiskorotus tehtiin 1.8.2020. Korotuksen suuruus oli 26 euroa, mutta kuitenkin vähintään 1,22 prosenttia.

Henkilöstösuunnittelu

Henkilöstösuunnittelu on tärkeä osa vuosittaista talousarvion laadintaa. Henkilöstösuunnittelu on osa toiminnan, talouden ja henkilöstö yhteismitoitusta. Henkilöstösuunnittelussa on otettu huomioon eläkkeelle jäämiset, rekrytoinnit, sisäiset siirrot, tehtävien uudelleen järjestäminen, osittaminen tai yhdistäminen, sijais- ja varahenkilöjärjestelyt, seuraajasuunnitelmat sekä kehittämis- ja urasuunnitelmat. Eläköitymistä on pyritty hyödyntämään säästökeinona. Toimialoilla ja liikelaitoksissa selvitetään vuosittain, voidaanko avoimeksi tuleva paikka jättää täyttämättä tai hyödyntää sisäistä rekrytointia.

Henkilöstökulut, tuloslaskelmaan kirjatut kulut sekä taseeseen aktivoidut kulut

Kajaanin peruskaupungin henkilöstökulut	2020	2019
euroa		
Palkat ja palkkiot	48 335 127,97	47 786 490,65
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	91 063,00	640 407,25
* Henkilöstökorvaukset	-711 899,32	-636 580,35
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	47 623 228,65	47 149 910,30
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	12 367 046,54	12 170 080,04
* Muut henkilösivukulut	1 573 412,12	1 497 163,22
Henkilösivukulut yhteensä	13 940 458,66	13 667 243,26
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	61 563 687,31	60 817 153,56
<i>Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>	93 464,97	90 599,46
Henkilöstökulut yhteensä	61 657 152,28	60 907 753,02
Liikelaitosten henkilöstökulut		
Kajaanin Vesi -liikelaitos	2020	2019
Palkat ja palkkiot	949 492,17	937 524,67
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	14 364,61	14 718,54
* Henkilöstökorvaukset	-2 837,97	-560,21
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	946 654,20	936 964,46
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	238 969,00	237 615,05
* Muut henkilösivukulut	30 883,73	28 347,37
Henkilösivukulut yhteensä	269 852,73	265 962,42
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	1 216 506,93	1 202 926,88
<i>Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>		
Henkilöstökulut yhteensä	1 216 506,93	1 202 926,88

Kajaanin Mamselli -liikelaitos	2020	2019
Palkat ja palkkiot	4 172 849,63	6 766 299,36
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	<i>-121 785,03</i>	<i>17 710,61</i>
* Henkilöstökorvaukset	-111 510,40	-135 957,13
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>4 061 339,23</i>	<i>6 630 342,23</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	881 784,83	1 327 827,48
* Muut henkilösivukulut	135 324,97	206 734,37
Henkilösivukulut yhteensä	1 017 109,80	1 534 561,85
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	5 078 449,03	8 164 904,08
Henkilökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	5 078 449,03	8 164 904,08
Kajaanin Kaupunginteatteri -liikelaitos	2020	2019
Palkat ja palkkiot	1 726 643,37	1 839 428,16
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	<i>-10 504,48</i>	<i>14 338,80</i>
* Henkilöstökorvaukset	-19 364,30	-20 793,16
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>1 707 279,07</i>	<i>1 818 635,00</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	345 826,40	370 379,77
* Muut henkilösivukulut	56 126,14	56 937,17
Henkilösivukulut yhteensä	401 952,54	427 316,94
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	2 109 231,61	2 245 951,94
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	2 109 231,61	2 245 951,94

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2020	2019
Palkat ja palkkiot	15 112 215,85	14 364 554,61
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	-58 910,46	-321 466,82
* Henkilöstökorvaukset	-105 999,24	-72 854,77
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>15 006 216,61</i>	<i>14 291 699,84</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	2 891 982,12	2 803 694,12
* Muut henkilösivukulut	492 859,41	439 124,45
Henkilösivukulut yhteensä	3 384 841,53	3 242 818,57
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	18 391 058,14	17 534 518,41
<i>Henkilökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>		
Henkilöstökulut yhteensä	18 391 058,14	17 534 518,41
Kaupungin ja liikelaitosten henkilöstökulut yhteensä	2020	2019
euroa		
Palkat ja palkkiot	70 296 328,99	71 694 297,45
<i>josta lomapalkkavelan jaksotus</i>	-85 772,36	365 708,38
* Henkilöstökorvaukset	-951 611,23	-866 745,62
<i>Palkat ja palkkiot vähennettynä henk.korvauksilla</i>	<i>69 344 717,76</i>	<i>70 827 551,83</i>
Henkilösivukulut		
* Eläkekulut	16 725 608,89	16 909 596,46
* Muut henkilösivukulut	2 288 606,37	2 228 306,58
Henkilösivukulut yhteensä	19 014 215,26	19 137 903,04
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	88 358 933,02	89 965 454,87
<i>Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin</i>	<i>93 464,97</i>	<i>90 599,46</i>
Henkilöstökulut yhteensä	88 452 397,99	90 056 054,33

Henkilöstökulut kokonaisuudessaan pienenevät 1,6 miljoonaa euroa eli 1,8 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Kajaanin peruskaupungin osalta henkilöstökulut kasvoivat 750 000 euroa eli 1,2 prosenttia. Merkittävimpanä tekijänä palkkakustannusten nousussa koko konsernin osalta on ollut vaikuttamassa virka- ja työehtosopimuksen mukainen yleiskorotus 1.8.2020, jonka kustannusvaikutus on 1,22 prosenttia.

Liikelaitosten osalta suurin muutos henkilöstökuluissa kohdistuu Mamselli -liikelaitokseen, jonka henkilöstökulut ovat vähentyneet noin kolmella miljoonalla eurolla johtuen henkilöstön liikkeenluovutuksesta Kainuun sotelle. Ilman Mamsellin noin kolme miljoonaa pienempiä henkilöstökuluja koko konsernin henkilöstökulut olisivat nousseet noin 1,4 miljoonaa euroa vuodesta 2019.

Kajaanin kaupungin ja liikelaitosten henkilötövuodet

Henkilötövuodet - palkattomat vapaat	Tammikuu - joulukuu				Tammi - joulukuu	Ero
	2020				2019	
	Vaki- tuiset	Määrä- aikaiset	Työllis- tetyt	Yhteensä	Yhteensä	
Tulosalueittain						2020- 2019
Kaupunginhallitus, projektit	2	0,6		2,6	3,6	-1
Keskushallinto	48,5	3,4	0,8	52,7	56,6	-3,9
Elinvoimapaalvelut	10,1	4,0		14,1	0	14,1
Maahanmuuttajapaalvelut	14,1	2,7		16,8	14,2	2,6
Sivistyslautakunta	3			3	3,1	-0,1
Varhaiskasvatus	266,6	69,2	0,4	336,2	348,4	-12,2
Perusopetus	333,2	73,8	1,8	408,8	425	-16,2
Kulttuuripaalvelut	42,6	2,1	0,9	45,6	46,6	-1
Nuorisopaalvelut	9,2	8,4	1	18,6		18,6
Kaukametsä	46,8	41,3		88,1	96,8	-8,7
Ympäristötekninen hallinto	2,4	0,8		3,2	3	0,2
Maankäyttö, suunn. ja viranom.toim.	31,5	2,5		34	32,9	1,1
Kunnallistekniikka ja liikunta	62,1	5,7		67,8	71	-3,2
Tilakeskus	43,2	3,3		46,5	48,5	-2
Kainuun pelastuslaitos	48,7	17,7		66,4	69,2	-2,8
Tukityöllistäminen			28,6	28,6	35,6	-7
Kaupunki yhteensä	964	235,5	33,5	1233	1254,5	-21,5
Kajaanin Vesi –liikelaitos	18,3	1,6		19,9	19,9	0,0
Kajaanin Mamselli -liikelaitos	126	19,5	3	148,5	239,2	-90,7
Kajaanin kaupunginteatteri -liikelaitos	44,2	5,7		49,9	54,7	-4,8
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	266,2	36,7	0,4	303,3	292,5	10,8
Liikelaitokset yhteensä	454,7	63,5	3,4	521,6	606,3	-84,7
Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	1418,7	299	36,9	1754,6	1860,8	-106,2
Muutokset	Vaki- naiset	Määrä- aikaiset	Työllis- tetyt			
Muutos kaupunki	5,6	18	-9,1			
Muutos liikelaitokset	-39,8	-40,5	-4,4			
Yhteensä	-34,2	-22,5	-13,5			

Koronapandemian vuoksi tehdyt lomautukset keväällä ja kesällä vuonna 2020 toivat noin 250 000 euron säästöt ja sen vaikutus koko konserniin htv-luvussa on noin -8 htv:tä.

Henkilötövuosissa tapahtuneet muutokset:

Keskushallinto:

Kaupunginhallituksen, keskushallinnon ja elinvoimapaalveluiden henkilöstöresurssit kasvavat tietohallintouudistuksen myötä yhteensä 8 HTV. Koulutusliikelaitoksesta siirtyi tietohallinnon henkilöstöä (7 HTV) keskushallintoon 1.8.2020 alkaen ja tietohallinnon asiantuntijaorganisaatiota on vahvistettu 1 HTV. Kansainväliset palvelut (Maahanmuuttajapaalvelut) yhteensä n. 18 HTV:tä siirtyvät keskushallinnosta elinvoimapaalveluihin 1.1.2021 alkaen.

Sivistystoimiala:

Keskushallinnon talouspalveluista on siirtynyt 1,7 HTV:tä sivistyslautakuntaan. Kajaanin kaupunginteatteri -liikelaitos puretaan ja teatterin HTV lisätään 1.1.2021 alkaen kulttuuripalveluihin. Varhaiskasvatuksessa on varattu määrärahaa kokeiluun pysyvien sijaisten palkkaamisesta, mikä kasvattaa HTV:tä. Samalla kuitenkin vuokratyöhön varattua määrärahaa on pienennetty.

Ympäristötekniinen toimiala

Henkilötyövuosia oli 151,5 (160 vuonna 2016, 158 vuonna 2017 ja 152 vuonna 2018, 155,4 vuonna 2019). Ympäristötekniisen toimialan tukipalveluihin on siirtynyt keskushallinnolta 0,4 HTV talous- ja tietohallinnon työpanosta. Henkilöstön korkeasta keski-ikästä pääosin johtuvaa vaihtuvuutta, joka on akuuteimmassa vaiheessa 2020-2024, hoidetaan aktiivisella rekrytoinnilla koko ajan. Osaavan työvoiman saanti asiantuntijatehtäviin on haastavaa. Lisäksi määräaikaista työvoimaa on ollut käytössä, ja tarvitaan jatkossakin, kausiluontoisesti.

Kajaanin Mamselli -liikelaitos

Kajaanin Mamsellin henkilöstövahvuus oli vuonna 2020 yhteensä 148,5 HTV:a, jossa vähennystä edelliseen vuoteen 90,7 HTV:a. Suuri HTV:n lasku johtuu sote-palvelutuotannon luopumisesta. HTV määrän laskuun vaikuttivat lisäksi myös koronapandemiasta johtuvat lomautukset (kahdesta viikosta kahteen kuukauteen) sekä pidemmät keskeytykset (esim. opintovapaat, perhevapaat ja pitkät, palkattomat sairauslomat). Mamsellista jäi eläkkeelle vuonna 2020 yhteensä kuusi henkilöä.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

Henkilöstövahvuus kasvoi vuonna 2020 lähes 11 HTV:tä, kasvu tapahtui ammatillisen koulutuksen tulosalueella. Vuodesta 2013 jatkunut henkilöstömäärän lasku saatiin taitettua vuoden 2018 aikana. Ja viimeisen kahden vuoden aikana HTV määrä on kasvanut koulutusliikelaitoksen osalta 24 HTV:tä. Valtiovallan suorittamat koulutuksen rahoitusleikkaukset päättyivät vuoteen 2017. Toiminnot on vakautettu rahoituspohjaa vastaavaksi.

Henkilöstömäärän kasvulla on turvattu opiskelijoille tarjottavaa opetus- ja ohjausresurssia. Opiskelijamäärää on pystytty vahvistamaan ns. jatkuvan haun, oppisopimuskoulutuksen ja kesäopintojen kasvun kautta. Opiskelijamäärän kasvu on näkynyt myös rahoituspäätöksissä vuodelle 2020. Vuokatin säätiön ammatillisen koulutuksen järjestämislupa siirtyi Kajaanin kaupungille ja siinä yhteydessä siirtyi myös seitsemän työntekijää 1.8.2019 alkaen ja näkyvät täysimääräisesti vuoden 2020 HTV luvuissa.

Kajaanin Vesi -liikelaitos

Kajaanin Vesi-liikelaitoksen toiminnassa ei vuonna 2020 koronapandemian etätoita ja työn hajautettua suorittamista lukuun ottamatta tapahtunut merkittäviä muutoksia. Yksi henkilö jäi eläkkeelle ja hänelle rekrytoitiin henkilöstösuunnitelman mukaisesti seuraaja toisenlaisella tehtävänkuvalla. Lisäksi vuonna 2019 alkanut rekrytointi saatiin päätökseen vuonna 2020. Talousarvion tavoitteen mukaisesti harjoittelijoita on käytetty n. 0,6 htv, pandemian vuoksi hieman tavoitetta vähemmän, mm. jätevedenpuhdistamo- ja pumppaamotiimin lomien sijaistuksiin. Lisäksi asiakastietojärjestelmän vaihdon aiheuttamiin tehtävien järjestelyjen vuoksi määräaikaista työvoimaa oli 1 htv.

Kajaanin kaupunginteatteri

-4,6 henkilötyövuoden vähentyminen edelliseen vuoteen verrattuna johtuu ESR-hankkeen loppumisesta ja järjestelmävirheestä laskea HTV-määriä työ sopimusten perusteella eikä maksettujen palkkojen. Virhe on syntynyt siitä, kun on tehty pienillä tuntimäärillä sopimuksia, kuten esim. narikkatyöntekijät noin 10 h/kk. Koronan aiheuttamasta teatterin sulkemisesta johtuen teatteri säästi budjetoituun nähden freelance-taiteilijoiden palkkakustannuksissa, kiertueiden palkoissa sekä vaatteiden vastaanottajien ja lipunmyyjien palkkakustannuksissa.

1.2.7 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Perusta

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaan kunnan ja kuntakonsernin on toimintakertomuksessaan arvioitava toiminnan laajuuteen ja rakenteeseen nähden tasapuolisesti ja kattavasti merkittävimpiä riskejä, epävarmuustekijöitä sekä muita toiminnan kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä.

Yleistä riskiympäristöstä ja epävarmuustekijöistä

Vuoden 2021 osalta riskiympäristö näyttäytyy edelleen haasteellisena. Covid-19 pandemiaan liittyy edelleen merkittäviä epävarmuustekijöitä, joista saattaa aiheutua erilaisia taloudellisia ja toiminallisia seurauksia. Koronaviruksesta aiheutuvat vaikutukset kohdistuvat mm. henkilöstön työturvallisuuteen ja työssäjaksamiseen sekä kaupungin palvelutuotantoon. Pandemian pitkittyminen aiheuttaa haasteita kaupungin taloudelle, sekä koettelee työntekijöiden kuin kuntalaistenkin henkistä kriisinsietokyvyllä. Pandemiaan liittyvien riskien hallitsemiseksi tehostettu tilannekuvan ylläpito, viestintä ja ennakoivasti suunnitellut varautumistoimenpiteet ovat keskeisessä asemassa.

Palvelujärjestelmän toimivuuteen ja kaupunkilaisten turvallisuuteen kohdistuvia riskejä

Toimintaympäristön muutokset ja taloudellisten resurssien niukkuus aiheuttavat epävarmuutta ja vaikuttavat toiminnan kehittämiseen. Kaupungin palvelut on vuonna 2021 kuitenkin toistaiseksi voitu tuottaa alenevista resursseista huolimatta. Merkittäviä supistuksia palvelujen tuotannossa ei ole jouduttu tekemään.

Kajaanin kaupungille on laadittu toimenpideohjelma talouden sopeuttamiseksi. Sopeuttamisohjelman toteuttamisessa onnistuminen on välttämätöntä, jotta kaupungin kyky tuottaa palveluita turvataan myös jatkossa.

Koronaviruksen leviämisen hidastamiseksi on hallituksen esityksestä ja viranomaisten määräysten perusteella kaupungin palveluita jouduttu karsimaan. Kaikkia palveluita ei pystytä tuottamaan normaalisti rajoitusten vuoksi. Osa lakisääteisistä palveluista joudutaan tuottamaan vaihtoehtoisilla tavoilla. Näillä toimenpiteillä merkittäviä on vaikutuksia kaupunkilaisten arkeen.

Suomen hallitusohjelman yhdeksi tavoitteeksi on asetettu sosiaali- ja terveydenhuollon uudistaminen. Uudistuksen myötä sote-palveluiden tuottaminen siirtyisi kunnilta suuremmille hyvinvointialueille, tällä olisi merkittäviä vaikutuksia kaupungin kustannusrakenteeseen. Uudistukseen liittyy myös pelastustoimen keskittäminen hyvinvointialueille ja myös tällä tulisi olemaan vaikutuksia kaupungin talouteen. Mahdollisten uudistusten suhteen on tärkeää, että Kajaanin kaupungin asukkaiden sama palvelutaso ei ainakaan heikentyisi merkittävästi.

Mikäli sosiaali- ja terveystenonjen kasvu jatkuu yhtä voimakkaana myös tulevaisuudessa tarkoittaa se sitä, että muista kaupungin toiminnoista joudutaan todennäköisesti tinkimään.

Strategisia riskejä

Strategiset riskit ovat riskejä, jotka liittyvät Kajaanin kaupungin pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin sekä niihin kohdistuviin sisäisiin tai ulkoisiin epävarmuustekijöihin. Strategiset riskit liittyvät tyypillisesti (liike-)toimintapäätösten tekemiseen, resurssien allokointiin, johtamisjärjestelmiin ja kykyyn reagoida toimintaympäristössä tapahtuviin muutoksiin.

Kaupungin toimintaan liittyviä strategisia riskejä ovat esimerkiksi strategisten tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit kuten väestö- ja työpaikkamuutokset, toimintaympäristön muutoksista aiheutuvat riskit, palvelujen järjestämistapoihin liittyvät riskit, lainsäädäntömuutokset sekä laajavaikutteiset ilmasto- ja ympäristömuutokset.

Elinkeinoelämän kehitys ja alueen elinkeinorakenne vaikuttavat työllisyyteen, muuttoliikkeeseen,

investointeihin, rakentamiseen ja väestön hyvinvointiin. Elinkeinoelämässä tapahtuvat muutokset voivat vaikuttaa muun muassa verotulojen kehitykseen ja työllisyyteen ja siitä aiheutuviin kustannuksiin. Viimevuosina keskeiseksi riskiksi Kainuussa ja Kajaanissa on noussut osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuuteen liittyvät puutteet. Kyseessä on merkittävä riski alueen elinkeinoelämälle ja Kajaanin kaupungille.

Yksi merkittävimmästä strategisista riskikokonaisuuksista liittyy kaupungin talouden tasopainoon pitkällä aikavälillä. Taloudellisista tavoitteista poikkeaminen ja taloudelle asetettujen raamien ylittäminen sisältävät merkittäviä riskejä. Talouden tasapainoen liittyvien riskien hallinnassa oikein suunnitellut sopeuttamistoimenpiteet ja niiden toteutuminen ovat keskeisessä asemassa.

Kaupungin väestömäärän ja väestörakenteen negatiivinen kehitys, sekä huoltosuhteen heikkeneminen ovat merkittävä riski. Riskin toteutumista ja mahdollisia muutoksia riskin muutosnopeuteen liittyen täytyy seurata, jotta kaupungin palvelurakenteita saadaan suhteutettua väestöpohjan muutoksiin nähden riittävästi. Ennakoitua nopeammat muutokset voivat aiheuttaa nopeita muutostarpeita myös kaupungin palvelurakenteissa.

Operatiivisia riskejä

Toiminnallisilla riskeillä tarkoitetaan kaupungin päivittäistä toimintaa, johtamista, prosesseja ja järjestelmiä uhkaavia riskejä.

Kaupungin kiinteistöjen ja toimitilojen korjausvelkaa pyritään hallitsemaan riittävällä peruskorjausinvestoinneilla, jotka perustuvat pitkän tähtäimen suunnitelmiin. Mikäli suunnitelmia ei seurata eikä toteuteta tai ne eivät ole ajan tasalla, voi seurata äkillisiä, esimerkiksi rakennuksiin kohdistuvia toiminnallisia ongelmia, jotka voivat estää päivittäisen käytön ja toiminnan. Huolto- ja kunnossapitopalvelutason mahdollinen aleneminen tai laiminlyönnit kiinteistöjen huolto- ja kunnossapitotoiminnassa voivat lisätä henkilö- ja omaisuusvahinkoriskien todennäköisyyttä.

Keskeisimmät henkilöstöriskit liittyvät henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin, sekä osaavan työvoiman saatavuuteen. Henkilöstön sairastavuuden lisääntyminen ja mahdollinen poissaolojen kasvu voivat vaikeuttaa palvelutuotantoa. Henkilöstön saatavuuteen liittyvät riskit ovat kasvaneet ja tulevilla suunnittelukaudella osaavan henkilöstön saatavuudessa voi ilmetä haasteita. Riski on korkea esimerkiksi perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen opettajien osalla. Henkilöstön ikääntyminen ja työssä jaksaminen ovat keskeisiä haasteita suunnitelmakaudella.

Tietojärjestelmien toimintaan liittyvät häiriöt, sekä tietoturvallisuuden ja tietosuojan kohdistuvat riskit ovat toiminnallisia riskejä ja niiden hallinta on osa organisaation riskienhallintaa. Tietoturvallisuudella tarkoitetaan tietojen, palvelujen, järjestelmien ja tietoliikenteen suojaamista ja varmistamista niihin kohdistuvien riskien hallitsemiseksi sekä normaali- että poikkeusoloissa hallinnollisilla, teknisillä ja muilla toimenpiteillä. Tietojärjestelmien toimintahäiriöihin tulee varautua varautumis- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelmissa. Tietosuojan osalta riskienhallinnan on oltava hallittua ja jatkuvaa, muuten tietosuojan kohdistuvien uhkien hallinta ei pysy uusien, koko ajan lisääntyvien uhkien tasolla.

Suunnitteilla olevaan talous- ja henkilöstöhallinnon palvelutuottajan ja järjestelmien kilpailutukseen liittyy useita riskejä, joilla voi toteutuessaan olla laaja-alaisia vaikutuksia koko organisaation toimintaan. Hankkeisiin ja projekteihin liittyviä riskejä on hallittava projektiriskien hallintamenetelmin

Vahinkoriskejä

Vahinkoriskit ovat Kajaanin kaupunkikonsernin sisällä tai toimintaympäristössä tapahtuvia virheitä, toimintahäiriöitä ja onnettomuuksia, jotka aiheuttavat vahinkoa tai menetyksiä. Vahinkoriskit kohdistuvat usein tiettyyn kohteeseen. Vahingon mahdollisuus sekä seuraukset ovat etukäteen tiedossa, mutta vahingon todennäköisyyttä ei tiedetä. Vahinkoriskit kohdistuvat yleensä asiakkaiden, henkilöstön tai ympäristön turvallisuuteen sekä omaisuuteen. Vahinkoriskien hallintaan liittyy keskeisesti vakuutusurva, jonka on oltava riittävän kattavalla tasolla.

Toteumaltaan suurimman vahinkoriskityypin muodostavat ovat erilaiset tapaturmat. Tapaturmat voivat kohdistua kaupungin henkilöstöön, luottamushenkilöihin, asiakkaisiin, oppilaisiin ja opiskelijoihin. Tyypillisesti nämä ovat erilaisia työhön, työmatkoihin tai opiskeluun liittyviä tapaturmia. Tapaturmien varalle kaupungilla on lakisääteinen työtapaturma- ja ammattitautivakuutus, jota täydennetään vapaaehtoisella etätyövakuutuksella, tapaturmavakuutuksella sekä matkavakuutuksella.

Poikkeukselliset luonnonolosuhteet voivat vaikuttaa kaupungin toimintaan monella tavalla. Erilaiset sään ääri-ilmiöt voivat aiheuttaa kiinteistö-, henkilö ja omaisuusvahinkoja tai niistä voi seurata muita ylimääräisiä kustannuksia. Kovat pakkasjaksot, varsinkin pitkittyessään, voivat aiheuttaa lämmityskustannusten nousua. Lisäksi esimerkiksi vesihuoltojärjestelmät ovat alttiita poikkeuksellisille luonnonolosuhteille. Riskienhallinnassa keskeistä onkin varautuminen mahdollisiin häiriötilanteisiin. Kaupungin varautuminen häiriötilanteisiin perustuu valmiussuunnitteluun.

Kaupungin vakuutusturva on kilpailutettu vuonna 2020 ja uudet vakuutus sopimukset astuivat voimaan pääosin 1.1.2021. Kilpailutuksen yhteydessä on pyritty varmistamaan vakuutusten riittävä kattavuus suhteessa hyväksytyyn riskitasoon.

Rahoitusriskejä

Rahoitusriskit liittyvät talouden yleisiin riskeihin ja haasteisiin kuten valtionosuuksien leikkauksiin ja verotulojen heikkenemiseen sekä sosiaali- ja terveysmenojen kasvuun. Kaupungin toimintaan liittyviä muita rahoitusriskejä ovat muun muassa maksuvalmiuteen, velkaan ja sijoitustoimintaan sekä investointien rahoittamiseen ja kustannusten toteutumiseen liittyvät riskit.

Sijoitustoimintaan liittyy aina riskejä ja riskinotto on välttämätöntä, jotta asetetut tuottotavoitteet voidaan saavuttaa pidemmällä tarkasteluvälillä. Kajaanin kaupungin sijoitussalkun tuottotavoite on pitkällä aikavälillä noin 4 prosenttia. Kaupunki pyrkii hallitsemaan sijoitustoiminnan kokonaisriskitasoa ja epä-varmuustekijöitä hajauttamalla sijoitusomaisuutta mahdollisimman laajasti maantieteellisen jakauman sekä eri omaisuusluokkien välillä. Kajaanin kaupunki on valinnut kolme varainhoito-yhtiötä, jotka hoitavat täyden valtakirjanperiaatteella kaupungin sijoitussalkkua. Varainhoidossa noudatetaan kaupunginhallituksen hyväksymää sijoitussuunnitelmaa ja sijoitustoimintaa seuraa kaupunginhallituksen valitsema sijoitustyöryhmä.

Ennakoitua suuremmat verotulojen muutokset saattavat toteutuessaan aiheuttaa kaupungin palvelutasoon liittyvää muutostarvetta sekä palvelutason uudelleen tarkastelua.

1.2.8 Ympäristöasiat

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen (2009) mukaan kunnan tulee antaa selvitys ympäristöasioiden kirjaamisesta ja esittämisestä kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksessä. Ympäristötilinpäätös kattaa Kajaanin kaupungin toimialojen ohella Kajaanin Vesi -liikelaitosta koskevat ympäristötuotot ja -kulut sekä investoinnit. Ympäristömeno aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyä tai ehkäistä ennalta, vähentää tai korjata ympäristöhaittoja ja parantaa ympäristönsuojelua.

Alla olevaan taulukkoon on koottu kaupungin ympäristömenot, -tulot ja -investoinnit vuodelta 2020.

Ympäristötilinpäätös vuodelta 2020

Kohde	Tuotot 1 000 €	Kulut, 1 000 €	Investoinnit, 1 000 €
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu			
Vesienpuhdistus ja viemäri- ja jätevesilaitosten toiminta	4840	2361	961
Hulevesien hallinta			
Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	71	159	
Pilaantuneiden maiden puhdistus			
Ympäristölaitteiden poistot ja arvonalennukset		1079	
Ympäristötuotot ja -kulut yhteensä	4911	3599	961
Tunnuslukuja			
Ympäristötuotot/asukas, €/asukas	134		
Ympäristökulut ml. poistot/asukas, €/asukas		98	
Ympäristöinvestoinnit /asukas, €/asukas			26
Asukasluku 31.12.2020	36 574 (ennakkotieto)		

Ulkoilman ja ilmastonsuojelun suurimmat menoerät ovat olleet hiekoitushiekan poisto ja katupölyn siivonta.

Ympäristönsuojeluviranomainen

Ympäristönsuojelun viranomaistehtäviä hoitaa kaksi ympäristönsuojelutarkastajaa. Näillä resursseilla pystytään käsittelemään lupahakemukset, ilmoitukset, rekisteröinnit, lausuntopyyntö ja valitus- ja muut valvonta-asiat sekä tekemään välttämättömät tarkastukset.

Ympäristölupia, -ilmoituksia ja toiminnan rekisteröintejä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään käsiteltiin 16 kpl. Maa-aineslupia käsiteltiin 6 kpl, joista 2 liittyi tuulivoiman rakentamiseen.

Haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn puhdistusvaatimusten siirtymäaika viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla päättyi 31.10.2019. Kunta voi kuitenkin hakemuksesta myöntää ranta- ja pohjavesialueilla määräaikaisten poikkeamien enintään viideksi vuodeksi kerrallaan, mikäli ympäristökuormitus on huomattavan vähäinen tai käsittelyjärjestelmän parantaminen on kustannuksiltaan kiinteistön haltijalle kohtuutonta. Vuonna 2020 näitä poikkeamishakemuksia käsiteltiin 14 kpl.

Vesihuoltolain mukaisia vapautushakemuksia vesihuollon verkostoihin liittymisestä käsiteltiin 4 kpl.

Ympäristönsuojelulain velvoittaman säännöllisen valvonnan järjestämiseksi on hyväksytty ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma vuosille 2016 - 2020. Valvontakohteiden määräaikaistarkastuksia varten hyväksytään vuosittain valvontaohjelma, jonka mukaiset tarkastukset ovat maksullisia. Muista tarkastuksista ei voi periä maksua. Lisäksi ympäristönsuojeluviranomaiselle tulee maksutuloja ympäristölupamaksuista. Määräaikaistarkastukset vuonna 2020 suunniteltiin tehtäväksi 23 kohteella, joista 20 toteutui.

Valvontasuunnitelmaan kuuluvia luvanvaraisia ja rekisteröityjä kohteita oli vuonna 2020 yhteensä 86. Lisäksi osallistutaan Kainuun ELY-keskuksen määräaikaistarkastuksiin valvonnan kannalta tärkeissä kohteissa.

Ympäristönsuojeluyksikölle kuuluu myös maa-ainesten ottolupien valvonta. Vuosittain tarkastettavia maa-ainesten ottoalueita oli vuoden 2020 lopussa Kajaanin alueella 22 kpl. Valvonnasta peritään ympäristötekniikan lautakunnan hyväksymän taksan mukainen vuotuiseen ottomäärään perustuva maksu.

Ympäristönsuojeluyksikkö käsittelee myös vireille tulleet valitus- ja muut valvonta-asiat.

Lupien ja tarkastusten lisäksi ympäristönsuojeluyksikkö valmistelee lausuntoja muille viranomaisille, erityisesti Pohjois-Suomen aluehallintovirastolle ja Kainuun ELY-keskukselle. Ympäristönsuojelun asiantuntijat ovat olleet mukana kaupungin strategiatyössä, Kainuun liiton ilmasto- ja ympäristövastuullisuusohjelman valmistelussa ja Kajaanin yliopistokeskuksen ja Suomen Ympäristökeskuksen KAHINA-hankkeessa (Kainuun ja Koillismaan kunnat hiilineutraaleiksi).

Kajaanin Vesi -liikelaitos vastaa kaupungissa mm. vedenhankinnasta sekä jätevesien viemäröinnistä ja käsittelystä. Pohjavedensuojelu on elinehto hyvänlaatuiselle pohjavedelle. Toisaalta pohjavedenoton määrän tulee olla kestävässä suhteessa pohjaveden muodostumiseen.

Vuonna 2020 Kajaanin Vesi täytti kaikki sille ympäristöluvista neljännesvuosittaisiksi asetetut vaatimukset jätevedenpuhdistuksen suhteen sekä pohjavedenoton kuukausittain seurattavat 96 maksimiottomäärät.

Kajaanin Vesi käsitteli vuonna 2020 jätevesiä 3 922 033 m³, josta laskutettiin 1 932 943 m³ eli käyttömaksuina 3 614 376,70 euroa (alv 0 %). Laskutettu jätevesimäärä sisälsi omalta toiminta-alueelta viemäroityjen asutuksen jätevesien lisäksi viemäriosuuskuntien jätevesiä 134 641 m³ ja teollisuusjätevesisopimusten alaisia teollisuusjätevesiä 57 209 m³. Sako- ja umpikaivolietettä vastaanotettiin 10 947 m³ ja niistä laskutettiin 85 782,40 euroa (alv 0 %). Uutta jätevesiviemäriverkostoa rakennettiin noin 0,3 km ja niitä saneerattiin noin 1,5 km vuonna 2020.

Ympäristönsuojelun suoritustietoja 2014 – 2020

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Käsitellyt lupahakemukset ja ilmoitukset	40	17	26	20	20	30	40
Lausunnot	20	23	15	14	10	11	12
Tarkastukset	89	86	144	155	128	109	64
Yhteensä	149	126	185	189	158	150	116

Kylmäkadun ja Rinnekadun risteyksen alueella selvitettiin alueella sijainneen pylväskyllästämön maaperään aiheuttamaa pilaantumista. Alueen maaperässä havaittiin kromia yli alemman ohjearvon sekä kuparia yli ylempien ohjearvojen. Kohonneet pitoisuudet havaittiin katualueella asfaltin alapuolella eikä niiden katsottu aiheuttavan merkittävää kulkeutumista, altistumista tai ekologisia riskejä. Maaperä tulee puhdistaa, mikäli alueen maankäyttö muuttuu herkemmäksi tai katualueen perusrakenteen yhteydessä.

Maaston kaatopaikan salaojan laskeutusaltan ja mittapadon rakentaminen siirtyi edelleen vuonna 2020 myöhempään ajankohtaan. Laskeutusaltan ja mittapadon rakentaminen pyritään suorittamaan mahdollisimman pian. Rakentamisen siirtymisellä ei ole vaikutusta kaatopaikan suotovesien seurantaan salaojasta tai pohjavesiputkista.

1.2.9 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti toimintakertomuksessa annetaan tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot annetaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpito-velvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi.

Kansainvälisten mittausten mukaan Suomi on alhaisen korruption maa. Suomessa raskaan korruption muodot ovat harvinaisia. Suomessa korruptiota on tyypillisimmin havaittavissa politiikassa, taloudessa ja julkisessa hallinnossa. Tyypillisimpiä korruption muotoja ovat suosinta, hyvä veli -verkostot, luottamusaseman väärinkäyttö, virkavelvollisuusrikkeet. Korruption keskeisinä riskialueina pidetään rakennusalaa, julkisia hankintoja ja tarjouskilpailuja, yhdyskuntasuunnittelua, poliittista päätöksentekoa ja puolue- ja vaalirahoitusta.

Kuntaliitto on aktiivisesti mukana korruptionvastaisessa työskentelyssä. Tavoitteena on lisätä eettisesti kestävää, läpinäkyvää ja avointa toimintaa ja päätöksentekoa kunnallishallinnossa. Kuntaliitto laatii eettiset ohjeet sekä muita toimialakohtaisia ohjeita kuntien käyttöön.

Kajaanin kaupunki noudattaa omassa ohjeistuksessaan Kuntaliiton mallisääntöjä ja ohjeita. Kaupungin ohjeet ja säännöt löytyvät intranetistä ja ovat kaikkien työntekijöiden saatavilla. Viranhaltijan yleisistä velvollisuuksista säädetään kunnallisesta viranhaltijasta annetussa laissa. Virkarikoksista, mukaan lukien lahjusrikokset, säädetään rikoslain 40 luvussa. Rikoslain 40 luvun lahjusrikossäännökset koskevat kunnan viranhaltijoita, työntekijöitä ja luottamushenkilöitä. Kunnan työntekijän yleisistä velvollisuuksista säädetään työsuhteen ehtojen 3 luvun 1 §:ssä, jonka nojalla työntekijän on tehtävä työnsä huolellisesti noudattaen niitä määräyksiä, joita työnantaja antaa toimivaltansa mukaisesti työn suorittamisesta.

Kajaanin Kaupunginvaltuusto hyväksyi 7.12.2020 kokouksessaan Kajaanin kaupungin eettisen toiminnan ohjeistuksen. Ohjeistus sisältää hyvän hallinnon lainsäädännöllisen perustan ja vaatimukset, esteellisyysääntelyn ja muuta ohjeistusta. Erityisesti huomiota kiinnitetään eettiseen toimintaan hankinnoissa ja maankäytössä, joissa korruptio ja muu epäeettinen toiminta on todennäköisintä ja sen taloudelliset vaikutukset merkittäviä. Ohjeessa annetaan esimerkinomaisia toimintaohjeita mm. siitä, onko lahjojen ja muun huomaavaisuuden vastaanottaminen sallittua ja hyväksyttävää sekä miten tulee itse tunnistaa epäeettisen toiminnan rajat ja toimia niiden suhteen oikealla tavalla. Eettistä toimintaa vahvistavina ja valvontatoimina tuodaan esille mm. sisäinen valvonta, sidonnaisuusilmoitukset ja sivutyöilmoitukset. Vuonna 2021 on tulossa velvoite rakentaa ilmoituskanava, jolla epäilykset korruptiosta voidaan saattaa organisaation tietoon.

Kaupungin kaikki julkiset luottamuselinten ja viranhaltijoiden päätökset löytyvät kaupungin internetsivuilta. Hankintoihin liittyen järjestetään erillisiä infotilaisuuksia, joihin tavaroiden ja palveluiden toimittajat voivat osallistua. Sisäistä tarkastusta ostetaan vuosittain ostopalveluna KPMG Oy:ltä. Sisäinen tarkastus tehtiin vuonna 2020 riskien ja jatkuvuuden hallinnasta ja tarkastuksen kehittämistoimenpiteitä edistetään vuoden 2021 aikana.

Kajaanin Kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 15.12.2020 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman vuosille 2020-2022. Samassa yhteydessä perustettiin kaupungille tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus-ohjausryhmä. Suunnitelman tavoitteena on lisätä tietoisuutta tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta, edistää suvaitsevaisuutta, tukea moninaisen ja moniarvoisen kaupungin kehittämistä. Kajaanin kaupungin tavoitteena on lisätä kaupunkilaisten ja kaupungin henkilöstön osallisuuden kokemuksia ja vahvistaa heidän vaikutusmahdollisuuksiaan.

1.3 Selonteko kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että Kajaanin kaupungille ja kaupunkikonsernille asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on tuloksellista. Sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa ei eriytetä muusta tavoitteiden saavuttamiseen tähtäävästä toiminnasta, vaan se on jatkuva osa päivittäistä johtamista, ohjaamista ja työn toteuttamista.

Sisäisen valvonnan järjestäminen

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan Kajaanin kaupungissa yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset viranhaltijat ja esimiehet pyrkivät varmistamaan, että kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa, lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan

Sisäisen valvonnan osatekijät jaotellaan Kajaanin kaupungissa seuraavasti:

1. päätöksentekoprosessin sisäinen valvonta,
2. henkilöstöasioiden sisäinen valvonta,
3. taloussuunnittelun sisäinen valvonta,
4. kirjanpidon ja maksuliikenteen sisäinen valvonta,
5. talousraportointi,
6. omaisuuden hallinnoinnin sisäinen valvonta,
7. tietohallinnon ja tietoturvan sisäinen valvonta,
8. avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen sekä
9. sopimushallinta
10. hankkeiden (projektien) hallinnointi

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa ja sen tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta sekä toiminnan jatkuvuudesta ja häiriöttömyydestä. Kajaanin kaupungin riskienhallintaprosessi perustuu:

- riskin tunnistamiseen ja kuvaamiseen,
- riskin toteutumisen vaikutusarviointiin (merkittävyyteen) ja riskin toteutumisen todennäköisyyteen,
- mahdollisuuden hallita riskiä eri menetelmillä (valvonta) sekä
- riskeistä raportointiin ja riskien seurantaan

Riskien tunnistaminen on tärkeää. Toiminnassa esiintyvät vaaratekijät yksilöidään, nimetään ja raportoidaan ylemmälle toimielimelle. Todetut riskit arvioidaan ja asetetaan toteutumisen todennäköisyyden ja riskien olennaisuuden mukaan tärkeysjärjestykseen, minkä jälkeen on määriteltävä riskien hallinnan keinot.

Kajaanin kaupungissa riskit on jaoteltu strategisiin, rahoituksellisiin, toiminnallisiin ja vahinkoriskeihin.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Sisäistä valvontaa suoritetaan osana normaalia johtamista, seuranta ja arviointia. Riskienhallintaprosesseja ja riskienhallintaa koskevaa ohjeistusta tulee kehittää edelleen, niin että ne palvelevat johtamista ja päätöksentekoa ja vastaavat paremmin koko konsernin tarpeisiin.

Riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa käsitellään konserniohjeessa, hallintosäännössä, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeessa.

Toteutuneet merkittävimmät riskit

Sosiaali- ja terveystalouden riskin realisoitumisesta johtuen kaupungille on laadittu erillinen talouden sopeuttamisohjelman vuosille 2020 – 2024. Sopeuttamisohjelman onnistuminen vaatii edelleen tiivistä yhteistyötä muiden Kainuun kuntien ja Kainuun sote kuntayhtymän kanssa. Vuonna 2020 Kainuun soten alijäämä oli huomattava, merkittävä osa riskistä realisoitui Kajaanin kaupungille.

Covid-19 pandemiasta aiheutui kaupungille tulojen menetyksiä sekä toiminnallisia häiriöitä eikä kaikkia kaupungin palveluita ei voitu toteuttaa normaalissa laajuudessa. Pandemian suorat taloudelliset vaikutukset jäivät vähäisiksi, johtuen valtion koronatuista. Tärkeää huomioida, että osa pandemian vaikutuksista saattaa realisoitua vielä tulevaisuudessa.

Vahinkoriskien osalta merkittävimmiksi nousivat kaupungin varikon tuhoutuminen tulipalossa kesäkuussa 2020 sekä erilaiset sää- ja ilmiöstä aiheutuneet vahinkoriskit. Työtaturmien osalta tulos oli positiivinen, toteutuneiden työ- ja työtaturmien määrä laski huomattavasti verrattuna edellisiin vuosiin, johtuen osin lisääntyneestä etätyöskentelystä.

Muilta osin riskienhallinta toimenpiteet ovat olleet riittävällä tasolla eikä merkittäviä riskejä ole päässyt toteutumaan.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittämien

Riskienhallinnan seuranta varten kaupungilla on käytössä Granite –riskienhallintajärjestelmä. Järjestelmässä ylläpidetään kaupungin riskikarttaa ja tämän lisäksi järjestelmää käytetään työturvallisuuteen liittyvien riskien tunnistamiseen ja arviointiin. Lisäksi sitä hyödynnetään mm. työsuojeluun liittyvien, läheltä piti-ilmoitusten sekä turvallisuushavaintojen dokumentointiin ja käsittelyyn. Järjestelmää kehitetään jatkossa ja lisätään käyttäjäkoulutuksia ja käyttöohjeita. Kaupungin kokonaisvaltaiseen riskienhallintaan liittyvä riskikartta on pääosin päivitetty 2020 aikana.

Riskienhallintaa kehitetään vuonna 2020 tehdyn sisäisen tarkastuksen yhteydessä laadittuun tarkastuskertomukseen sisältyvän toimenpideohjelman mukaisesti. Riskienhallinnan jatkokehittämisessä hyödynnetään tarkastuskertomuksen lisäksi KUJA-konseptin mukaista arviointityökalua.

Kaupungin riskinotto- ja -halukkuus määritellään keväällä 2021.

Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje päivitetään riskienhallinnan osalta keväällä 2021. Päivityksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa riskienhallintaprosessia ja raportointikäytänteitä eri toimialojen ja liikelaitosten välillä.

Sisäisen valvonnan osalta taloussuunnitelma-asiakirjaan on otettu vuodesta 2019 alkaen erilliseksi seurannan kohteeksi toimialojen ja liikelaitosten sisäisen valvonnan suunnitelmat. Suunnitelmiin on määritelty talousarviovuoden sisäisen valvonnan painopisteet ja toimenpiteet.

Selonteko sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisen tarkastuksen ohjeistusta tarkennettiin vuonna 2018 ja kaupunki teki kilpailutuksen perusteella sopimuksen sisäisestä tarkastuksesta KPMG Oy Ab:n kanssa. Vuonna 2020 sisäinen tarkastus kohdistui tarkastussuunnitelman mukaisesti riskien ja jatkuvuuden hallintaan. Tarkastuksesta on annettu erillinen tarkastuskertomus, joka sisältää toimenpide-ehdotukset toiminnan kehittämiseksi. Kehittämistoimenpiteet toteutetaan vuosien 2021 - 2022 aikana.

1.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tilikauden tuotot riittävät palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset erät eli tuotoista ja kuluista on eliminoitu organisaatioiden sisäiset erät. Merkittävimmät ko. eliminoidut erät ovat sisäiset vuokrat. Viralliseen tuloslaskelmaan sisältyvät kaupungin lisäksi liikelaitokset ja tuloksesta on eliminoitu pois kaikki peruskaupungin ja liikelaitosten keskinäiset tilikauden aikaiset taloustapahtumat.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä, keskinäiset erät eliminoitu

1000 euroa	2020	2019	Muutos %
Toimintatuotot	34 370	43 201	-20,4
Valmistus omaan käyttöön	940	895	5,0
Toimintakulut	-297 606	-298 956	-0,5
Toimintakate	-262 295	-254 859	2,9
Verotulot	141 422	138 418	2,2
Valtionosuudet	123 803	104 003	19,0
Rahoitustuotot ja -kulut	5 098	53 373	-90,4
Korkotuotot	368	3 832	-90,4
Muut rahoitustuotot	9 926	54 218	-81,7
Korkokulut	-1 443	-1 257	14,8
Muut rahoituskulut	-3 752	-3 420	9,7
Vuosikate	8 028	40 935	-80,4
Poistot ja arvonalentumiset	-16 377	-17 820	-8,1
Satunnaiset tuotot	0	119 904	
Tilikauden tulos	-8 350	143 018	-105,8
Tilinpäätössiirrot	-3 631	-20 025	-81,9
Tilikauden ylij-/alijäämä	-11 981	122 993	-109,7
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot/toimintakulut, %	11,6	14,4	
Vuosikate/poistot, %	49,0	229,7	
Vuosikate, euroa/asukas	219	1 115	
Asukasmäärä	36 574	36 717	

Tunnuslukujen selitykset

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Kuntayhtymässä, jossa verorahoitusta ei ole, toimintakatteen on oltava ylijäämäinen.

Maksurahoituksen osuutta toimintamenoista kuvataan tunnusluvulla, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista = $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Kunnan toimintojen organisointi, kuten toimintojen yhtiöittäminen ja kuntien välinen yhteistoiminta sekä oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja.

Vuosikate osoittaa tulo- ja rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo- ja rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo- ja rahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista = $100 \cdot \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan kunnan tai kuntayhtymän tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonalaiset investoinnit. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Kuntakohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä. Keskimääräistä, kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kuntakohtaisia eroja selittävät toimintojen organisointi ja palvelutoiminnan laajuus. Asukasmääränä tunnusluvussa käytetään asukaslukua tilikauden lopussa.

Kirjanpitolautakunnan yleisohjeen kohdan 7.3 Muut eriytetyt laskelmat mukaan on esitettävä kilpailulain edellyttämä kuvaus kustannuslaskennan periaatteista lain edellyttämän tuloslaskelman yhteydessä.

Kajaanin kaupungilla on vain vähäisessä määrin toimintaa kilpailuilla markkinoilla ja liiketoiminta on eriytetty liikelaitoksiin tai tytäryhtiöihin. Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen vuoden 2020 liikevaihdosta 6,5 % eli 0,6 miljoonaa euroa muodostui konserniyhtiöiden ulkopuolelta. Myynti muodostui korkeakouluopiskelijoiden ateriapalveluista, tilaus- ja henkilöstöravintolapalveluista ja kahviopalveluista. Hinnoitteluperiaatteet on hyväksytty Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtokunnassa ja niiden mukaan liikelaitos toimii osittain kilpailuilla markkinoilla ja niiltä osin tuotteet ja palvelut hinnoitellaan markkinahintaan kilpailulain mukaisesti. Kaupungin omistamat tytäryhtiöt toimivat itsenäisesti lakien ja asetusten mukaisesti ja omistaja asettaa vuosittain sitovia toiminnallisia ja taloudellisia tavoitteita tytäryhteisöjen toiminnalle ja valvoo niiden toimintaa.

Tuotot

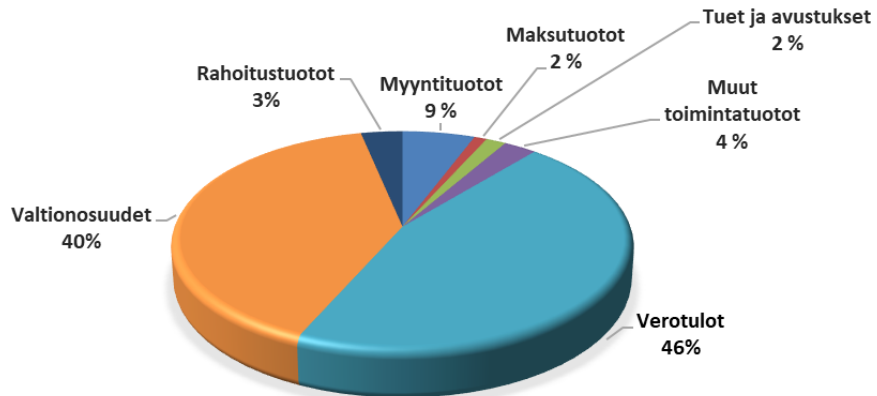
Kajaanin kaupungin ja liikelaitosten tuottojen (verotulot, valtionosuudet, toiminta- ja rahoitustuotot) kokonaismäärä oli yhteensä 309,9 miljoonaa euroa vuonna 2020. Kyseisten erien määrä pieneni edellisestä vuodesta yhteensä 33,8 miljoonaa euroa.

Käyttötalouden toimintatuottojen määrä oli 34,4 miljoonaa euroa, toimintatuotot vähenivät edellisvuoteen verrattuna 8,8 miljoonaa euroa. Toimintatuotoista merkittävimmän osan muodostavat myyntituotot 18 miljoonaa euroa sekä muut toimintatuotot 8,3 miljoonaa euroa, joista vuokratuottojen osuus on 7,5 miljoonaa euroa.

Verotuloja kertyi 141,4 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat 3,0 miljoonaa euroa. Valtionosuuksia kertyi 123,8 miljoonaa euroa ja ne kasvoivat 19,8 miljoonaa euroa.

Rahoitustuottoja kertyi yhteensä 10,3 miljoonaa euroa, josta korkotuottoja 0,4 miljoonaa euroa ja muita rahoitustuottoja 9,9 miljoonaa euroa. Muut rahoitustuotot sisälsivät sijoitusten myyntivoittoja 1,3 miljoonaa euroa. Rahoitustuottojen määrä väheni 47,8 miljoonaa euroa. Kajaanin kaupungin tytäryritys Loiste Oy maksoi huomattavan määrän osinkoja vuonna 2019, mikä nostatti edellisen vuoden rahoitustuottojen määrää.

TUOTOT VUONNA 2020

VEROTULOT JA VALTIONOSUUDET VUOSINA 2019 - 2020

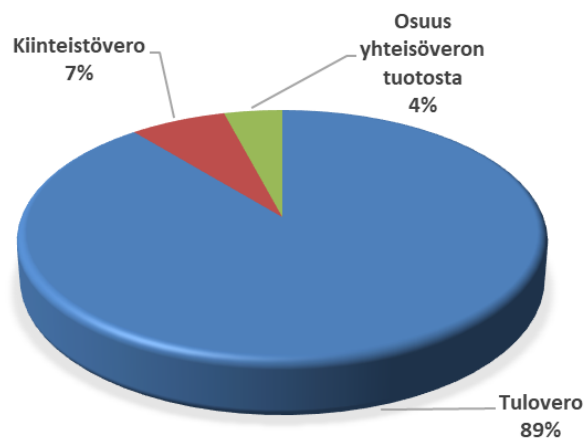
Verotulot verolajeittain 1000 euroa

	2020	2019
Tulovero	125 950 478	122 364 126
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 821 012	5 464 512
Kiinteistövero	9 650 174	10 589 187
Yhteensä	141 421 663	138 417 825

Valtionosuudet 1000 euroa

Peruspalvelujen valtionosuus	62 599 083	62 090 983
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	16 366 906	15 747 300
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	28 550 783	26 165 153
Verotulomenetysten kompensatio	16 286 702	
Yhteensä	123 803 474	104 003 436
siitä:		
Liikelaitoksille välitetyt	33 189 425	29 783 133
Peruskunnan valtionosuudet	90 614 049	74 220 303

VEROTULOT VUONNA 2020

Kulut

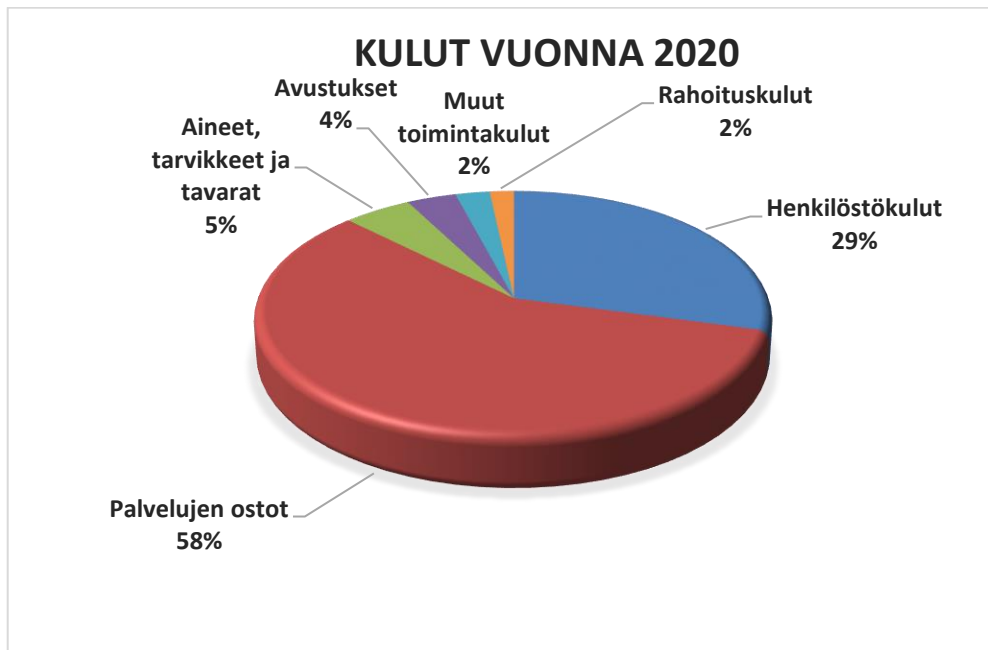
Kajaanin kaupungin käyttötalous- ja rahoituskulujen kokonaismäärä oli yhteensä 301,9 miljoonaa euroa vuonna 2020. Kokonaiskulujen määrä väheni edellisvuodesta 0,9 miljoonaa euroa. Kokonaiskuluista on vähennetty erä Valmistus omaan käyttöön.

Käyttötalouden toimintakulut olivat yhteensä 296,7 miljoonaa euroa. Erästä on vähennetty Valmistus omaan käyttöön. Toimintakulut vähenivät edellisvuodesta 1,4 miljoonaa euroa. Toimintakulujen merkittävimmät kuluerät olivat henkilöstökulut 88,4 milj. euroa, henkilöstökulut pienenevät edellisvuodesta 1,6 miljoonaa euroa.

Toimintakertomuksen henkilöstöosiossa on esitetty henkilöstökulut eriteltyinä kaupunki ja liikelaitokset. Tuloslaskelmaan kirjattujen henkilöstökulujen lisäksi taulukossa on esitetty taseeseen aktivoidut palkat.

Palvelujen ostojen yhteismäärä on 176,4 miljoonaa euroa ja kasvua edellisvuoteen 4,9 miljoonaa euroa. Kainuun Sote -kuntayhtymän maksuosuus oli yhteensä 153,3 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä kirjattiin Kainuun Sote -kuntayhtymän alijäämää 13,9 miljoonaa euroa. Alijäämä on kirjattu palvelujen ostoon.

Rahoituskulut kasvoivat 0,5 miljoonaa euroa. Korkokulut olivat 1,4 miljoonaa euroa, ne kasvoivat noin 0,2 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Muut rahoituskulut olivat 3,8 miljoonaa euroa. Muihin rahoituskuluihin on kirjattu mm. sijoitusten myyntitappioita n. 2,3 miljoonaa euroa ja sijoitusten arvonalentumisia n. 1,0 miljoonaa euroa.

Toimintakate ja vuosikate

Toimintatuottojen ja toimintakulujen sekä valmistus omaan käyttöön erotuksena syntyvä toimintakate kertoo, kuinka paljon käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Kunnan toiminnan järjestämistapa vaikuttaa tunnusluvun arvoon ja kuntien väliseen vertailuun. Toimintakate on kunnissa negatiivinen. Vuonna 2020 toimintakate oli -262,3 miljoonaa euroa ja se heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna 7,4 miljoonalla eurolla. Toimintakatetta heikensi toimintatuottojen väheneminen 8,8 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Vastaavasti toimintakulujen toteuma pieneni 1,4 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Koronapandemian taloudelliset vaikutukset kaupungin ja liikelaitosten toimintaan olivat huomattavat. Toimintatuotot pienenivät koronan vuoksi 1,7 miljoonaa euroa. Suurimmat tuottojen menetykset kohdistuivat varhaiskasvatukseen asiakasmaksuihin, kulttuuri- ja liikuntalaitosten pääsymaksuihin, pysäköintituottoihin, joukkoliikenteen myyntituottoihin ja ateriamyyntituloihin. Koronapandemian aiheuttamia suoria lisäkuluja aiheutui 0,7 miljoonaa euroa. Toisaalta koronalla oli myös kustannuksia pienentävä vaikutus. Koronan vaikutuksesta toimintakulujen arvioidaan pienentyneen 3,7 miljoonaa euroa. Korona vaikutti erityisesti henkilöstökulujen, työvoiman vuokrausmenojen, majoitus- ja matkakustannusten sekä elintarvikkeiden pienentymiseen. Valtio myös kompensoi koronasta aiheutuneita tulojen menetyksiä 0,8 miljoonaa euroa. Kokonaisuutena koronapandemiolla oli noin 2 miljoonan euron tulosta parantava vaikutus toimintakatteeseen.

Tulorahoituksen riittävyttä ja talouden tasapainoa arvioidaan tuloslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Keskeisiä muuttujia ovat tässä tarkastelussa vuosikate, suunnitelmapoistot sekä poistonalaiset investoinnit. Vuosikate kuvaa tulorahoituksen riittävyttä investointeihin, sijoituksiin sekä lainojen lyhennyksiin. Perusoletus talouden tasapainosta on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Oletuksen toteutumista mitataan tunnusluvulla, jossa vuosikatteen määrää verrataan suunnitelmapoistojen määrään. Tunnusluku antaa arvon 100 %, kun tulorahoitus on riittävä. Tulorahoituksen katsotaan olevan ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Jos vuosikate on negatiivinen, katsotaan tulorahoituksen olevan heikko.

Vuonna 2020 vuosikate oli 8 miljoonaa euroa. Asukasta kohti laskettuna vuosikate oli 219 euroa. Vuosikate heikkeni 32,9 miljoonalla eurolla edellisvuodesta. Vuosikate kattoi poistot 49 prosenttisesti, edellisvuonna vastaava arvo oli peräti 229,7 prosenttia.

Tilikauden tulos ja yli-/alijäämä

Tilikauden tulos kuvaa tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulujen erotusta. Siinä huomioidaan myös pitkävaikutteisten tuotannontekijöiden käyttöä kuvaavat poistot ja satunnaiset erät. Tilikauden tulos joko lisää tai vähentää kaupungin omaa pääomaa.

Tilikauden tulos oli – 8,350 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tuloksenkäsittelyeriä kirjattiin vuoden 2020 tilinpäätökseen seuraavasti:

- Poistoeron lisäys 3,7 miljoonaa euroa
- Varausten vähennys 42,3 tuhatta euroa
- Rahastojen vähennys 9,1 tuhatta euroa

Yhteensä tuloksenkäsittelyerät heikensivät tilikauden tulosta 3,631 miljoonaa euroa. Tuloksenkäsittelyerien jälkeen tilikauden alijäämäksi muodostui n. – 11,981 miljoonaa euroa.

1.4.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tilinpäätöksen rahoituslaskelma koostuu kaupungin ja liikelaitosten sekä varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan rahavirtojen muutoksista. Rahoituslaskelma johdetaan tuloslaskelmasta ja taseesta. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä sekä rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen sekä muun maksuvalmiuden muutosten nettomäärä.

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä, keskinäiset erät eliminoitu

1000 euroa	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	8 028	40 935
Satunnaiset erät	0	119 904
Tulorahoituksen korjauserät	-1 064	-113 292
Toiminnan rahavirta	6 963	47 546
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-50 812	-30 514
Rahoitusosuudet investointimenoihin	301	686
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	110	126 262
Investointien rahavirta	-50 401	96 433
Toiminnan ja investointien rahavirta	-43 437	143 980
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-1 835
Antolainasaamisten vähennykset	155	69 832
Antolainauksen muutokset	155	67 997
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	25 000	15 460
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 120	-15 428
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-15 137	14 982
Lainakannan muutokset	-7 257	15 014
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	8	-22
Vaihto-omaisuuden muutokset	322	1 253
Saamisten muutos	12 182	-10 093
Korottomien velkojen muutos	3 034	1 341
Muut maksuvalmiuden muutokset	15 546	-7 521
Rahoituksen rahavirta	8 444	75 490
Rahavarojen muutos	-34 993	219 469
Rahavarojen muutos	-34 993	219 469
Rahavarat 31.12.	189 512	224 505
Rahavarat 1.1.	224 505	5 036
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä, €	56 243	85 480
Investointien tulorahoitus, %	15,7	137,2
Laskennallinen lainanhoitokate	0,5	2,2
Lainanhoitokate	0,5	2,5
Kassan riittävyys, pv	187	234
Asukasmäärä	36 574	36 717

Tunnuslukujen selitykset:

INVESTOINNIT

Rahoituslaskelman välitulos Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos kunnan lainanakkannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteen lisäksi korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. [2019]

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kunta voi halutessaan esittää myös todellisten lainanlyhennysten mukaisesti lasketun lainanhoitokatteen.

MAKSUVALMIUS

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavaroihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Tuloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön Korkokulut

Muut rahoituskulut

Rahoituslaskelmasta:

Investointimeno-

not Antolaino-

jen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys voidaan esittää myös kuukausittaisena lukusarjana tai graafisesti. Rahavarojen määränä käytetään tällöin joko kuukauden päiväkohtaista keskiarvoa tai valittua kuukauden määräpäiväsaldoa. Kassasta maksuina käytetään kuukauden kassasta maksuja ja päiväkerroina 30 pv.

1.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kaupungin rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettujen tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset, kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Tarkemmin eritelty, sentin tarkkuudella laadittu tase esitetään tilinpäätös-laskelmat –osassa.

Tase ja sen tunnusluvut

Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä, keskinäiset erät eliminoitu

VASTAAVAA

1000 euroa	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	338 207	304 231
Aineettomat hyödykkeet	2 291	1 870
Aineettomat oikeudet	531	34
Muut pitkävaikutteiset menot	1 359	1 835
Ennakkomaksut	401	1
Aineelliset hyödykkeet	259 087	250 377
Maa- ja vesialueet	34 898	33 795
Rakennukset	138 497	118 453
Kiinteät rakenteet ja laitteet	75 522	74 666
Koneet ja kalusto	7 660	6 423
Muut aineelliset hyödykkeet	1 136	1 136
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 374	15 903
Sijoitukset	76 829	51 984
Osakkeet ja osuudet	69 768	44 768
Muut lainasaamiset	6 062	6 216
Muut saamiset	999	999
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	173	221
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	173	221
VAIHTUVAT VASTAAVAT	199 102	246 599
Vaihto-omaisuus	0	322
Aineet ja tarvikkeet	0	0
Keskeneräiset tuotteet	0	322
Saamiset	9 590	21 772
Pitkäaikaiset saamiset	578	636
Myyntisaamiset	578	636
Lyhytaikaiset saamiset	9 012	21 136
Myyntisaamiset	4 732	6 577
Lainasaamiset	212	215
Muut saamiset	1 985	1 773
Siirtosaamiset	2 083	12 571
Rahoitusarvopaperit	183 519	134 853
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	183 519	134 853
Rahat ja pankkisaamiset	5 993	89 652
VASTAAVAA YHTEENSÄ	537 483	551 052

VASTATTAVAA		
1000 euroa	2020	2019
OMA PÄÄOMA	317 273	329 263
Peruspääoma	148 905	148 905
Muut omat rahastot	35	44
Edellisten tilikausien alijäämä	180 314	57 320
Tilikauden yli-/alijäämä	-11 981	122 993
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	27 925	24 285
Poistoero	7 968	4 285
Vapaaehtoiset varaukset	19 958	20 000
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	7 317	8 274
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	400	440
Lahjoitusrahastojen pääomat	155	173
Muut toimeksiantojen pääomat	245	267
VIERAS PÄÄOMA	184 567	188 790
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	94 402	87 685
Lainat rahoitus- vakuutuslaitoksilta	93 570	86 306
Lainat julkisyhteisöiltä	832	1 380
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	12 369	13 094
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	12 369	13 094
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	32 535	46 371
Lainat rahoitus- vakuutuslaitoksilta	31 987	45 823
Lainat julkisyhteisöiltä	548	548
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	45 262	41 639
Lainat konserniyhteisöiltä	7 270	7 406
Saadut ennakot	831	876
Ostovelat	8 949	10 292
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 626	1 553
Siirtovelat	26 586	21 512
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	537 483	551 052
TASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuus-%	64,3	64,3
Suhteellinen velkaantuneisuus-%	61,3	65,8
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	168 333	180 314
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	4 603	4 911
Lainakanta 31.12., 1000 €	126 936	134 057
Lainat €/asukas	3 471	3 651
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	143 473	150 636
Lainat javuokravastuut, €/asukas	3 923	4 103
Lainasaamiset, 1000 €	6 062	6 216
Asukasmäärä	36 574	36 717

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= 100 * (Oma pääoma + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan

vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntatalouden keskimääristä 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi

omavaruusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Niissä kuntayhtymissä, joissa on paljon välitettäviä varoja, omavaraisuus saattaa olla huomattavasti alempi.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuivat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.,

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokra-vastuut}$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa. +

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Vastaavaa

Pysyvät vastaavat sisältävät aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat tuotannontekijöinä useana tilikautena, sekä osakkeet, osuudet ja muut sijoitukset. Pysyvät vastaavat on arvostettu hankintahintaan ja poistot on laskettu hyväksytyin poistosuunnitelman perusteella. Poistosuunnitelmat ja pysyvien vastaavien muutokset on esitetty liitetiedoissa.

Taseen loppusumma oli 537,5 miljoonaa euroa 31.12.2020. Pysyvien vastaavien arvo taseessa oli 338,2 miljoonaa euroa eli 62,9 prosenttia taseen loppusummasta. Maa- ja vesialueiden arvo oli 34,9 miljoonaa euroa, rakennusten arvo oli 138,5 miljoonaa euroa. Kiinteiden rakenteiden ja laitteiden arvo oli 75,5 miljoonaa euroa.

Sijoituksia eli osakkeita ja osuuksia sekä lainasaamisia oli 76,8 miljoonaa euroa. Kasvua edelliseen vuoteen 32 %, mikä johtuu Kajaanin kaupungin 25 milj. €:n suuruudesta pääomasijoituksesta Kajaanin Energiatuotanto Oy:öön. Lainasaamiset ja muut saamiset pysyivät samalla tasolla vuoteen 2019 verrattuna.

Vaihtuviin vastaaviin kuuluu vaihto-omaisuus, pitkä- ja lyhytaikaiset saamiset, rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Vaihtuvia vastaavia oli 199,1 miljoonaa euroa eli 37 prosenttia taseen loppusummasta. Saamisia oli yhteensä 9,6 miljoonaa euroa, joista pitkä- ja lyhytaikaisia myyntisaamisia oli 5,3 miljoonaa euroa.

Rahoitusarvopaperien määrä oli 183,5 miljoonaa euroa sekä rahojen ja pankkisaamisten määrä oli 6 miljoonaa euroa.

Vastattavaa

Taseen vastattavaa puolella suurimman ryhmän muodostaa oma pääoma, jonka suuruus on 317,3 miljoonaa euroa eli 59 prosenttia taseen loppusummasta. Oma pääoma koostuu peruspääomasta 148,9 miljoonaa euroa, muiden omien rahastojen pääomista 34,9 tuhatta euroa sekä edellisten vuosien ylijäämistä 180,3 miljoonaa euroa ja tilikauden alijäämästä -12,0 miljoonaa euroa.

Poistoeroa tilinpäätöshetkellä oli 8 miljoonaa euroa. Vapaaehtoisia varauksia oli tilinpäätöshetkellä 20,0 miljoonaa euroa.

Pakollisia varauksia oli 7,3 miljoonaa euroa. Pakollisten varausten määrä väheni n. 0,9 miljoonalla eurolla edellisestä vuodesta.

Toimeksiantojen pääomia on yhteensä 0,4 miljoonaa euroa, joista on lahjoitusrahastojen pääomia 0,2 miljoonaa euroa ja muita toimeksiantojen pääomia 0,2 miljoonaa euroa.

Vieras pääoma oli vuoden lopussa 184,6 miljoonaa euroa, josta korollisen vieraan pääoman määrä oli 126,9 miljoonaa euroa. Pitkäaikaisen korollisen vieraan pääoman määrä oli 94,4 miljoonaa euroa ja niiden keskikorko n. 1,29 prosenttia eli korot pysyttelivät samassa tasossa kuin edellisvuonna. Pitkäaikainen vieras pääoma kasvoi 6 miljoonalla eurolla. Vanhoja pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 15,6 miljoonalla eurolla.

Asukasta kohti laskettuna lainan määrä väheni 3 651 eurosta 3 471 euroon. Lainamäärä asukasta kohti väheni 180 eurolla vuoden 2020 aikana.

Omavaraisuusasteeksi muodostui 64,3 prosenttia. Omavaraisuuden hyvää tavoitetasoa 70 prosenttia ei saavutettu.

Suhteellinen velkaantuneisuus – tunnusluku kertoo, että Kajaanin kaupungin käyttötuloista (toimintatuotot, valtionosuudet ja verotulot) tarvittaisiin 61,3 prosenttia vieraan pääoman takaisin maksamiseen.

1.6 Kokonaistulot ja – menot

Kokonaistulojen ja – menojen laskelma muodostetaan kaupungin ja liikelaitosten tulos- ja rahoituslaskelmista. Siinä otetaan huomioon vain ulkoiset tulot ja menot. Rahoituslaskelman tavoin kokonaistulot ja – menot laskelmassa on esitetty varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitus-toiminnan rahan lähteet ja käytöt. Rahan lähteet (tuotot) ja rahan käytöt (kulut) on esitetty kuitenkin omina ryhminään ja varsinaisen toiminnan erät on jaoteltu rahoituslaskelmassa tarkemmin.

Kaupungin kokonaistulot olivat 335,6 miljoonaa euroa ja vuoden kokonaismenot olivat 385,9 miljoonaa euroa.

Vähennyksenä toimintatuotoissa ovat käyttömaisuuden myyntivoitot ja menoissa käyttömaisuuden myyntitappiot sekä pakollisen varauksen muutos. Nämä erät esitetään investointien erittelyssä.

Kaupungin ja liikelaitosten kokonaistulot ja -menot

ulkoiset tulot ja menot, keskinäiset erät eliminoitu

TULOT	2020	MENOT	2020
	1 000 €		1 000 €
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	34 370	Toimintakulut- valmistus omaan käyttöön	296 666
Verotulot	141 422	Korkokulut	1 443
Valtionosuudet	123 803	Muut rahoituskulut	3 752
Korkotuotot	368	Tulorahoituksen korjauserät	
Muut rahoitustuotot	9 926	Pakollisten varausten muutos	
Satunnaiset tuotot	0	- Pakollisten varausten lis.(-), väh. (+)	957
Tulorahoituksen korjauserät		- Pysyvien vastaavien	
- Pysyvien vastaavien		hyödykkeiden luovutustappiot	0
hyödykkeiden luovutusvoitot	107		
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	302	Investointimenot	50 812
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	110		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	155	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	25 000	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	17 120
Lyhytaikaisten lainojen lisäykset	0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	15 137
Kokonaistulot yhteensä	335 562	Kokonaismenot yhteensä	385 887

1.7 Konsernin toiminta ja talous

Kajaanin kaupungin konsernirakenne 31.12.2020

Sisäinen konserni

Toimialat

Konsernihallinto
 Vuolijoen aluelautakunta
 Sivistys

Ympäristötekkinen
 Kainuun pelastuslaitos

Liikelaitokset

Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos
 Kajaanin Mamselli -liikelaitos
 Kajaanin Vesi -liikelaitos
 Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos
 Kajaanin kaupunginteatteri -liikelaitos,
 31.12.2020 saakka

Kuntayhtymät

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon
 kuntayhtymä 47,5 %

Kainuun liitto 46,8 %

Kainuun jätehuollon kuntayhtymä
 Eko-Kymppi 42,8 %

Omistusyhteisyydet

Kainuun Etu Oy 45,4 %

Loiste Lämpö Oy 45,0 %

Kiinteistö Oy Kajaanin Kisatie 41,4 %

Kajaanin Matkailu Oy 30,0 %

Kainuunmeren Työterveys Oy 22,8 %

Kajaanin Palvelutalosaäitiö

Tytäryhtiöt

Juridinen konserni

Kajaanin Teknologiakeskus Oy 100 %

Loiste Oy 50,1 %

Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan
 Palvelukeskus 74,8 %

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari 100 %

Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy 100 %

Edukai Oy 100 %

Kajaanin Energiatuotanto Oy 100 %

Kainuun Voima Oy 100 %
 (omistus: Kajaanin Energiatuotanto Oy 50 %
 Kajaanin kaupunki 50 %)

1.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuntakonsernilla tarkoitetaan kunnan sekä yhden tai useamman juridisesti itsenäisen yhteisön muodostamaa taloudellista kokonaisuutta, jossa kunnalla on yksin tai yhdessä muiden kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa määräamisvalta yhdessä tai useammassa yhteisössä (tytäryhteisö). Määräämisvaltasuhde voi perustua myös siihen, että tytäryhteisöllä yksin tai yhdessä muiden tytäryhteisöjen kanssa on määräamisvalta toisessa yhteisössä.

Konserniyhteisöt

Kuntakonsernin emoyhteisö on konsernitilinpäätöksen laatimiseen veloitettu yhteisö.

Tytäryhteisöksi nimitetään niitä yhteisöjä, joissa emoyhteisöllä on määräamisvalta. Kunnalla on määräamisvalta yhteisössä silloin, kun sillä on:

- yli puolet yhteisön kaikkien osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä tai
- yhtiöjärjestyksen, yhtiösopimuksen tai niihin verrattavan sääntöjen nojalla oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksen tai vastaavan elimen jäsenistä tai
- sopimuksen perusteella edellä selostettua vastaava äänivalta.

Yhdistys tai säätiö on kunnan tytäryhteisö, jos:

- kunnalla on oikeus nimittää enemmistö yhteisön hallituksesta tai vastaavasta elimestä tai
- sääntöjen mukaan yhdistyksen tai säätiön nettovarallisuus siirtyy purkautuessa kokonaisuudessaan kunnalle tai kuntakonserniin kuuluvalla yhteisöllä.

Osakkuusyhteisöksi nimitetään yhteisöjä, joissa emoyhtiöllä on joko yksin tai yhdessä muiden konserniyhteisöjen kanssa samanaikaisesti huomattava vaikutusvalta ja merkittävä omistusosuus yhteisössä. Huomattava omistusosuus tarkoittaa 20–50 prosentin omistusta yhteisön äänimäärästä ja merkittävä omistusosuus vähintään 20 prosentin omistusta osakkuusyhteisön omasta pääomasta.

Kuntayhtymä yhdistellään kunnan konsernitaseeseen siitä riippumatta, mikä on kunnan osuus kuntayhtymän varoista ja velvoitteista. Yhdistely tehdään omistusosuuden mukaisesti.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Kajaanin kaupungin konserniin kuului vuoden 2020 lopussa kahdeksan tytäryhteisöä. Tytäryhteisöjen lisäksi konsernitilinpäätökseen yhdistettiin kolme kuntayhtymää, joissa kaupunki on jäsenenä. Kaupunkikonserniin kuuluu myös kuusi omistusyhteisyhteisöä.

1.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupungin konserni- ja omistajaohjausta konserniin kuuluvissa tytäryhtiöissä, yhteisyrityksissä ja osakkuusyhteisöissä on toteutettu kaupunginhallituksen näiden yhteisöjen hallitukseen nimeämien edustajien välityksellä sekä antamalla tytäryhtiöille kirjallisesti ohjeita ja suosituksia kaupunkikonsernin yhtenäisten strategisten tavoitteiden määrittelemiseksi ja toteuttamiseksi sekä toimintatapojen yhdenmukaistamiseksi ja seurannan järjestämiseksi.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt talousarviokäsittelyn yhteydessä kaupungin tytäryhtiöiden tavoitteet, talousarviot ja – suunnitelmat. Tytäryhtiöt ovat raportoineet vuoden 2020 aikana kaupunginhallitukselle ja valtuustolle olennaisista toimintaansa koskevista asioista, tavoitteidensa toteutumisesta ja taloudellisesta tuloksestaan osavuosisikatsauksessa tilanne 30.6.2020.

Kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kaupungin tavoitteidenmukaisesti. Konserniohjeen tarkoituksena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kaupunkikonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kaupunkikonsernia ja kaupungin muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kaupunkikonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Konserniohje täydentää liikelaitoksille ja tytäryhteisöille niiden perustamisvaiheessa ja yhtiöjärjestyksessä asetettuja kunnan toimintaan liittyviä tavoitteita, joten niistä poikkeamiseen tai noudattamatta jättämiseen tytäryhteisön johdon on esitettävä perusteltu syy. Konserniohjeen tavoitteena on kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnanläpinäkyvyyden lisääminen, kaupungin yhteisöistä saaman tiedon laadun parantaminen ja tiedonkulun tehostaminen.

1.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Toimintakertomuksessa on annettava tietoja sellaisista konsernin tilan arviointia varten tärkeistä seikoista, jotka eivät käy suoraan ilmi konsernitilinpäätöksestä. Kajaanin konsernirakenteeseen on tullut muutoksia vuoden 2020 aikana. Kajaanin kaupungin 100 % omistama Kajaanin Energiatuotanto Oy perustettiin. Kajaanin Energiatuotanto Oy osti 50 % Kainuun Voima Oy:n osakkeista 1.7.2020. Kainuun Voima Oy:n omistavat Kajaanin kaupunki ja Kajaanin Energiatuotanto Oy puoliksi. Kaupunki teki Kajaanin Energiatuotanto Oy:öön 25 milj. €:n suuruisen pääomasijoituksen. Kajaanin kaupunki osti osakekaupan yhteydessä suoraan omistukseensa myös vesivoimatuotantoon liittyvät kiinteistöt ja maa-alueet.

Kajaanin kaupunginteatteri -liikelaitoksen toiminta päättyi 31.12.2020 ja teatteri siirtyi sivistystoimialan alle omaksi yksikökseen. Osakkuusyhteisöistä Kainuun Etu Oy:n osakassopimusta ei jatketa enää vuodesta 2021 alkaen ja yhtiön toiminta päättyy. Kajaanin Matkailu Oy:n toiminta päättyi myös vuoden 2020 aikana.

1.7.4 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan järjestämisessä kaupunginjohdon tehtävänä on ohjeistaa, valvoa ja arvioida kaupungin ja sen konserniyhteisöjen sisäisen valvonnan järjestelmän ja menettelyjen toimivuutta.

Konserniohjaus ja hyvä hallinto- ja johtamistapa Kajaanin kaupungissa – ohjeen mukaan konsernijohtamalla tarkoitetaan kaupunginhallitusta ja kaupunginjohtajaa sekä niitä kaupungin johtavia viranhaltijoita, jotka toimivat liikelaitoksia ja tytäryhtiöitä koskevien asioiden valmistelijoina kaupunginhallituksessa.

Toimivallan- ja vastuujako konserniohjauksessa ovat toteutuneet kaupunginvaltuuston hyväksymän konserniohjeen mukaisesti. Kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja toimialajohtajat ovat kuulleet liikelaitosten ja tytäryhtiöiden edustajia yhteisten päämäärien ja strategioiden määrittelemiseksi. Lisäksi on keskusteltu kuntayhtymien, yhteisyritysten ja omistusyhteisöjen edustajien kanssa.

Ohjeiden anto kaupungin edustajille tytäryhteisöissä on toteutettu konserniohjeen mukaisesti ja eri yhteisöissä on noudatettu kaupunginvaltuuston hyväksymiä omistajapoliittisia linjauksia.

Yhtiöiden hallitukset vastaavat oman yhtiönsä riskienhallintapolitiikasta ja valvovat sen toteuttamista. Konsernitavoitteiden toteutumista on arvioitu kunkin tytäryhtiön kohdalla luvussa 5.

Kaupungin liikelaitokset ja tytäryhtiöt ovat raportoineet ohjeiden mukaisesti kaksi kertaa vuodessa kaupunginhallitukselle ja – valtuustolle olennaisista toimintaansa koskevista asioista.

1.7.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

ulkoiset tuotot ja kulut, keskinäiset erät eliminoitu

1000 euroa	2020	2019	Muutos %
Toimintatuotot	333 340	312 784	6,6
Toimintakulut	-565 517	-537 316	5,2
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	229	398	-42,4
Toimintakate	-231 947	-224 134	3,5
Verotulot	140 388	137 646	2,0
Valtionosuudet	137 958	116 705	18,2
Rahoitustuotot ja -kulut	-11 060	-17 301	-36,1
Korkotuotot	467	176	166,1
Muut rahoitustuotot	2 884	462	524,1
Korkokulut	-2 845	-2 544	11,8
Muut rahoituskulut	-11 566	-15 394	-24,9
Vuosikate	35 339	12 917	173,6
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-47 317	-42 169	12,2
Arvonalentumiset	-729	-3 039	
Satunnaiset tuotot	0	115 597	
Tilikauden tulos	-12 707	83 306	-115,3
Tilinpäätössiirrot	19	125	-84,8
Tilikauden verot	-575	-672	
Laskennalliset verot	-3596	-1290	
Vähemmistöosuus	-58	2 429	
Tilikauden ylijäämä	-16 916	83 897	-120,2
Konsernituloslaskelman tunnusluvut			
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	58,9	58,2	
Vuosikate/Poistot, %	73,6	28,6	
Vuosikate, euroa/asukas	966	352	
Asukasmäärä	36 574	36 717	

Tunnuslukujen selitykset

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / (Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön)

Konsernin koko ja konserniin kuuluvien yhteisöjen luonne vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät konsernikohtaisia eroja. Vuosikate osoittaa konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien

poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Vuosikatteen ja poistojen vertailussa on vakiintunut käyttöön seuraava tunnusluku:

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate/Poistot ja arvonalentumiset

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtion- osuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot, ja alijäämäinen, kun vuoksikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen ja säätiöiden vuotuista investointitasoa.

Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonalaiset investoinnit. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate euroa/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Konsernikohtainen tavoitearvo tunnusluvulle saadaan jakamalla edellä mainittu keskimääräinen vuotuinen investointitaso asukasmäärällä.

Keskimääräistä, kaikkia kuntakonserneja koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Muun muassa konserniyhteisöjen toimintojen sisältö vaikuttaa vuosikatetavoitteen määrittämiseen konsernissa. Asukasmääränä tunnusluvun laskennassa käytetään kunnan asukaslukua tilikauden lopussa.

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

1000 euroa	2020	2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	35 339	12 917
Satunnaiset erät	0	115 597
Tilikauden verot	-575	-672
Tulorahoituksen korjauserät	-1 799	-110 899
Toiminnan rahavirta	32 965	16 942
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-132 204	-84 951
Rahoitusosuudet investointimenoihin	491	850
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	11 710	137 628
Investointien rahavirta	-120 003	53 527
Toiminnan ja investointien rahavirta	-87 038	70 469
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-146	0
Antolainasaamisten vähennykset	25	248
Antolainauksen muutokset	-121	248
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	117 743	372 507
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-40 423	-136 234
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-12 619	-20 867
Lainakannan muutokset	64 701	215 406
Oman pääoman muutokset	-6 095	-51 999
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-353	154
Vaihto-omaisuuden muutos	-829	706
Saamisten muutos	16 034	-17 222
Korottomien velkojen muutos	1 922	11 003
Muut maksuvalmiuden muutokset	16 773	-5 359
Rahoituksen rahavirta	75 258	158 297
Rahavarojen muutos	-11 780	228 766
Rahavarojen muutos	-11 780	234 546
Rahavarat 31.12.	243 011	254 791
Rahavarat 1.1.	254 791	20 245
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta		
Investointien tulorahoitus, %	26,8	15,4
Laskennallinen lainanhoitokate	0,4	0,2
Lainanhoitokate	0,9	0,1
Kassan riittävyys	118	119

Tunnuslukujen selitykset:

Investointien tulorahoitus, %

= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai rahavarojen määrää vähentämällä.

Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo konsernin tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Jos konsernin lainakannasta enemmän kuin 20 % on kertalyhenteisiä lainoja, otetaan lyhennyksen määräksi tunnuslukua laskettaessa laskennallinen vuosilyhennys, joka saadaan jakamalla edellä mainittu lainakanta 31.12. kahdeksalla.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys (pv)

= $365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Konsernin maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa konsernin rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kassasta maksut kootaan seuraavista tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä:

Konsernituloslaskelmasta:

Toimintakulut - Valmistus omaan käyttöön Korkokulut

Muut rahoituskulut

Konsernin rahoituslaskelmasta:

Investointimeno-

not Antolaino-

jen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys (lyhennykset)

Kassan riittävyys voidaan esittää myös kuukausittaisena lukusarjana tai graafisesti. Rahavarojen määränä käytetään tällöin joko kuukauden päiväkohtaista keskisaldoa tai valittua kuukauden määräpäiväsaldoa.

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA		
1000 euroa	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	9 728	9 186
Liikearvo	17 289	10 562
Muut pitkävaikutteiset menot	8 117	6 052
Ennakkomaksut	403	1
Aineettomat hyödykkeet	35 537	25 802
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	41 447	40 202
Rakennukset	326 543	242 406
Kiinteät rakenteet ja laitteet	311 584	294 129
Koneet ja kalusto	44 514	21 566
Muut aineelliset hyödykkeet	1 194	1 144
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	28 044	81 915
Aineelliset hyödykkeet	753 326	681 362
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	21 680	29 187
Muut osakkeet ja osuudet	13 488	15 336
Muut lainasaamiset	0	0
Muut saamiset	2 080	1 958
Sijoitukset yhteensä	37 248	46 482
PYSYVÄT VASTAAVAT	826 111	753 645
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	234	282
Muut toimeksiantojen varat	1 909	2 048
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 143	2 330
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	3 114	1 963
Keskeneräiset tuotteet	0	322
Vaihto-omaisuus	3 114	2 285
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	199	724
Lainasaamiset	306	382
Laskennalliset verosaamiset	337	345
Muut saamiset	5 705	5 505
Siirtosaamiset	366	0
Pitkäaikaiset saamiset	6 913	6 955
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	15 475	18 365
Lainasaamiset	102	37
Muut saamiset	4 464	4 850
Siirtosaamiset	32 158	44 947
Lyhytaikaiset saamiset	52 199	68 199
Saamiset	59 112	75 154
Rahoitusarvopaperit	0	0
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	183 519	134 853
Rahoitusarvopaperit yhteensä	183 519	134 853
Rahat ja pankkisaamiset	59 492	119 938
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	305 237	332 229
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 133 490	1 088 204

VASTATTAVAA		
1000 euroa	2020	2019
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	148 905	148 905
Muut omat rahastot	2 429	2 448
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	125 351	47 549
Tilikauden ylijäämä	-16 916	83 897
OMA PÄÄOMA	259 769	282 800
VÄHEMMISTÖOSUUDET	281	223
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	12 557	13 969
PAKOLLISET VARAUKSET	12 557	13 969
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	1 974	2 460
Lahjoitusrahastojen pääomat	371	407
Muut toimeksiantojen pääomat	794	812
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 139	3 679
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	623 028	541 008
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	616 782	538 571
Pääomalainat	4 398	
Lainat julkisyhteisöiltä	1 076	1 647
Lainat muilta luotonantajilta	772	791
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	103 880	101 523
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	58 375	59 154
Siirtovelat	0	477
Laskennalliset verovelat	45 505	41 892
Pitkäaikainen vieras pääoma	726 909	642 531
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	40 836	58 156
Joukkovelkakirjalainat	0	0
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	40 266	57 586
Lainat julkisyhteisöiltä	570	570
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	90 000	86 847
Saadut ennakot	5 615	3 073
Ostovelat	23 326	25 404
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	16 720	19 531
Siirtovelat	44 324	38 800
Laskennalliset verovelat	15	40
Lyhytaikainen vieras pääoma	130 836	145 003
VIERAS PÄÄOMA	857 745	787 534
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 133 490	1 088 204
KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Omavaraisuusaste	23,1	26,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	139,3	138,3
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €	108 435	131 446
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	2 965	3 580
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	663 864	599 165
Konsernin lainat, €/asukas	18 151	16 318
Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.	680 601	615 632
Konsernin lainat ja vuokravastuut €/asukas	18 609	16 767
Konsernin lainasaamiset, t.€	0	0
Asukasmäärä	36 574	36 717
Henkilöstömäärä	3 845	4 019

Konsernitaseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Vähemmistöosuus} + \text{Konsernireservi} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Kun käytetään lyhennettyä konsernikaavaa, laskennassa voidaan jättää saadut ennakot pois. Omavaraisuusaste mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntakonsernissa merkittävää velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo, kuinka paljon konsernin käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuivat tilikauden toimintatuloista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku konsernien välisessä vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet konsernilla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulo- ja rahoitusvarojensa avulla.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $[\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}] / \text{Asukasmäärä}$

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Konsernin lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Konsernin lainat euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Konsernin lainat ja vuokravastuut 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat}) + \text{Vuokra-vastuut}$

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja konsernin omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.8 Keskeiset liitetiedot

Tilinpäätöstä täydennetään liitetiedoilla, jotta tuloslaskelmaa ja tasetta tarkastelemalla ei jää olennaisia kaupungin ja konsernin talouteen liittyviä seikkoja havainnoimatta.

Konsernin laajuutta ja toiminnan volyymia suhteessa kaupunkiin voidaan tarkastella esimerkiksi ulkoisten toimintatuottojen ja toimintakulujen kautta. Kaupungin ulkoiset toimintatuotot vuonna 2020 olivat 34,4 milj. € ja konsernin 333,3 milj. €. Kaupungin ulkoiset toimintakulut vuonna 2020 olivat 297,6 milj. € ja konsernin 565,5 milj. €.

Tuloslaskelman merkittävimmät liitetiedot ovat:

- liitetieto 8 Valtionosuuksien erittely:
 - o Valtionosuudet yhteensä 123,8 milj. €, vuonna 2019 valtionosuudet olivat 104,0 milj. €. Vuonna 2020 saatiin verotulomenetyksen kompensatiota 16,3 milj. €.
- liitetieto 15 Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely:
 - o Osinkotuottoja kertyi yhteensä 7,2 milj. €, vuonna 2019 vastaava summa oli 53,4 milj. €

Taseen merkittävimmät liitetiedot ovat:

- liitetieto 20-22 Omistuksen muissa yhteisöissä
 - o liitteessä on esitetty konsernin omistus omasta pääomasta (26,9 milj.€), vieraasta pääomasta (455,2 milj. €) ja tilikauden tuloksesta (-0,8 milj. €)
- liitetieto 25 Oman pääoman erittely
 - o Vähemmistöosuus tytäryhtiön osingosta -6,1 milj. €
- liitetieto 27 Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin 5 vuoden kuluttua
 - o konsernin velat 538,9 milj. €, kaupungin velat 40,3 milj. €

Vastuista suurimpia ovat osuus Kuntien takauskeskuksen takausvastuista 244,8 milj. €.

Vuokra- ja leasingvastuiden määrä vuoden 2020 tilinpäätöshetkellä oli kaupungilla 9,2 milj. € ja konsernilla 16,7 milj. €.

1.9 Tilikauden tuloksen käsittely

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kaupunginhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksenkäsittelystä. Jos taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävästä talouden tasapainottamiseksi (KuntaL 115 §).

1.9.1. Tilikauden tuloksen käsittely

Kajaanin kaupungin tilikauden 1.1.–31.12.2020 tulos liikelaitoksineen ennen poistoeroa, varauksia ja rahastosiirtoja on -8 349 648,44 euroa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden 1.1.–31.12.2020 tuloksen -8 349 648,44 euroa käsittelystä seuraavaa:

Lisätään poistoeroa	-3 682 469,88
Vähennetään varauksia	42 344,16
Vähennetään rahastoja	9 053,17
Tuloksenkäsittelyerät yhteensä	-3 631 072,55

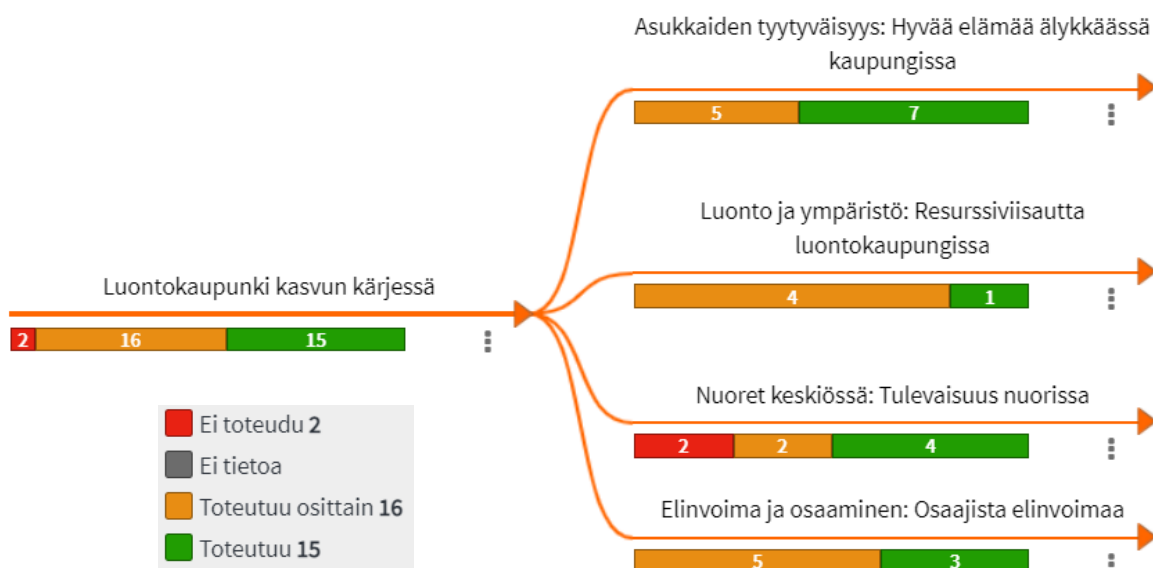
Tilikauden alijäämä -11 980 720,99 euroa kirjataan taseen omaan pääomaan kohtaan edellisten tilikausien yli-/alijäämä.

2 Talousarvion toteutuminen

2.1 Kaupunkistrategian toteutuminen

Vuosi 2020 on Luontokaupunki Kajaani kasvun kärjessä -strategian toinen toteutusvuosi. Strategia on koettu helposti ymmärrettäväksi ja innostavaksi. Koko Kajaani-konserni toteuttaa strategiaa. Alla oleva strategiakartta kuvaa vuodelle 2020 asetettujen tavoitteiden toteutumista kokonaisuudessaan. Toimialojen, liikelaitosten ja tytäryhtiöiden tuloskortit antavat tarkempaa tietoa. Lisäksi kasvuteemoittain on koottu esimerkkejä strategian toteuttamisesta.

Strategiakartta. Sitovien tavoitteiden toteutuminen 2020

Kasvuteema 1. Asukkaiden tyytyväisyys

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Raportointivastuu: Tuija Aarnio

Päämääränä 2022 on, että kajaanilaisten tyytyväisyys palveluihin ja osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuuksiin on lisääntynyt. Kehitämme Kajaania yhteistyössä asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten kanssa. Luomme foorumeja ja tilaisuuksia osallistumiseen ja vaikuttamiseen. Osallistamisen päämääränä on kaupunkilaisten hyvinvointi. Parannamme ja uudistamme palveluja ja toimintaympäristöä yhteistyöllä, jossa kaupunki toimii avoimena kehitysalustana palveluratkaisuille. Tämä tarkoittaa uusia kumppanuuksia ja kokeilukulttuuria. Hyödynnämme innovaatioita ja digitalisaatiota palvelujen kehittämisessä ja avaamme dataamme hyötykäyttöön.

Vuonna 2020 aloitettiin kokonaisvaltaisen hyvinvointi-, terveys- ja turvallisuustyön uudelleenorganisointi ja -resurssointi. Tavoitteena on saada koko kaupunkikonserni omaksumaan HyTeTu-työ osaksi arkea ja parantaa kuntalais- ja järjestöyhteistyötä.

Sammonkaari-hankkeen aiesopimus allekirjoitettiin. Hankkeen tavoitteena on moderni, ekologinen ja helposti saavutettava asuinalue, joka vahvistaa Kajaanin keskustan elinvoimaisuutta ja yhteisöllisyyttä. KOY Kajaanin Pietarin kohteena Sammonkaareissa on puukerrostalo, johon tulee 60 asuntoa opiskelijoille.

Joukkoliikenteen palvelutasosuunnittelussa järjestettiin kaupunkilaisille karttapohjainen verkkokysely ja kysely- ja kommentointitilaisuus etänä. Linjastoehdotusta muokattiin saadun palautteen perusteella. Kyselyssä kerättiin tietoa myös kaupunkilaisten liikkumisesta ja tyytyväisyydestä nykyiseen joukkoliikenteen palvelutason. Saadun palautteen perusteella lisättiin yhteyksiä varsinkin Vimpelinlaaksoon.

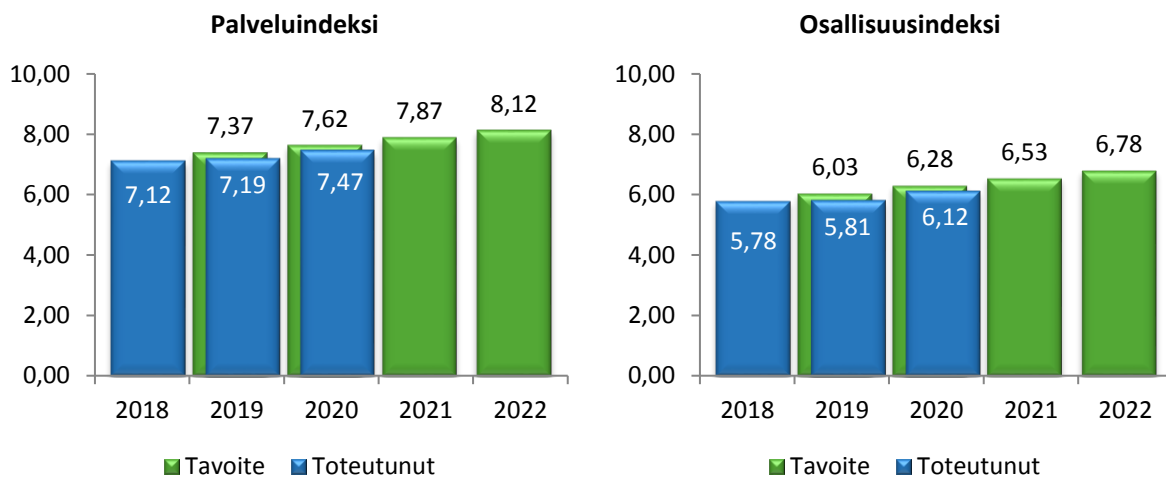
Kajaanin verkkosivusto uudistettiin käyttäjäystävälliseksi ja saavutettavaksi. Käyttäjiltä haettiin ideoita ja ajatuksia sisällöntuotannon tueksi. Ympäristötekniikan toimiala on kehittänyt palautejärjestelmää yhdessä Kajaanin kaupungin asiakaspalvelun kanssa. Merkittävin osa palautteista koskee katuja ja puistoalueita. Kirjaston Kohdataan vintillä! -kehittämishankkeessa suunniteltiin pääkirjaston toimintoja yhdessä kaupunkilaisten kanssa mm. asiakaskyselyn ja ideointityöpajojen avulla. Kansalaisopisto järjesti kuntalaisten osallisuutta edistäviä Suorat sanat -keskustelutilaisuuksia.

Kajaanin Vesi otti käyttöön uuden asiakastietojärjestelmän ja sen Online-palvelun, joka parantaa itsepalvelumahdollisuuksia. Vesimittareita vaihdetaan etäluettaviksi. Sähköinen tilanvarausjärjestelmä otettiin käyttöön. Kiinteistötoimitustuotannon ja -arkiston sähköistäminen käynnistettiin. Paikkatieto-ohjelman laatiminen aloitettiin. Ohjelmassa esiteltävillä toimenpiteillä edistetään mm. tietopohjaista johtamista ja päätöksentekoa, olemassa olevan datan hyötykäyttöä sekä sähköisten palvelujen kehittämistä. Ohjelmasta päätetään vuonna 2021.

Asiakaspalvelun digitalisoimiseksi käynnistettiin Digimuutos 3.0 -hanke yhdessä Kuusamon ja Taivalkosken kanssa. Hankkeella lisätään kaupungin saavutettavuutta ja helppoa yhteydenpitoa 24/7. Kajaanin ammattikorkeakoulu ja Kajaanin kaupunki saivat Horizon 2020 -rahoitusta esiselvityshankkeeseen, jossa valmistellaan suurempaa jopa 30 milj. euron hankekokonaisuutta. DECIDO-hankkeessa luodaan kansainvälinen tietokanta, jossa on toimintaohjeet viranomaisten yleisiin hätätilanteisiin. Siikaverkko rakentaa valokuituyhteyksiä Kajaanin läntisten ja eteläisten kylien alueelle. Vuolijoki voitti Suomen älykkäin kylä -kilpailun.

Poikkeusolojen aikainen palvelupuhelin ja asiointipalvelu palvelivat kajaanilaisia 31.7.2020 saakka.

Syksyllä 2020 tehdyn [asukastutkimuksen](#) mukaan kajaanilaiset ovat aiempaa tyytyväisempiä. He kokevat voivansa hyvin asuessaan kotikaupungissaan ja heidän luottamuksensa tulevaisuuteen on kasvanut. Tutkimuksen mukaan Kajaani on hyvä asuinpaikka, jossa on riittävästi tekemistä vapaa-ajalle. Myös rakennettuun ympäristöön ollaan tyytyväisiä.

Kasvuteema 2. Luonto ja ympäristö
Resurssiviisautta luontokaupungissa
 Raportointivastuu: Jussi Heikkinen

Päämääränä 2022 on, että olemme pienillä ja isoilla teoilla kantaneet vastuutamme tulevaisuudesta ja kasvihuonepäästöt ovat vähentyneet. Puhtaat metsämme ja järvemme ovat lähellä. Taajamametsämme ja lähivirkistysalueemme ovat helposti saavutettavia. Meillä on neljä vuodenaikaa. Pidämme yhdessä huolta luonnostamme ja ympäristöstämme. Käytämme resurssejamme harkitusti, hyvinvointia ja kestävästä kehityksestä edistävasti. Tiivis kaupunkirakenne, tilojen tehokas käyttö, energiatehokkuus ja vastuulliset hankinnat vähentävät päästöjämme ja hillitsevät ilmastomuutosta. Suosimalla kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikenteen käyttöä huolehdimme itsesämme ja luonnostamme. Terveessä ja puhtaassa Kajaanissa on hyvä asua tulevaisuudessakin.

Kaupunkiviihtyisyyttä ja ulkoilumahdollisuuksia parannettiin rakentamalla kaupungin keskustassa olevaan Limpusaareen nuotiopaikka, jonne pääsee nyt kahden kaarisillan kautta. Nuotiopaikasta on tullut runsaasti myön- teistä palautetta. Puistojen ja viheralueiden viihtyisyyttä parannettiin kausityövoimalla. Maisemanparantajat siistivät kaupunkiympäristöä. Järjestettiin myös lupiinien torjuntatalkoot.

Oulujärven satamia varustettiin jäteastioilla, ja Koutalahden venesatamaan rakennettiin jätehuone yhteistyössä Metsähallituksen ja Ekokymppin kanssa. Näillä toimilla veneilijöitä kannustetaan lajittelemaan roskansa. Ekokymppi tutki sekajätteen koostumusta Kajaanin alueella. Tavoitteena on kehittää oikeaoppista lajittelua.

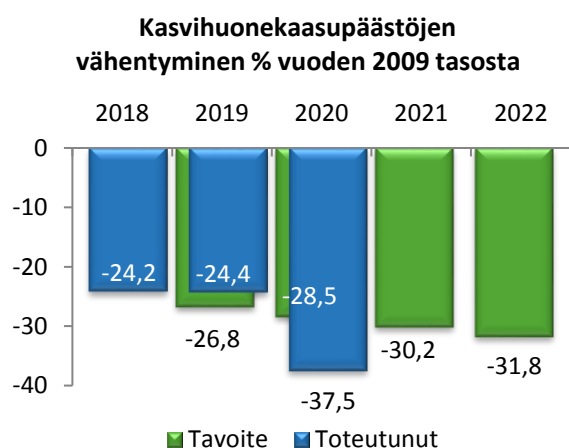
Lehtikankaan monitoimitalolla, opiskelijaravintola Vimpelissä ja Vuorikadun kampuksella pilotoitiin ruokahävi- kinhallinnan työkalua. Tarjoiluhävikki väheni keskimäärin 45 %. 121 Mamsellin työntekijää on suorittanut ympä- ristöpassin. Mamselli luovuttaa tähderuokaa Kajaanin Päiväkeskukselle Vuorikadun kampuksen opiskelijaravin- tolasta.

Moottorikelkkareittejä parannettiin KAMORE-hankkeessa (Kainuun moottorikelkkareitit kuntoon). Samalla huo- mioitiin reittien ympärivuotinen käyttö. Maastopyöräilijöiden käyttöön tampattiin talvipyöräilyreittejä Vimpe- linvaaralle ja Pöllyvaaralle. Lähiretkelyalueiden tunnettavuutta parannettiin yhteistyössä Metsähallituksen kanssa. Kansalaisopisto järjesti luontoteemaan liittyviä luentoja ja yhteiskunnallisen luentosarjan.

Ulkovalaistuksen kehittäminen jatkui Nakertajan, Komiahon ja Kätön alueille. Lisäksi katujen saneerausten yh- teydessä uusittiin valaistukset LED-valaisimilla. Keskustaajaman alueen valaistujen kuntospolkujen valot korvat- tiin LED-valaisimilla ja Keskuskentän ja Vimpelin ulkojätkenttien valaistukset LED-heittimillä. Kaikkiaan 80 % ul- kovalaistuksesta on vaihdettu LED-valaisimiin. Kaupungin rakennusten sähkönkulutus väheni 5 % ja kaukoläm- mön kulutus 11 %. Jätevedenpuhdistamoiden energiatehokkuutta on optimoitu 60 %. Jätevedenpuhdistamon näytteistä 96 % oli lupaehtojen mukaisia. Vuotovesien pääsyä jätevesiviemäriin vähennettiin saneeraamalla vie- märeit.

Kajaanin ammattikorkeakoulun (KAMK) RAVE–rakentamisen vähähiiliset energiaratkaisut -hankkeessa ediste- tään uusiutuvaa ja innovatiivista energiantuotantoa ja varastointia rakentamisessa. Näin rakennetaan tietä kohti vähähiilistä ja resurssitehokasta yhteiskuntaa. Pilottikohteena on Sammonkaaren elinkaarikortteli. KAKKU–Kai- nuun akkukemikaaliosaamisen ja verkostojen kehittäminen -hankkeessa KAMK on vahvistanut Kajaanin ja Kai- nuun asemaa kasvavassa sähköautoihin liittyvässä liiketoiminnassa. Hankkeessa on vahvistettu akuissa tarvitta- vien metallien talteenoton tutkimus- ja kehitysosaamista.

[Yhdyskuntatekniset palvelut 2020](#) -tutkimuksen mukaan kajaanilaiset ovat aiempaa tyytyväisempiä kesku- stan puistoihin ja asuntoalueiden läheisiin metsiin. Tyytyväisyys leikkipuistojen siisteyteen ja varusteiden kuntoon on parantunut. Tyytyväisyys katujen puhtauteen ja siisteyteen sekä kokonaistyytyväisyys katujen kuntoon ja katu- valaistukseen on parantunut. Talousveden laatu ja toimitusvarmuus ovat kyselyn parhaat (19 kunnasta).

Kasvuteema 3. Nuoret keskiössä

Tulevaisuus on nuorissa

Raportointivastuu: Päivi Rissanen

Päämääränä 2022 on, että nuorilla on mielekästä tekemistä, he opiskelevat tai ovat töissä. Nuorten hyvinvointi on tulevaisuuden kannalta tärkeää. Lisäämme opiskelijamyönteisyyttämme. Haluamme, että kajaanilaisnuoret opiskelevat oppimista, terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvointia edistävissä oppimisympäristöissä. Kiinnitämme huomiotamme nuorten osallisuuteen. Luomme edellytyksiä kulttuurille ja nuorten tapahtumille, kohtaamispaikoille ja harrastusmahdollisuuksille. Tarjoamme nuorille mahdollisuuksia oman elämän rakentamiseen. Haluamme, ettei yksikään nuori syrjäydy. Kajaani on kaupunki, jossa nuorten on hyvä kasvaa. Meille on tärkeää, että nuorille rakentuu myönteinen suhde kotikaupunkiinsa. Tänne on viimeistään perheen perustamisen myötä hyvä palata asumaan ja tekemään töitä. Kotikaupunkiin, joka tarjoaa turvallisen kasvuympäristön uudelle sukupolvelle.

Koulutusliikelaitos investoi vuosina 2019–2020 yhteensä 4,5 milj. euroa nuorten viihtyisiin ja muunneltaviin oppimisympäristöihin. Perusopetuksen koulukiinteistöt ovat hyvässä kunnossa. Liikkuva koulu -hankkeilla kehitettiin opiskelijoiden aktiivisuutta lisääviä malleja koulutusliikelaitoksen Kuusamon yksikössä, rakennus- ja hyvinvointialoilla sekä lukiolla.

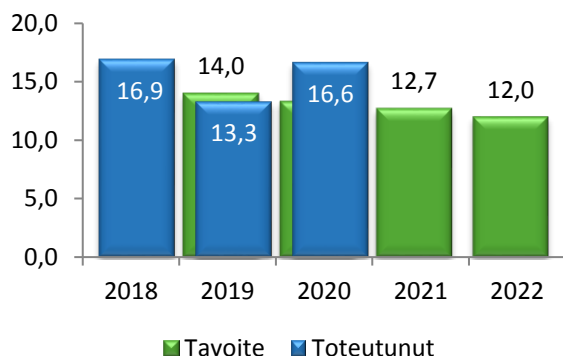
Neljä somelähettilästä aloitti markkinointitoiminnan vuoden 2020 lopussa. Somelähettiläät tekevät instagramiin tarinoita nuorten näköisestä Kajaanista. Kaupunginteatteri, Vaara-kollektiivi, Kulttura, Kajaanin harrastajateatteri ja nuorisopalvelut toteuttivat yhdessä [Kevät on peruttu](#) -projektin. Nuorille suunnatussa vuorovaikutteisessa projektissa kerättiin nuorten viestejä ja tarinoita kummallisen koronakevään aikana. Tuotoksena syntyi youtube-videosarja. Kesällä nuorisotyöntekijät olivat ”ihan pihalla” ja jalkautuivat iltaisin tiistaista lauantaihin. Erilaisia pelejä, geokätköilyä, katusäbbää, musiikkivisailuja ym. järjestettiin Lehtikankaan Holarin ja Lohtajan Nuokkarin alueilla sekä Jormuan koululla ja Paltaniemen uimarannalla.

Koronavuonna varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen asiantuntijaryhmä kokoontui säännöllisesti. Tavoitteena oli tukea kajaanilaisten lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia pandemian aikana. Erilaista tukea oli runsaasti saatavissa, mm. varpu-mentorit, tutka- ja helppi-työparit sekä nivelvaiheen opinto-ohjaukseen erikoistunut nopo-opo antoivat psykososiaalista tukea lapsille ja perheille. Peruskoulun etäopetuksessa olevien lasten koteihin jaettiin keväällä kaksi elintarvikekassia. Kajaanin kaupunginteatterin Syyllinen-näytelmä valittiin Suomen Uusperheiden Liiton Vuoden 2020 Uusperheteoksi.

Yes Kainuu -hankkeessa edistettiin lasten ja nuorten yritteliäisyyden kasvua mm. NY-toiminnalla. Hankkeessa luotiin yhteinen [Kainuun yrittäjyyskasvatusstrategia](#). Kirjasto, varhaiskasvatus ja perusopetus edistivät lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa. Kirjasto oli mukana viiden kunnan yhteishankkeessa, jossa etsittiin keinoja poikien ja miesten lukuinnon herättelyyn. Kansalaisopisto järjesti lapsille ja nuorille suunnattua liikuntaa. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ruokailussa kokeiltiin kahdeksan viikon ajan vegaaniruokaa. Jatkossa vegaaniruoka tarjotaan erityisruokavaliona.

[Asukastutkimuksen](#) mukaan lasten ja nuorten on hyvä kasvaa Kajaanissa. Esiopetuksen arviointikyselyn mukaan huoltajat ovat erittäin tyytyväisiä esiopetukseen. Varhaiskasvatuksen arviointikyselyn mukaan Kajaanin varhaiskasvatussuunnitelma toimii hyvin ja uudet toimintamallit ovat lähteneet juurtumaan hyvin. Huoltajat ovat erittäin tyytyväisiä.

Alle 25-vuotiaat työttömät työnhakijat, % alle 25-vuotiaasta työvoimasta

Kasvuteema 4. Elinvoima ja osaaminen

Osaajista elinvoimaa

Raportointivastuu: Risto Hämäläinen

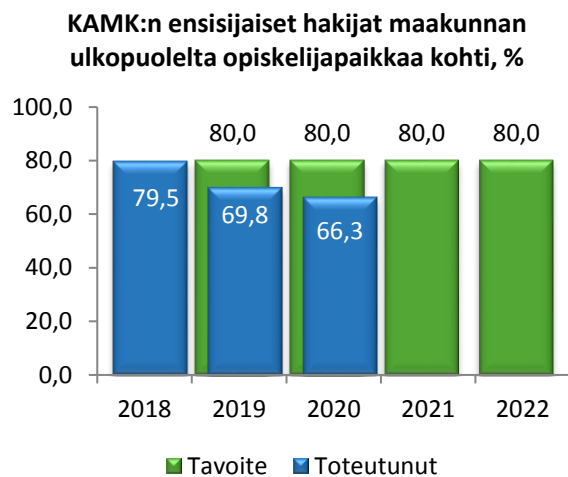
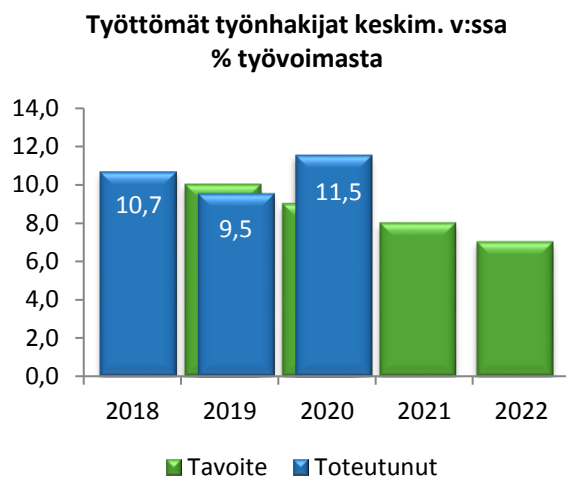
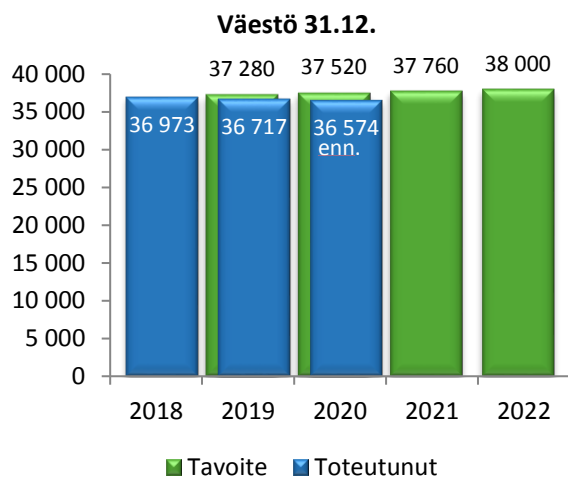
Päämääränä on, että vuonna 2022 Kajaanissa asuu vähintään 38 000 ihmistä. Työllisyystilanne on hyvä. Kajaani houkuttelee yhä enemmän opiskelijoita myös maakunnan ulkopuolelta. Panostamme uudistavaan elinvoimapolitiikkaan ja tuemme yritystoiminnan kasvua. Haemme kestävästä kasvusta mittaustekniikasta, pelialalta, luonnonvarojen jalostuksesta ja matkailusta. Rakennamme uutta osaamista tiedon hyödyntämisestä ja digitaalisten palvelujen kehittämisestä. Tarvitsemme kaupunkiin nuoria tulevaisuuden tekijöitä. Kajaani on vetovoimainen ja haluttu kaupunki opiskelijoille, nuorille pariskunnille ja nuorille perheille. Haluamme nuorten naisten aktiivisuutta ja energiaa kaupungin elinvoiman rakentajiksi. Teemme Kajaanista laajassa yhteistyössä houkuttelevaa paikkakuntaa muuttamiselle, asumiselle ja yritystoiminnalle. Olemme vetovoimainen muuttokohde ulkomaalaisille.

Kainuun liiton siltasopimusrahoituksella käynnistettiin ainutlaatuinen pilotti, jonka tavoitteen on tuoda nuorten naisten näkökulma entistä vahvemmin osaksi kuntien elinvoimapolitiikkaa. Pilotti sai paljon myönteistä mediajulkisuutta ja siihen osallistuttiin aktiivisesti. Kyselyyn saatiin yli 500 vastausta. Innovatiivisten hankintojen ja hankintakriteereiden kehittämisen avulla edistetään paikallisten pk-yritysten mahdollisuuksia tarjouskilpailuissa.

Kajaanin lukion ja KAO:n uusille opiskelijoille jaettiin 850 tervetulo-kassia ja KAMKin uusille opiskelijoille 550 tervetulo-ampäriä. Lisäksi jaettiin 1 500:lle KAMKin opiskelijalle liikunta- ja kulttuurisetelitä käytettäväksi Kaukavedessä, Kajaanihallissa, jäähallissa, Kaukametsässä ja kaupunginteatterissa. Peruskoulun päättävillä, toisen asteen 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoille sekä ammattikorkeakoulun opiskelijoille jaettiin yhteensä 600 kesätyöseteliä. Korkeakouluopiskelijoiden seteliä kokeiltiin ensimmäistä kertaa. Tavoitteena oli, että opiskelevat nuoret saisivat töitä kajaanilaisyrityksistä eikä töihin tarvitsisi lähteä toiselle paikkakunnalle. Koronakesä ei ollut otollinen kesätöiden saamiselle.

Kajaanin ammattikorkeakoulu järjesti kaivosalan kesäkoulun Kiinassa ja Japanissa. KAMK järjesti yhdessä Oulun yliopiston kanssa Akitan yliopiston 120 opiskelijalle ja henkilökunnan jäsenelle marraskuussa kolme viikkoa kestäneen kaivosalan syyskoulun etänä.

TOPPA- ja TÄSMÄ-hankkeet tukevat vieraskielisten työntekijöiden rekrytointia. TOPPA on asettautumispalvelu työntekijöille ja heidän perheilleen. TÄSMÄ tekee täsmärekrutointia ulkomailla. Lisäksi KASPA-hanke tarjoaa monikanavaista tieto-, ohjaus ja neuvontapalvelua kaikille ulkomaalaisille sekä heidän kanssaan työskenteleville ammattilaisille ja palveluntuottajille. RekryKainuuLive-hanke tukee kotimaan rekrytointia ja palvelee kaikkia työnantajia. Hanke tekee LiveRekry-lähetysiä ja videoita eri työtehtävistä sekä jakaa tietoa ja viestejä eri some-kanavissa. Joulun aikaan hanke toteutti paluumuuttajille suunnatun kampanjan.

2.2 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

2.2.1 Peruskaupungin investointiosan toteutuminen

Maan hankinta ja luovutus:

Kaupunki osti vuonna 2020 Kajaanin joen vesistöalueet UPM Energy Oy:ltä Kainuun Voiman kaupan yhteydessä yhteensä 1,1 miljoonan euron kauppahinnalla. Lisäksi kaupunki on hankkinut yhden n. 3074 m² suuruisen määrä- alan Nakertajasta yleisen puistoalueen osaksi 6228,77 euron kauppahinnalla. Yhteensä maata ja vesialueita hankittiin n. 34,1 ha.

Kaupunki myi kolme vuokratonttia tonttien vuokralaisille, yhden tontin Vuolijoelta olemassa olevan tontin lisäksi maaksi sekä yhden määräalan rakennuspaikan lisämaaksi Mainuanniemeltä. Myyntihinta oli yhteensä 80,931,72 euroa.

Vanhojen vuokratonttien sopimuksia jatkettiin yhteensä 86 kappaletta. Uusia tontteja luovutettiin vuokraamalla yhteensä viisi kappaletta, joista kolme oli asuntotontteja, yksi liiketontti ja yksi teollisuustontti.

Talonrakennusinvestoinnit:

Talonrakennusinvestoinneissa sitovana tavoitteena oli 10 450 000 euroa. Investointien toteutuma oli noin 10 045 000 euroa. Investointien määrärahasäästöt syntyivät pääasiassa usean vuoden kestävän Lyseon hankkeen jaksotuksen ja kokonaiskustannusten alittumisesta talousarvioon nähden sekä Sissilinnan ja eräiden muiden talonrakennusmäärärahojen käytön alittumisesta. Merkittävimpinä hankkeina valmistuivat Lyseon vanhan osan peruskorjaus ja puretun laajennusosan korvaava uudisrakennus sekä Vuorikatu 2 kiinteistön muutostyöt ja puretun hallintosiiven korvaaminen uudisrakennuksella, jonka rahoituksesta vastasi pääosin Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos. Vuorikatu 2 uudisosa on puurakenteinen ja osaltaan toteuttaa puurakentamisen edistämistä kaupungissa.

Merkittäviä tulevien perus- ja muutokorjausten ja uusien tilojen suunnittelua tehtiin tilakeskuksen johdolla vuonna 2020. Teatteritalon ja Sissilinnan peruskorjaussuunnittelu eteni loppusuoralle. Karpalo -niminen hanke ja työryhmä selvitti pääterveysaseman alueen tulevan käytön tarve- ja hankesuunnittelua Kainuun Sote -kuntayhtymän tilatarpeita varten. Temppu -niminen hanke ja työryhmä selvitti uuden yhteiskäyttöisen varikon rakentamista, jonka mahdollisia tulevia käyttäjiä olisivat kaupungin varikko, Kainuun pelastuslaitos, Kainuun ammattiopisto ja Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy. Kaikki em. selvitykset valmistuvat vuoden 2021 alkupuolella.

Kiinteät rakenteet ja laitteet:

Kiinteät rakenteet ja laitteet -osan investoinnit toteutuivat hyvin vuonna 2020. Asuntokatuja saneerattiin Kätössä, Nakertajassa, Variskankaalla ja Lohtajalla. Liikuntapuiston pesäpallokentän tekonurmi uusittiin ja asennettiin jäähdytysputkistot. Kauppakatu saneetattiin kävelypainotteiseksi Koivukoskenkadun ja Lönnrotinkadun välillä. Limpunsaareen tehtiin nuotiopaikka siltoineen. Pieniä katu- ja puistomuutostöitä tehtiin eri puolilla kaupunkia, mm. katuvalaistuksen uusimista led -valoihin jatkettiin ja kehitettiin kevyen liikenteen olosuhteita. Kokonaisinvestoinnit toteutuivat 4,6 M€ suuruisina, kun talousarviovaraus oli 4,9 M€.

Irtaimistoinvestoinnit:

Irtaimistoinvestoinnit toteutuivat pääsääntöisesti talousarvion mukaisesti. Suurin yksittäinen kalustoinvestointikohde oli Kajaanin Lyseo (1,2 M €.). Muiden pysyvien vastaavien hankinnoissa näkyy 25 M €:n pääomasijoitus Kajaanin Energiatuotanto Osakeyhtiöön (Kaupunginvaltuusto 18.5.2020 §29).

Investointiosa on sitova hankkeittain, jolle valtuusto hyväksyy määrärahan ja tuloarvion. Määrärahat ja toteumat 1000 euron tarkkuudella – investointiraja 10 000 €.

Tilaus		TA 2020	TA muutokset 2020	TA muutoksineen 2020	Toteutuneet kustannukset 1 - 12 /2020	Poikkeama
		* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR	* 1.000 EUR
19K1	Kajaani peruskaupunki	21 695	23 500	45 195	43 800	1 395
19K100	Kiinteän om. hankinnat	100	1 100	1 200	1 106	94
19K101	Maa-alueet ja vesialueet	100	1 100	1 200	1 106	94
19K110	Uus- ja laajennusinvestoinnit	10 740	-1 950	8 790	8 445	345
19K113	Rakennukset	10 740	-2 400	8 340	8 088	252
1902000009	<i>Kajaanin lyseo</i>	9 000	-2 450	6 550	6 399	151
1902000600	<i>Pikku-Ketun päiväkot, peruskorjaus</i>	1 240	200	1 440	1 435	5
1902000648	<i>Sissilinna, peruskorjaus</i>	400	-150	250	150	100
1902000649	<i>Teatteritalo, peruskorjaus</i>	100	0	100	103	-3
19K115	Katualueet	0	350	350	296	54
19K117	Ulkoilualueet		100	100	97	3
19K118	Liikuntapaikat				-36	36
19K130	Korvaus- ja ylläpitoinvestoinnit	7 225	350	7 575	6 700	875
19K131	Muut pitkävaikutteiset menot		1 000	1 000	497	503
19K132	Rakennukset	1 410	-200	1 210	1 274	-64
19K132B	Peruskoulut	460	80	540	639	-99
19K132D	Kulttuuritoimen rakennukset				20	-20
19K132E	Ympäristötekniikan rakennukset	950	-280	670	615	55
19K133	Muut peruskorjaukset, rakennukset	900	0	900	683	217
19K133A	Pihatytöt ja pintavesitekniikka	150	0	150	189	-39
19K133B	Sisäilma- ja vesikattokorjaukset	250	0	250	155	95
19K133C	Kiinteistöjen sähkölaitteet ja energiata	100	0	100	56	44
19K133D	Käyttötarkoituksen muutokset	120	0	120	53	67
19K133E	Keittiölaitteiden uusiminen	130	0	130	97	33
19K133F	Rakennusautomaatio	50	0	50	36	14
19K133G	Talonrakennushankkeiden suunnittelu	100	0	100	97	3
19K134	Katualueet	4 915	-1 360	3 555	3 298	257
19K135	Viheralueet		310	310	281	29
19K137	Liikuntapaikat		600	600	627	-27
19K150	Vesihuollon rakentaminen ja saneeraus				41	-41
19K160	Muut pysyvien vastaavien hankinnat	3 630	24 000	27 630	27 548	82
19K161	Koneet ja kalusto	3 630	24 000	27 630	27 548	82
19K161A	Konsernihallinto	1 000	24 000	25 000	25 147	-147
19K161C	Sivistystoimiala	1 950	0	1 950	1 754	196
19K161D	Ympäristötekniikan toimiala	255	0	255	217	38
19K161E	Pelastustoimiala	425		425	429	-4
	Kajaanin Vesi liikelaitos	3 030	460	3 490	3 354	136
	Vimpelinlaakson kehittämissiikelaitos	1 380	-820	560	333	227
	Kajaanin Mamselli liikelaitos	100		100	38	62
	Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos	2 612	495	3 107	2 987	120
	Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	28 817	23 635	52 452	50 510	1 942

2.2.2 Konsernihallinto

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Keskushallinto

Tavoitteet toteutuneet pääosin suunnitellusti. Korona-pandemia aiheutti töiden priorisointia ja hidasti joidenkin toimenpiteiden valmiiksi saamista.

Kaupunki irtisanoi tietohallinnon yhteistyösopimuksen Kainuun Soten kanssa päättymään 31.12.2020. Kainuun Soten aiemmin tuottamien palvelujen toimittajaksi valittiin Kainuun kuntien yhteisen kilpailutuksen perusteella Atea Oy. Muutosprojekti saatiin toteutettua loppuun lähes aikataulussa ja uudet palvelut ovat käytössä. Toimintatapojen ja sisäisen tietohallinnon organisaation kehittämistä jatketaan.

Kainuun Työterveyshuolto Oy:n tuottamien työterveyshuollon palveluja on kehitetty yhteistyössä yhtiön kanssa. Työterveyshuollon palvelusisältöön tehtiin muutoksia, joilla painopistettä muutettiin ennaltaehkäisevään työhön ja sairaanhoidon osuutta palveluista pienennettiin. Samalla pienennettiin kaupungin kustannuksia. Työterveyshuollon nykyistä toimivuutta tarkastellaan ja palvelun kilpailuttamiseen palataan tarvittaessa 2021.

Uusi puhepalveluratkaisu kilpailutettiin koko Kainuun kuntien yhteisenä projektina ja järjestelmä otettiin käyttöön kunnissa, Kainuun Sotella ja osassa konserniyhtiöitä. Uusi puhepalveluratkaisu mahdollistaa joustavamman asiakaspalvelun (mm. puheluringit), nykyaikaiset läsnäolo- ja muut tiedot sekä toimintatapojen edelleen uudistamisen.

Talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmien kilpailuttaminen on aloitettu ja nykytila-analyysin perusteella on laadittu vaatimusmäärittelyt. Tavoitteena on tehdä päätös uudesta palveluntarjoajasta kesään 2021 mennessä.

Sijoitusvarallisuutta on hoidettu suunnitellusti ja varallisuus on kasvanut suunnitellusti.

Päätösten ennakkovaikutusten arviointia on valmisteltu ja se otetaan käyttöön vuoden 2021 aikana.

Tiedonhallintalain vaatimia tietojenkäsittelykuvauksia ja tietojärjestelmäkuvauksia on laadittu. Työ jatkuu edelleen 2021.

Kajaanin maahanmuuttajapalveluissa keskityttiin asiakaslähtöiseen esikotouttavaan ja kotouttavaan sosiaalityöhön, ohjaukseen ja neuvontaan, sairaan/terveydenhoitajan palveluiden tuottamiseen sekä moniammatilliseen verkostotyöhön eri maahanmuuttajatoimijoiden, - järjestöjen ja kolmannen sektorin kanssa.

Keväällä Kajaaniin kuntapalvelujen piiriin saapui ryhmä Eritrealaisia nuoria miehiä, jotka saapuivat vuoden 2019 kiintiöstä. Vuoden mittaan kiintiöpakolaisia ja oleskeluluvan saaneita turvapaikan hakijoita saapui palvelujen piiriin kaikkiaan 34 henkilöä (35 henkilöä edellisenä vuonna), joista oleskeluluvan saaneita turvapaikanhakijoita oli 12, kiintiöpakolaisia 15, hätätapauksia 5 ja perheen yhdistämisen kautta tulleita 2 henkilöä. Vuoden 2020 kiintiöpakolaisten saapuminen siirtyi pääosiltaan vuoden 2021 puolelle – pääasiallisesti viipymisen syynä oli koronapandemia. Vuoden loppussa kuntapuolen asiakkaina oli 148 henkilöä (182 edellisenä vuonna).

Syksyllä Kajaanin vastaanottokeskukseen (VOK) saapui 35 turvapaikanhakijaa Tarinaharjun lakkautetusta kesuksesta Siilinjärveltä. Vuoden vaihteessa VOKissa oli 128 asiakasta, joista 8 oli yksityismajoituksessa. Keväällä käynnistyi ESR-rahoitteinen TOPPA-hanke, jonka tarkoituksena on rakentaa Kajaaniin asettautumispalvelut työperäisille maahanmuuttajille ja kv-opiskelijoille sekä perhesyistä tulleille ulkomaalaisille henkilöille. Loppukesästä aloitettiin TEM:n erityisavustuksen turvin koko Kainuun vieraskielisten asiakkaiden ohjauksen ja neuvontapalveluhanke, jonka tarkoituksena on saada maahantulostyystä riippumatta kaikki vieraskieliset ohjauksen ja neuvonnan piiriin.

Syksyn aikana valmisteltiin maahanmuuttajapalvelujen nimen muutosta kansainväliset palvelut -nimeksi sekä organisaattorista sijoitusta keskushallinnosta elinvoimapaalveluihin, joiden toteutus tapahtui vuoden vaihteessa. Koko vuoden

ajan valmisteltiin ja varauduttiin työllisyyden kuntakokeilun aloittamiseen ja sen tuomiin muutoksiin. Maahanmuuttajapalveluiden ohjaukseen tätä kautta olisi siirtymässä Kainuun vieraskieliset työttömät työnhakijat.

Elinvoimapalvelut

Korona aiheutti sen, että osa tavoitteista jäi toteutumatta. Muutoin tavoitteet saavutettiin pääosin suunnitellusti.

Konsernihallintoon perustettiin elinvoimapalveluiden yksikkö vahvistamaan kaupungin elinvoimaisuutta. Vuoden lopussa yksikössä oli 14 htv:ta. Viestinnän ja markkinoinnin tiimi onnistui kevään koronatedottamisessa erittäin hyvin. Kaupunkitapahtumia ei järjestetty koronan takia. Henkilöresurssia suunnattiin asiointipalveluun. Työllisyyden kuntakokeilun valmistelu eteni aikataulussa ja hyvässä yhteistyössä kuntien ja TE-hallinnon kesken.

Koulutusorganisaatiot vastasivat osaltaan rekrytointihaasteisiin tarpeita vastaavilla uusilla koulutusratkaisuilla. KAMK sai lisää aloituspaikkoja ja uuden sosionomikoulutusvastuun. Varhaiskasvatukseen ja opettajankoulutukseen on tulossa muuntokoulutukset.

Rekrytointiyhteistyötä jatkettiin Rekry-Kainuu hankkeen käynnistymisen osalta. Suorat rekrytointitilaisuudet jäivät koronan takia pois helmikuun jälkeen. Sivistystoimiala valmisteli ja aloitti harjoittelijayhteistyön Oulun yliopiston kanssa. KY Pietari pystyy järjestämään harjoittelujaksoille edullisia soluasuntoja.

Valmiutta kansainvälisen rekrytoinnin lisääntymiselle parannettiin. Maahanmuuttajapalvelujen / kv. palvelujen TOPPA-hanke ja TÄSMÄ-hanke käynnistyivät. Hanke kausityöntekijöiden rekrytoinnista pidempiaikaisiksi työntekijöiksi siirrettiin koronan takia kesään 2021.

Yritysneuvontapilotti ja yrityspalveluseteli osoittautuivat onnistuneiksi ja ne päätettiin vakinaistaa. Yrityspalvelusetelin määrärahaa korotettiin syksyllä 20.000 euroa runsaan kysynnän takia. Yksinyrittäjien koronatuen jakaminen onnistui hyvin, ja siitä saatiin paljon myönteistä palautetta.

Kajaanin kehittämisrahalla tuettiin Herman IT Oy:n osallistumista suurteholaskennan datakeskuskilpailuun. Siitä siirrettiin syksyllä 20.000 yrityspalveluseteliin. Yhteiskehittämisavauksia ei tullut rahoitettaviksi.

Oulun yliopiston biojalostuksen lahjoitusprofessorin ja tutkimusryhmän puupohjaisten massojen mittausten tutkimustoiminta jatkui, tutkimusryhmä kasvoi. Oulun yliopisto kasvatti rahoitusosuuttaan yhden yrityksen jäädessä pois.

Tuettiin CSC:n EuroHPC-suurteholaskennan ympärille rakentuvaa osaamisympäristöä käynnistämällä CSC:n kanssa yhteinen DC-ekosysteemi-hanke hakemaan uusia toimijoita. TEM:n ekosysteemisopimukseen sisällytettiin alan tohtoriohjelma.

Kaupunkistrategian ja elinvoimaohjelman toimenpiteitä vetovoiman ja pitovoiman parantamiseksi toteutettiin yhteistyössä mm. ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan ja nuorkauppakamarin kanssa erityisenä kohderyhmänä nuoret aikuiset ja opiskelijat. Koronan takia osa JCI-yhteistyöstä jäi toteutumatta. Uutena avauksena käynnistettiin naisnäkökulma-pilottihanke.

Tuettiin Kainuun Etu Oy:n innovaatiotoiminnan aktivoimisen ja kehittämisen I4B-hanketta, joka siirtyi loppuvuodesta KAMK:lle ja jatkui ilman katkoja.

Omaa rekrytointimarkkinoinnin panostusta suunnattiin naisnäkökulma-pilottiin. Opettajarekrytilaisuuksia yliopistoissa toteutettiin kaksi, kaksi muuta jäivät pitämättä koronan takia. Kajaanin yhteismarkkinointia jatkettiin korona takia vasta syksyllä. Visit Finland kv.matkailumarkkinoinnin toimenpiteet jäivät koronan takia pois. Aloitettiin Arctic Lakeland yhteistyö KAMK:lta hankitun asiantuntijapalvelun turvin.

Sitovat tavoitteet
Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa kaupunginjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Asukkaat, yritykset ja yhteisöt osallistuvat kaupungin kehittämiseen	Osallistamiskohteiden määrä	Kaupungin asukkaat osallistuvat joukkoliikenteen palvelutasosuunnitelman laadintaan ja Kajaani Infon kehittämiseen.	Kuntalaiset ja palvelukäyttäjät osallistettiin joukkoliikenteen suunnitteluprosessiin karttapohjaisella kyselyllä ja Teams-kokouksella. Infon suunnittelussa asiakkaiden osallistaminen jäi vähäiseksi.	Toteutuu
Asiointimahdollisuudet kohti 24/7	Sähköisten asiointipalvelujen määrä	Käyttöön otettuja uusia palveluja vähintään 5.	Tilavarausjärjestelmä (liikuntatiloja, kokoushuoneita ym.) tilavarausjärjestelmä Timmi otettiin käyttöön. Kaikki kaupungin avustukset haetaan sähköisenä hakuna, joka on yhteydessä suoraan asianhallintajärjestelmä CaseMiin. Verkkosivu-uudistuksella mahdollistetaan parempi sähköisten palvelujen rakentaminen kuntalaisiin päin. Maahanmuuttajien käteisrahojen jaosta siirryttiin prepaid-kortin käyttämiseen. Puhepalvelujen uudistuksessa otettiin käyttöön uusia toimintatapoja.	Toteutuu osittain

Resurssiälykkäyttä luontokaupungissa

Resurssiälykkäyttä tukeva hankintaohjelma	Sosiaaliset kriteerit ja työllistämismäärätyksen sisältävien hankintojen määrä	Sosiaaliset kriteerit ja työllistämismäärätyksen sisältäviä hankintoja vähintään 3.	Hankinnoilla työllistettiin yksi ja kahdelle saatiin sopimus vuodelle 2021.	Toteutuu osittain
---	--	---	---	--

Tulevaisuus nuorissa

Nuorille mahdollisuuksia työkeiluun sekä kuntouttavaan työtoimintaan	Kaupungilla työkeilussa ja kuntouttavassa työtoiminnassa olevien nuorten määrä	Työkeilussa on 45 ja kuntouttavassa työtoiminnassa 25 nuorta vuoden aikana.	Tavoitetta ei pystytty mittaamaan. Työkeilu ja kuntouttava työtoiminta on toisten organisaatioiden palveluja, eikä kaupungilla ole ollut veloitusta ottaa työkeilijoita eikä kuntouttavan työtoiminnan asiakkaita. Asiakkaita on myös koronapandemian vuoksi	Ei toteudu
--	--	---	--	---

			ollut vähemmän kuin aiemmin.	
Kuntalisän käytön lisääntyminen	Kuntalisällä työllistettyjen nuorten määrä	Vähintään 20 nuorta vuoden aikana.	Kuntalisää käytettiin 16 nuoren palkkaamiseen.	Toteutuu osittain

Osaajista elinvoimaa

KAMKiin Kainuun ulkopuolelta hakeutumiselle tuki vetovoimatekijöillä ja markkinoinnilla	KAMKiin Kainuun ulkopuolelta hakeneiden osuus	80 %	66,3 %	Toteutuu osittain
KAMK:sta valmistuneiden alueelle työllistymiselle tuki pitovoimatekijöillä, harjoitteluilla, päättötyöillä ja kesätyöpaikoilla	KAMK:sta valmistuneiden työllistyminen Kainuuseen	Valmistuneista työllistyy Kainuuseen yli 60 %	53 %	Toteutuu osittain
Kaupunkiorganisaatio avoimena kehitysalustana ja aktiivisena yhteiskehittäjänä	Kehitysalusta- ja yhteiskehittämisen pilotit ja nopeat avaukset, lkm	Yhteiskehittämisen avauksia ja pilotteja toteutetaan vähintään 5 kpl.	Yhteiskehittämisen hankkeita käynnissä 4: PORE-hanke, DECICO-hanke, RAVE-hanke, Vertikaalipilotti	Toteutuu osittain
Vetovoiman ja pitovoiman parantaminen nuorten aikuisten ikäluokan keskuudessa	Nuorten aikuisten Kajaani -hankkeen toimenpiteet yhteistyössä Nuorkaupakamarin, KAMK:n, KAO:n, Kaukametsän opiston kanssa	Kajaani vetovoimaiseksi nuorille aikuisille -hanke	Naisnäkökulmaa kuntien elinvoimapolitiikkaan –pilotti käynnistettiin.	Toteutuu

Riskienhallinta

- 20 – 25** **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
- 10 – 16** **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
- 4 – 9** **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
- 1 – 4** **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Strategiset riskit	Kehitysprojektien epäonnistuminen	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Tietohallinnon uudistus venyi hie- man aikataulusta ja aiheutti vähäistä haittaa organisaation toiminnalle. Toteutunut riski vähäinen.
Rahoitusriskit	Verotulot eivät toteudu ennakoitusti	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Verotulot toteutuivat 2,4 milj. € alle alkuperäisen talousarvion. Verotu- loennusteet paranivat loppuvuotta kohden merkittävästi.
Rahoitusriskit	Sijoitustoimintaan liittyvät riskit	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Ei toteutunut. Sijoitustoiminnassa saavutettiin asetettu tuottotavoite. Sijoitustoiminnan arvonalentumiset olivat tilinpäätöshetkellä 1,0 milj. €.
Rahoitusriskit	Kainuun soten maksuosuuden suunnitel- tua suurempi kasvu	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 5 20	Toteutui. Kainuun Soten tilinpäätös oli 26,7 milj.€ alijäämäinen ja Kajaanin kaupungin maksuosuus alijää- mästä 13,9 milj. €. Kainuun Sote on käynnistänyt yhteistoimintaneuvot- telut vuoden 2021 alkupuolella.
Toiminnalliset ris- kit	Henkilöstön saatavuus	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Ei toteutunut.
Toiminnalliset ris- kit	Yhteistyösopimusten toimivuus	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 2 4	Ei toteutunut.
Toiminnalliset ris- kit	Osaamisvaje	Todennäköisyys: 1 Vakavuus: 4 4	Ei toteutunut.
Toiminnalliset ris- kit	Tietojärjestelmien toimintahäiriöt	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei toteutunut.
Vahinkoriskit	Tapaturmat	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Toteutui vähäisessä määrin, ei poik- keavaa.

Vahinkoriskit	Pitkäaikaiset poissaolot	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei toteutunut.
Toiminnalliset riskit	Hankintojen ja ostotoiminnan poikkeamat	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei toteutunut.

Sisäinen valvonta

Valvonnin kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2020
Päätöksentekoprosessi	Päätöksentekoprosessin ja delegoinnin toimivuus	Päätöksenteossa ei todettu poikkeamia.
Henkilöstöasiat	Kehityskeskustelujen ja työpaikkakokousten toimivuus Työyhteisön toimivuuskyselyn 2019 toimenpiteiden laatiminen ja seuranta	Parempi Työyhteisö (ParTy) kysely toteutettiin vuonna 2020. Työyhteisökyselyn tulosten perusteella kehityskeskustelut oli käyty 80 %:lla vastaajista. Jokainen työyksikkö laatii oman kehittämissuunnitelman ja kaikille yhteiset kehittämistoimenpiteet valitaan ja aikataulutetaan kahdelle vuodelle.
Taloussuunnittelu	Talousarvion seuranta ja taloustietojen oikeellisuus	Vuosi 2020 oli taloudellisesti hyvin poikkeuksellinen. Talousarvioon tehtiin useita muutoksia tilikauden aikana. Talouden sopeuttamissuunnitelman ja verorahoituksen muutokset toteutettiin. Koronapandemiasta aiheutuneet kustannukset yksilöitiin kirjanpitoon laskentatunnisteella.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Laskujen ja tositteiden käsittelyn laadun varmistaminen Yhteistoiminnan varmistaminen palveluntuottajien kanssa Varainhoitajien toiminnan seuranta ja valvonta	Laskujen ja tositteiden hyväksyjät on käsitelty toimitelmissä. Palveluntuottajan kanssa on pidetty säännölliset palaverit ja yhteistyö on toiminut. Varainhoitajat ovat raportoineet kuukausittain sijoitussalkkujen tilanteesta ja kaksi kertaa vuodessa sijoitustoiminnan vastuullisuudesta. Rahoitustyöryhmä kokoontui vuoden 2020 aikana 8 kertaa ja sijoitussuunnitelma vuosille 2021-2022 on päivitetty.
Talousraportointi	Tilivelvollisten seurantavastuu kirjanpidon tapahtumista toimialoittain	Talouden seurantaraportit on käsitelty toimitelmissä säännöllisesti.
Omaisuuksien hallinnointi	Vakuutusten ajantasaisuuden varmistaminen Hankintaohjeiden noudattaminen	Vakuutukset kilpailutettiin ja uusi sopimus otettiin käyttöön 1.1.2021. Hankintaohjeiden noudattamista on valvottu ja organisaatiota koulutettu aiempaa tehokkaammin.
Tietohallinto ja tietoturva	Toteutetaan sisäisen tarkastuksen raportissa vuodelle 2020 esitetyt toimenpiteet.	Toteutettu osittain.

Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Avustusten jakamisen koordinointi Takausten ja vakuuksien vakuusarvon säilyminen	Avustusten jakamista on selkeytetty ja keskitetty osittain. Avustuspäätökset käsitelty toimitelmissä. Takauksia myönnettäessä huomioidaan kuntalain ja valtioneuvoston määräykset.
Sopimushallinta	Otetaan CaseM-järjestelmän sopimushallintaosio aktiiviseen käyttöön, päivitetään ohjeet ja koulutetaan henkilöstöä.	Työstäminen aloitettu.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Hankkeiden ja projektien ohjeistuksen uusiminen ja niiden toimivuus. Projektien ja hankkeiden hallinnan järjestelmän (Thinking Portfolio) käyttöönotto.	Hankeohjeistusta laadittu ja hankesalkku Laari otettu käyttöön.

Konsernihallinto	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Kaupunginhallitus	3,6	2,5	2,6
Keskushallinto	56,6	57,4	52,7
Elinvoimapalvelut			14,1
Maahanmuuttajapalvelut	14,2	15	16,8
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	74,4	74,9	86,2

Konsernihallinto toimiala

Konsernihallinto	Muutokset		Muutettu	TOT	Poikkeama	TP 2019
1000 €	TA 2020	TA 2020	TA 2020	1-12 2020		
Myyntituotot	3 173	-90	3 083	3 043	-40	3 403
Maksutuotot	1		1	6	5	15
Tuet ja avustukset	1 619	-20	1 599	1 306	-293	1 601
Vuokratuotot	86		86	90	3	105
Muut toimintatuotot	150	-30	120	321	201	182
Toimintatuotot	5 029	-140	4 889	4 765	-124	5 307
Valmistus omaan käyttöön	75	15	90	15	-75	
Henkilöstökulut	-7 382	208	-7 175	-7 031	144	-6 470
Palvelujen ostot	-145 608	-3 833	-149 441	-159 416	-9 975	-152 123
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-146		-146	-343	-197	-215
Avustukset	-5 997	173	-5 824	-5 575	249	-5 972
Vuokratulot	-713		-713	-773	-60	-757
Muut toimintakulut	-203	-14	-217	-217	-1	-1 039
Toimintakulut	-160 049	-3 467	-163 516	-173 356	-9 840	-166 576
TOIMINTAKATE	-154 945	-3 592	-158 536	-168 576	-10 039	-161 269

Keskushallinto

Keskushallinto 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot	791	-90	701	925	225	1 316
Maksutuotot	1		1	6	5	15
Tuet ja avustukset	986	-20	966	813	-153	1 102
Vuokratuotot	86		86	90	4	105
Muut toimintatuotot	150	-30	120	308	188	180
Toimintatuotot	2 014	-140	1 874	2 143	269	2 718
Valmistus omaan käyttöön	75	15	90		-90	
Henkilöstökulut	-4 437	133	-4 304	-4 567	-263	-4 018
Palvelujen ostot	-143 796	-3 843	-147 640	-157 810	-10 170	-150 696
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-57		-57	-246	-189	-121
Avustukset	-1 449	30	-1 419	-1 421	-1	-1 590
Vuokrakulut	-352		-352	-407	-55	-392
Muut toimintakulut	-194	-14	-208	-188	20	-998
Toimintakulut	-150 286	-3 695	-153 980	-164 639	-10 659	-157 815
TOIMINTAKATE	-148 197	-3 820	-152 017	-162 497	-10 480	-155 097

Luottamustoimielimet

Luottamustoimielimet 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot				4	4	133
Vuokratuotot				1	1	3
Muut toimintatuotot				71	71	0
Toimintatuotot				76	76	136
Henkilöstökulut	-147		-147	-165	-18	-387
Palvelujen ostot	-154		-154	-109	45	-5 248
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1		-1	-89	-88	-8
Avustukset	-168	121	-47	-76	-29	-119
Vuokrakulut	-84		-84	-84	-1	-92
Muut toimintakulut	-30		-30	0	30	-794
Toimintakulut	-583	121	-462	-523	-61	-6 648
TOIMINTAKATE	-583	121	-462	-448	15	-6 512

Kaupunginjohtaja

Kaupunginjohtaja 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Vuokratuotot	86		86	89	3	102
Muut toimintatuotot				0	0	0
Toimintatuotot	86		86	89	3	102
Henkilöstökulut	-373		-373	-369	4	-203
Palvelujen ostot	-163		-163	-18	145	-231
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15		-15	-2	14	-5
Avustukset	-1 271	-71	-1 342	-1 320	22	-1 260
Vuokrakulut	-20		-20	-20	0	-35
Muut toimintakulut	-4		-4	-2	1	-6
Toimintakulut	-1 846	-71	-1 917	-1 732	185	-1 740
TOIMINTAKATE	-1 759	-71	-1 830	-1 642	188	-1 638

Kuntayhtymät (Kainuun Sote ja Kainuun liitto)

Kuntayhtymät 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Henkilöstökulut	-1 172		-1 172	-1 188	-17	-1 121
Palvelujen ostot	-139 640	-4 000	-143 640	-153 516	-9 876	-140 346
Muut toimintakulut				0	0	
Toimintakulut	-140 812	-4 000	-144 812	-154 705	-9 893	-141 468
TOIMINTAKATE	-140 812	-4 000	-144 812	-154 705	-9 893	-141 468

Yleishallinto

Yleishallinto 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot	469	-150	319	534	215	827
Maksutuotot				6	6	14
Tuet ja avustukset	560	-20	540	411	-129	530
Muut toimintatuotot	138	-30	108	121	13	139
Toimintatuotot	1 167	-200	967	1 072	105	1 510
Henkilöstökulut	-218	13	-205	-198	7	-159
Palvelujen ostot	-1 675	120	-1 555	-1 866	-311	-1 878
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11		-11	-80	-69	-55
Vuokratulut	-192		-192	-216	-24	-203
Muut toimintakulut	-150		-150	-180	-30	-193
Toimintakulut	-2 245	133	-2 112	-2 540	-427	-2 488
TOIMINTAKATE	-1 078	-68	-1 145	-1 468	-323	-978

Maahanmuuttajapalvelut

Maahanmuuttajapalvelut 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot	2 222		2 222	2 028	-194	1 955
Tuet ja avustukset				69	69	
Vuokratuotot				0	0	0
Muut toimintatuotot						2
Toimintatuotot	2 222		2 222	2 097	-125	1 957
Henkilöstökulut	-751		-751	-727	24	-668
Palvelujen ostot	-702		-702	-736	-34	-650
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-46		-46	-54	-8	-38
Avustukset	-420		-420	-298	122	-363
Vuokratulut	-322		-322	-306	16	-309
Muut toimintakulut	-1		-1	-2	-1	-7
Toimintakulut	-2 242		-2 242	-2 124	119	-2 037
TOIMINTAKATE	-20		-20	-27	-7	-79

Hallinnon tukipalvelut

Hallinnon tukipalvelut 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot	322	60	382	387	5	356
Maksutuotot	1		1	0	0	1
Tuet ja avustukset	426		426	402	-24	572
Vuokratuotot				0	0	0
Muut toimintatuotot	12		12	116	104	41
Toimintatuotot	760	60	820	906	86	970
Valmistus omaan käyttöön	75	15	90		-90	
Henkilöstökulut	-2 528	120	-2 408	-2 647	-239	-2 148
Palvelujen ostot	-2 165	37	-2 128	-2 301	-173	-2 993
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30		-30	-75	-45	-53
Avustukset	-10	-20	-30	-24	6	-211
Vuokratulot	-56		-56	-86	-31	-62
Muut toimintakulut	-10	-14	-24	-6	19	-5
Toimintakulut	-4 800	123	-4 677	-5 140	-463	-5 471
TOIMINTAKATE	-3 964	198	-3 767	-4 234	-467	-4 501

Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalvelut 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot	2 382		2 382	2 117	-265	2 088
Tuet ja avustukset	633		633	493	-140	499
Vuokratuotot				0	0	0
Muut toimintatuotot				13	13	2
Toimintatuotot	3 015		3 015	2 623	-392	2 589
Valmistus omaan käyttöön				15	15	
Henkilöstökulut	-2 945	75	-2 870	-2 464	407	-2 451
Palvelujen ostot	-1 811	10	-1 801	-1 606	195	-1 427
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-89		-89	-97	-8	-94
Avustukset	-4 548	143	-4 405	-4 154	250	-4 382
Vuokratulot	-361		-361	-366	-5	-366
Muut toimintakulut	-9		-9	-29	-20	-41
Toimintakulut	-9 763	228	-9 535	-8 716	819	-8 762
TOIMINTAKATE	-6 748	228	-6 520	-6 079	441	-6 172

Kaupunkikehitys, edunjakaminen ja verkostot

Kaupunkikehitys, edunjakaminen ja verkost 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Muut toimintatuotot				2	2	
Toimintatuotot				2	2	
Henkilöstökulut	-111		-111	-110	1	-109
Palvelujen ostot	-123		-123	-54	69	-54
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				-4	-4	-1
Avustukset	-30	-7	-37	-12	25	-1
Vuokratulot	-3		-3	-25	-22	-19
Muut toimintakulut	-3		-3	-2	1	-5
Toimintakulut	-271	-7	-278	-207	71	-190
TOIMINTAKATE	-271	-7	-278	-205	73	-190

Elinkeino- ja yrityspalvelut

Elinkeino- ja yrityspalvelut 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot	11		11		-11	10
Tuet ja avustukset				17	17	
Muut toimintatuotot				11	11	
Toimintatuotot	11		11	28	17	10
Henkilöstökulut	-77		-77	-129	-52	-69
Palvelujen ostot	-377		-377	-343	34	-326
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0		0	-1	-1	-1
Avustukset	-184	50	-134	-86	47	-106
Vuokratulot	-10		-10	-12	-2	-7
Muut toimintakulut						0
Toimintakulut	-647	50	-597	-571	26	-508
TOIMINTAKATE	-637	50	-587	-543	43	-498

Koulutus, tutkimus ja TKI

Koulutus, tutkimus ja TKI 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Muut toimintatuotot						0
Toimintatuotot						0
Henkilöstökulut	-208		-208	-225	-17	-212
Palvelujen ostot	-355		-355	-355	0	-255
Avustukset	-250		-250	-292	-42	-300
Toimintakulut	-813		-813	-872	-59	-767
TOIMINTAKATE	-813		-813	-872	-59	-767

Työvoima- ja työllisyyspalvelut

Työvoima- ja työllisyyspalvelut 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Tuet ja avustukset	633		633	407	-226	499
Toimintatuotot	633		633	407	-226	499
Henkilöstökulut	-1 487	75	-1 412	-992	420	-1 152
Palvelujen ostot	-48		-48	-27	21	-29
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3		-3	-1	1	-3
Avustukset	-3 664	100	-3 564	-3 466	98	-3 612
Vuokratulot	-5		-5	-3	3	-10
Muut toimintakulut				0	0	0
Toimintakulut	-5 207	175	-5 032	-4 489	542	-4 805
TOIMINTAKATE	-4 574	175	-4 399	-4 083	316	-4 306

Markkinointi- ja viestintäpalvelut

Markkinointi- ja viestintäpalvelut	Muutokset		Muutettu	TOT	Poikkeama	TP 2019
1000 €	TA 2020	TA 2020	TA 2020	1-12 2020		
Myyntituotot	150		150	89	-60	122
Toimintatuotot	150		150	89	-60	122
Valmistus omaan käyttöön				15	15	
Henkilöstökulut	-312		-312	-281	31	-241
Palvelujen ostot	-206	10	-196	-91	105	-113
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-40		-40	-36	4	-51
Vuokratulot	-20		-20	-20	0	-20
Muut toimintakulut	-4		-4	-24	-20	-29
Toimintakulut	-583	10	-573	-453	120	-454
TOIMINTAKATE	-434	10	-424	-349	75	-332

Vuolijoen aluelautakunta

ALUELAUTAKUNNAT	Muutokset		Muutettu	TOT	Poikkeama	TP 2019
1000 €	TA 2020	TA 2020	TA 2020	1-12 2020		
Henkilöstökulut				-12	-12	-15
Palvelujen ostot	-94		-94	-67	27	-77
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				-1	-1	
Avustukset	-4		-4	-7	-3	-4
Vuokratulot						0
Muut toimintakulut	-2		-2		2	0
Toimintakulut	-100		-100	-86	14	-96
TOIMINTAKATE	-100		-100	-86	14	-96

Luottamustoimielimet

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Kaupunki järjestää itse myös vaalien ennakoönnestytksen, koska posti on siirtynyt kokonaan asiamiespostien käyttöön. Kuntavaalit 2021, ei säännönmukaisia vaaleja 2020 eikä 2022.	Vaaleja ei järjestetty vuonna 2020.	Ei toteudu ☐
Kajaanin kaupungin lakisääteiseen tilintarkastukseen käytetään noin 65 päivää vuodessa. Lisäksi tehdään hankkeiden ja tytäryhteisöjen tilintarkastukset.	Tilintarkastusta on toteutettu tarkastussuunnitelman mukaisesti. Tarkastuspäiviä kertyi v. 2020 86,5 pv.	Toteutuu ☒
Kaupunginhallitus tiukentaa Kainuun soten omistajaohjausta ja vahvistaa Kajaani-konsernin omistajaohjausta.	Omistajapoliittiset linjaukset on päivitetty vuoden 2020 aikana ja omistajaohjausta vahvistettu.	Toteutuu ☒
Talouden sopeuttamissuunnitelma laaditaan vuosille 2020 - 2022. Vuotta 2020 koskevat toimenpiteet vietään käyttösuunnitelmaan ja tarvittaessa muutetaan talousarviota. Sopeuttamissuunnitelman toteuttamista arvioidaan osavuosisikatsauksissa ja tilinpäätöksissä.	Talouden sopeuttamissuunnitelmaa on toteutettu suunnitelman mukaisesti ja vuodelle 2020 asetetut säästötavoitteet saavutettiin. Talouden sopeuttamissuunnitelman toimeenpanoa jatketaan täysimääräisesti vuoden 2021-2022 aikana ja tavoitteena on löytää uusia palveluiden ja toimintojen rakenteisiin vaikuttavia keinoja talouden tasapainottamiseksi.	Toteutuu ☒
Haetaan työllisyyden hoidon kuntakokeiluun. Työllisyyspalveluita kehitetään kuntavetoisesti.	Kajaanin kaupunki on mukana v. 2021 käynnistyvässä työllisyyden kuntakokeilussa.	Toteutuu ☒

Sijoitusvarallisuutta hoidetaan kaupungin sijoitus-suunnitelman ja sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti.	Sijoitukset tuottivat 5 % ja sijoitustoiminnalle asetettu tuottotavoite saavutettiin. Sijoitustoimintaa toteutettiin periaatteiden ja sijoitussuunnitelman mukaisesti.	Toteutuu ■
Vuolijoen aluelautakunta vakinaistetaan 1.1.2020 alkaen. Lautakunnan nykyisten jäsenten toimikausi jatkuu siihen saakka, että kaupunginvaltuusto valitsee lautakuntaan uudet jäsenet. Aluesihteerin työpanosta vahvistetaan keskushallinnon ja elinvoimapalvelujen sisäisillä tehtäväjärjestelyillä	Vuolijoen aluelautakunta on vakinaistettu ja resursointia vahvistettu.	Toteutuu ■
Kajaani tukee Oulun Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 hakua. Ohjausryhmän toiminta käynnistyy 2022, tapahtumat toteutetaan pääasiallisesti 2025 - 2026. Hankkeeseen varataan 15 000 - 20 000 euroa vuodessa vuosina 2022 - 2026.	Hanke on valmisteluvaiheessa ja Kajaani tukee Oulun Euroopan kulttuuripääkaupunki 2026 hakua.	Toteutuu ■

Elinvoimapalvelut

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Konsernihallintoon perustetaan elinvoimapalveluiden yksikkö vahvistamaan kaupungin elinvoimaisuutta. Yksikköön siirretään yleiset kaupunkitapahtumat ympäristötekniseltä toimialalta. Painatuskeskus siirtyy yksikön markkinointiin ja viestintään. Painatuskeskuksesta luovutaan vuoden 2021 alussa.	Elinvoimapalvelujen yksikkö aloitti toimintansa 1.1.2019. Markkinointipäällikön irtisanouduttua yksikköön rekrytoitiin uusi markkinointipäällikkö vetämään viestinnän ja markkinoinnin tiimiä. Tiimi onnistui erittäin hyvin keväällä koronaviestinnässä ja syksyllä verkkosivu-uudistuksessa. Painatuskeskuksen alasajo käynnistettiin. Maahanmuuttajapalvelut päätettiin siirtää kansainvälisten palvelujen nimellä elinvoimapalveluihin vuoden 2021 alusta.	Toteutuu ■
Koulutusorganisaatiot vastaavat rekryointihaasteisiin tarpeita vastaavilla uusilla koulutusratkaisuilla. Vaikuttavaa rekryointiyhteistyötä jatketaan. Parannetaan valmiutta kansainvälisen rekrytoinnin lisääntymiselle.	KAMK sai lisää aloituspaikkoja ja uuden sosionomikoulutusvastuun, joka vastaa erittäin hyvin sekä sote-alan että varhaiskasvatuksen tarpeisiin. Varhaiskasvatuksessa ja opettajankoulutuksessa alkavat muuntokoulutukset 2021. ELY-keskuksen RekryKainuuLive -hanke käynnistyi ja siitä on tullut suosittu rekryointikanava työnantajien keskuudessa, ja kaupunkikin on käyttänyt sen palveluja. Suorat rekryointitilaisuudet jäivät koronan takia pois, opettajiksi opiskelevien rekrytilaisuuksia ehdittiin järjestää kaksi. Sivistystoimiala valmisteli ja aloitti harjoittelijayhteistyön Oulun yliopiston kanssa. KY Pietari loi valmiuden järjestää harjoittelujaksolle edullisia soluasuntoja. Kansainvälisen rekrytoinnin valmiutta ryhdyttiin rakentamaan kaupungin kv. palvelujen asettautumispalvelujen TOPPA-hankeella ja täsmäosaajia rekrytoivalla TÄSMÄ-hankeella. Kausityöntekijöiden hanke siirrettiin koronan takia kesään 2021. Perusopetuksessa alkaa suomi/englanti kaksikielinen opetus syksyllä 2021.	Toteutuu ■

Yritysneuvontapilottia ja yrityspalvelusetelikokeilua (50 000 euroa) jatketaan. Palvelujen vakinaistamisesta päätetään vuoden 2020 kokemusten perusteella.	Yritysneuvontapilotti onnistui, ja yritysasiakkaat löysivät neuvontapalvelun. Yrityspalvelusetelin määrärahaa jouduttiin kovan kysynnän vuoksi korottamaan 20.000 eurolla syksyllä, ja koko 70.000 euron määräraha käytettiin loppuun. Molemmat päätettiin vakinaistaa TA 2021:ssä.	Toteutuu
Kajaanin kehittämisrahalla (50 000 euroa) tuetaan yritystoiminnan kasvua ja kansainvälistymistä sekä uusia työmahdollisuuksia luovaa toimintaa. Kehittämisrahasta voidaan kohdentaa enintään 10 000 euroa kaupunkistrategian mukaisiin yhteiskehittämisen nopeisiin avauksiin.	Herman IT Oy:lle myönnettiin kehittämisrahasta 20.000 euron avustus konesalikilpailutuksen asiantuntijapalvelujen hankintaan. Yhtiö oli mukana prosessissa, jossa merkittävä eurooppalainen teollinen toimija selvitti sijaintivaihtoehtoja Pohjoismaista suurteholaskennan HPC-konesalin toteuttamiselle. Kehittämisrahasta 20.000 euroa siirrettiin yrityspalveluseteliin. Yhteiskehittämisavauksia (max. 10.000 euroa) ei rahoitettu.	Ei tietoa ☐
Kohdennetaan Oulun yliopiston biojalostuksen lajitusprofessorin ja tutkimusryhmän tuki puupohjaisten massojen mittauksiin. Tuetaan CSC:n EuroHPC-suurteholakennan ympärille rakentuvaa osaamisympäristöä.	Professuurin tutkimustoiminta jatkui, tutkimusryhmä kasvoi. Oulun yliopisto kasvatti rahoitusosuuttaan yhden yrityksen jäädessä pois. Yhteistyössä CSC:n kanssa aloitettiin DC-ekosysteemi-hanke hakemaan uusia toimijoita Kajaanin ekosysteemiin. KAMK:n alan koulutuksen ja TKI:n lisäksi EM:n ekosysteemisopimukseen sisällytettiin alan tohtoriohjelma.	Toteutuu
Kaupunkistrategian ja elinvoimaohjelman toimenpiteitä vetovoiman ja pitovoiman parantamiseksi toteutetaan yhteistyössä mm. ammattikorkeakoulun opiskelijakunnan ja nuorkauppakamarin kanssa erityisenä kohderyhmänä nuoret aikuiset ja opiskelijat.	KAMO ja JCI-yhteistyötä jatkettiin. Koronan takia osa JCI-yhteistyöstä jäi toteutumatta. Naisnäkökulmapilotti käynnistettiin.	Toteutuu
Tuetaan Kainuun Etu Oy:n innovaatiotoiminnan aktiivoinnin ja kehittämisen I4B-hanketta ja varataan siihen 46 000 euroa vuonna 2020.	Hanke siirtyi loppuvuodesta KAMK:lle ja jatkui ilman katkoja. Myös Digitie -hanke siirtyi KAMK:lle ja jatkui, ja senkin kuntarahoitusosuus budjetoitiin TA 2021:een.	Toteutuu
Lisätään rekrytointimarkkinointia. Kajaanin yhteismarkkinointia jatketaan sopimus pohjaisesti. Visit Finlandin kansainväliseen markkinointiin yhteistyössä Vuokatin Matkailukeskuksen kanssa varataan 15 000 euroa.	Kaupungin oma panostus suunnattiin naisnäkökulma-pilottiin. Rekrytilaisuudet jäivät pitämättä koronan takia. Kv. matkailumarkkinoinnin Visit Finland toimenpiteet jäivät samoin koronan takia pois. Aloitettiin Arctic Lakeland yhteistyö KAMK:lta hankitun asiantuntijapalvelun turvin.	Toteutuu osittain

Kuntayhtymät

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Kuntayhtymien omistajaohjaukseen panostetaan ja omistajaohjausta kehitetään. Kainuun soten maksu-osuuden kasvua leikataan, tavoitteena on pitää maksusuudet vuoden 2018 tasolla.	Omistajaohjaus on ollut entisellä tasolla. Palkkaharmonisointi ja Korona-pandemia aiheuttivat kuntayhtymälle huomattavasti ylimääräisiä kuluja ja tilinpäätös on ennakkoarvioiden perusteella -26,7 milj. € alijäämäinen.	Ei toteudu

Työvoima- ja työllisyyspalvelut

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Kaupungin roolia työllisyydenhoidossa vahvistetaan. Kaupunki hakee yhdessä Kainuun muiden kuntien kanssa työ- ja elinkeinoministeriön valtakunnalliseen työllisyyden hoidon kuntakokeiluun, joka käynnistyy alkuvuodesta 2020.	Kainuun kuntien hakemus työllisyyden kuntakokeiluun hyväksyttiin. Kokeilussa ovat mukana kunnat Puolankaa lukuun ottamatta. Lakivalmistelun viivästyminen takia kokeilun alku siirtyi 1.3.2021.	Toteutuu
Kehitetään työllistymistä edistävää monialaista palvelua pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi.	TYP-toimintaa on kehitetty ja muun muassa hakeutuminen työllisyydenhoidon kuntakokeilun tavoitteena on kehittää pitkäaikaistyöttömien palveluita.	Toteutuu
Yhdistysten työllistämismahdollisuuksien parantamiseksi ja vaikuttavuuden lisäämiseksi jatketaan sopimusperusteista yhteistyötä. Kumppanuudessa painotetaan mm. nuorten syrjäytymisen ehkäisyä ja matalan kynnyksen työllistämispalveluiden kehittämistä (mm. kuntouttava työtoiminta ja työkokeilu).	Kumppanuusyhdistyksiä on tuettu työllisyysavustuksilla sekä kuntalisän myöntämiselle. Kumppanuusyhdistysten kanssa on pidetty vuosittain tapaamisia ja koronan vuoksi ne ovat olleet etänä. Yhdistysten väkeä on kutsuttu yhteisiin kehittämispäiviin ja koulutuksiin.	Toteutuu
Kainuulaisille yrityksille ja kajaanilaisille yhdistyksille myönnetään työllistämisen kuntalisää mm. nuorten työllistämiseksi.	Kuntalisää myönnettiin yhteensä 103 110,07 euroa.	Toteutuu
Kaupungille osoitetut veloitetyöllistetyt työllistetään. Muita työttömiä työllistetään noin 25 htv huomioimalla kaupungin maksettavaksi tuleva työmarkkinatuen kuntaosuus. Lisäksi kaupunki tarjoaa työttömille työkokeilupaikkoja ja kuntouttavaa työtoimintaa huomioiden etenkin nuoret.	Kaikki veloitetyöllistetyt ovat työllistyneet. Kaupunki on tarjonnut työkokeilupaikkoja sekä kuntouttavan työtoiminnan paikkoja.	Toteutuu
Ostetaan yksityiseltä sektorilta lääkäripalveluja työttömien työkyvyn arviointia varten. Työttömien palvelutarpeen sekä työ- ja toimintakyvyn arviointia tehdään yhteistyössä myös Kumppaniksi ry:n kanssa.	Yksityisiä lääkäripalveluita on ostettu ja Kumppaniksi ry:lle on ohjattu 170 kajaanilaista asiakasta työkyvyn arviointiin.	Toteutuu
Kuntouttavan työtoiminnan volyymia ja vaikuttavuutta lisätään palkkaamalla toinen työhönvalmentaja.	Toteutui. Uusi henkilö rekrytoitiin nimikkeellä palveluohjaaja.	Toteutuu
Työhönvalmentajan/yrityskoordinaattorin palveluja tarjotaan kaupungin, yritysten ja yhdistysten palkkatukitöissä oleville sekä muille työttömille.	Palvelua on tarjottu kaikille palkkatuetuille henkilöille sekä työkokeilijoille.	Toteutuu
Opiskelijoiden kesätöiden saamista tuetaan. Pilotoidaan ammattikorkeakoulun opiskelijoille myönnettävää kesätyöpaikkatukea.	Opiskelijoiden kesätyöseteliä kokeiltiin ensimmäisen kerran. Korona todennäköisesti vaikutti niiden suosioon, sillä niitä haettiin vain 14 kpl. Setelimääräraha on sisällytetty myös vuoden 2021 talousarvioon.	Toteutuu
Nuorisopalvelut vastaa jatkossa nuorten kesätyösetelin organisoinnista.	Nuorten kesätyösetelien jako siirtyi nuorisotoimelle.	Toteutuu

Keskushallinto
Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Tietohallinnon uudelleenorganisointi ja palvelutuotannon muutosprojekti käynnistetään. Tavoitteena on irrottaa Kainuun sotien palveluista vuoden 2021 alussa.	Toteutunut lähes kokonaan, osa toteutuksesta valmistui helmikuun 2021 lopussa.	Toteutuu
Asiakaspalvelua keskitetään ja otetaan käyttöön uusia puhelupalvelu- ja digitalisointiratkaisuja.	Uusi puhelupalvelujärjestelmä otettiin käyttöön ja sen ominaisuuksia hyödynnetään jatkotyöstössä. Chat ja chatbot -toiminnallisuudet suunnitellaan.	Toteutuu
Työterveyshuollon mahdollinen palveluntuottajan muutos toteutetaan.	Nykyisen tuottajan palveluja parannettu jatkuvalla keskustelulla. Tilanne arvioidaan ja asiaan palataneen vuonna 2021.	Ei toteudu
Valmistaudutaan uuden tiedonhallintalain vaatimukseen ja laaditaan tietotilinpäätös, joka kuvaa organisaation tiedonhallinnan kehittämistä.	Tiedonhallintalain vaatimia toimenpiteitä tehty, tietotilinpäätös tekemättä.	Toteutuu osittain
Päätösten ennakkovaikutusten arviointi otetaan käyttöön 2021.	Päätösten ennakkoarviointia on valmisteltu, ja se otetaan käyttöön vuonna 2021.	Toteutuu
Sijoitusvarallisuutta hoidetaan kaupungin sijoitussuunnitelman ja sijoitustoiminnan periaatteiden mukaisesti.	Rahoitusryhmä kokoontui vuoden 2020 aikana 8 kertaa ja varainhoitajat ovat raportoineet sijoitustoiminnasta suunnitelman mukaisesti. Sijoitussuunnitelma vuosille 2021-2022 on päivitetty.	Toteutuu
Talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmät kilpailutetaan 2020 - 2021 ja otetaan käyttöön 2022.	Kilpailutuksen valmistelua on tehty ja hanke etenee suunnitellusti.	Toteutuu

Maahanmuuttajapalvelut
Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Lisätään vuosittain otettavien kiintiöpakolaisten määrää, mikäli valtakunnallista kiintiötä kasvatetaan.	Kaupungin hallitus teki päätöksen nostaa kiintiömäärän 100 hlöä / vuosi	Toteutuu
Perustetaan maahanmuuttajafoorumi lisäämään maahanmuuttajien osallisuutta.	KASPA-hankkeen aloituksen ja koronatilanteen myötä aloitus on siirretty vuoden 2021 keväälle.	Toteutuu osittain
Kehitetään TOP-asiakkaiden (työperäiset, opiskelijat ja perhesidonnaiset maahanmuuttajat) asettautumispalveluita.	Vieraskielisten työntekijöiden ja heidän perheidensä asettautumispalvelujen kehittämishanke TOPPA käynnistyi TEM:n Kokka Kohti Suomea ohjelman rahoituksella.	Toteutuu

2.2.3 Sivistystoimiala

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Koko toimialalle kohdistettiin sopeuttamissuunnitelman mukaisia säästöjä yhteensä 230 140 €. Toimialaan suoraan kohdistuvat säästöt olivat yhteensä 124 890 € ja kaupungin yhteisistä säästöistä sivistystoimialalle kohdistui 105 250 €. Yhteiset säästökeinot koskivat painatusten ja ilmoitusten, matkakustannusten ja päivärahojen, maksettavien erilliskorvausten, säästövapaiden määrän, henkilöstön muistamisen, lyhyiden 1-3 päivän sijaisuuksien sekä telepalveluiden vähentämistä.

Koko sivistystoimialan talous toteutui 906 533 € talousarviota paremmin. Toimintakate oli -65 245 617 € (TA 2020 toimintakate -66 152 150 €).

Sivistyslautakunta

Koronarajoitusten vuoksi lautakunnan päätöksenteko toimi maaliskuusta 2020 lähtien etäkokouksina. Lautakunta päätti useista alan palvelujen sulkemista ja rajoittamista koskevista asioista maan hallituksen suositusten mukaisesti. Palvelujen sulkemiset ja rajoitukset ovat sekä vähentäneet että lisänneet talousarvion menoja eri tulosalueilla.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa oli ajalla 18.3.-13.5. 2020 noin 30-35 % lapsista paikalla. Etäopetusta järjestettiin esioppilaille ja myös varhaiskasvatuksen lapsiin ja perheisiin, jotka olivat kotona, pidettiin yhteyttä koronataujan aikana. Koulujen avauduttua tuli myös varhaiskasvatukseen lisää lapsia. Varsinkin esioppilaista 75 % oli paikalla ja varhaiskasvatuksen lapsimäärä nousi myös lähes 60 %:iin. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut hyvitetiin perheille ajalla 18.3.-31.7.2020. Kesäaikana on 11 päiväkotia auki. Elokuusta 2020 alkaen päiväkodit ovat toimineet normaalisti. Lapsia on päiväkodeissa hieman vuoden takaista vähemmän, johtuen siitä, että yli 3- vuotiaiden henkilöstön ja lasten suhdeluku muuttui 1/8:sta 1/7:ään elokuun alusta 2020.

Varhaiskasvatuksen toimintakate oli 927 362 € talousarviota parempi. Toimintatuotot toteutuivat 212 855 € arvioitua pienempinä ja vastaavasti toimintakulut olivat 1 140 217 € pienemmät. Varhaiskasvatuksen maksutuotot jäivät 227 790 € alle budjetoidun koronasta johtuvien maksuhyvitysten vuoksi. Henkilöstökulut toteutuivat 456 408 € arvioitua pienempinä. Henkilöstön lomautusten vaikutus tästä oli 180 000 € ja loppu koostui muista henkilöstöjärjestelyistä, kuten Pikku- Ketun ja Huuhkajanvaaran toimiminen kesä- joulukuussa Huuhkajanvaaran päiväkodin tiloissa pienemmillä lapsi- ja henkilöstömäärillä, koska Pikku- Ketun päiväkotirakennus oli peruskorjauksessa. Sijaishenkilöstöä ei tarvittu kuten normaalisti keväisin, koska lapsia oli päiväkodeissa vähän paikalla. Säästösuunnitelmissa ollut hallinnon keventäminen tapahtui myös etuajassa keväällä 2020.

Palvelujen ostot toteutuivat 379 427 € talousarviota pienempinä. Työvoiman vuokraukseen varattu määräraha jäi 275 211 € alle budjetoidun. Ateriapalvelukustannukset toteutuivat 137 918 € arvioitua pienempinä. Loppuvuodesta Mamselli laskutti varhaiskasvatukselta kompensatiolaskulla ateriapalveluista 198 947 €. Aine- ja tarvikeostot olivat 14 941 € ja avustusmenot 283 683 € budjetoitua pienemmät.

Yksityisen varhaiskasvatuksen budjetti toteutui 152 180 € alle budjetoidun. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta toteutui myös 92 429 € alle budjetoidun.

Kaupungin yhteisiä säästöjä kohdistettiin varhaiskasvatukseen yhteensä 38 094 €.

Perusopetus

Perusopetuksessa koronapandemia on näkynyt toiminnassa lähes koko vuoden 2020. Keväällä perusopetuksessa oli reilut 3600 oppilasta etäopetuksessa 18.3.-13.5.2020. Lähiopeutus oli mahdollinen 1-3 luokkien ja valmistavan opetuksen oppilaille sekä oppilaille, joilla on erityisen tuen päätös. Jakson aikana lähiopeutuksessa oli noin 120 oppilasta.

Koronapandemia on vaikuttanut talouden kehittymiseen monella tavalla. Perusopetuksen toimintakate ylittyi 463 782 €. Toimintatuotot toteutuivat 59 162 € talousarviota pienempänä ja toimintakulut ylittyivät 404 620 €.

Palveluiden ostot toteutuivat kokonaisuutena 395 385 € arvioitua pienempänä. Merkittävin selittävä tekijä tälle on kevään etäopetusjakso, jonka aikana esimerkiksi koulukuljetuksissa, kouluruokailuissa ja siivouksessa syntyi merkittäviä säästöjä. Loppuvuodesta Mamselli laskutti perusopetukselta kompensatiolaskulla ateria- ja puhtaanapitopalveluista 153 126 €. Perusopetuksessa jaettiin etäopetuksen aikaan ruokakasseja 1 per oppilas kaksi kertaa kevään aikana. Kustannukset olivat yhteensä noin 200 000 €.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyivät 57 322 €. Vaikka oppimateriaaleissa ja työaineissa on koronapandemian vuoksi syntynyt säästöjä, ovat menoja vastaavasti lisänneet koronaturvallisuuteen ja opetuksen järjestämiseen liittyvät hankinnat, kuten maskit, puhdistusaineet, desifiointiaineet ja matkapuhelimet.

Vuokratulot toteutuivat 162 250 € arvioitua suurempana. Tämä koostuu suurimmalta osaltaan koronan vuoksi hankituista 800 kannettavasta tietokoneesta sekä lisäksi rakennusten ulkoisista ja sisäisistä vuokratuloista.

Henkilöstökulut toteutuivat 579 691 € arvioitua suurempana, josta palkkojen osuus on 316 842 €. Koronan vuoksi on muun muassa jouduttu palkkaamaan sijaisia huomattavasti enemmän lyhyisiin sairauslomiin. Henkilösivukulujen osuus on 262 849 €. Henkilösivukulut työntäjän sosiaaliturvamaksun osalta toteutuivat koko toimialalla budjetoitua suurempina, josta perusopetuksen osuus on 118 265 €.

Perusopetukseen kohdistuvia sopeuttamissuunnitelman säästöjä oli yhteensä 89 000 €, josta koulusihteereiden töiden uudelleen järjestäminen 21 000 €, tilojen varustelu 15 000 €, koulukuljetukset 25 000 € ja oppilaaksiottoalueen muutos 28 000 €. Lisäksi kaupungin yhteisiä säästöjä perusopetukselle kohdistettiin 26 735 €.

Kulttuurilaitokset

Kulttuurilaitosten toimintakate oli 197 031 € talousarviota parempi. Toimintatuotot jäivät 203 948 € budjetista, mikä pääosin johtui kansalaisopiston kurssimaksutulojen sekä kulttuurin pääsymaksu- ja tilavuokratulojen pienemmästä tulokertymästä. Toimintakulut alittuivat 400 907 €. Henkilöstökustannukset toteutuivat 140 945 € ja palvelujen ostot 239 804 € arvioitua pienempinä.

Sopeuttamissuunnitelman mukaisia säästöjä kohdentui kulttuurilaitoksiin yhteensä 38 999 €, josta kansalaisopistoon suoraan kohdentuva tilavuokrasäästö oli 3 456 € ja loput kaupungin yhteisiä säästöjä kaikille kulttuurilaitoksille.

Kainuun musiikkiopisto

Kainuun musiikkiopiston laajan oppiainevalikoiman (noin 30 oppiainetta) piirissä opiskeli vuoden aikana 981 oppilasta. Kajaanin lisäksi opetusta annettiin Hyrynsalmella, Paltamossa, Puolangalla, Ristijärvellä, Suomussalmella ja Vaalassa. Opetustunteja pidettiin yhteensä 24 039. Musiikkiopistolla on kiinteä valtionosuustuntimäärä 24 034 vuosituntia (1 089 649 € netto vuonna 2020). Koronapandemian negatiivinen vaikutus näkyi jonkin verran vuoden 2020 oppilas- ja opetustuntimäärässä.

Kainuun musiikkiopiston opetus järjestettiin etäopetuksena 23.3.-29.5.2020. Syyslukukaudella 2020 järjestettiin lähiopetusta noudattaen koronapandemiasta johtuvia rajoituksia, ohjeita ja suosituksia.

Kainuun musiikkiopisto sai opetus- ja kulttuuriministeriöltä 25 000 euron avustuksen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen ja etäopetuksen kehittämiseen sekä 19 000 euron avustuksen koronapandemiasta johtuvaan lisärahoitustarpeeseen. Avustuksia käytettiin mm. etäopetuslaitteiden hankintaan sekä koronapandemian aiheuttamien lukukausimaksu- ja pääsylipputulomenetysten kattamiseen.

Koronapandemia vaikutti voimakkaasti vuoden aikana järjestettyjen konserttien ja niissä vierailleen yleisön määrään. Kainuun musiikkiopisto järjesti vuoden 2020 aikana 32 esiintymistapahtumaa, joissa esiintyjien määrä oli 505 ja yleisömäärä 1246. Tapahtumista suurin oli Dido ja Aeneas -ooppera, johon myytiin myös live stream -lippuja. Muita suurimpia tapahtumia olivat työpajaviikko, poikkeuksellisesti lokakuussa järjestetty Kajaanin puhallinorkesterin Simaisa

Vappupuhallus ja Kaukametsän kamariorkesterin joulukonsertti Joulu saapuu portin luo. Lisäksi Ballet Kaukametsän joulunäytös ja useita joulukuun oppilaskonsertteja videoitiin ja julkaistiin sosiaalisessa mediassa. Sekä musiikin että tanssin opettajat ja oppilaat osallistuivat Kulttuuripolku-hankkeeseen yhteisellä koululle lähetetyllä videotervehdyksellä.

Kansalaisopisto

Kaukametsän opistossa annettiin 9 740 tuntia opetusta 3010 netto-opiskelijalle. Valtionosuuteen vahvistettujen opetustuntimäärä oli 11 407, josta luku- ja kirjoitustaidottomien maahanmuuttajien opetukseen 1 119 tuntia (toteutui 1 121 tuntia). Kaukametsän opiston toiminta toteutettiin normaalisti 2,5 kuukautta. Opisto suljettiin 16.3.2020 ja tuntiopettajien palkanmaksu keskeytettiin 14.4.2020. Päätoiminen henkilöstö siirtyi etätyöhön suunnittelemaan uuden lukuvuoden opetusta. Osa henkilöstöstä siirtyi kaupungin korvaavaan työhön 1.5.-30.6.2020. Sulkemisen aikana toteutettiin etäopetuksena vain Luku- ja kirjoitustaitokoulutus aikuisten maahanmuuttajille yhteistyössä TE-toimiston kanssa. Opiskelijoille ei palautettu pitämättä jääneiden opetuskertojen kurssimaksuja, mutta tunteja korvattiin heille valtiolta saadulla ylimääräisellä avustuksella (61 824 €) syyskaudella. Osa syyskauden opetuksesta toteutettiin kokonaan etäopetuksena (kielet), osa lähiopetuksena pienentämällä ryhmäkokoja (mm. kädentaidot) ja osa toteutettiin ns. hybridimallilla osittain lähi- ja etäopetuksena (esim. osa liikunnasta). Opiskelijamäärä (netto-opiskelijat n. 400) ja kurssimaksutulot (n. 50 000 €) olivat arvioitua pienemmät ryhmäkokojen rajoittamisen ja iäkkäiden asiakkaiden aiempaa vähäisemmän ilmoittautumisen vuoksi.

Tietohallinnon muutoksen yhteydessä opisto sai syyskaudella etäopetukseen soveltuvaa laitteistoa ja yhteyksiä, mutta opettajille ei ollut mahdollista järjestää riittävästi koulutusta niiden käyttöön. Kaupungin talouden sopeuttamishjelman toimenpiteenä siirrettiin teknisen työn opetus perusopetuksen tiloihin syyskauden alusta. Teknisen työn opettajan virkaa ei täytetty vaan opetus toteutettiin tuntiopetuksena.

Kokous- ja kulttuuripalvelut

Kaukametsän kulttuuripalvelut järjesti vuoden 2020 alussa 5 konserttia sekä Kajaani Dance festivalin onnistuneesti, kunnes koronapandemia lopetti kaikki tilaisuudet 13.3. alkaen kesän loppuun asti. Syksyllä syys-lokakuussa oli 8 kulttuuritoimen konserttia. Tilaisuuksia järjestettiin vuonna 2020 Kaukametsässä yhteensä 129, joissa oli 10 445 yleisöä. Marraskuun jälkeen tilaisuudet pidettiin etäyhteyksin ilman yleisöä. Kaukametsä oli kiinni 15.3.-30.7.2020.

Kirjasto

Kirjastot suljettiin pandemian vuoksi valtioneuvoston päätöksellä 18.3.-13.4. Tämän jälkeen palveluja tarjottiin eri asteisilla rajoituksilla koko loppuvuoden ajan. Palvelurajoitusten vuoksi toiminnassa painotettiin uusien palvelumallien kehittämistä ja panostettiin e-aineistojen tarjontaan. Kirjallisuuden hankinnassa siirrettiin painopistettä e-aineistoihin, mikä näkyy kirjallisuusmäärärahan toteumassa. Kirjaston asiakasmaksujen tuotot vähenivät 22 %

Kirjasto edisti lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa tiiviissä yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa, sekä oli mukana viiden kunnan yhteishankkeessa, jossa etsittiin keinoja poikien ja miesten lukuinnon herättelyyn. Loppuvuodesta valmisteltiin hankkeen avulla kirjaston asiakastilojen käyttöönottoa uudella toimintamallilla lyseon väistön jälkeen. Kirjaston lainamäärä oli 476 000 (-20 % / vrt.-19) ja fyysisten kirjastokäyntien määrä 194 000 (-28 % / vrt.-19).

Kainuun Museo

Kainuun museo järjesti vuoden aikana kolme suurta näyttelyä ja kolme pientä näyttelyä. Koronapandemian vuoksi näyttelyt ja arkistot olivat suljetut kävijöitä 17.3. -31.5. Tämän vuoksi näyttelyaikatauluja piti muuttaa ja yksi pieni näyttely siirtää kokonaan vuodelle eteenpäin. Pandemiarajoitusten vuoksi ryhmäopastuksia ei järjestetty lainkaan kesäkuusta vuoden loppuun. Omatoimisesti toteutettavat ryhmävierailutkin puuttuivat lähes täysin. Rajoituksista huolimatta näyttelytoiminta kiinnosti yleisöä ja museo kasvatti kävijämääräänsä: yhteensä kävijöitä oli 8747 (v. 2019 kävijöitä oli 8309). Asiakastytyväisyys oli korkea (näyttelyt 3,71 ja museokäynnit 3,62).

Uuden museolain mukaisesti Kainuun Museo toimi opetus- ja kulttuuriministeriön nimeämänä alueellisena vastuumuseona. Alueellinen työ koostui pääosin kaavoitusprosesseihin osallistumisista, pyydettyjen lausuntojen antamisesta (50 kpl), metsänkäyttöilmoituksiin liittyvästä ohjeistuksesta (193 kpl) ja paikallismuseoiden ohjaamisesta. Kokoelmatyötä vaikeutti se, että uusi kokoelmaohjelma Collecte saatiin käyttöön vasta loppuvuonna useita kuukausia sovittua myöhemmin. Kokoelmatyötä hankaloittivat myös ahtaat ja hajanaiset säilytystilat.

Taidemuseo

Taidemuseo keskittyi kokoelmatyöhön. Uusi kokoelmaohjelma Collecte otettiin käyttöön ja siihen siirrettiin teosvaraston taideteokset paikkatietoineen. Julkisten tilojen taidetta sijoitettiin päiväkoteihin, kouluille ja kaupungin henkilökunnan työhuoneisiin. Oulun taidemuseon konservaattorit tarkastivat taidemuseon kokoelmateokset alueellisen vastuumuseon työnä. Uutena toimintamuotona alkoi kuukauden kokoelmateoksen esittely.

Koronapandemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi yleisötyön tavoitteet eivät toteutuneet suunnitellun mukaisesti ja kävijämäärät puolittuivat (5391 kävijää v. 2020). Museokaupan arvioidut tulot pienenevät 60 %. Kesänäyttely siirrettiin vuodelle 2021. Opastukset, työpajat, tapahtumat ja lähes kaikki taidekasvatustyö jouduttiin suurelta osin perumaan. Museo oli suljettuna valmiuslain aikana (17.3. - 31.5.), mutta kesäkuun alusta alkaen ovet pysyivät auki loppuvuoden, noudattaen AVI:n ja muiden viranomaistahojen ohjeita ja rajoituksia.

Nuorisopalvelut

Nuorisotalot olivat pandemian takia suljettuina 13.3.-31.5.2020. Nuorisopalveluissa siirryttiin nettiin sekä jalkautuvaan nuorisotyöhön. Kesätoimintoina järjestettiin lasten 7-9-vuotiaiden päiväleiri sekä Ihan pihalla toimintaa eri puolilla kaupunkia. Liikennepuisto oli avoinna 6.7.-7.8.2020. Kesätyösetelit jaettiin suunnitellusti 581 kpl. Syksyllä toimintoja aloitettiin pandemia ohjeet huomioiden. Nuorisotalot ovat olleet avoinna rajoitusten puitteissa. Koronapandemialla on ollut vaikutusta kävijämääriin sekä nuorille tarkoitettuja koulutuksia ei ole voitu järjestää. Nuorisopalveluiden kävijämäärä oli 39 925. Syksyllä haettiin korona-ajan ennaltaehkäisevää rahoitusta koulunuorisotyöhön. Toiminta aloitetaan alkuvuodesta 2021. Somelähettilästoiminta aloitettiin marraskuun lopulla.

Nuorisopalveluiden toimintakate oli 193 547 € talousarviota parempi. Toimintatuotot toteutuivat 84 734 € arvioitua suurempana, mikä johtuu harkinnanvaraisten valtionavustusten paremmasta toteutumisesta. Toimintakulut alittuivat 108 814 €. Henkilöstökulut pysyivät talousarviossa. Palvelujen ostot toteutuivat 69 553 € ja aineet ja tarvikeostot 10 307 € budjetoitua pienempänä johtuen siitä, että suunniteltuja toimintoja ei voitu koronan vuoksi järjestää. Avustusmenot olivat 31 250 € budjetoitua pienemmät, koska myönnettyjä kesätyöseteleitä ei lunastettu eikä palautettu. Lisäksi kohdeavustuksia ei haettu.

Nuorisopalveluiden talousarviota korjattiin tulojen ja menojen osalta niin, että toimintakate pieneni 32 437 €. Lisäksi kaupungin yhteisiä säästöjä kohdentui 4 229 €.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa vs. sivistysjohtaja Päivi Rissanen

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Asiakastyytyväisyyskyselyt tehdään säännöllisesti ja tulokset julkistetaan varhaiskasvatuksen asiakasperheille ja niiden perusteella varhaiskasvatusta kehitetään jatkuvasti.	Asiakastyytyväisyyden tulos keväällä 2020	Uudistettujen varhaiskasvatuksen laatuindikaattoreiden (Karvi) mukaiseen monitahoarviointiin saadaan hyvä osallistumisaste.	Monitahoarviointi ja esiopetuksen arviointi toteutettiin keväällä 2020.	Toteutuu
Asiakastiedon säännöllinen kerääminen ja tiedon hyödyntäminen palvelujen järjestämisessä	Kansallisten arviointien tulokset	Kansallisten arviointien tulokset vähintään valtakunnan/vertailukuntien keskitasolla.	Valtakunnallinen Ohjaamojen nuorten asiakaspalaute -kysely syksyllä. Perusopetuksessa on osallistuttu Karvin arviointeihin niissä kouluissa, jotka ovat olleet otannassa.	Toteutuu
Asiakastiedon säännöllinen kerääminen ja tiedon hyödyntäminen palvelujen järjestämisessä	Jokaisella tulosalueella on käytössä säännölliset asiakastytyväisyyskyselyt.	Perusopetuksessa kerätään vuosittain asiakaspalaute.	Toteutunut perusopetuksessa, varhaiskasvatuksessa, Kainuun Museossa, Taidemuseossa, kirjastossa, kansalaisopistossa, musiikkiopistossa, nuorisopalveluissa, kulttuuri- ja kongressikeskuksessa.	Toteutuu
Kuntalaisten osallisuuden lisääminen	Tarjotaan kuntalaisille ja järjestöille ilmaisia tiloja pääkirjastolla.	Tilojen käyttö suunnitellaan investointeineen siten, että käyttöönotto tapahtuu 2021.	Kirjasto osallisti kaupunkilaisia kyselyllä ja työpajoilla suunniteltaessa pääkirjaston asiakastilojen käyttöönottoa.	Toteutuu
Digitaalisten ratkaisujen hyödyntäminen palvelujen järjestämisessä	Verkkoilmoittautumisen ja maksamisen käytön laajuus	Verkkoilmoittautumisen ja verkkomaksamisen lisääminen palvelukokemuksen parantamiseksi	Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen ilmoittautuminen toimii sähköisesti. Lapset kirjataan sähköisesti päiväkotiin tullessa ja lähdettäessä. Perusopetuksessa ensimmäiselle luokalle sekä aamu- ja iltapäivätoimintaan	Toteutuu

			<p>ilmoittautuminen toteutetaan sähköisesti.</p> <p>Kansalaisopiston verkkoilmoittautumisen yhteydessä otettiin käyttöön myös verkkomaksu.</p> <p>Nuorisopalveluissa ilmoittautumiset leireille ym. toimii sähköisesti ja laskutuksessa otettiin käyttöön verkkolaskutus.</p> <p>TIMMI-tilanvarausjärjestelmä on otettu käyttöön.</p>	
Kulttuuripalvelujen saavuuden sekä saavutettavuuden edistäminen kaikissa ikäryhmissä	Kulttuurilaitosten kävijämäärät	Kasvaneet vuodesta 2018	<p>Kainuun Museon kävijämäärät ovat kasvaneet. Muissa kulttuurilaitoksissa kävijämäärät ovat pudonneet koronapandemian vuoksi.</p> <p>Kaukametsän opiston netto-opiskelijamäärä väheni jonkin verran.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>
Kulttuuripalvelujen saavuuden sekä saavutettavuuden edistäminen kaikissa ikäryhmissä	Kulttuuripalvelujen asiakastytyväisyys (asteikko 1–4)	>3	<p>Kulttuuripalveluiden asiakastytyväisyys museon kyselyissä 3,28.</p> <p>Kansalaisopiston palveluiden asiakastytyvyyden keskiarvo on 2,39.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>
Kulttuuripalvelujen saavuuden sekä saavutettavuuden edistäminen kaikissa ikäryhmissä	KAIKU-korttitoiminta ja museoiden pääsymaksuttomuus, käyttäjämäärät	Käyttäjämäärä kasvaa	<p>KAIKU-kortteja on jaettu 127 kappaletta. Korona on vähentänyt KAIKU-korttien käyttöä noin puoleen.</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>

Resurssiisautta luontokaupungissa

Tilojen käytön tehostaminen	Käytössä olevat tilaneliöt	Tilaneliöiden tiivistäminen ja/tai tilojen yhteiskäyttö eri toimijoiden kanssa	<p>Pikku-Ketun päiväkotirakennuksen ollessa peruskorjauksessa, päiväkoti toimi Huuhkajanvaaran päiväkodin tiloissa.</p> <p>Kaukametsän opisto luopui Vienankadun teknisentyön tiloista ja</p>	<p>Toteutuu osittain</p> <p>■</p>
-----------------------------	----------------------------	--	---	-----------------------------------

			siirsi opetusta perusopetuksen tiloihin. Tarkasteltiin mahdollisuutta siirtää Lohtajan nuorisotoiminta toisiin tiloihin. Kuurnan nuorisotiloista luovutaan. Ohjaamo Nupan toimintojen siirtämistä toisiin tiloihin alettiin tarkastella.	
Kestävän kehityksen ja ekologisuuden edistäminen varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa	Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen pilottikoulut osallistuvat Vihreä lippu -hankkeeseen.	On muodostettu paikallinen toimintamalli ja määritetty pilottikoulu ja -päiväkodit	Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen vuosisuunnitelmissa on kirjattu tavoitteet kestävä kehityksen toiminnalle. Lehtikankaan koulu osallistuu Vihreä lippu -toimintaan.	Toteutuu osittain

Tulevaisuus nuorissa

Lasten ja nuorten harrastuneisuuden ja osallisuuden edistäminen	Harrastaa vähintään kerran viikossa (kouluterveyskysely)	4.–5.-luokkalaiset 79,3 % 8.–9.-luokkalaiset 87,3 %	Kouluterveyskysely 2019 4.-5.-luokkalaiset 86,7 % 8.-9.-luokkalaiset 95,3 % Nuorisopalvelut on tarjonnut nuorisotaloilla harrastekerhotoimintaa viikoittain.	Toteutuu
Lasten ja nuorten harrastuneisuuden ja osallisuuden edistäminen	Kokee olevansa tärkeä osa lähiyhteisöä (kouluterveyskysely)	4.–5.-luokkalaiset 87,5 % 8.–9.-luokkalaiset 85,9 %	Kouluterveyskysely 2019 4.-5.-luokkalaiset 87,5 % 8.-9.-luokkalaiset 86,9 %	Toteutuu
Lapsiperheiden arjen ja vanhemmuuden tukeminen perheohjaajien, Varpu-mentorin sekä NEPSY- ja OTE-työparien toiminnalla	Korjaavien palvelujen käytön määrä	Korjaavien palvelujen käyttö on vähentynyt.	Toteutunut.	Toteutuu
Lasten ja nuorten tapahtumien järjestäminen yhteistyössä eri toimijoiden ja nuorten kesken	Kokee, että alueella järjestetään kiinnostavaa toimintaa (kouluterveyskysely)	8.–9. luokkalaiset 24,9 % Lukion 1.–2. luokat 23,9 % Ammatillinen oppilaitos 28,3 %	Kouluterveyskysely 2019 8.-9.-luokkalaiset 26,6 % Lukio ja ammatillinen oppilaitos kuuluvat	Toteutuu

			toisen asteen koulutusliikelaitokseen, ei sivistystoimialalle.	
--	--	--	--	--

Osaajista elinvoimaa

Resurssien mukainen henkilöstön täydennyskoulutus. Koulutukset toteutetaan Kajaanissa ja paikallisia koulutustoimijoita hyödyntäen	Koulutukseen osallistumisaste	Koulutuspäivien määrä edellisvuosien tasoa eli noin 700 koulutuspäivää	Koronan vuoksi lähikoulutuksiin ei ole voitu osallistua. Etäkoulutuksia on ollut runsaasti.	Toteutuu
Lasten ja nuorten yritteliäisyyden ja yrittäjämäisen asenteen kasvun tukeminen	Opintojen merkityksen vähentyminen (kouluterveyskysely)	≤ 15,8 %	Kouluterveyskysely 2019 8.-9.-luokkalaisista 18,2 % ajattelee lähes päivittäin tai muutaman kerran viikossa, että opinnoilla ei ole merkitystä. 8.-9. luokkalaisista 27,7 % ajattelee tällä tavoin muutaman kerran kuukaudessa. Enemmistö (54,2 %) ei ajattele juuri koskaan tuolla tavoin. Negatiivinen kehityssuunta on kuitenkin kasvanut.	Toteutuu osittain
Lasten ja nuorten yritteliäisyyden ja yrittäjämäisen asenteen kasvun tukeminen	Ei opintosuunnitelmia peruskoulun jälkeen (kouluterveyskysely)	≤ 9,3 %	Kouluterveyskysely 2019 8.-9.-luokkalaiset 8,1 % Järjestettiin Kajaanin 4h-yhdistyksen toimesta 9-luokkalaisille Ajokortti työelämään koulutus.	Toteutuu

Riskienhallinta

20 – 25 Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski. Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.

10 – 16 Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski. Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.

4 – 9 Huomioitava tai seurattava riski. Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.

1 – 4 Ei riskiä tai hyvin matala riski. Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Toiminnalliset riskit	Kelpoisten opettajien ja lastentarhanopettajien saatavuus heikkenee edelleen.	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 2 8	Opettajien saatavuus näyttää hie- man parantuneen. Arvio on, että kaupungin tekemät rekryointikier- rokset yliopistoihin ovat herättäneet valmistuvien opettajien kiinnostusta Kajaania kohtaan. Rekryointikier- rokset jouduttiin keskeyttämään ko- ronan vuoksi.
Strategiset riskit	Suunnitellut tavoitteet eivät ole riittävän vaikuttavia. Yksiköt eivät sitoudu kaupunkistrategiaan ja sopeuttamisohjelmaan ja niiden edellyttämään palvelujen ja palvelukulttuurin muutokseen / sopeuttamiseen. Toimitaan jatkossakin samalla tavalla ja samoissa tiloissa kuin tähän saakka on totuttu toimimaan.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Yksiköiden sitoutuminen on hyvää. Vuoden vaihteessa perusopetus ja nuorisopalvelut tekivät tiivistä yhteistyötä koulunuorisotyön (jalkautumisen yksi muoto) kehittämiseksi ja nuorisotilojen siirtämiseksi kouluille (Kätönlähti, Lohtaja). Työ keskeytyi koronan vuoksi. Loppuvuonna jatkettiin tarkastelua ja päädyttiin luopumaan Kuurnan nuorisotiloista nuorisotoiminnan jatkuessa Kätönlahden koulun tiloissa.
Toiminnalliset riskit	Erityisen tuen ja perheiden tuen tarve kasvaa. Varhaiskasvatuksen avustajamäärää on vähennetty -5 htv:tä vuoden 2020 talousarvioon taloudellisista syistä. Riskinä on, että lapset eivät saa tarvittavaa tukea ajoissa.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Erityisen tuen ja perheiden tuen tarve kasvoi. Korona vaikutti tuen tarpeen lisääntymiseen. OKM:ltä saatiin korona-avustusta, jolla voitiin tukea varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen lapsia, oppilaita ja perheitä.
Toiminnalliset riskit	Emme tee riittävästi ja vaikuttavasti yhteistyötä Kainuun soten, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa kuntalaisten ja erityisesti lapsiperheiden hyvinvoinnin edistämiseksi.	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 3 12	Sote-uudistukseen ja asiaa koskevaan hankevalmisteluun määrättiin sivistystoimen edustus mukaan. Yhteisiä palvelukäytänteitä on suunniteltu osana Hellä -hanketta. Kuntien sivistysjohto kokoontui aktiivisesti ja mukana työryhmässä oli perhepalvelujohtaja. Pohjoisen erwa-alueen vip-verkostossa toimivat yhteistyössä sivistystoimialan ja soten edustajat. Korona-aikana nuorisotyö on jalkautunut kadulle ja tässä yhteistyö järjestöjen ja seurakunnan kanssa on ollut tiivistä.
Toiminnalliset riskit	Erityisen tuen ryhmien ja tarvittavien yksilöavustajien henkilöstömenot kasvavat budjetoitua suuremmiksi.	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 3 12	Riski on toteutunut loppuvuonna.

Toiminnalliset riskit	Henkilöstön hyvinvointi heikkenee, sairastavuus ja poissaolot kasvavat.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Lyhyiden poissaolojen määrä on kasvanut. Yhtenä tekijänä voi olla koronapandemian vuoksi tiukennettu ohje, ettei vähänkään oireisena voi tulla työpaikalle.
Vahinkoriskit	Kiinteistöjen kunto heikkenee vesivaurioiden tai sisäilmaongelmien vuoksi.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei ole toteutunut.
Vahinkoriskit	Museoiden kokoelmavarastot tuhoutuvat veden tai tulipalon vuoksi.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8	Ei ole toteutunut.
Vahinkoriskit	Vanhentuneet rakenteet aiheuttavat konkreettisen vahinkoriskin mm. Kaukametsän salin valojen, siirrettävien näyttämön sivupanelien ja äänentoiston ripustusten sekä vanhentuneen sähkötekniikan vuoksi.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Ei ole toteutunut.
Rahoitusriskit	Budjettiin arvioidut tulot eivät toteudu suunnitellusti. Maan uuden hallituksen tavoitteena on varata hankerahoitusta varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmaan 125 miljoonaa euroa ja perusopetuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmaan 180 miljoonaa euroa vuosille 2020-2022. Lisäksi APIP-toiminnan sekä koulupäivän yhteydessä tapahtuvaan harrastamiseen varataan 14,5 miljoonaa euroa vuodesta 2021 hankerahaa, ja maksuttomien harrastusmahdollisuuksien edistämiseen koulupäivän yhteydessä 5 miljoonaa euroa vuodelle 2020.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Toimintatuotot ovat toteutuneet suunnitellun mukaan hankkeiden osalta. Muilta osin koronan vuoksi tuloja on saatu suunniteltua vähemmän.
Rahoitusriskit	Valtion hankerahoilla ensi alkuun tuetun toiminnan rahoittaminen päättyy eikä aloitettua toimintaa pystytä lopettamaan. Uuden muodostuneen palvelun jatkamiseen joudutaan käyttämään kaupungin omaa rahaa tiukkenevassa taloudessa.	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 3 12	Ei ole toteutunut.
Rahoitusriskit	Valtio palauttaa varhaiskasvatuksen suhdeluvun 1:7 sekä subjektiivisen päivähoito-oikeuden. Näihin luvattua täyttä valtionosuusrahoitusta ei huomioida sivistystoimialan raamissa. Talousarviossa 2020 ko. palvelun järjestämisen muutosta ei ole huomioitu euromääräisenä menojen kasvuna.	Todennäköisyys: 5 Vakavuus: 4 20	Subjektiivinen päivähoito oikeus ja suhdeluvun muutos astui voimaan 1.8.2020. Riski ei toteutunut.

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2020
Päätöksentekoprosessi	Sivistystoimialan ja tulosalueiden johtoryhmät toimivat säännöllisesti. Vuoropuhelu johdon kesken sekä henkilöstön suuntaan on sujuvaa ja ongelmiin tartutaan välittömästi, kun niitä havaitaan.	Toimialan johtoryhmät kokoontuvat säännöllisesti. Koronan vuoksi on kokoonnuttu poikkeuksellisen tiheästi.
Henkilöstöasiat	Esimiehet tuntevat vastuunsa henkilöstöasioiden sujuvassa ja rakentavassa ohjaamisessa. Asioihin puututaan riittävän varhain. Vuorovaikutus on toisia arvostavaa ja tätä edellyttään jokaiselta organisaatiossa. Esimiehiä ja henkilöstöä ohjeistetaan yhteisten sääntöjen noudattamiseen ja kaupunki järjestää säännöllisesti koulutusmahdollisuuksia henkilöstöasioiden hoitamiseen.	Toteutunut. Henkilöstöpalvelut on järjestänyt useita koulutuksia esimiesten tueksi.
Taloussuunnittelu	Sivistystoimialan johtoryhmä ja tulosalueiden johtajat arvioivat säännöllisesti toiminnan ja talouden toteutumista. Esimiehet ovat velvollisia ilmoittamaan välittömästi toiminnassa tai taloudessa havaitsemistaan puutteista tai virheistä.	Taloutta on seurattu säännöllisesti. Tarpeen vaatiessa ohjeistetaan ja muutetaan toimintaa. Taloussuunnittelussa huomioidaan muuttuneet tarpeet.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Määritetyt sijaisuudet ovat selkeät ja toimivat. Raportointi on ohjeistettua. Hankkeiden toteutumista kirjataan hankekortille ja toimitaan hankekortin ohjeistusten mukaisesti.	Toteutunut suunnitellusti.
Talousraportointi	Talouden ja toiminnan toteutumasta raportoidaan kerran kuukaudessa lautakunnalle, sekä hallitukselle ja valtuustolle osavuosisiraporttien yhteydessä.	Toteutunut suunnitellusti.
Omaisuuksien hallinnointi	Yksiköissä oleva kaupungin omaisuus on kirjattu ylös ja mahdolliset siirrot/vuokraamiset tapahtuvat kirjallisesti. Omaisuuden poistossa noudatetaan hallintosäännön ohjeistuksia ja lautakunta päättää isommista omaisuutta koskevista ratkaisuista.	Toteutunut osittain. Yhtenäistä järjestelmää tähän ei ole. Vaihtelua on tulosityksiköiden välillä.
Tietohallinto ja tietoturva	Tehdään tiivistä yhteistyötä tietohallinnon ja KamIT:n kanssa. Ohjeistetaan yksiköiden johtoa sekä henkilöstöä tarpeen vaatiessa. Järjestetään tarvittaessa koulutusta. Tietoturvan suunnittelussa ja toteuttamisessa otetaan huomioon sisäisen tarkastuksen raportti.	Yksiköiden johtoa ja henkilöstöä on ohjeistettu ja koulutettu vaihtelevasti. Yhteistyötä tietohallinnon kanssa on tehty. Tietohallinnon suunnasta toteutettavaa tiedottamista on tehostettava.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Sivistyslautakunta myöntää nuorisoavustuksia. Talousarvion yhteydessä on määritetty erilliset määrärahat mm. ennaltaehkäisevien toimintamallien toteuttamiseksi. Sivistystoimialalla ei myönnetä takauksia tai vakuuksia. Lautakunnan talousarvioon on varattu 6 000 euroa, jolla voidaan tukea kaupunkistrategian 3. kasvuteeman palvelujen/tapahtumien toteuttamista. Sivistysjohtaja arvioi ko. rahan käytön vuosittain.	Avustuksia on myönnetty ennaltaehkäisevien toimintamallien toteuttamiseksi. Koronasta johtuen erilaisia tapahtumia, joihin kokoontuu paljon ihmisiä, ei ole pystytty järjestämään.

Sopimushallinta	Sopimushallintaa tehdään tulosalueilla keskitetysti. Talouden controllereille toimitetaan kaikki toimialaa koskevat sopimukset, jolloin heillä on yleiskuva toimialaa koskevista sopimuksista. Sopimusten laadinnassa noudatetaan hallintosäännön ohjeistuksia. Erilaiset yhteistyösopimukset päättää lautakunta.	Sopimustiedot on tallennettu CaseM -järjestelmään sekä arkistoitu keskitetysti.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Hankkeiden hallinnointia voidaan ostaa ulkopuolelta, kuten AIKOPasta. Sivistystoimelle on muodostettu hankekortit, jotka sisältävät hankkeeseen liittyvien ostojen ja muiden menojen kirjaamisen tarkat ohjeet sekä hankkeen säännöllisen raportoinnin ohjeet. Hankkeissa käytetään hankekorttia.	Toteutunut suunnitellusti. Hankkeiden hallintaan otettu käyttöön uusi ohjelma, Laari.

Sivistystoimiala	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Sivistyslautakunta	3,1	3	3
Varhaiskasvatus	348,4	345	336,2
Perusopetus	405	407	408,8
Nuorisopalvelut	20	20	18,6
Kulttuurilaitokset	46,6	48	45,6
Kaukametsä	96,8	97	88,1
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	919,9	920	900,3

Sivistystoimiala

Sivistystoimiala 1000 €	Muutokset		Muutettu TA 2020	TOT		TP 2019
	TA 2020	TA 2020		1-12 2020	Poikkeama	
Myyntituotot	819	333	1 152	1 196	44	1 199
Maksutuotot	2 209		2 209	1 800	-409	2 246
Tuet ja avustukset	1 452	-51	1 401	1 528	127	1 292
Vuokratuotot	188		188	94	-94	191
Muut toimintatuotot	455	-333	122	67	-55	132
Toimintatuotot	5 123	-52	5 071	4 685	-387	5 060
Valmistus omaan käyttöön				0	0	
Henkilöstökulut	-41 724	175	-41 548	-41 537	11	-41 397
Palvelujen ostot	-11 977	98	-11 879	-10 796	1 084	-11 626
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 461	10	-1 451	-1 489	-38	-1 731
Avustukset	-6 201	-22	-6 223	-5 900	323	-5 973
Vuokratulot	-10 001	17	-9 983	-10 083	-100	-9 585
Muut toimintakulut	-143	4	-139	-126	13	-133
Toimintakulut	-71 505	282	-71 224	-69 931	1 293	-70 445
TOIMINTAKATE	-66 382	230	-66 152	-65 246	907	-65 385

Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunta 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot						22
Tuet ja avustukset				5	5	
Vuokratuotot						0
Muut toimintatuotot						5
Toimintatuotot				5	5	26
Henkilöstökulut	-195		-195	-200	-5	-209
Palvelujen ostot	-37	1	-36	-37	0	-36
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2		-2	0	2	-1
Avustukset	-46		-46		46	-12
Vuokratulut	-6		-6	-5	2	-5
Muut toimintakulut	-15		-15	-11	4	-10
Toimintakulut	-301	1	-300	-253	48	-273
TOIMINTAKATE	-301	1	-300	-248	52	-246

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatus 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot	57	107	163	156	-8	137
Maksutuotot	1 529		1 529	1 301	-228	1 603
Tuet ja avustukset	158		158	178	20	170
Vuokratuotot	7		7	8	1	7
Muut toimintatuotot	107	-107	0	2	2	2
Toimintatuotot	1 858	0	1 858	1 645	-213	1 919
Henkilöstökulut	-14 342	14	-14 327	-13 871	456	-14 258
Palvelujen ostot	-4 508	24	-4 484	-4 105	379	-4 192
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-282		-282	-267	15	-325
Avustukset	-5 921		-5 921	-5 637	284	-5 908
Vuokratulut	-2 214		-2 214	-2 191	23	-2 120
Muut toimintakulut	-25		-25	-42	-17	-44
Toimintakulut	-27 291	38	-27 253	-26 113	1 140	-26 847
TOIMINTAKATE	-25 434	38	-25 396	-24 468	927	-24 928

Perusopetus

Perusopetus 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot	632	226	859	906	47	907
Maksutuotot				0	0	
Tuet ja avustukset	784		784	725	-59	638
Vuokratuotot	50		50	47	-3	67
Muut toimintatuotot	278	-226	52	7	-44	20
Toimintatuotot	1 744	0	1 744	1 685	-59	1 634
Henkilöstökulut	-21 521	67	-21 454	-22 034	-580	-21 392
Palvelujen ostot	-6 181	34	-6 148	-5 752	395	-6 156
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-790	3	-787	-845	-57	-1 014
Vuokratulut	-5 853	12	-5 841	-6 003	-162	-5 543
Muut toimintakulut	-30	0	-30	-31	-1	-28
Toimintakulut	-34 376	116	-34 260	-34 664	-405	-34 133
TOIMINTAKATE	-32 631	116	-32 516	-32 979	-464	-32 499

Kulttuurilaitokset ja nuorisopalvelut

Kulttuurilaitokset ja nuorisopalvelut 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot	130	0	129	134	5	133
Maksutuotot	680		680	499	-181	643
Tuet ja avustukset	510	-51	459	621	162	484
Vuokratuotot	131		131	39	-92	116
Muut toimintatuotot	70		70	57	-13	105
Toimintatuotot	1 521	-52	1 470	1 350	-119	1 481
Valmistus omaan käyttöön				0	0	
Henkilöstökulut	-5 666	94	-5 572	-5 432	140	-5 539
Palvelujen ostot	-1 251	40	-1 211	-902	309	-1 242
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-386	7	-379	-376	3	-391
Avustukset	-234	-22	-256	-263	-7	-53
Vuokratulot	-1 928	5	-1 922	-1 885	37	-1 917
Muut toimintakulut	-73	4	-69	-42	27	-50
Toimintakulut	-9 537	127	-9 410	-8 900	510	-9 193
TOIMINTAKATE	-8 016	76	-7 940	-7 550	391	-7 712

Sivistyslautakunta

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Laaditaan sivistystoimialan palvelurakenteita, -verkostoa sekä palveluja määrittävä ja kustannustasoa laskeva talouden sopeuttamisohjelma vuosille 2020-2022 osana laajempaa kaupungin kokonaissäätöohjelmaa. Sopeuttamisohjelman vuotta 2020 koskevat päätökset tehdään valtuuston linjauksen mukaisesti kevään 2020 aikana ja suunnitelmavuosien toimenpiteet kunkin vuoden talousarvion laadinnan yhteydessä.	Toteutunut osittain. A-korista ei ole pystytty toteuttamaan kaikkia kohteita. Sivistystoimialalla toteutetaan laajamittainen selvitystyö ajalla 1.1.-31.12.2021, jossa tarkastellaan kaikki sivistystoimialan toiminnot, rakenteet ja tilat ja laaditaan suunnitelma, jossa sopeutetaan palvelut vastaamaan vähenevää lapsi-, oppilas- ja asiakasmäärää. Laaditaan nk. D-säästökori.	Toteutuu osittain ■

Varhaiskasvatus

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Tuetaan vanhemmuutta ja kasvatetaan lasten tunne- ja vuorovaikutustaitoja.	Perheohjaajat ja Varpu-mentori työporeineen tukevat vanhemmuutta ja lasten hyvinvointia. Korona-avustuksella palkattiin ohjaaja tukemaan maahanmuuttajalasten Suomen kielen vahvistumista. Kaksi velhoa (varhaiskasvatuksen erityislastenhoitajaa) tukee päiväkodissa mm. lasten tunne ja vuorovaikutustaitojen kehittymistä ja järjestää lapsille mielenkiintoista toimintaa. Positiivinen pedagogiikka ja lasten osallisuus ovat vahvistuneet varhaiskasvatuksessa. Pedagogisen johtajuuden koulutus alkoi elokuussa 2020 ja jatkuu vuoden 2021 puolella.	Toteutuu ■
Kehitetään digitalisaatiota ja parannetaan päiväkotien langattomia verkkoyhteyksiä.	Langattomia verkkoja saatiin lisää. Päiväkotien siirtyminen Atean verkkoon aiheutti epätietoisuutta palveluista jatkossa.	Toteutuu osittain ■

Perusopetus

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Jatketaan yrittäjyyskasvatuksen edistämistä osallistamalla YES-keskustoimintaan ja Yrityskylä-toimintaan.	On osallistuttu YES-hankkeen toimintaan. Hanke päättynyt vuoden 2020 lopulla. Koronan vuoksi kevään 2020 yrityskylävierailut jouduttiin perumaan.	Toteutuu osittain
Oppilaiden tukemisen muotoja kehitetään ja monipuolistetaan vastaamaan kasvaneeseen tarpeeseen. Perinteisten tukimuotojen rinnalle kehitetään varhaisen tukemisen keinoja.	Tutka-työparitoimintaa on jatkettu myös syksyllä 2020. Uusina tukimuotoina syksyn 2020 aikana on aloittanut nivelvaiheen opinto-ohjaukseen erikoistunut nopo-opo sekä oppilaiden mielenterveystyön edistämiseen suunnattu helppi-työpari.	Toteutuu
Koulurakennusten käyttöastetta nostetaan mm. tilojen yhteiskäyttöä tehostamalla yhdessä kansalaisopiston ja musiikkiopiston kanssa	Kaukametsän opiston teknisen työn tunteja on pidetty perusopetuksen tiloissa. Musiikkiopiston oppitunteja pidetään useissa peruskouluissa.	Toteutuu

Kulttuurilaitokset ja nuorisopalvelut

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Kansalaisopisto ja musiikkiopisto tekevät yhteistyötä tilojen käytössä perusopetuksen kanssa. Perusopetuksen opetustiloja hyödynnetään opistojen iltaopetuksessa ja kuntalaisille järjestettävässä harrastustoiminnassa.	Musiikkiopiston opetus Kajaanissa on järjestetty Kaukametsän ja Kajaanihallin tiloissa sekä useiden peruskoulujen tiloissa. Kaukametsän opisto on luopunut teknisen työntiloista Vienankadulla ja siirtänyt puutyön tunnit Keskkoululle ja Lehtikankaan koululle. Kuurnan päiväkodin leikkikerho toimii musiikkiopiston tiloissa kaksi kertaa viikossa.	Toteutuu
Kulttuuripalvelujen saatavuutta sekä saavutettavuutta parannetaan toteuttamalla kulttuuriohjelmaa.	Koronapandemian vuoksi kulttuuritilaisuudet ovat olleet lähes kaikki peruttuja. Koululaisille ja päiväkotilapsille ei ole voitu järjestää tilaisuuksia.	Toteutuu osittain
Kaupungin julkisten tilojen taidekokoelman teoksia sijoitetaan lisää kouluihin ja päiväkoteihin.	Teoksia sijoitettu mm. Seminaarin päiväkotiin, Lehtikankaan monitoimitalolle ja kaupungin henkilökunnan työhuoneisiin.	Toteutuu
Kirjasto keskittyy tukemaan lasten, nuorten ja aikuisten monilukutaidon kehittymistä.	Kirjasto toteutti yhdessä varhaiskasvatuksen kanssa lukemista tukevan Tarinankertoajat-hankkeen. Hanke lujitti kirjaston ja päiväkodin yhteistyötä ja loi mahdollisuuksia pitkäjänteiseen kirjallisuuskasvatuksen kehittämiseen esimerkiksi kirjastopolun yhteyteen. Alkuvuodesta kirjastolta käytiin aktiivisesti vierailemassa kouluilla kirjavinkkauksen merkeissä ja olosuhteiden muuttuessa panostettiin etävinkkauksen kehittämiseen. Perusopetuksen kanssa toteutettiin lukuviikko, ja kirjaston kirjallisuusaiheinen tube-kanava jakoi katseltavaa koko vuoden ajan. Kirjasto oli mukana viiden kunnan yhteishankkeessa, jossa etsittiin	Toteutuu

	keinoja poikien ja aikuisten miesten lukemisen aktivoitiin.	
Nuorisopalvelut-tulosyksikkö siirretään kulttuurin tulosalueelle 1.1.2020. Perusopetuksen ja nuorisopalvelujen yhteistyökäytäntöjä selkeytetään nuorten hyvän kasvu ympäristön vahvistamiseksi.	Nuorisopalvelut on siirretty kulttuuri- ja nuorisopalvelujen tulosalueelle 1.1.2020. Perusopetuksen ja nuorisopalvelujen yhteistyökäytäntöjä on selkeytetty mm. koulunuorisotyön muodossa.	Toteutuu ■
Kansalaisopiston opetuksen sisältöjä kehitetään kaupunkistrategian sekä asiakkaiden esittämien tarpeiden ja kysynnän mukaisesti.	Kansalaisopisto on järjestänyt lapsille ja nuorille suunnattua liikuntaa (mm. Parkour), kuntalaisten osallisuutta edistäviä Suorat sanat - keskustelutilaisuuksia yhteistyössä kirjaston kanssa ja luontoteemaan liittyviä luentoja sekä lisäksi yhteiskunnallisen luontosarjan. Koronarajoitusten takia ryhmäkokoja jouduttiin pienentämään, joten kaikki opiskelijat eivät päässeet haluamilleen kursseille. Etäopetusta kehitettiin voimakkaasti eri oppiaineissa ja siirrettiin opetusta verkkoon (mm. kielet, liikunta, kudonta, taiteentuntemus).	Toteutuu ■
Teatteri siirretään kulttuurin tulosalueelle tulosyksiköksi 1.1.2021.	Kajaanin kaupunginteatteri -liikelaitoksen toiminta on päättynyt 31.12.2020 ja teatteri on siirtynyt 1.1.2021 alkaen Kajaanin kaupungin sivistystoimialalle, kulttuurin tulosalueen alle omaksi yksiköksi.	Toteutuu ■

2.2.4 Ympäristötekkinen toimiala

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Ympäristötekkinen lautakunta ja lupajaosto

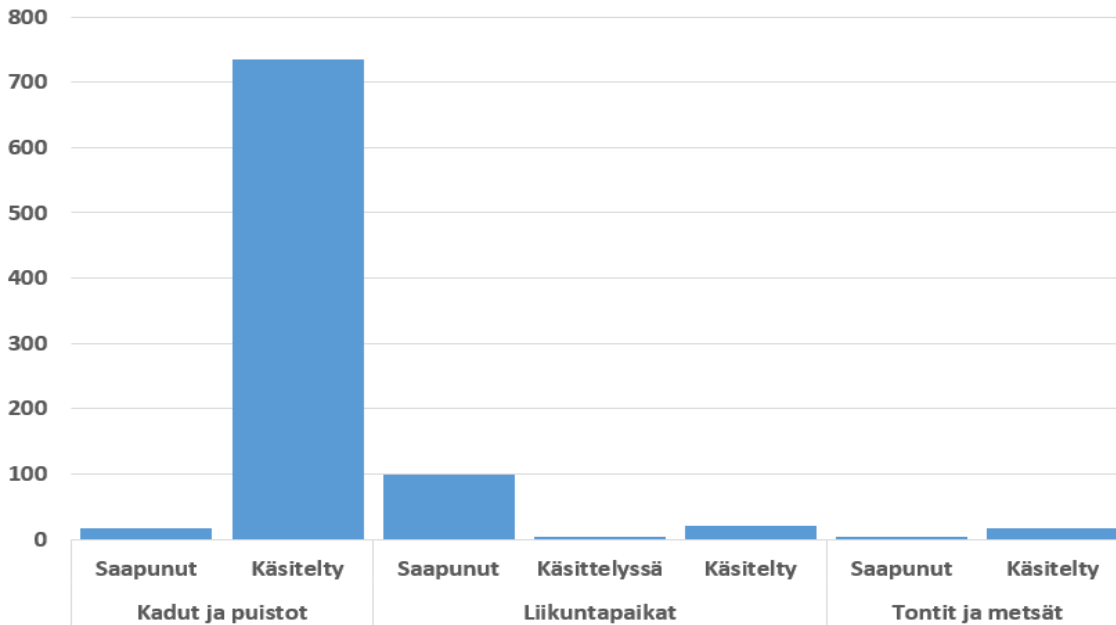
Ympäristötekkinen lautakunta kokoontui 10 kertaa vuonna 2020. Kokouksissa käsiteltiin 105 asiaa. Asioista tehtiin kolme oikaisuvaatimusta. Lupajaosto kokoontui vuonna 2020 9 kertaa. Kokouksissa käsiteltiin 59 asiaa ja asioista tehtiin yksi oikaisuvaatimus. Poikkeamislupahakemuksia lupajaostossa käsiteltiin 9 kappaletta (7 kappaletta vuonna 2019).

Ympäristötekkinen toimialan käyttötalouden toimintakate vuonna 2020 oli 1,5 milj. euroa budjetoitua talousarviota parempi. Kaupunginvaltuusto hyväksyi talousarvionmuutoksen 2.11.2020, jossa varauduttiin koronaepidemian mahdollisiin vaikutuksiin toimintaan. Talousarvionmuutoksessa varauduttiin toimintatuottojen alenemiseen liikuntalaitosten ja pysäköinnin suhteen sekä toimintakulujen alenemiseen pienemmän puhtaanapitotyön ja vuokratyövoiman tarpeen suhteen. Muutoksen jälkeen sitova toimintakate oli - 2 228 000 euroa. Käyttötalouden toimintakate oli vuoden 2020 osalta -716 100 euroa, joka oli 1 511 900 euroa parempi kuin muutetussa talousarviossa. Toimialan toimintatuotot toteutuivat 204 600 euroa huonompana kuin muutetussa talousarviossa, tähän vaikutti pääasiassa koronaepidemiasta aiheutunut sisäisten ja ulkoisten palveluiden kysynnän heikentyminen sekä tilapäinen palveluiden leikkaaminen. Toimialan toimintakulut toteutuivat 1 725 600 euroa parempana kuin muutetussa talousarviossa, joka johtui pääasiassa säästyneistä energiakustannuksista ja henkilöstökuluista, vähentyneestä ulkoisten palveluiden ostotarpeesta ja vähentyneistä avustushakemuserästä liikunta- ja kulttuuriasioiden neuvoston osalta.

Henkilötyövuosia oli 151,5 (160 vuonna 2016, 158 vuonna 2017 ja 152 vuonna 2018, 155,4 vuonna 2019). Ympäristötekkinen toimialan tukipalveluihin on siirtynyt keskushallinnolta 0,4 HTV talous- ja tietohallinnon työpanosta. Henkilöstön korkeasta keski-ikästä pääosin johtuvaa vaihtuvuutta, joka on akuuteimmassa vaiheessa 2020-2024, hoidetaan aktiivisella rekrytoinnilla koko ajan. Osaavan työvoiman saanti asiantuntijatehtäviin on haastavaa. Lisäksi määräaikaista työvoimaa on ollut käytössä, ja tarvitaan jatkossakin, kausiluontoisesti.

Työterveyshuollon kanssa toteutettiin ensimmäistä kertaa toimialakohtainen yhteistyöpalaveri ja työyksikkökäynnit ja työsuojelutarkastukset toteutettiin suunnitellusti. Ympäristötekkinen toimialan henkilöstöstä yli 65 prosentilla ei ole ollut lainkaan sairauspoissaoloja työterveyshuollon raportin mukaan vuonna 2020. Vastaavasti pitkien sairauspoissaolojen tueksi tehtiin tiivistä yhteistyötä työterveyshuollon ja henkilöstöpalveluiden kanssa ja osatyökykyisten tueksi hyödynnettiin Kevan ammatillisen kuntoutuksen eri muotoja. Kaupunginvarikon tuhoutumisen jälkeen kunnallistekniikka ja liikunta -tulosalueen henkilöstölle järjestettiin kriisiapua.

Palauttejärjestelmän käyttöä on kehitetty yhdessä Kajaanin kaupungin asiakaspalvelun kanssa. Oheisessa kaaviossa on esitetty saapuneiden ja käsiteltyjen palautteiden tilanne katujen ja puistojen, liikuntapaikkojen sekä tonttien ja metsien osalta. Merkittävin osa palautteista kohdistuu katuihin ja puistoalueisiin, yhteensä 734 kappaletta. Kokonaisuudessaan Kajaanin kaupungin palauttejärjestelmään saapui palautteita vuonna 2020 1223 kappaletta.

Kaavio, kooste palautejärjestelmästä 31.12.2020.

Liikunta- ja kulttuuriasioiden neuvosto

Liikunta- ja kulttuuriasioiden neuvosto on kokoontunut 6 kertaa ja käsitellyt 48 asiaa. Neuvosto on myöntänyt liikunta-, kulttuuri- ja yleiset tapahtuma-avustukset, palkinnot ja stipendit. Neuvosto on myöntänyt avustuksia liikuntaseuroille 90.017 euroa, kulttuurin yleis- ja kohdeavustuksia 22.500 euroa ja tapahtuma-avustuksia 19.550 euroa. Lisäksi neuvosto on avustanut Urheiluakatemian toimintaa 15.000 eurolla, myöntänyt avustuksia Otanmäen- Vuolijoen Seuraunionille 6 000 euroa, Pallohalli Oy:lle 45 300 euroa, Pohjoisen tanssin aluekeskustoimintaan 30 000 euroa, Routaryhmälle 30 000 euroa, Kulttuuriosuuskunta G-voimalle 50 000 euroa ja Kajaani Dancelle 11.500 euroa. Yhteensä avustuksia on myönnetty 319.867 euroa. Lisäksi neuvosto on jakanut kaupungin kulttuuripalkinnon 1 500 euroa, Elias Lönnrot -palkinnon 4.500 euroa, tasa-arvoista liikuntakulttuuria edistävän tunnustuspalkinnon 400 euroa, jakanut stipendejä urheilijoille ja liikuntakulttuurin edistäjille 19 kpl yhteensä 990 euroa ja myöntänyt 7 kpl urheilumarkkinointitukea yhteensä 36.200 euroa. Avustukset, palkitsemiset ja tuet yhteensä 363.457 euroa.

Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistoiminnat

Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistulosalueen toimintakate toteutui 228.277 € paremmin kuin talousarviossa oli esitetty. Säästöjä syntyi mm. henkilöstökuluissa, ja myyntituotot, vuokratuotot ja rakennusvalvonnan tuotot ylittivät talousarvion.

Yleis- ja asemakaavoitus sekä muut suunnittelukohteet

Kaupunginvaltuusto hyväksyi koko kaupunkikeskustaa ohjaavan Kajaanin keskustaajama 2035 osayleiskaavan ja Äkä-länniemen yleiskaavan loppuvuodesta 2019. Kaavoista valitettiin hallinto-oikeuteen ja kaupunginhallitus päätti niiden osittaisesta voimaantulosta. Kaupunginvaltuusto hyväksyi Kontiosaari-Kuninkaanniemi osayleiskaavan. Myös tästä osayleiskaavasta valitettiin, ja kaava pantiin osittain täytäntöön. Päräsnuon risteysalueen mahdollistava Tikkapuro-Heinimäki-Päräsnuo osayleiskaava oli ehdotuksena nähtävillä ja etenee hyväksymiskäsittelyyn alkuvuodesta 2021. Paltaniemen ja Tervakaarre-Hövelönlähti osayleiskaavat tulivat vireille. Kaupunginhallitus hyväksyi Harsunlehdon tuulivoimakaavan kaavoitusaloitteen. Kaupunginhallitus haki valituslupaa korkeimmalta hallinto-oikeudelta Kainuun ELY-keskuksen antamaan kielteiseen päätökseen Kruununpuodinmäen siltalinjauksen poikkeamislupasta. Sammonkaaren kortteleiden asemakaava tuli vireille ja oli ehdotuksena nähtävillä. Kaava etenee hyväksymiskäsittelyyn alkuvuonna 2021. Lehtikankaan koulun pientaloalueen asemakaavaa valmisteltiin ja kaavaluonnos tulee nähtävillä alkuvuodesta 2021. Lisäksi lupajaosto hyväksyi yhdeksän poikkeamislupaa: kolme asemakaavasta ja kuusi yleiskaavasta.

Aluesuunnittelussa tehtiin kiinteät rakenteet ja laitteet investointien edellyttämät katu- ja muiden yleisten alueiden suunnitelmat. Suunnittelu tehtiin pääosin omana työnä, erikoisosaamista vaativat työt ostettiin konsulteilta.

Maan hankinta ja luovutus

Kaupunki osti vuonna 2020 Kajaaninjoen vesistöalueet UPM Energy Oy:ltä Kainuun Voiman kaupan yhteydessä yhteensä 1,1 miljoonan euron kauppahinnalla. Lisäksi kaupunki on hankkinut yhden n. 3074 m² suuruisen määräalan Nakertajasta yleisen puistoalueen osaksi 6228,77 euron kauppahinnalla. Yhteensä maata ja vesialueita hankittiin n. 34,1 ha. Kaupunki myi kolme vuokratonttia tonttien vuokralaisille, yhden tontin Vuolijoelta olemassa olevan tontin lisämaaksi sekä yhden määräalan rakennuspaikan lisämaaksi Mainuanniemeltä. Myyntihinta oli yhteensä 80,931,72 euroa. Vanhojen vuokratonttien sopimuksia jatkettiin yhteensä 86 kappaletta. Uusia tontteja luovutettiin vuokraamalla yhteensä viisi kappaletta, joista kolme oli asuntotontteja, yksi liiketontti ja yksi teollisuustontti.

Kiinteistöverotietojen tarkistaminen

Kiinteistöverotietojen tarkistamista ja päivittämistä varten järjestettiin kilpailutus loppuvuodesta 2020. Selvitysalue on ensimmäisessä vaiheessa Kajaaninjoen pohjoispuolinen haja-asutusalue. Konsultiksi valikoitui kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteella FCG Suunnittelu ja tekniikka Oy. Projekti alkaa vuoden 2021 alkupuolella.

Metsätalous

Kaupungin metsien hoitovelkaa pienennettiin edelleen vuonna 2020 tekemällä taimikonhoitoa ja perkausta yhteensä n. 100 ha alueella. Muutoin metsien hoidossa keskityttiin harvennushakkuisiin, joita suoritettiin n. 140 ha alueella. Lisäksi tehtiin ensiharvennuksia n. 15 ha alalla sekä päätehakkuita n. 10 ha alalla. Vanhoja oja perattiin pääosin harvennusten yhteydessä n. 18,9 km pituudelta. Lisäksi korjattiin vähäisessä määrin myrskytuhoja Paltaniemen venesataman luona, jossa kesäkuun lopussa alueen ohi kulkenut ukkosmyrsky kaatoi lähes kaikki vanhat petäjät kaupungin mailta. Samassa myrskyssä tuli tuhoja myös Rehjan saarella, jossa rakennukset kärsivät tuhoja kaatuneiden pihapuiden takia ja samalla kaatui jonkin verran viereistä metsää. Rehjan saaren osalta tuulenkaatojen korjaus jatkuu vuonna 2021.

Heinimäen, Pirunvaaran, Olliskanvaaran ja Otanmäessä Pirttimäen alueen käyttö- ja hoitosuunnitelmien hyväksymiskäsittelyä on jatkettu vuonna 2020 pitämällä katselmuksia kohteissa ja kuulemalla kuntalaisia. Olliskanvaaran alueella on selvitetty mahdollisuuksia suojella alueen osia Metso-suojeluohjelmalla. Suunnitelmien hyväksyntäkäsittely siirtyi vuodelle 2021 pääosin Metso-suojeluohjelmahakemuksen käsittelyyn liittyvien viiveiden takia. Syväkankaalla aloitettiin allaskosteikkoalueen rakentamisen valmistelu. Kosteikon rakentamisella pyritään vähentämään valuma-alueelta Vimpelin lampeen ja Kaupunginlampeen aiheutuvaa ravinnekuormitusta. Samalla parannetaan vesilintujen pesintä- ja ruokailumahdollisuuksia alueella.

Raudansuon entistämistä ei voitu suorittaa vuonna 2020 leudon talven takia, koska tarvittavia kulku-uria ei voitu alueelle jäädyttää. Entistäminen on tarkoitus suorittaa vuoden 2021 aikana, mikäli alueelle muodostuu riittävä routakerros, joka kantaa riittävän suuren kaivinkoneen, jolla alueen ojat voidaan ohjata purkamaan vedet suoalueelle.

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Myönnetyt rakennusluvut 2020 (asuinhuoneistot ja vapaa-ajan asunnot)

- omakotitalot 26 kpl
- rivitalot 0 kpl
- kerrostalot 18 kpl
- vapaa-ajan asunnot 12 kpl

Rakennus- ja toimenpidelupia käsiteltiin vuonna 2020 yhteensä 367 kpl. Määrä on 25 kpl enemmän kuin vuonna 2019. Omakotitalolupa myönnettiin 26, mikä on 8 taloa enemmän kuin edellisenä vuonna. Haja-asutusalueelle myönnettiin lupa 11 talolle.

Rakennushankkeisiin liittyviä katselmuksia tehtiin yhteensä 1111 kpl

Ympäristönsuojelun suoritustietoja 2016 - 2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Käsitellyt lupahakemukset ja ilmoitukset	26	20	20	30	40
Lausunnot	15	14	10	11	12
Tarkastukset	144	155	128	109	64
Yhteensä	185	189	158	159	116

Haja-asutusalueen jätevesien käsittelyn puhdistusvaatimusten siirtymäaika viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla päättyi 31.10.2019. Kunta voi kuitenkin hakemuksesta myöntää ranta- ja pohjavesialueilla määräaikaisen poikkeamisen enintään viideksi vuodeksi kerrallaan, mikäli ympäristökuormitus on huomattavan vähäinen tai käsittelyjärjestelmän parantaminen on kustannuksiltaan kiinteistön haltijalle kohtuutonta. Vuonna 2020 näitä poikkeamishakemuksia käsiteltiin 14 kpl.

Kunnallistekniikka ja liikunta

Tulosyksiköiden perustehtävät hoidettiin hyvin ja tulosalueen käyttötalouden toimintakate toteutui noin 54.000 € talousarviota paremmin. Koronavuosi vaikutti huomattavasti toimintatuottoihin (-438.920 €), mutta vastaavasti toimintakuluissa saatiin säästöä aikaiseksi (569.739 €), joten toimintakate toteutui varsin hyvin. Varikon tulipalo kesäkuussa vaikutti huomattavasti katu- ja puistoyksikön toimintaan. Onneksi henkilövahingoilta vältyttiin eikä kalustoakaan tuhoutunut merkittävästi. Väistötilat henkilöstölle löytyivät varsin nopeasti ja toiminta palautui varsin nopeasti ennalleen. Uuden varikon suunnittelu, Tempu-hanke, käynnistyi syksyn aikana yhteistyössä Kainuun pelastuslaitoksen, Kainuun ammattioppilaitoksen ja Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa. Tavoiteaikatauluksi uusien tilojen valmistamiselle asetettiin kesäkuu 2023.

Vuoden vaihteessa Kajaanissa oli lunta paljon ja säätila vaihtui nopeasti. Tammikuu oli harvinaisen lämmin ja saati vettä useana päivänä, josta johtuen hiekoitustarvetta oli runsaasti. Hiekoitusmursketta kului talven aikana noin 40 % enemmän kuin tavanomaisena vuonna. Keväinen hiekoitushiekan poisto sujui hyvin ja pölyhaitta jäi lyhyeksi. Hyvän hoitotason ylläpitoon puistoissa palkattiin määräaikaista ruohonleikkaajia ja puutarhuri. Puistojen hoidosta tuli positiivista palautetta kaupunkilaisilta. Pääkatujen päällysteitä uusittiin paljon ja kevytliikenneväylien kunnostukseen panostettiin korjaamalla 4,5 km päällysteitä. Kaupunkiviihtyisyyttä ja ulkoilumahdollisuuksia parannettiin rakentamalla upealle paikalle lähes kaupunkikeskustaan nuotiopaikka Limppu saareen, jonne kulku tapahtuu kahden kaarisillan kautta. Kaupunkilaiset ovat ottaneet paikan hyvin käyttöönsä ja nuotiopaikasta saatiin runsaasti positiivista palautetta. Ilmainen pysäköinti keskustan alueella vei osan yksikön tuloista, mutta samalla edistimme kaupankäyntiä korona-aikana hiljentyneissä keskustan myymälöissä.

Ulkovalaistuksen kehittäminen jatkui Nakertajan, Komiahon ja Kätön alueille. Näiden lisäksi kadunsaneerauskohteissa valaistukset uusittiin LED-valaisimilla. Keskustaajaman alueen valaistujen kuntospolkujen valot korvattiin LED-valaisimilla sekä Keskuskentän ja Vimpelin ulkojäkänttien valaistukset LED-heittimillä. Vuoden aikana valaisimia vaihdettiin noin 1700kpl. Vaihdettuja LED-valaisimia on noin 80% ulkovalaistuksen kokonaismäärästä.

Liikuntatulosyksikkö on kehittänyt toimintaansa kohti asiakaslähtöisempää toimintakulttuuria. Toiminnan kehittämisen tavoitteena on ollut parantaa tilojen käyttöastetta ja kävijämääriä. Tammikuusta maaliskuuhun 2020 toiminta oli hyvässä ja vauhdissa ja lukujen valossa yksikkö oli menossa kohti uusia ennätyksiä niin kävijämäärissä kuin käyttötunneissa. Korona iski voimalla maaliskuun 18 päivä ja kaikki sisäliikuntapaikat suljettiin kerrasta. Koronasulun takia henkilöstön työtehtävät järjesteltiin uudelleen. Liikuntalaitosten työntekijät siirtyivät ulkoliikuntapaikoille ja uimarannalle tekemään tulosalueen työtehtäviä.

Investointien osalta liikuntayksikön kehittäminen jatkui liikuntapuiston pesäpallokentän ja tekojäsen kentän perusrannuksella. Kajaanihallin monitoimikentän kehittäminen jatkui Padel kenttien pohjien ja perustuksien rakentamisella. Koronasulku mahdollisti Kaukaveden laatoitusremontin aloituksen aikaisemmin. Urakka alkoi huhtikuun lopussa ja valmista tuli elokuussa 2020. Korjauksen jälkeen ongelmia ei ole esiintynyt.

Liikuntatulosyksikön hanketoiminta jatkoi kasvuaan vuoden aikana. Kaukavedestä kaupungille henkilöstön kehityshanke alkoi maaliskuussa. Hankkeessa selvitettiin ja tuettiin kaupungin työntekijöiden arkiliikuntaa. Joulukuussa yksikkömme suunnitteli ja haki harrastamisen Suomen mallin pilottia ja yhdessä Kainuun muiden kuntien kanssa. Saimme hankkeelle 112 000€ avustuksen opetus- ja kulttuuriministeriöstä yhdessä Sotkamon, Hyrynsalmen ja Suomussalmen kanssa.

Tulosyksikön strategiatyö ”liikkumishjelma” käynnistyi toukokuussa 2020 kaupunginhallitukseen asettaman työryhmän toimesta. Liikkumishjelmatyön tavoitteena on linjata kaupungin liikunnan edistämisen ja palveluiden tasoa tulevaisuutta varten. Työryhmä kokoontui kuusi kertaa vuoden aikana ja kuuli laajasti asiantuntijoita. Työryhmän toiminta jatkuu kevääseen 2021.

Tilakeskus

Tulosyksiköiden perustehtävät hoidettiin tavoitteiden mukaisesti ja useat taloudelliset tavoitteet toteutuivat arviota paremmin osin poikkeuksellisesta korona-ajasta johtuen. Käyttötalouden toimintakate toteutui noin 802 000 euroa talousarviota paremmin. Talousarviota parempi kate johtuu pääosin rakennusten energia- ja ylläpitokustannusten säästöistä sekä henkilöstökustannusten alittumisesta. Vuoden 2020 lämmitystarve oli noin 18 prosenttia normaali vuotta pienempi (Ilmatieteen laitos, lämmitystarveluku, normaalivuosi 1981-2010). Rakennusten lämpö- ja sähköenergian käyttö oli huomattavasti pienempi kuin vuonna 2019. Rakennusten purkukuluja toteutui 124 856 euroa.

Kaupungin rakennuskannan kokonaismuutos oli -1 136 m² ja -0,7 %, tältä osin tavoite toteutui osittain. Kesäkuussa palanut varikkorakennus purettiin ja Vuorikatu 2 sekä Lyseon purettujen rakennusosien tilalle valmistuivat uudisrakennukset.

Talonrakennusinvestoinneissa sitovana tavoitteena oli 10 450 000 euroa. Investointien toteutuma oli noin 10 045 000 euroa. Investointien määrärahasäästöt syntyivät pääasiassa usean vuoden kestävän Lyseon hankkeen jaksotuksen ja kokonaiskustannusten alittumisesta talousarvioon nähden sekä Sissilinnan ja muiden talonrakennusmäärärahojen käytön alittumisesta. Merkittävimminä hankkeina valmistui Lyseon vanhan osan peruskorjaus ja laajennusosan uudisrakentaminen sekä Vuorikatu 2 kiinteistön muutostyöt ja hallintosiiven korvaaminen uudisrakennuksella, jonka rahoituksesta vastasi pääosin Kajaanin koulutusliikelaitos. Vuorikatu 2 uudisosa on puurakenteinen ja osaltaan toteuttaa puurakentamisen edistämistä kaupungissa.

Merkittäviä tulevien perus- ja muutokorjausten ja uusien tilojen suunnittelua tehtiin tilakeskuksen johdolla vuonna 2020. Teatteritalon ja Sissilinnan peruskorjaussuunnittelu eteni loppusuoralle ja keskeiset suunnitteluratkaisut ovat selvillä. Karpalo -niminen hanke ja työryhmä selvitti pääterveysaseman alueen tulevan käytön tarve- ja hankesuunnittelua Kainuun Sote -kuntayhtymän tilatarpeita varten. Tempu -niminen hanke ja työryhmä selvitti uuden yhteiskäyttöisen varikon rakentamista, jonka mahdollisia tulevia käyttäjiä olisivat kaupungin varikko, Kainuun pelastuslaitos, Kainuun ammattiopisto ja Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy. Kaikki em. selvitykset valmistuvat vuoden 2021 alkupuolella.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäissä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Yleiset alueet, kadut ja puistot hyvässä kunnossa ympäri vuoden	Kuntatekniikan palvelukysely	Keskiarvo 2,75 - 3,25 tai hyvä (asteikko 1 - 5)	Liikennealueiden ylläpito 3,26 Puistojen hoito 3,53 Liikuntapaikkojen hoito 3,70 Kevyen liikenteen väylien hoito 3,02 Katuvalaistus 4,15	Toteutuu

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen energiankulutuksen hallinnan avulla	Rakennusten ja rakennuksissa toimivien prosessien yhteenlaskettu energian kulutus	Sähköenergian kulutus on 1 - 2 % pienempi vuoden 2019 tasoon verrattuna	<p>Kaupungin rakennusten (sis. Vilake) sähköenergian kulutus oli vuonna 2019 yhteensä 19.070 MWh ja vuonna 2020 yhteensä 18.022 MWh. Sähkön kulutus pieneni 1.048 MWh ja n. 5 %.</p> <p>Kaupungin rakennusten kaukolämmön kulutus oli vuonna 2019 yhteensä 45.079 MWh ja vuonna 2020 yhteensä 40.285 MWh. Kaukolämmön kulutus pieneni 4.794 MWh ja n. 11 %.</p>	Toteutuu
---	---	---	---	---

Tulevaisuus nuorissa

Liikuntapaikat tarjoavat nuorille harrastusmahdollisuuksia ja kohtaamispaikkoja.	Vuosittainen palvelukysely valittuihin liikuntapaikkoihin ja -alueisiin	Keskiarvo 2,75 - 3,25 (asteikko 1 - 5)	Saatu OKM:n rahoitus Harrastamisen Suomen malliin. Päätavoitteena on lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen mahdollistamalla jokaiselle lapselle ja nuorelle mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän yhteydessä. Hankkeeseen liittyen on toteutettu OKM:n Koululaiskysely, jossa on kuultu koululaisia heidän harrastustoi-veistaan koulupäivän yhteydessä.	Toteutuu osittain
--	---	--	---	--

Osaajista elinvoimaa

Oppilaitosyhteistyön avulla tarjotaan Kajaa-nissa opiskeleville harjoittelumahdollisuuksia ja loppuopintoja	Harjoittelupaikkojen, näyttötutkintojen ja loppuopintojen lukumäärä	Toimiala pystyy tarjoamaan mahdollisuuksia useammalle kuin yhdelle eri koulutuslajille	Kaksi korkeakoulun opin-näytetyötä tekeillä parhaillaan toimialalla. Liikunnassa 2 kpl liikunnan-ohjaaja harjoittelijaa KAMK:sta, liikuntapaikkojen kävijäkartoitus, KAO 2 kpl hallimestari harjoittelijaa,	Toteutuu
---	---	--	---	---

Riskienhallinta

- 20 – 25** **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
- 10 – 16** **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
- 4 – 9** **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
- 1 – 4** **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Strategiset riskit	Väestömäärän ja -rakenteen ennakoitua nopeammat muutokset voivat aiheuttaa nopeita muutostarpeita palvelurakenteissa.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Ei toteutunut.
Rahoitusriskit	Verotulojen äkilliset ennalta arvaamattomat muutokset voivat aiheuttaa palvelutason laskua.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Toimintaa on sopeutettu vähentämällä ulkopuolisten kausityöntekijöiden määrää.
Toiminnalliset riskit	Korjausvelka pidetään hallinnassa riittävillä peruskorjausinvestoinneilla, jotka perustuvat pitkän tähtäimen suunnitelmiin. Mikäli suunnitelmia ei seurata eikä toteuteta tai ne eivät ole ajan tasalla, voi seurata äkillisiä, esimerkiksi rakennuksiin kohdistuvia toiminnallisia ongelmia, jotka voivat estää päivittäisen käytön ja toiminnan.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Peruskorjausinvestoinnit on pystytty toteuttamaan normaalisti.
Vahinkoriskit	Henkilö- ja omaisuusriskien todennäköisyyttä lisäävät äkilliset luonnonilmiöt, kuten rankkasateet ja myrskyt.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Hankala talvi vuoden alkupuoliskolla on aiheuttanut normaalia enemmän korjaustarpeita väyläverkostolle. Päiviö ja Onni myrskyt kesällä aiheuttivat runsaasti tehtäviä ja pieniä omaisuusvahinkoja puistoalueilta sekä yleisiltä alueilta rakennusten päälle kaatuneiden puiden osalta.
Vahinkoriskit	Henkilö- ja omaisuusriskien todennäköisyyttä lisäävät huolto- ja kunnossapitopalvelutason aleneminen tai laiminlyönnit.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Kunnossapidon palvelutaso on pystytty pitämään hyvänä. Kaupunginvarikon tuhoutuminen tulipalossa 15.6.2020 on aiheuttanut välillisiä lisäkustannuksia ja muutoksia toimintaan. Asiat on saatu järjestettyä tyydyttävään kuntoon.

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2020
Päätöksentekoprosessi	Tietojen keräämisen ja analysoinnin suunnittelu aloitetaan päätöksenteon tueksi.	Ensimmäiset toiminnalliset mittarit määritetty käyttösuunnitelman laadinnan yhteydessä ja katselmoidaan käyttötalouden toteutumavertailun yhteydessä. Mittaristoa kehitetään edelleen 2021 käyttösuunnitelman yhteydessä.
Henkilöstöasiat	Esimiestyön kehittämiseen panostetaan koulutuksen avulla. Kehityskeskustelut pidetään vuosittain kesäkuun loppuun mennessä. Työsuojeluorganisaatio järjestää sisäiset työsuojelutarkastukset säännöllisesti.	Kehityskeskusteluista käyty 75 % 31.12.2020 mennessä. Tulosalueittain: Tekninen hallinto 100% Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistoiminnot 69 % Kunnallistekniikka ja liikunta 76 % Tilakeskus 77 %
Taloussuunnittelu	Toimialan sisäisten talousprosessien kehittämistä jatketaan yhdessä taloushallinnon kanssa.	Yhteistyö ja toiminnan kehittäminen taloushallinnon näkökulmasta taloustiimin kanssa on sujunut mainiosti.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Jatketaan laskujen kierron seuranta ja huolehditaan sijaisjärjestelyistä.	Huomioitu muun muassa loma-aikojen sijaisjärjestelyissä. Automatiikan kehittäminen laskujen käsittelyyn on aloitettu.
Talousraportointi	Toteuman aktiivista seuranta jatketaan ja työkustannusten kohdentamiseen kiinnitetään huomiota aiheuttamisperiaatteen mukaan.	Toimialan kustannuspaikkarakennetta on kehitetty kuntatieto-ohjelman lopputuloksena syntyneiden JHS-suositusten mukaiseksi.
Omaisuuksien hallinnointi	Korjausvelkalaskelmat pidetään ajan tasalla. Korjausvelan hallinta ja palvelutarpeet ohjaavat investointien suunnittelua.	Viimeisimmät laskelmat rakennusomaisuuksien osalta on 26.03.2020 ja kiinteiden rakenteiden ja laitteiden osalta 20.02.2019.
Tietohallinto ja tietoturva	Osallistutaan aktiivisesti tietohallinnon projekteihin yhteisen hyödyn ja omien tarpeiden vuoksi.	Yhteistyö on ollut sujuvaa. Toimiala on mukana tietohallinnon organisoimassa kehittämisen ja palveluiden ohjausryhmässä.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Toimialan sisältä jaettavat avustukset kootaan toimielinten kustannuspaikoille.	Kaikki avustukset on koottu toimielinten alle uudessa talousrakenteessa. Talouden sopeuttamisohjelma on huomioitu.
Sopimushallinta	Määritetään vastuuhenkilöt sopimusten sopimusaikaista seuranta varten.	Sopimuksiin on määritetty yhteyshenkilöt ja sopimusten hallintaa kehitetään edelleen.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Pyritään lisäämään rahoitusta kehittämistyöhön ulkopuolisten hankkeiden avulla.	OKM liikuntapaikkarakentamisen tukea on haettu ja saatu. Toimiala lähtee mukaan KAMK kuntapalvelut kehittämishanketoimintaan.

Ympäristötekniinen toimiala	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Ympäristötekniinen lautakunta	3	2	3,2
Maankäyttö, suunnittelu ja viranomaistoiminnot	32,9	33	34
Kunnallistekniikka ja liikunta	71	76	67,8
Tilakeskus	48,5	52	46,5
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	155,4	163	151,5

Ympäristötekniinen toimiala

Ympäristötekniinen toimiala 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot	1 826	693	2 519	2 364	-155	2 808
Maksutuotot	1 332	-271	1 062	1 061	-1	1 268
Tuet ja avustukset	171		171	166	-4	106
Vuokratuotot	19 746	-919	18 827	18 761	-66	19 719
Muut toimintatuotot	214		214	235	21	631
Toimintatuotot	23 289	-496	22 792	22 588	-205	24 532
Valmistus omaan käyttöön	817	24	841	831	-9	804
Henkilöstökulut	-8 192		-8 192	-7 945	247	-8 023
Palvelujen ostot	-6 409	-241	-6 650	-5 810	839	-7 226
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 371	162	-6 210	-5 936	273	-5 846
Avustukset	-569	-133	-702	-486	216	-543
Vuokrakulut	-4 236	334	-3 903	-3 806	96	-5 020
Muut toimintakulut	-205		-205	-151	54	-342
Toimintakulut	-25 983	122	-25 861	-24 135	1 726	-27 001
TOIMINTAKATE	-1 877	-351	-2 228	-716	1 512	-1 666

Ympäristötekniinen hallinto

Ympäristötekniinen hallinto 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot				0	0	0
Tuet ja avustukset	77		77	103	26	49
Toimintatuotot	77		77	103	26	49
Henkilöstökulut	-282		-282	-268	13	-287
Palvelujen ostot	-207		-207	-94	113	-80
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11		-11	-2	9	-2
Avustukset	-569	-133	-702	-446	256	-444
Vuokrakulut	-21		-21	-17	5	-25
Muut toimintakulut	-17		-17	-12	5	-1
Toimintakulut	-1 107	-133	-1 240	-838	401	-839
TOIMINTAKATE	-1 030	-133	-1 163	-735	428	-790

Maankäyttö-, suunnittelu ja viranomaistoiminnat

Maankäyttö-, suunnittelu- ja vi- ranomaistoiminnat 1000 €	TA 2020	Muutokset TA 2020	Muutettu TA 2020	TOT 1-12 2020	Poikkeama	TP 2019
Myyntituotot	392	0	392	479	88	413
Maksutuotot	350		350	425	76	334
Tuet ja avustukset				10	10	
Vuokratuotot	2 620		2 620	2 693	73	2 640
Muut toimintatuotot	142		142	113	-28	492
Toimintatuotot	3 503	0	3 503	3 721	218	3 879
Valmistus omaan käyttöön	80		80	128	48	64
Henkilöstökulut	-2 072		-2 072	-1 946	126	-1 814
Palvelujen ostot	-619	6	-614	-688	-74	-651
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35		-35	-122	-87	-72
Avustukset						0
Vuokrakulut	-164		-164	-166	-2	-164
Muut toimintakulut	-7		-7	-7	-1	-19
Toimintakulut	-2 897	6	-2 892	-2 930	-38	-2 720
TOIMINTAKATE	685	6	691	919	228	1 223

Kunnallistekniikka ja liikunta

Kunnallistekniikka ja liikunta 1000 €	Muutokset		Muutettu		TOT		TP 2019
	TA 2020	TA 2020	TA 2020	1-12 2020	Poikkeama		
Myyntituotot	684	693	1 377	988	-389	1 398	
Maksutuotot	983	-271	712	635	-77	934	
Tuet ja avustukset	94		94	43	-51	46	
Vuokratuotot	1 243	-899	344	372	28	461	
Muut toimintatuotot	69		69	119	50	56	
Toimintatuotot	3 072	-476	2 596	2 157	-439	2 895	
Valmistus omaan käyttöön	495	24	519	442	-77	445	
Henkilöstökulut	-3 512		-3 512	-3 481	31	-3 661	
Palvelujen ostot	-3 544	-251	-3 795	-3 204	592	-3 327	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 188	22	-1 166	-1 215	-49	-1 203	
Avustukset				-40	-40	-99	
Vuokrakulut	-3 670	334	-3 337	-3 267	70	-3 085	
Muut toimintakulut	-90		-90	-123	-32	-104	
Toimintakulut	-12 005	105	-11 901	-11 331	570	-11 480	
TOIMINTAKATE	-8 438	-348	-8 786	-8 732	54	-8 141	

Tilakeskus

Tilakeskus 1000 €	Muutokset		Muutettu		TOT		TP 2019
	TA 2020	TA 2020	TA 2020	1-12 2020	Poikkeama		
Myyntituotot	750		750	897	147	998	
Tuet ja avustukset				10	10	10	
Vuokratuotot	15 883	-20	15 863	15 696	-167	16 618	
Muut toimintatuotot	4		4	3	-1	83	
Toimintatuotot	16 637	-20	16 617	16 607	-10	17 708	
Valmistus omaan käyttöön	242		242	262	20	295	
Henkilöstökulut	-2 327		-2 327	-2 250	77	-2 261	
Palvelujen ostot	-2 038	5	-2 033	-1 824	209	-3 169	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 138	140	-4 998	-4 598	401	-4 570	
Vuokrakulut	-380	0	-380	-356	24	-1 745	
Muut toimintakulut	-91		-91	-9	82	-218	
Toimintakulut	-9 973	145	-9 829	-9 036	792	-11 962	
TOIMINTAKATE	6 906	125	7 030	7 832	802	6 042	

Ympäristötekniinen lautakunta

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Tehdään tiivistä yhteistyötä sivistystoimialan ja kansalaissektorin kanssa tavoitteena kaupunkilaisten hyvinvointi ja terveys.	Koronaepidemian vuoksi yhteistyötoimet on pitänyt supistaa minimiin. Kaupunkilaisten varjelemiseksi epidemialta eri yhteisöjen kutsuihin on pääsääntöisesti vastattu kohteliaasti kieltävästi. Edellä mainituilla toimilla on pidetty huolta kaupunkilaisten hyvinvoinnista ja terveydestä koronaepidemian näkökulmasta.	Toteutuu osittain ☐
Valmiussuunnitelman ensimmäinen versio hyväksytään. Jatkuvuuden hallinta varmistetaan katselmoimalla ja hyväksymällä valmiussuunnitelma vuosittain.	Kaupungin yleisen valmiussuunnitelman, joka toimii pohjana toimialojen valmiussuunnittelulle, hyväksyminen on viivästynyt ja siirtynyt vuodesta 2020 vuodelle 2021.	Ei toteudu ☐
Energiankulutuksen vuosittainen raportointi aloitetaan. Energianhallintaa tehostetaan.	Energiankulutusseuranta työkalua on kehitetty ja siinä havaittuja virheitä korjattu. Rakennusten ja yleisten alueiden energiankulutustietoja seurataan mutta tietoja ei ole vielä saatu yhdistettyä. Liikunta tulosyksikön toimesta on käynnistetty	Toteutuu osittain ☐

	liikuntalaitosten energiaryhmä, joka on löytänyt toimenpiteisiin johtavia muutostarpeita esimerkiksi jäähallien energiavirtojen hallinnasta.	
Osallistutaan KAHINA -hankkeeseen. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa Kajaanin kaupunki on hiilineutraali kunta.	Suunnitellaan toimenpiteitä ilmastonmuutoksen torjumiseen KAHINA -hankkeessa. Hanke on käynnistynyt syksyllä 2020 ja etenee Oulun yliopiston johdolla.	Toteutuu
Talousarvion investointiosan talonrakennushankkeiden ja kiinteiden rakenteiden ja laitteiden investiohjelma perustuu siihen, että julkisen omaisuuden korjausvelka ei kasva.	Peruskorjausinvestointisuunnitelmat kaudelle 2021 pohjautuvat korjausvelkalaskelmiin ja asiakastarpeisiin.	Toteutuu
Uudis- ja korjausrakentamisessa mahdollistetaan ja edistetään puurakentamista.	Kajaanin koulutusliikelaitoksen Vuorikatu 2 kiinteistön puretun rakennusosan korvaava uusi puurakenne (CLT) uudisosa valmistui kesällä 2020. Teatteritalon ja Sissilinnan peruskorjausten suunnittelun yhteydessä on huomioitu rakennusten puurakenteet.	Toteutuu
Harkinnanvaraisia yksityisten teiden kunnossapitoavustuksia ja peruskorjausavustuksia maksetaan.	Yksityisteiden kunnossapitoavustuksia ja peruskorjausavustuksia on maksettu hakukriteerit täyttävälle tiekunnille.	Toteutuu
Palautejärjestelmän seuranta ja raportointia tehostetaan. Palautejärjestelmää kehitetään pääasialliseksi palautekanavaksi yhdessä keskushallinnon kanssa.	Palautejärjestelmä on otettu yhteiseksi palautteiden hallintatyökaluksi kaupungin asiakaspalvelutiimin kanssa. Vuosiraportti on laadittu.	Toteutuu
Toimintaa tehostetaan ja kustannusten seuranta ja työhyvinvointia parannetaan mm. tietojärjestelmien kehittämisen ja raportoinnin avulla.	Toimialan kustannuspaikkarakennetta on uudistettu paremman seurannan mahdollistamiseksi, huomioiden kuntatieto-ohjelman vaatimukset. Tulosalueiden ja tulosyksiköiden toiminnallisten mittareiden ensimmäinen versio on hyväksytty.	Toteutuu

Liikunta- ja kulttuuriasioiden neuvosto

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Kehitetään kaupungin liikunta- ja kulttuuripoliittikka väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Kulttuuri ja taide ymmärretään yhtenä tärkeänä hyvinvoinnin taustatekijänä.	Neuvosto on ollut osaltaan edistämässä PORE -hankkeen toteutumista. Hankkeessa kehitetään toimintakulttuuri, jossa yhdistyy Lohtaja- Kettu alueen asuinalueiden asukkaiden, alueilla toimivan kolmannen sektorin sekä julkisen ja yksityisen sektorin voimavarat.	Toteutuu osittain
Tuetaan kuntalaisten omaehtoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä erilaisin toimenpitein mm. urheiluseuroille, kulttuuritoimijoille ja tapahtumajärjestäjille myönnettävillä avustuksilla ja palkinnoilla sekä eri ikäryhmille suunnatuilla tukimuodoilla.	Toteutunut	Toteutuu
Seurataan ja arvioidaan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden (HYTETU) edistymistä ja tehdään liikuntaan, kulttuuriin ja hyvinvointityöhön liittyviä aloitteita.	Neuvosto on seurannut HYTETU -työn edistymistä laajassa hyvinvointikertomuksessa olevan indikaattoritiedon kautta.	Toteutuu osittain

Maankäyttö-, suunnittelu- ja viranomaistoiminnat

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Tikkapuro-Heinimäki-Pärsänsuon yleiskaavoitusta jatketaan. Hevossuo-Teerisuon kaavoitukseen varaudutaan. Paltaniemen ja Tervakaarre-Hövelönlahden yleiskaavoitusta viedään eteenpäin.	Tikkapuro-Heinimäki-Pärsänsuon yleiskaava on valmisteltu hyväksymiskäsittelyyn alkuvuodesta 2021. Varaudutaan Hevossuo-Teerisuon yleiskaavoituksen käynnistämiseen 2023. Paltaniemen ja Tervakaarre-Hövelönlahden yleiskaavat ovat tulleet vireille.	Toteutuu
Asemakaavoituksessa aloitetaan Sammonkaaren kaavoitus, Välikadun koillispuolen hankeasemakaava ja Lehtikankaan koulun pientalokaava. Tarvittaessa laaditaan teatterin, palolaitoksen ja Lehtikankaan päiväkodin asemakaavat.	Sammonkaaren asemakaavaa etenee hyväksymiskäsittelyyn alkuvuodesta 2021. Välikadun asemakaavoitus tulee vireille 2021. Lehtikankaan entisen koulun tontin asemakaava on valmistelussa, ja sen on tarkoitus tulla hyväksymiskäsittelyyn syksyllä 2021. Ei ole ollut tarvetta käynnistää teatterirakennuksen ja Lehtikankaan päiväkodin asemakaavoitusta. Palolaitoksen suunnittelu on käynnistynyt, ja asemakaavoitus aloitetaan vuonna 2021.	Toteutuu osittain
Rakennusvalvonnan sähköisten dokumenttien myynti käynnistetään.	Rakennusvalvonnan sähköinen dokumenttien myynti on käyttöönottoaiheessa.	Ei toteudu
Aloitetaan kiinteistötoimitustuotannon ja arkiston sähköistäminen.	Kiinteistötoimitustuotannon ja arkiston sähköistäminen on käynnissä.	Toteutuu
Jatketaan Locus Cloud -paikkatietoalustan käyttöönottoa ja sen kehittämistä 3D-mallinnuksen hyödyntämiseen.	Locus Cloud paikkatietojärjestelmän katseluominaisuus on otettu käyttöön. Ympäristövalvontaosuus on käytössä joitakin puutteita lukuun ottamatta. Rakennusvalvonnan sovellus on hankittu, otetaan käyttöön 2021.	Toteutuu
Jatketaan selvitystä rakennusten kiinteistöveron kattavuudesta.	Rakennusrekisterin perusparannus ja rakennuskannan kartoitus on tilattu konsulttityönä tehtäväksi.	Toteutuu
Sammonkaari-nimen saanut Älykäs elinkaarikortteli -hanketta jatketaan.	Sammonkaari on saatu hankkeena päätökseen. Rakentajien kanssa on solmittu aiesopimus alueen toteuttamisen ensimmäisestä vaiheesta.	Toteutuu
Päivitetään yhteistyössä Kajaanin Veden ja muiden vesihuoltolaitosten kanssa vesihuollon kehittämissuunnitelma, jossa linjataan vesihuollon yleisen kehittämisen suuntaviivat vuosille 2020–2022.	Vesihuollon kehittämissuunnitelman laatimisesta on järjestetty tarjouskilpailu konsulttitoimistoille. Työ aloitetaan valittavan konsultin kanssa alkuvuodesta 2021.	Toteutuu osittain
Vuoto- ja hulevesien pääsyä jätevesiviemäriin rajoitetaan yhteistyössä Kajaanin Vesi -liikelaitoksen kanssa. Toimenpiteet toteutetaan vuosittain tärkeysjärjestyksessä ja ne jatkuvat toistaiseksi.	Vuotovesien pääsyä yleisiltä alueilta jätevesiviemäriin on pienennetty niiltä osin kuin se on ollut mahdollista, mm. katusaneerauksien yhteydessä. Kaupungin omistamien kiinteistöjen osalta työ on käynnissä. Yksityisten kiinteistöjen hulevesien johtaminen ja mahdollisesti tarvittavat korjaustoimenpiteet tulevat tarkasteluun kiinteistöissä rakennuslupaa vaativan korjaus- tai täydentämiskorjauksen yhteydessä.	Toteutuu osittain

Kunnallistekniikka ja liikunta

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Kaupungin omistaman katu-, puisto- ja muun julkisen käyttöomaisuuden korjausvelka pidetään hallinnassa peruskorjausinvestoinneilla, joiden suuruusluokka on noin 3 miljoonaa euroa.	Investointiohjelmassa huomioitiin korjausvelan hallintaa. Peruskorjausinvestointeja tehtiin 3.26 miljoonalla eurolla.	Toteutuu
Uusia asuntokatuja tai -alueita ei rakenneta vuonna 2020. Keskitytään vanhojen katujen peruskorjaamiseen, asuntokatujen päällystämiseen ja muuhun kaupunkiympäristön laadun parantamiseen.	Katujen peruskorjaushankkeita oli 19 kpl, joista 13 oli kokonaisurakkaa ja 6 omajohtoista osurakkaa. Katuja päällystettiin yht. 950.000 eurolla.	Toteutuu
Kehitetään kaupunkilaisten terveyttä ja hyvinvointia edistäviä palveluja tiiviissä yhteistyössä sivistystoimialan, ammattiopiston, ammattikorkeakoulun ja Kainuun soten sekä urheiluseurojen, järjestöjen, yhteisöjen, liikunta-alan yritysten ja tapahtumajärjestäjien kanssa.	Laadittu Liikuntapoliittinen ohjelma 2025 "Liikkuva Kajaani - Hyvinvointia liikunnasta" kumppanuudessa eri toimijoiden kanssa.	Toteutuu
Toteutetaan kaupungin liikuntapoliittista ohjelmaa ja sen mukaista liikuntapaikkarakentamisen suunnitelmaa.	Toteutunut.	Toteutuu
Liikuntapuiston pesäpallotekonurmi uusitaan. Samalla varaudutaan putkituksilla tekojähän tulevaisuudessa.	Liikuntapuiston hiekkatekonurmi uusittiin ja osalle aluetta asennettiin jäähdytysputkisto.	Toteutuu
Ollaan aktiivisesti mukana luomassa hyviä puitteita kaupungissa järjestettävälle tapahtumille.	Osallistutaan tapahtumien teknisiin järjestelyihin mahdollisuuksien mukaan. Huomioidaan alueiden saaneurauksissa tapahtumajärjestelyjen tarpeita.	Toteutuu
Ulkovalaistuksen energiatehokkuutta parannetaan LED-valaisimien vaihdoilla.	Olevia valaisimia korvattiin LED-valaisimilla (1700 kpl).	Toteutuu
Puistojen ja viheralueiden hoitoon panostetaan viihtyisyyden lisäämiseksi.	Määräaikaisia työntekijöitä on palkattu sesonkityöhön (ruohonleikkuu ja kesäkukkien hoito). Maise-manparantajat ovat osaltaan edesauttaneet kaupunkikuvan siisteydessä.	Toteutuu
Vimpelinlammen ja Kaupunginlammen kunnostusmahdollisuuksien selvittämistä jatketaan.	Kaupunginlampeen laskevaan Ämmänpuroon rakennettiin selkeytysallas, joka vähentää hienoaineksen virtausta Kaupunginlampeen.	Toteutuu
Vähennetään päästöjä toiminnassa ja kalustohankinnoissa.	Vähennettiin koneiden joutokäyntiä ja kalustohankinnoissa huomioitiin vähäpäästöisyys (EUR 5). Kaksi autoa on vaihtunut leasing sopimuksen uusiutuessa vähäpäästöisiin CO2 alle 50g/km saastuttaviin malleihin. Toisen käyttöön tulleen ladattavan hybridi-auton (sähköauto) CO2-päästöt on 22g/km ja toisen täys-sähköauton CO2-päästöt on 0g/km.	Toteutuu
Toripaikkojen ja tilojen sähköisen varauspalvelun käyttöä lisätään.	Sähköinen tilanvarausjärjestelmä otettiin käyttöön. Torien osalta valmistelu etenee.	Toteutuu osittain
Luontoliikuntaan panostetaan kehittämällä alueen reitistöjä.	KAMORE-hankkeessa (Kainuun moottorikelkkareitit kuntoon) reittejä parannetaan huomioiden	Toteutuu

	ympärivuotinen käyttö. Maastopyöräilijöiden käyttöön tammikuusta talvipyöräilyreittejä Vimpelinvaaralle ja Pöllyvaaralle.	
Retkeily- ja ulkoilualueita kehitetään helpommin saatettaviksi ja käyttäjystävällisemmiksi.	Lähiretkeilyalueiden tunnettavuutta on parannettu yhteistyössä Metsähallituksen kanssa. Maastopyöräilyn ja moottorikelkkailun olosuhteita on kehitetty reittejä parantamalla.	Toteutuu

Tilakeskus

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Kaupungin omistama rakennuskanta sopeutetaan palvelutarpeen tasolle. Lakisääteisten palvelujen tuottamiseen tarvittavat tilat pidetään hyvässä kunnossa. Toimitilojen kokonaismäärää vähennetään noin yhdellä prosentilla vuosittain.	Kaupungin omistamia rakennuksia purettiin 1 kpl ja 1 786 m ² . Vuorikatu 2 puretun osan korvaava uudisosa ja Lyseon puretun siipiosan korvaava uudisosa valmistuivat kesällä 2020, kokonaistilamäärä kasvoi 650 m ² tämän johdosta. Tilojen kokonaismäärä väheni 1 136 m ² ja n. 0,7 %.	Toteutuu osittain
Rakennusten rakennemuutosohjelman ylläpitoa ja toteutusta jatketaan, ja käydään tarvittavat neuvottelut sidosryhmien kanssa.	Rakennusten rakennemuutosohjelman ja talouden sopeuttamisohjelman mukaisia toimenpiteitä on mahdollisuuksien mukaan viety eteenpäin ja valmisteltu rakennusten myynti- ja purkutoimenpiteitä.	Toteutuu osittain
Palvelutuotannossa välttämättä tarvittava rakennuskanta pidetään kunnossa. Korjausvelan hallitsemiseksi peruskorjauksiin investoidaan vähintään 5,0 miljoonaa euroa vuosittain. Uudisrakennushankkeet rahoitetaan erikseen.	Kaupunki käytti vuonna 2020 korjausvelan hallintaan liittyviin peruskorjauksiin ja huonokuntoisten tilojen korvaamiseen uusilla tiloilla 9,2 milj. €.	Toteutuu
Kaupungin tilaohjelmaa toteutetaan ja kehitetään edelleen. Keskeisimmät asiat ovat rakennusten korjausvelka ja -tarve, viiden vuoden investointisuunnitelma sekä rakennusten salkutus. Rakennusten arvo-, investointitarve- ja korjausvelkaselvitystä päivitetään joka toinen vuosi.	Rakennusten viiden vuoden investointien PTS 2020-2025 suunnitelmaa on kehitetty ja työ jatkuu edelleen. Rakennusten arvo-, kunto-, investointitarve- ja korjausvelkalaskemat on päivitetty vuosien 2018-2019 tiedoilla.	Toteutuu
Tilakeskus hoitaa Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen (Vilake) noin 64 000 m ² :n valtiolta luovutuksena tulleen rakennuskannan rakennuttamis- ja asiantuntijatehtävät, kiinteistönhoidon ja kunnossapidon.	On hoidettu palvelulinjauksen mukaisesti. Organisaatiomuutoksia ei ole toteutunut vuoden 2020 aikana, eikä toteutumassa vuoden 2021 aikana.	Toteutuu

2.2.5 Kainuun pelastuslaitos -toimiala

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Pelastuslaitoksen toiminnan ja talouden toteutumassa ei olennaisia poikkeamia koronapandemiasta huolimatta.

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet

Raportointivastuussa pelastusjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Pelastustoimen palveluiden kehittäminen Kainuun maakunnassa uuden palvelutasopäätöksen mukaisesti vuosina 2020-2023	Valtakunnallisten pelastustoimen tulostavoitteiden saavuttaminen pelastustoiminnassa, riskienhallinnassa ja varautumisessa	Nykyisen palveluverkoston ylläpito, valvontasuunnitelman toteuttaminen ja alueellisen varautumistoiminnan käynnistäminen	Tavoite toteutunut palvelutasopäätös 2020 mukaisesti. Uusi palvelutasopäätös vuosille 2021-2025 hyväksytty.	Toteutuu

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Toimintatapojen ja -tilojen tehokas käyttö	Työskentelytapojen kuvaus, omavalvontasuunnitelma ja toimitilojen tehokas käyttö	Omavalvontasuunnitelma otettu käyttöön	Omavalvontasuunnitelman käyttöönotto siirrettiin vuosille 2021-2022. Puolangan paloasema valmistui 2020 kesällä ja toteutuksessa huomioitiin mahdollinen yhteiskäyttö Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa.	Toteutuu osittain
--	--	--	--	--

Tulevaisuus nuorissa

Turvallisuustietoiset lapset ja nuoret	Annetaan laadukasta turvallisuuskoulutusta Kainuulaisille lapsille ja nuorille läpi leikkaavin teemoin, kuten nou hätä kampanja, päivä paloasemalla tapahtumat ja eri ryhmien tutustumiskäynnit	Kummikoulutoiminnan vakiinnuttaminen päiväkodeille ja kouluille	Kummikoulutoiminnan käynnistäminen siirrettiin vuodelle 2021 koronapandemian takia.	Ei toteudu
--	---	---	---	---

Osaajista elinvoimaa

Osaava henkilöstö ja vetovoimainen työyhteisö	Kaikki Kainuun paloasemat ovat haluttuja työpaikkoja, joissa työskentelee ammattitaitoinen ja palveluhalukas henkilöstö	Rekrytointien onnistuminen	Päätoimisen henkilöstön osalta rekrytoinnissa onnistuttiin ja sopimushenkilöstön rekrytoinnissa haasteita.	Toteutuu osittain
---	---	----------------------------	--	--

Riskienhallinta

20 – 25 **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.

10 – 16 **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.

4 – 9 **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.

1 – 4 **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Strategiset riskit	Muuttuvat ja vaihtelevat sääolosuhteet. Toimenpiteinä riskien mukainen toimintavalmiuden porrastus.	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 3 12	Poikkeukselliset sääilmiöt toteutuivat kesällä 2020 myrskyjen muodossa. Pelastuslaitoksen varautuminen oli riittävällä tasolla, joten riski oli hallittavissa.
Rahoitusriskit	Rahoitukseen ei tällä kaudella kohdistu riskiä. Toteutetaan jatkuvaa talouden seurantaa.	Todennäköisyys: 5 Vakavuus: 4 20	Pelastuslaitoksen talous toteutui talousarvion mukaisesti.
Toiminnalliset riskit	Sopimushenkilöstön ja rekrytoinnin haasteet lisääntyneet ja myös tehtävien määrät kasvaneet. Toimenpiteinä jatkuva rekrytointi, uusien toimintatapojen etsiminen ja yhteistyön tiivistäminen Kainuun SOTE ensihoidon kanssa on valmistelussa.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Sopimushenkilöstön rekrytoinnissa edelleen haasteita. Tehtävämäärät lisääntyivät vuonna 2020 kesän myrskyjen vuoksi. Yhteistyö Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa käynnistyi vuonna 2020 ja yhteistyön muotoja valmistellaan sekä pilotoidaan vuonna 2021.
Vahinkoriskit	Pelastushenkilöstön loukkaantuminen riskialtteissa pelastustehtävissä. Arvokkaan kaluston rikkoutuminen.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8	Vaarallisten aineiden torjuntakalustoa vahingoittui korkeariskisessä tehtävässä kesällä 2020. Pelastuslaitos on huomionnut tämän riskin tulevilla palveluskaudella 2021-2025.

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2020
Päätöksentekoprosessi	Tulosalueiden ja tulosyksiköiden toiminnan ja vastuiden jatkokehittäminen	Tavoite toteutunut ja jatkuu seuraavalla kaudella.
Henkilöstöasiat	Uudistuneen organisaation käyttöönotto ja toiminnan vakiinnuttaminen. Henkilöstön tehtäväkuvien ja vastuiden läpikäynti.	Uuden organisaation käyttöönotto ja tehtäväkuvien sekä vastuualueiden käyttöönotto siirrettiin uuden palvelutasokauden 2021-2025 alkuun. Siirto johtui uudesta palvelukonseptista ja merkittävästä henkilöstörekrytoinnista.
Taloussuunnittelu	Jatkuva talouden seuranta hyvässä yhteistyössä kaupungin taloushallinnon henkilöstön kanssa	Tavoite toteutunut.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Toimenpiteet tehdään suunnitellusti sisäisen prosessin kautta. Pienhankintaohjeet vaativat päivittämistä.	Tavoite toteutunut osittain. Pienhankintojen osalta maakunnallinen toimintamalli vaatii vielä kehittämistä.
Talousraportointi	Toiminnan, talouden ja uuden palvelutasopäätöksen tasapaino	Tavoite toteutunut, toiminta ja talous tasapainossa.
Omaisuuksien hallinnointi	Tulevan palvelutasopäätöksen mukainen kaluston priorisointi ja tulevien investointien rahoitus mukaan lukien rakennushankkeet	Tavoite toteutunut osittain. Tehtävää jatketaan palvelutasokaudella 2021-2025 ja hyvinvointialueen valmistelussa.
Tietohallinto ja tietoturva	Tilaluokituksien käyttöönotto ja tietoturvasuuskulttuurin vahvistaminen sekä turvallisuusselvityksien päivittäminen	Toteutunut osittain.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Kainuun järvipelastajat ja VPK -sopimusten päivittäminen	Toteutunut.
Sopimushallinta	Päivitetään pelastustoimen naapurialueiden yhteistyösopimukset.	Toteutunut osittain.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Faster-kehittämishankkeen jatkotoimet vuoden 2020 osalta. Toisena kehittämishankkeena on suurtehopumppuhanke, johon haetaan ulkopuolista rahoitusta. Kolmantena hankkeena on arktisen pelastusjoukkueen toiminnan vahvistaminen.	Toteutunut.

Kainuun Pelastuslaitos	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	69,2	67	66,4

Kainuun Pelastuslaitos -toimiala

Kainuun pelastuslaitos -toimiala	Muutokset	Muutettu	TOT	Poikkeama	TP 2019	
1000 €	TA 2020	TA 2020	1-12 2020			
Myyntituotot	4 025		4 025	3 897	-128	3 672
Maksutuotot	100		100	190	90	217
Tuet ja avustukset	47		47	121	73	19
Vuokratuotot				79	79	69
Muut toimintatuotot				22	22	15
Toimintatuotot	4 173		4 173	4 308	136	3 991
Henkilöstökulut	-5 173		-5 173	-4 945	228	-4 821
Palvelujen ostot	-1 072		-1 072	-1 204	-132	-964
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-473		-473	-682	-209	-625
Vuokratulot	-953		-953	-873	80	-822
Muut toimintakulut	-2		-2	-6	-4	-6
Toimintakulut	-7 673		-7 673	-7 710	-37	-7 238
TOIMINTAKATE	-3 500		-3 500	-3 402	99	-3 247

Pelastustoiminta

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Osallistutaan pelastustoimen uudistuksen kansallisiin jatkohankkeisiin eri työryhmissä.	Kainuun pelastuslaitos on osallistunut kansallisiin työryhmiin. Pelastuslaitoksella on päähallinnoijavastuu moniammatilliset yksiköt hyvinvointialue -hankkeessa, joka on osa pelastustoimen kansallista suorituskyyhanketta.	Toteutuu
Pelastuslaitokselle nimetään valmiuspäällikkö, jonka tehtävänä on toimialavarautumisen kehittäminen ja toimiminen Kainuun valmiusfoorumin sihteerinä.	Valmiuspäällikkö nimetty ja Kainuun valmiusfoorumin toiminta vakiintunut.	Toteutuu
Palveluverkoston rakenne pyritään pitämään maakunnan kattavana, ja selvitetään eri yhteistyömahdollisuuksia eri yhteistyöviranomaisten kanssa.	Yhteistyön kartoittaminen on aloitettu vuonna 2020 Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän kanssa.	Toteutuu
Sopimushenkilöstön määrää pyritään kasvattamaan ja yhteistyötä eri alueiden kanssa tiivistämään uusilla yhteistyösopimuksia.	Sopimushenkilöstön rekrytoinnissa on ollut haasteita ja yhteistyösopimuksia naapuri pelastuslaitosten kanssa päivitetään tarpeen mukaisesti.	Toteutuu osittain

Riskienhallinta
Palvelulinjaukset

<i>Palvelulinjaus</i>	<i>Toteutunut 2020</i>	<i>Tila</i>
Riskienhallinnan tulosalue osallistuu pelastustoimen kansallisiin jatkohankkeisiin eri työryhmissä.	Riskienhallinnan tulosalue henkilökunta on osallistunut pelastuslaitosten kumppanuusverkoston turvallisuuspalvelujen valmistelevaan sihteeristöön jäsenenä ja asiantuntijaverkostoihin.	Toteutuu ■
Jatketaan edellisen vuoden tavoin valvonnan ja turvallisuusviestinnän riskiperusteista kohdentamista.	Valvonnassa tavoitteet saavutettu ja turvallisuusviestinnässä turvallisuuskoulutukset vähentyneet koronapandemian seurauksena.	Toteutuu ■
Käytämme hyödyksi valtakunnallisia onnettomuustilastoja ja palontutkinnan tuloksia valvonnan ja turvallisuusviestinnän kohdentamisessa.	Palontutkintatehtävissä tiivistettiin yhteistyötä poliisin ja vakuutusyhtiöiden kanssa.	Toteutuu ■
Kehitetään asumisen turvallisuutta ja tapaturmien ehkäisyä.	Vuonna 2020 toteutettiin kattavasti sosiaalisessa mediassa turvallisuusviestintää eri teemoilla ja eri vuoden aikoihin liittyen.	Toteutuu ■

2.2.6 Yhteenvedo valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisesta peruskaupungin osalta

Käyttötalouden sitovuustaso on toimintakate/toimiala/netto ja investointien sitovuustaso on nettomenot

Kaupunki ilman liikelaitoksia 1000 €	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1-12.2020	Poikkema
KÄYTTÖTALOUSOSA			
Konsernihallinto - toimiala	-158 536	-169 600	-11 064
Vuolijoen aluelautakunta	-100	-86	14
Sivistyslautakunta	-66 152	-65 246	906
Ympäristötekniinen lautakunta	-2 228	-716	1 512
Pelastuslautakunta	-3 501	-3 402	99
Toimintakate	-230 517	-239 050	-8 533
TUOSLASKELMAOSA			
Verotulot	139 696	141 422	1 726
Valtionosuudet	85 256	90 614	5 358
Korkotuotot	38	368	330
Muut rahoitustuotot	12 473	11 120	-1 353
Korkokulut	-1 406	-1 401	5
Muut rahoituskulut	-105	-3 738	-3 633
Tuloslaskelmaosa yhteensä	235 952	238 385	2 433
SATUNNAISET TUOTOT	0	0	0
INVESTOINTIOSA (netto)			
Kaupunginhallitus	-26 000	-25 644	356
Sivistyslautakunta	-1 950	-1 754	196
Ympäristötekniinen lautakunta	-16 820	-15 973	847
Pelastuslautakunta	-425	-429	-4
Investointien luovutustulot-voitto		110	110
Investointiosa yhteensä (netto)	-45 195	-43 690	1 505
RAHOITUSOSA			
Vuosikate	5 435	-666	-6 101
Satunnaiset tuotot	0	0	0
Investointienrahavirta	-44 055	-44 755	-700
Antolainainauksen muutokset	0	151	151
Antolainasaamisten lisäys	0	-4	-4
Antolainasaamisten vähennys	0	155	155
Lainakannan muutokset	10 655	-3 684	-14 339
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 455	25 000	-455
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-14 800	-15 633	-833
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	-13 051	-13 051
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	13 949	13 949
Rahoitusosa yhteensä	10 655	10 416	-239
YHTEENSÄ / VAIKUTUS MAKSUVALMIUTEEN	-27 965	-35 005	-7 040

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase, konsernituloslaskelma ja tase sekä konsernin rahoituslaskelma. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja -asetusta kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

Kaupungin liikelaitosten tuloslaskelmat, rahoituslaskelmat ja taseet on yhdistelty kaupungin vastaaviin tilinpäätöslaskelmiin rivi riviltä. Tilinpäätöslaskelmissa kaupungin ja liikelaitosten väliset sisäiset erät on eliminoitu kuntajaoston antamien ohjeiden mukaisesti.

3.2 Tuloslaskelma

Kaupungin ja liikelaitosten tuloslaskelma

ulkoiset tuotot ja kulut, keskinäiset erät eliminoitu

	2020		2019	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	17 990 810,21		24 635 514,59	
Maksutuotot	3 122 017,16		4 008 912,02	
Tuet ja avustukset	5 002 169,63		6 016 149,94	
Vuokratuotot	7 470 968,92		7 518 520,40	
Muut toimintatuotot	784 461,46	34 370 427,38	1 022 116,23	43 201 213,18
Valmistus omaan käyttöön		939 783,59		894 881,63
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-69 344 717,76		-70 827 551,83	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-16 725 608,89		-16 909 596,46	
Muut henkilösivukulut	-2 288 606,37		-2 228 306,58	
Palvelujen ostot	-176 446 388,49		-171 593 626,31	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 774 406,54		-18 086 979,84	
Avustukset	-10 657 828,20		-11 198 275,64	
Vuokrat	-6 754 516,55		-6 506 674,53	
Muut toimintakulut	-613 585,86	-297 605 658,66	-1 604 555,18	-298 955 566,37
Toimintakate		-262 295 447,69		-254 859 471,56
Verotulot		141 421 663,40		138 417 825,37
Valtionosuudet		123 803 474,00		104 003 436,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	367 577,96		3 832 170,33	
Muut rahoitustuotot	9 925 591,15		54 217 777,08	
Korkokulut	-1 442 920,06		-1 256 874,61	
Muut rahoituskulut	-3 752 269,52	5 097 979,53	-3 420 110,30	53 372 962,50
Vuosikate		8 027 669,24		40 934 752,31
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-15 648 350,73		-14 781 651,83	
Arvonalentumiset	-728 966,95	-16 377 317,68	-3 038 782,70	-17 820 434,53
Satunnaiset erät				
Satunnaiset tuotot		0,00		<u>119 903 940,64</u>
Tilikauden tulos		-8 349 648,44		143 018 258,42
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		-3 682 469,88		-38 813,11
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		42 344,16		-20 000 000,00
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)		9 053,17		13 535,22
Tilikauden yli- / aliäämä		-11 980 720,99		122 992 980,53

3.3 Rahoituslaskelma

Kaupungin ja liikelaitosten rahoituslaskelma, keskinäiset erät eliminoitu

euroa	2020		2019	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	8 027 669,24		40 934 752,31	
Satunnaiset erät	0,00		119 903 940,64	
Tulorahoituksen korjauserät	-1 064 309,98	6 963 359,26	-113 292 365,62	47 546 327,33
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-50 811 980,35		-30 514 294,71	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	301 499,13		685 952,04	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	109 865,14	-50 400 616,08	126 261 806,51	96 433 463,84
Toiminnan ja investointien rahavirta		-43 437 256,82		143 979 791,17
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		-1 834 983,36	
Antolainasaamisten vähennykset	154 605,70	154 605,70	69 832 242,82	67 997 259,46
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000 000,02		15 460 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-17 120 170,92		-15 427 950,18	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-15 136 621,93	-7 256 792,83	14 982 162,64	15 014 212,46
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	8 437,24		-22 108,09	
Vaihto-omaisuuden muutos	322 171,56		1 251 958,71	
Saamisten muutos	12 181 710,47		-10 092 600,37	
Korottomien velkojen muutos	3 034 148,14	15 546 467,41	1 340 566,73	-7 522 183,02
Rahoituksen rahavirta		8 444 280,28		75 489 288,90
Rahavarojen muutos		-34 992 976,54		219 469 080,07
Rahavarojen muutos		-34 992 976,54		219 469 080,07
Rahavarat 31.12.		189 511 949,01		224 504 925,55
Rahavarat 1.1.		224 504 925,55		5 035 845,48

3.4 Tase

Kaupungin ja liikelaitosten tase, keskinäiset erät eliminoitu

VASTAAVAA, euroa	2020	2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	338 206 911,11	304 231 313,60
Aineettomat hyödykkeet	2 290 823,26	1 870 296,62
Aineettomat oikeudet	530 871,26	33 697,02
Muut pitkävaikutteiset menot	1 359 012,21	1 835 151,47
Ennakkomaksut	400 939,79	1 448,13
Aineelliset hyödykkeet	259 086 645,31	250 376 968,74
Maa- ja vesialueet	34 897 832,31	33 794 563,87
Rakennukset	138 496 978,66	118 453 195,10
Kiinteät rakenteet ja laitteet	75 521 735,38	74 666 384,11
Koneet ja kalusto	7 660 219,59	6 423 255,16
Muut aineelliset hyödykkeet	1 136 289,58	1 136 289,58
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	1 373 589,79	15 903 280,92
Sijoitukset	76 829 442,54	51 984 048,24
Osakkeet ja osuudet	69 768 485,14	44 768 485,14
Muut lainasaamiset	6 061 701,40	6 216 307,10
Muut saamiset	999 256,00	999 256,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	173 282,34	221 283,90
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	173 282,34	221 283,90
VAIHTUVAT VASTAAVAT	199 102 346,43	246 599 205,00
Vaihto-omaisuus	0,00	322 171,56
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00
Keskeneräiset tuotteet	0,00	322 171,56
Saamiset	9 590 397,42	21 772 107,89
Pitkäaikaiset saamiset	578 166,65	635 983,32
Myyntisaamiset	578 166,65	635 983,32
Lyhytaikaiset saamiset	9 012 230,77	21 136 124,57
Myyntisaamiset	4 731 951,10	6 577 046,76
Lainasaamiset	212 422,37	215 069,00
Muut saamiset	1 985 219,94	1 772 724,71
Siirtosaamiset	2 082 637,36	12 571 284,10
Rahoitusarvopaperit	183 519 003,61	134 852 825,94
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	183 519 003,61	134 852 825,94
Rahat ja pankkisaamiset	5 992 945,40	89 652 099,61
VASTAAVAA YHTEENSÄ	537 482 539,88	551 051 802,50

VASTATTAVAA, euroa	2020	2019
OMA PÄÄOMA	317 273 028,26	329 262 802,42
Peruspääoma	148 904 917,98	148 904 917,98
Muut omat rahastot	34 875,54	43 928,71
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	180 313 955,73	57 320 975,20
Tilikauden yli-/alijäämä	-11 980 720,99	122 992 980,53
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	27 925 417,37	24 285 291,65
Poistoero	7 967 761,53	4 285 291,65
Vapaaehtoiset varaukset	19 957 655,84	20 000 000,00
PAKOLLISET VARAUKSET	7 317 014,83	8 274 420,00
Muut pakolliset varaukset	7 317 014,83	8 274 420,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	400 025,69	439 590,01
Lahjoitusrahastojen pääomat	155 277,23	173 019,36
Muut toimeksiantojen pääomat	244 748,46	266 570,65
VIERAS PÄÄOMA	184 567 053,74	188 789 698,43
Pitkäaikainen	106 770 384,19	100 779 079,21
Lainat rahoitus- vakuutuslaitoksilta	93 569 781,50	86 305 763,84
Lainat julkisyhteisöiltä	831 585,00	1 379 619,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	12 369 017,69	13 093 696,37
Lyhytaikainen	77 796 669,55	88 010 619,22
Lainat rahoitus- vakuutuslaitoksilta	31 986 982,36	45 823 136,92
Lainat julkisyhteisöiltä	548 034,00	548 034,00
Lainat muilta luotonantajilta	7 269 811,36	7 406 433,29
Saadut ennakot	830 859,45	875 621,50
Ostovelat	8 948 754,74	10 292 340,56
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	1 625 774,94	1 553 136,51
Siirtovelat	26 586 452,70	21 511 916,44
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	537 482 539,88	551 051 802,50

3.5 Konsernilaskelmat

KONSERNIN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Toimintatuotot	333 340 488,80	312 784 341,60
Toimintakulut	-565 516 759,20	-537 316 155,71
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	228 860,65	397 794,41
Toimintakate	-231 947 409,75	-224 134 019,71
Verotulot	140 388 053,64	137 646 097,87
Valtionosuudet	137 958 474,00	116 705 436,04
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	467 099,26	175 525,77
Muut rahoitustuotot	2 883 758,92	462 088,75
Korkokulut	-2 845 245,58	-2 544 282,16
Muut rahoituskulut	-11 565 839,16	-15 394 096,29
Vuosikate	35 338 891,33	12 916 750,27
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-47 316 676,38	-42 169 233,88
Arvonalentumiset	-728 966,95	-3 038 782,70
Satunnaiset tuotot	0,00	115 596 926,52
Tilikauden tulos	-12 706 752,00	83 305 660,21
Tilinpäätössiirrot	19 324,00	125 126,63
Tilikauden verot	-575 154,06	-672 012,93
Laskennalliset verot	-3 595 957,92	-1 290 180,05
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-57 620,00	2 428 582,36
Tilikauden ylijäämä / alijäämä	-16 916 159,98	83 897 176,22

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	35 338 891,33	12 916 750,27
Satunnaiset erät	0,00	115 596 926,52
Tilikauden verot	-575 154,06	-672 012,93
Tulorahoituksen korjauserät	-1 799 145,83	-110 899 416,36
Toiminnan rahavirta	32 964 591,44	16 942 247,50
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-132 203 627,39	-84 951 462,64
Rahoitusosuudet investointimenoihin	491 265,33	850 338,12
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	11 709 852,34	137 628 158,31
	-120 002 509,72	53 527 033,79
Toiminnan ja investointien rahavirta	-87 037 918,28	70 469 281,29
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-146 129,43	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	25 000,00	248 060,32
Antolainauksen muutokset	-121 129,43	248 060,32
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäykset	117 743 269,99	372 506 800,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-40 423 424,86	-136 234 269,04
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-12 618 896,10	-20 866 610,19
Lainakannan muutokset	64 700 949,03	215 405 920,77
Oman pääoman muutokset	-6 094 970,00	-51 998 605,12
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-352 905,24	154 044,29
Vaihto-omaisuuden muutos	-829 272,08	706 204,35
Saamisten muutos	16 033 992,44	-17 221 587,52
Korottomien velkojen muutos	1 921 503,68	11 002 760,42
Muut maksuvalmiuden muutokset	16 773 318,80	-5 358 578,45
Rahoituksen rahavirta	75 258 168,40	158 296 797,51
Rahavarojen muutos	-11 779 749,88	228 766 078,80
Rahavarojen muutos	-11 779 749,88	228 766 078,80
Rahavarat 31.12.	243 010 835,78	254 790 585,66
Rahavarat 1.1.	254 790 585,66	26 024 506,86

Konsernitase

VASTAAVAA	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	9 728 123,89	9 185 858,56
Konserniliiketoiminta	17 288 934,53	10 562 049,09
Muut pitkävaikutteiset menot	8 117 136,93	6 052 435,71
Ennakkomaksut	402 849,96	1 453,13
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	35 537 045,31	25 801 796,49
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	41 447 029,61	40 202 301,10
Rakennukset	326 542 553,30	242 405 605,91
Kiinteät rakenteet ja laitteet	311 584 401,51	294 129 060,52
Koneet ja kalusto	44 514 240,00	21 566 493,37
Muut aineelliset hyödykkeet	1 194 351,02	1 143 975,16
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	28 043 667,62	81 914 629,41
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	753 326 243,05	681 362 065,47
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	21 679 855,65	29 186 970,31
Muut osak. ja os. sekä osakkeiden arvonn.	13 487 945,70	15 336 281,89
Muut lainasaamiset		0,00
Muut saamiset	2 079 517,28	1 958 387,85
Sijoitukset yhteensä	37 247 318,63	46 481 640,05
Pysyvät vastaavat yhteensä	826 110 606,99	753 645 502,01
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	233 606,00	281 649,42
Muut toimeksiantojen varat	1 909 285,79	2 048 044,59
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 142 891,79	2 329 694,01
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	3 113 961,27	1 962 517,62
Keskeneräiset tuotteet	0,00	322 171,56
Vaihto-omaisuus	3 113 961,27	2 284 689,18
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	199 109,33	723 592,80
Lainasaamiset	306 043,30	381 573,53
Laskennalliset verosaamiset	337 385,28	344 961,93
Muut saamiset	5 705 000,00	5 505 000,00
Siirtosaamiset	365 735,86	0,00
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	6 913 273,77	6 955 128,26
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	15 474 927,11	18 364 713,15
Lainasaamiset	102 040,81	36 634,14
Muut saamiset	4 464 454,55	4 849 870,28
Siirtosaamiset	32 157 504,57	44 947 424,08
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	52 198 927,05	68 198 641,65
Saamiset	59 112 200,82	75 153 769,91
Rahoitusarvopaperit	0,00	0,00
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	183 519 003,61	134 852 825,94
Rahoitusarvopaperit yhteensä	183 519 003,61	134 852 825,94
Rahat ja pankkisaamiset	59 491 832,17	119 937 759,72
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	305 236 997,87	332 229 044,75
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 133 490 496,65	1 088 204 240,77

VASTATTAVAA	1.1. - 31.12.2020	1.1. - 31.12.2019
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	148 904 917,97	148 904 917,97
Muut omat rahastot	2 429 155,46	2 448 479,46
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	125 351 354,11	47 549 147,89
Tilikauden ylijäämä	-16 916 159,98	83 897 176,22
Oma pääoma yhteensä	259 769 267,56	282 799 721,54
VÄHEMMISTÖOSUUDET	280 512,37	222 892,37
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	12 556 657,90	13 968 694,56
PAKOLLISET VARAUKSET	12 556 657,90	13 968 694,56
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	1 974 220,46	2 459 843,04
Lahjoitusrahastojen pääomat	370 698,49	406 969,21
Muut toimeksiantojen pääomat	794 069,02	811 883,18
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	3 138 987,97	3 678 695,42
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	616 782 241,21	538 571 093,43
Pääomalainat	4 398 405,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	1 076 371,83	1 646 659,18
Lainat muilta luotonantajilta	772 486,62	790 546,65
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	58 374 545,56	59 154 368,02
Siirtovelat	0,00	476 559,86
Laskennalliset verovelat	45 505 227,58	41 891 717,54
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	726 909 277,80	642 530 944,68
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	40 265 765,18	57 586 021,55
Lainat julkisyhteisöiltä	570 287,35	570 287,35
Saadut ennakot	5 614 700,51	3 072 550,55
Ostovelat	23 325 570,55	25 404 292,84
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	16 720 364,81	19 530 656,24
Siirtovelat	44 324 295,57	38 799 545,80
Laskennallinen verovelka	14 809,10	39 937,87
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	130 835 793,06	145 003 292,20
VIERAS PÄÄOMA	857 745 070,86	787 534 236,88
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 133 490 496,65	1 088 204 240,77

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

Kajaanin kaupungin liikelaitokset – Kajaanin kaupunginteatteri, Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos, Kajaanin Mamselli, Kajaanin Vesi ja Vimpelinlaakson kehittämissiikelaitos – on yhdistetty kaupungin tuloslaskelmaan, rahoituslaskelmaan ja taseeseen rivi riviltä. Tilinpäätöksen liitetiedot sisältävät kaupungin tiedot liikelaitoksineen, keskinäiset erät eliminoituina. Liikelaitosten erillistilinpäätökset on esitetty kokonaisuudessaan luvussa 5.

Tilinpäätöksen liitetiedot on laadittu Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston vuonna 2020 tarkistaman kunnan tilinpäätöksen liitetietojen yleisohjeen mukaisesti. Tilinpäätöksen liitetietojen numerointi vastaa yleisohjeen liitetietonumerointia.

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja –menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja –menetelmät:
 - Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperiaatteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.
 - Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.
 - Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa.
 - Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintamenoa vähennykseksi.
2. Tuloslaskelman ja taseen esitystavat ovat Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston ohjeiden mukaiset.
3. Tilikauden tiedot eivät ole vertailukelpoisia. Vuosi 2019 oli poikkeuksellinen. Tilinpäätöskirjan sivulla 43 on esitetty tuloslaskelma ilman poikkeuksellisia eriä. Alla on lueteltu tulosvaikutteiset keskeiset erät:
 - Varaus ympäristövahingon korjaustöihin (-) 5,0 milj. €
 - Varaus käytöstä poistettujen rakennusten purkukustannuksiin (-) 1,1 milj. €
 - Varaus Vuolijoen Vanhustenkotiyhdistys ry:n lainojen takauksen maksua varten (-) 0,7 milj. €
 - Varaus Kuntatieto-ohjelman vaatimien taloushallinnonjärjestelmien muutoksia varten (-) 0,3 milj.€
 - Loiste Oy:n ylimääräinen osinkojen maksu (+) 52,5 milj. €
 - Nordea Pankki Oyj:n koronvaihtosopimuksen arvonmuutos (-) 3,1 milj. €
 - Tuotannollisesta käytöstä poistettujen rakennusten arvonalentumiset (-) 2,9 milj. €
 - Loiste Oy:n osakkeiden myynnistä saatu luovutusvoitto (+) 119,9 milj. €
 - Investointivaraus (-) 20,0 milj. €

Vuoden 2020 poikkeukset:

- Palvelujen ostot sisältävät Kainuun Soten palkkaharmonisoinnista johtuvia kustannuksia (-) n. 6,0 milj. €
- Valtionosuudet sisältävät koronakompensatioita (+) 9,8 milj. €
- Nordea Pankki Oyj:n koronvaihtosopimuksen muuttaminen ja uusi sopimus (+) 0,9 milj. € tuloutus rahoitustuottoihin
- Arvon alentumiset sisältävät Lyseon ja Konevarikon rakennusten käytöstä poistamiset (-) 0,7 milj. €
- Poistoeron muutos sisältää Koulutusliikelaitoksen rahaston purkua Lukion laajennusosan valmistumisesta (-) 3,7 milj.€
- Varaus Kainuun Soten maksuosuuksien oikaisusta vuosien 2015-2019 ajalta (-) 0,5 milj.€

4. Tilinpäätöksen liitetietoja on korjattu vuoden 2019 osalta.
- Taseen liitetieto: Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluessa on konsernin liitetiedoissa tehty tarkennuksia vuoden 2019 velkoihin, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.
 - Taseen ulkopuoliset liitetieto: Vuokravastuita ml. leasingvastuita ja lainoja on korjattu vuodelle 2019 sekä kaupungin että konsernin osalta.
 - Muut taseen ulkopuoliset järjestely liitetieto:
 - o Leasingvastuiden ja takauksien euromääriä korjattu vuoden 2019 osalta.
 - o Lisätty vuodelle 2019 Kainuun Soten korkojohdannainen riveille nimellisarvo ja markkina-arvo.
5. Taseen Edellisten tilikausien yli-/alijäämä jatkuu taseesta suoraan laskettuna. Taseen yksittäiset erät eivät sisällä useisiin tase-eriin kuuluvia olennaisia eriä.
6. Tilinpäätökseen ei sisälly ulkomaanrahan määräisiä saamisita, velkoja tai muita sitoumuksia.
7. Taseen ulkopuoliset liitetieto: Johdannaissopimusten arvostus- ja muut laskentaperiaatteet

1) Kuvaus riskienhallinnan tavoitteista ja strategiasta

Varainhankinnan ja sijoitustoiminnan periaatteiden mukaan markkinakorkoihin liittyvää riskiä pienentääkseen Kajaanin kaupunki käyttää koronvaihtosopimuksia ja korko- optiosopimuksia tai muita vastaavia suojaavia johdannaissopimuksia. Suojauksia tehtäessä huomioidaan lainasalkun nykyinen ja arvioitu tuleva lainakanta. Johdannaissopimuksia ei tulisi normaalioloissa ulottaa yli 30 vuoden päähän nykyhetkestä, ellei tälle ole painavaa perustetta.

Kajaanin kaupungin lainasalkun suojausasteen tulee aina olla 30 % - 70 % välillä. Vallitsevaan suojausasteen tasoon vaikuttaa kaupungin korkonäkemyks ja vallitseva markkinatilanne.

2) Suojattavan erän määrittäminen

Kajaanin kaupungin lainasalkun arvo 31.12.2020 on 126,9 milj. €.

Kajaanin kaupunki on toteuttanut useita koronvaihtosopimuksia vuosien 2012-2020 aikana. Varainhankinnan periaatteiden mukaisesti lainasalkkua on suojattu kokonaisuutena.

3) Suojaavat instrumentit

Koronvaihtosopimukset						
Sopimuksen tyyppi	Nimellismäärä	aloituspvm	päätymispvm	Kajaani maksaa (%)	Kajaani saa (%)	Lisätieto
Koronvaihtosopimus	10 000 000	26.11.2012	30.6.2022	1,086	euribor 3 kk	
Kynnyksellinen koronvaihtosopimus	30 000 000	13.3.2017	13.3.2035	1,190	euribor 3 kk	
Koronvaihtosopimus	20 000 000	1.6.2019	1.6.2037	1,665	euribor 6 kk	
Koronvaihtosopimus	10 000 000	13.11.2020	13.11.2030	euribor 6 kk	0,056	Kiinteä vaihtuvaksi
Korkolattiasopimus	10 000 000	13.11.2020	13.11.2030			Toteutustaso 0,00 %

4) Suojaavuuden arviointi

Kajaanin kaupungin lainasalkun suojausaste 31.12.2020 on 59 %.

Lainasalkku on suojattu kattavasti korkoriskiltä koronvaihtosopimuksilla ja vaihtuvakorkoisten lainojen lisäksi lainasalkku sisältää kolme kiinteäkorkoista lainaa.

Suojaukset ovat tehokkaita, koska pääosin lainojen ja suojaavien koronvaihtosopimusten viitekorot sekä koronmääritys ja -maksupäivät ovat yhtenevät siten, että ehtojen erojen vaikutukset koron euromäärään ovat vähäisiä.

5) Muut tiedot

Koronvaihtosopimus 13.11.2020 sopimuksella on vaihdettu kiinteäkorkoinen kilpailutettu 10 milj. €:n talousarviolaina vaihtuvaan korkoon ja tehty sopimukseen 0,00 % korkolattiasopimus.

4.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1. Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätös on laadittu konsernitilinpäätöksen yleisohjeen 2020 mukaisesti.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kaupungin tytäryhteisöt konserniin kuuluvine yhtiöineen: Kajaanin Teknologiakeskus Oy, Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus, Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari, Loiste Oy, Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy, Edukai Oy, Kajaanin Energiatuotanto Oy ja Kainuun Voima Oy.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä: Kainuun Sosiaali- ja terveydenhuollon -kuntayhtymä, Kainuun liitto ja Kainuun Jätehuollon kuntayhtymä Eko-Kympi.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty konsernisuhteessa olevat osakkuusyhteisöt: Kainuun Etu Oy, Kiinteistö Oy Kajaanin Kিসatie ja Kainuunmeren Työterveys Oy.

Kajaanin konsernirakenteeseen on tullut muutoksia vuoden 2020 aikana. Kajaanin kaupungin 100 % omistama Kajaanin Energiatuotanto Oy perustettiin. Kajaanin Energiatuotanto Oy osti 50% Kainuun Voima Oy:n osakkeista 1.7.2020. Kainuun Voima Oy:n omistavat Kajaanin kaupunki ja Kajaanin Energiatuotanto Oy puoliksi.

Osakkuusyhteisöistä Kainuun Etu Oy:n osakassopimusta ei jatketa enää vuodesta 2021 alkaen ja yhtiön toiminta päättyi. Kajaanin Matkailu Oy:n toiminta päättyi myös vuoden 2020 aikana.

Konsernitilinpäätös ja sen liitetiedot on laadittu tytäryhteisöjen ja kuntayhtymien tilinpäätösten yhdistelmänä. Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu. Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu. Vähemmistöosuudet on erotettu tytäryhteisöjen omasta pääomasta omaksi eräkseen konsernitaseeseen. Poistot on oikaistu tytäryhteisöjen tilinpäätöksiin vastaamaan Kajaanin kaupungin poistosuunnitelmaa.

Osakkuusyhteisöjen tiedoista on yhdistelty konserniyhteisöjen omistusosuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta olennaisuuden periaatetta noudattaen.

2. Edellisten tilikausien vertailukelpoisuus

Vuoden 2020 konsernitilinpäätös ei ole vertailukelpoinen edellisvuoteen verrattuna. Vuosi 2019 oli poikkeuksellinen. Loiste Oy:n osakekaupoista syntynyt myyntivoitto sisältyy tuloslaskelman satunnaisiin tuottoihin, 115,6 miljoonaa euroa. Vuoden 2019 konsernin tulos oli ylijäämäinen 83,9 miljoonaa euroa, vuonna 2020 tulos on -16,9 miljoonaa alijäämäinen.

3. Taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämä ei jatku taseesta suoraan laskettuna. Loista Oy maksoi osinkoja voittovaroista ja tämä aiheutti oman pääoman vähentymisen n. 52,0 miljoonaa euroa. Oman pääoman muutos on esitetty konsernin rahoituslaskelmassa erillisenä rivinä.

4.3 Tuloslaskelmaa kokevat liitetiedot

6. Toimintatuotot tehtävälueittain	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Yleishallinto	11 763 022,25	13 464 610,03	5 327 479,08	12 539 406,44
Yhdyskuntapalvelut	204 356 410,47	185 775 834,64	20 523 368,23	20 630 317,51
Sosiaali- ja terveystuotot	102 519 797,64	97 648 738,54	0,00	0,00
Opetus ja kulttuuripalvelut	14 501 806,95	15 894 754,87	8 519 580,07	10 031 489,23
Muut palvelut	199 451,50	403,51	0,00	0,00
Toimintatuotot yhteensä	333 340 488,80	312 784 341,60	34 370 427,38	43 201 213,18

7. Verotulojen erittely	Kajaanin kaupunki	
	2020	2019
Kunnan tulovero	125 950 477,56	122 364 126,49
Kiinteistövero	9 650 174,07	10 589 186,84
Osuus yhteisöveron tuotosta	5 821 011,77	5 464 512,04
Verotulot yhteensä	141 421 663,40	138 417 825,37

8. Valtionosuuksien erittely	Kajaanin kaupunki	
	2020	2019
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	78 965 989,00	77 838 283,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)	16 366 906,00	15 747 300,00
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman valtionosuuksien tasauksia)	62 599 083,00	62 090 983,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	28 550 783,00	26 165 153,00
Verotulomenetysten kompensatio	16 286 702,00	0,00
Valtionosuudet yhteensä	123 803 474,00	104 003 436,00

9. Palvelujen ostojen erittely	Kajaanin kaupunki	
	2020	2019
Asiakaspalvelujen ostot	155 182 971,54	140 604 959,66
Muiden palvelujen ostot	21 263 416,95	30 988 666,65
Palvelujen ostot yhteensä	176 446 388,49	171 593 626,31

10. Valtuustoryhmille annetut tuet

Kajaanin kaupungilla ei ole ilmoitettavaa tämän liitetiedon osalta.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet

Tietokoneohjelmistot	3 vuotta	Tasapoisto
Muut aineettomat oikeudet	5 vuotta	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	Tasapoisto

Aineelliset hyödykkeet

Rakennukset	20-40 vuotta	Tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15-30 vuotta	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-5 vuotta	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet, luonnonvarat		Käytön mukainen poisto

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

12. Pakollisten varausten muutokset	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 1.1.	246 156,26	229 038,30	0,00	0,00
Lisäykset	17 117,96	17 117,96	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus 31.12.	263 274,22	246 156,26	0,00	0,00
Potilasvahinkovastuuvaraus 1.1.	2 903 545,53	4 240 468,42	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	-305 481,50	-1 336 922,89	0,00	0,00
Potilasvahinkovastuuvaraus 31.12.	2 598 064,03	2 903 545,53	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	10 818 992,77	3 475 555,17	8 274 420,00	1 300 020,00
Lisäykset	0,00	7 616 709,37	0,00	7 154 400,00
Vähennykset	-1 123 673,12	-273 271,77	-957 405,17	-180 000,00
Muut pakolliset varaukset 31.12.	9 695 319,65	10 818 992,77	7 317 014,83	8 274 420,00
Pakolliset varaukset yhteensä	12 556 657,90	13 968 694,56	7 317 014,83	8 274 420,00
Muutokset yhteensä	-1 412 036,66	6 023 632,67	-957 405,17	6 974 400,00

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	62 421,39	141 241,78	62 421,39	476 843,87
Rakennusten myyntivoitot	2 500,00	710 593,25	2 500,00	81 854,86
Muut myyntivoitot	396 355,44	243 019,77	41 983,42	33 319,77
Myyntivoitot yhteensä	461 276,83	1 094 854,80	106 904,81	592 018,50
Muut toimintakulut				
Maa- ja vesialueiden myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
Rakennusten myyntitappiot	0,00	187 374,76	0,00	187 374,76
Muut myyntitappiot	303 028,31	41 818,76	0,00	41 818,76
Myyntitappiot yhteensä	303 028,31	229 193,52	0,00	229 193,52

14. Satunnaiset tuotot ja kulut	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Satunnaiset tuotot				
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0,00	115 596 926,52	0,00	119 903 940,64
Satunnaiset tuotot yhteensä	0,00	115 596 926,52	0,00	119 903 940,64
Satunnaiset kulut				
Satunnaiset kulut yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00

Vuonna 2020 satunnaisia kuluja ei ole.

15. Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kajaanin kaupunki	
	2020	2019
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	6 711 591,00	53 401 559,27
Osinkotuotot muista yhtiöistä	525 148,05	37 952,53
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	1 207,71	0,00
Yhteensä	7 237 946,76	53 439 511,80

16. Poistoeron muutokset

Kajaanin kaupungin poistoeroihin ei sisälly verotussyistä tehtyä poistoeroa.

4.4 Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17. Kuluiksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Kajaanin kaupungilla ei ole ilmoitettavaa tämän liitetiedon osalta

18. Arvonkorotukset

Kajaanin kaupungilla ei ole ilmoitettavaa tämän liitetiedon osalta

19. Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja sijoitukset	Kajaanin kaupunki	
	2020	2019
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet		
Hankintameno 1.1.	863 038,10	842 638,10
Lisäykset tilikauden aikana	450 892,87	20 400,00
Hankintameno 31.12.	1 372 766,90	863 038,10
Kertyneet poistot 1.1.	-829 341,08	-817 048,12
Tilikauden poistot	-12 554,56	-12 292,96
Kertyneet poistot 31.12.	-841 895,64	-829 341,08
Kirjanpitoarvo 31.12.	530 871,26	33 697,02
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno 1.1.	5 695 454,60	5 640 700,60
Lisäykset tilikauden aikana	242 935,55	54 754,00
Hankintameno 31.12.	5 938 390,15	5 695 454,60
Kertyneet poistot 1.1.	-3 860 303,13	-3 160 749,55
Tilikauden poistot	-719 074,81	-699 553,58
Kertyneet poistot 31.12.	-4 579 377,94	-3 860 303,13
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 359 012,21	1 835 151,47
Poistoero 1.1.	184 962,33	186 458,33
Poistoeron lisäys tilikauden aikana	1 565 306,01	54 754,00
Poistoeron vähennys tilikauden aikana	-67 200,80	-56 250,00
Kertynyt erotus 31.12.	1 683 067,54	184 962,33
Ennakkomaksut ja keskenkäiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	1 448,13	0,00
Lisäykset tilikauden aikana	399 491,66	1 448,13
Siirrot erien välillä	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	400 939,79	1 448,13
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno 1.1.	31 819 637,04	31 790 705,80
Lisäykset tilikauden aikana	1 106 228,77	86 279,17
Vähennykset tilikauden aikana	-2 960,33	-57 347,93
Hankintameno 31.12.	32 922 905,48	31 819 637,04
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	918 164,04	918 164,04
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	918 164,04	918 164,04
Kirjanpitoarvo 31.12.	33 841 069,52	32 737 801,08

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja sijoitukset	Kajaanin kaupunki	
	2020	2019
E palautuskelpoiset liittymismaksut		
Hankintameno 1.1.	1 152 570,20	1 164 080,98
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-11 510,78
Hankintameno 31.12.	1 152 570,20	1 152 570,20
Kertyneet arvonalennukset 1.1.	-95 807,41	-10 293,10
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautus (+),	0,00	-85 514,31
Kertyneet arvonalennukset 31.12.	-95 807,41	-95 807,41
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 056 762,79	1 056 762,79
Kirjanpitoarvo 31.12.	34 897 832,31	33 794 563,87
Rakennukset		
Hankintameno 1.1.	207 222 335,23	197 067 541,58
Lisäykset tilikauden aikana	11 623 455,01	6 358 662,43
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	-25 120,00
Vähennykset tilikauden aikana	-2 421 416,78	-533 347,11
Siirrot erien välillä	15 749 889,82	4 354 598,33
Hankintameno 31.12.	232 174 263,28	207 222 335,23
Kertyneet poistot 1.1.	-88 769 140,13	-79 899 462,67
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	2 421 416,78	342 415,24
Tilikauden poistot	-6 644 840,49	-6 352 258,59
Arvonalennukset ja niiden palautukset	-684 720,78	-2 859 834,11
Kertyneet poistot 31.12.	-93 677 284,62	-88 769 140,13
Kirjanpitoarvo 31.12.	138 496 978,66	118 453 195,10
Poistoero 1.1.	3 541 449,25	3 900 453,66
Poistoeron lisäys tilikauden aikana	2 569 204,89	0,00
Poistoeron vähennys tilikauden aikana	-359 004,43	-359 004,41
Kertynyt erotus 31.12	5 751 649,71	3 541 449,25
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Hankintameno 1.1.	182 296 965,59	172 513 171,15
Lisäykset tilikauden aikana	6 995 533,10	6 327 715,27
Rahoitusosuudet tilikaudella	-189 641,29	-30 606,73
Vähennykset tilikauden aikana	-87 130,40	-31 706,70
Siirrot erien välillä	186 517,34	3 518 392,60
Hankintameno 31.12.	189 202 244,34	182 296 965,59
Kertyneet poistot 1.1.	-107 630 581,48	-101 848 396,70
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	87 130,40	12 348,65
Tilikauden poistot	-6 092 811,71	-5 763 765,97
Arvonalennukset ja niiden palautukset	-44 246,17	-30 767,46
Kertyneet poistot 31.12.	-113 680 508,96	-107 630 581,48
Kirjanpitoarvo 31.12.	75 521 735,38	74 666 384,11
Poistoero 1.1.	272 079,59	10 512,19
Poistoeron lisäys tilikauden aikana	0,00	267 395,15
Poistoeron vähennys tilikauden aikana	-54 850,18	-5 827,75
Kertynyt erotus 31.12	217 229,41	272 079,59

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeet ja sijoitukset	Kajaanin kaupunki	
	2020	2019
Koneet ja kalusto		
Hankintameno 1.1.	30 138 261,37	27 759 406,35
Lisäykset tilikauden aikana	3 293 930,67	2 104 436,33
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	2 094,62
Siirrot erien välillä	122 102,92	272 324,07
Hankintameno 31.12.	33 554 294,96	30 138 261,37
Kertyneet poistot 1.1.	-23 715 006,21	-21 761 225,48
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0,00	0,00
Tilikauden poistot	-2 179 069,16	-1 953 780,73
Kertyneet poistot 31.12.	-25 894 075,37	-23 715 006,21
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 660 219,59	6 423 255,16
Poistoero 1.1.	286 800,48	149 054,36
Poistoeron lisäys tilikauden aikana	111 287,57	178 712,43
Poistoeron vähennys tilikauden aikana	-82 273,18	-40 966,31
Kertynyt erotus 31.12	315 814,87	286 800,48
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno 1.1.	1 136 289,58	1 136 289,58
Hankintameno 31.12.	1 136 289,58	1 136 289,58
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 136 289,58	1 136 289,58
Keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno 1.1.	15 903 280,92	9 806 040,40
Lisäykset tilikauden aikana	1 699 512,72	14 874 875,45
Rahoitusosuudet tilikaudella	-111 857,84	-632 319,93
Siirrot erien välillä	-16 117 346,01	-8 145 315,00
Hankintameno 31.12.	1 373 589,79	15 903 280,92
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 373 589,79	15 903 280,92
Sijoitukset		
Tytäryhteisöosakkeet		
Hankintameno 1.1.	29 439 398,06	35 108 473,70
Lisäykset tilikauden aikana	25 000 000,00	444 810,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-5 692 283,37
Siirrot erien välillä	0,00	-421 602,27
Hankintameno 31.12.	54 439 398,06	29 439 398,06
Arvonalennukset kaudella	0,00	-62 666,82
Kertyneet arvonalennukset	-62 666,82	-62 666,82
Kirjanpitoarvo 31.12.	54 376 731,24	29 376 731,24
Kuntayhtymäosuudet		
Hankintameno 1.1.	6 881 524,02	6 881 524,02
Hankintameno 31.12.	6 881 524,02	6 881 524,02
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 881 524,02	6 881 524,02
Osakkuusyhteisöosakkeet		
Hankintameno 1.1.	7 571 307,06	6 921 504,79
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	228 200,00
Siirrot erien välillä	0,00	421 602,27
Hankintameno 31.12.	7 571 307,06	7 571 307,06
Kirjanpitoarvo 31.12.	7 571 307,06	7 571 307,06
Muut osakkeet ja osuudet		
Hankintameno 1.1.	938 922,82	949 817,78
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	12 713,93

Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-23 608,89
Hankintameno 31.12.	938 922,82	938 922,82
Kirjanpitoarvo 31.12.	938 922,82	938 922,82
Joukkovelkakirjalainasaamiset, muut laina- ja muut saamiset		
Pääomalainasaamiset tytäryhteisöiltä		
Hankintameno 1.1.	5 183 067,20	5 183 067,20
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 183 067,20	5 183 067,20
Muut lainasaamiset tytäryhteisöiltä		
Hankintameno 1.1.	1 033 239,90	69 010 344,36
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	1 834 983,36
Vähennykset tilikauden aikana	-154 605,70	-69 812 087,82
Hankintameno 31.12.	878 634,20	1 033 239,90
Kirjanpitoarvo 31.12.	878 634,20	1 033 239,90
Muut lainasaamiset muilta		
Hankintameno 1.1.	0,00	2 646,63
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-2 646,63
Hankintameno 31.12.	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00
Palautuskelpoiset liittymismaksut		
Hankintameno 1.1.	999 256,00	1 016 764,37
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	-17 508,37
Hankintameno 31.12.	999 256,00	999 256,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	999 256,00	999 256,00

20. - 22 Omistukset muissa yhteisöissä	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta
Kajaanin tytäryhteisöt						
Kajaanin Teknologiakeskus Oy	0185384-9	100,00	100,00	9 159 581,56	14 390 481,67	122 698,32
Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari	0185799-7	100,00	100,00	6 278 034,68	55 401 248,36	2,27
Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	2553600-4	100,00	100,00	5 700 493,45	6 885 641,53	1 145 869,80
Loiste Oy	2553594-1	50,10	50,10	-43 206 601,78	246 413 698,37	-1 147 276,84
Koy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus	0784594-6	74,80	74,80	448 779,74	2 788,27	1 795,80
Edukai Oy	1560488-6	100,00	100,00	550 394,05	282 448,73	63 448,00
Kajaanin Energiateollisuus Oy	3113768-3	100,00	100,00	23 465 090,66	730 957,83	-1 534 909,34
Kainuun Voima Oy	0626023-3	50,00	50,00	14 213 520,84	21 612 275,66	152 430,08
Kajaanin kuntayhtymät						
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon ky	2496986-0	47,53	47,58	7 636 279,00	105 891 354,87	441 641,31
Kainuun liitto	2496992-4	46,82	48,88	897 930,14	292 277,00	49 518,45
Kainuun jätehuollon ky Eko-Kympy	1744356-1	42,79	42,79	930 121,20	2 325 204,78	88 826,07
Kajaanin osakkuusyhtiöt						
Kainuun Etu Oy	0784050-4	45,41	45,41	-184 820,54	316 341,83	-230 318,12
Kiinteistö Oy Kajaanin Kisatie	0784590-3	41,40	41,40	549 145,64	2 514,43	1 056,90
Kainuunmeren Työterveys Oy	2787365-3	22,82	22,82			
Ei yhdisteltävät						
Kajaanin Palvelutalosaatiö	0791333-9	50,00	70,00	504 840,48	692 429,63	42 389,11
Loiste Lämpö Oy <i>Loiste Lämpö on Loiste Oy:n tytär ja yhdistellään Loiste-konsernin kautta.</i>	0883545-9	45,00	86,67			
Yhteensä				26 942 789,12	455 239 662,96	-802 828,19

23. Saamisten erittely	Kajaanin kaupunki			
	2020 Pitkäaikaiset	2020 Lyhytaikaiset	2019 Pitkäaikaiset	2019 Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	578 166,65	906 278,88	635 983,32	912 303,49
Lainasaamiset	0,00	212 422,37	0,00	212 422,37
Siirtosaamiset	0,00	7 146,66	0,00	9 967,38
Yhteensä	578 166,65	1 125 847,91	635 983,32	1 134 693,24
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	37 462,86	0,00	551 160,94
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	196 344,00
Yhteensä	0,00	37 462,86	0,00	747 504,94
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	2 432,42	0,00	1 256,99
Yhteensä	0,00	2 432,42	0,00	1 256,99
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	3 785 776,94	0,00	5 112 325,34
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	2 646,63
Muut saamiset	0,00	1 985 219,94	0,00	1 772 724,71
Siirtosaamiset	0,00	2 075 490,70	0,00	12 364 972,72
Yhteensä	0,00	7 846 487,58	0,00	19 252 669,40
Saamiset yhteensä	578 166,65	9 012 230,77	635 983,32	21 136 124,57

24. Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Muut siirtosaamiset	365 735,86	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	365 735,86	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Siirtyvät korot	0,00	0,00	7 146,66	9 967,38
Valtion tuet ja avustukset	258 728,78	149 029,36	258 728,78	149 029,36
EU-tuet ja avustukset	1 653 303,76	2 002 798,20	22 238,22	0,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	841 571,57	1 062 477,90	373 271,50	396 415,10
Valtionosuudet/investointituet	0,00	245 865,00	0,00	245 865,00
Joukkoliikenteen valtionapu	860 900,00	450 000,00	860 900,00	450 000,00
Muut tuet ja avustukset	316 821,54	23 952,07	25 403,66	23 952,07
Projektisaamiset	491 851,76	581 938,84	260 375,45	522 084,74
Koulutuskorvaukset	104 737,69	158 133,39	0,00	0,00
Laskuttamaton myynti	26 045 128,38	28 782 578,10	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset	1 950 196,96	11 490 651,21	274 573,09	10 773 970,45
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	32 523 240,44	44 947 424,08	2 082 637,36	12 571 284,10
Siirtosaamiset yhteensä	32 888 976,30	44 947 424,08	2 082 637,36	12 571 284,10

Rahoitusarvopaperit	Kajaanin kaupunki	
	2020	2019
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	183 519 003,61	134 852 825,94
Rahoitusarvopaperit	183 519 003,61	134 852 825,94

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25. Oman pääoman erittely	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	148 904 917,97	148 904 917,97	148 904 917,97	148 904 917,97
Peruspääoma 31.12.	148 904 917,97	148 904 917,97	148 904 917,97	148 904 917,97
Muut omat rahastot				
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto 1.1.	1 503 230,57	1 138 211,50	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto lisäykset	0,00	365 019,07	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan pääoman rahasto 31.12.	1 503 230,57	1 503 230,57	0,00	0,00
Vararahasto 1.1.	43 928,71	57 463,93	43 928,71	57 463,93
Vähennykset	-9 053,17	-13 535,22	-9 053,17	-13 535,22
Vararahasto 31.12.	34 875,54	43 928,71	34 875,54	43 928,71
Muut rahastot 1.1.	901 320,19	1 012 911,59	0,00	0,00
Lisäykset	14 665,17	14 665,17	0,00	0,00
Vähennykset	-24 936,00	-126 256,58	0,00	0,00
Muut rahastot 31.12.	891 049,35	901 320,19	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	2 429 155,46	2 448 479,46	34 875,54	43 928,71
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	131 446 324,11	72 348 101,78	180 313 955,73	57 320 975,20
Vähemmistön osingon palautus	-6 094 970,00	-24 798 953,90		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	125 351 354,11	47 549 147,89	180 313 955,73	57 320 975,20
Tilikauden yli-/alijäämä	-16 916 159,98	83 897 176,22	-11 980 720,99	122 992 980,53
Oma pääoma yhteensä	259 769 267,56	282 799 721,54	317 273 028,25	329 262 802,41

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät

Kaupunki / Kunta

2020

2019

Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	180 313 955,73	57 320 975,20
Tilikauden yli-/alijäämä	-11 980 720,99	122 992 980,53
Kertynyt poistoero 31.12.	7 967 761,53	4 285 291,65
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	19 957 655,84	20 000 000,00
Kertynyt yli-/alijäämä ja tuloksenkäsittelyerät yhteensä	196 258 652,11	204 599 247,38

26. Erittely poistoerosta, vapaaehtoisista varauksista ja laskennallisesta veroista

Konserni

2020

2019

Poistoero 1.1.	4 351 721,25	4 318 877,40
Poistoeron muutos tilikaudella	3 676 913,04	32 843,65
Poistoero 31.12.	8 028 634,30	4 351 721,05
Vapaaehtoiset varaukset 1.1.	35 778 159,37	14 328 459,37
Vapaaehtoisten varausten muutos tilikaudella	16 705,84	21 449 700,00
Vapaaehtoiset varaukset 31.12.	35 794 865,21	35 778 159,37
Laskennalliset verovelat 1.1.	41 931 655,41	40 647 667,84
Tilinpäätössiirtoihin perustuvat		
<i>Yhdistelytoimenpiteistä johtuvat</i>	3 155 631,87	2 865 691,87
<i>Konserniyhteisöjen omiin tilinpäätöksiin sisältyvät</i>	38 776 023,54	37 781 975,97
Kauden muutos	3 588 381,27	1 283 987,57
<i>Yhdistelytoimenpiteistä johtuvat</i>	11 810,00	289 940,00
<i>Konserniyhteisöjen omiin tilinpäätöksiin sisältyvät</i>	3 576 571,27	994 047,57
Laskennalliset verovelat 31.12.	45 520 036,68	41 931 655,41
<i>Yhdistelytoimenpiteistä johtuvat</i>	3 167 441,87	3 155 631,87
<i>Konserniyhteisöjen omiin tilinpäätöksiin sisältyvät</i>	42 352 594,81	38 776 023,54
Laskennalliset verosaamiset 1.1.	344 961,93	351 154,41
Kauden muutos	-7 576,65	-6 192,48
Laskennalliset verosaamiset 31.12.	337 385,28	344 961,93

27. Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	533 855 844,23	476 982 438,08	40 261 910,48	35 202 090,76
Lainat julkisyhteisöiltä	155 773,44	89 013,39	0,00	0,00
Muut pitkäaikaiset velat	4 898 405,00	1 285 547,00	0,00	0,00
Yhteensä	538 910 022,67	478 356 998,47	40 261 910,48	35 202 090,76

29. Pakolliset varaukset	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Ympäristövelvoitteista johtuva varaus	263 274,22	246 156,26	0,00	0,00
Potilasvahinkovastuuvaraus	2 598 064,03	2 903 545,53	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	9 695 319,65	10 818 992,77	7 317 014,83	8 274 420,00
Pakolliset varaukset yhteensä	12 556 657,90	13 968 694,56	7 317 014,83	8 274 420,00

30. Koroton vieras pääoma	Kajaanin kaupunki			
	2020 Pitkäaikaiset	2020 Lyhytaikaiset	2019 Pitkäaikaiset	2019 Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	865 346,97	0,00	1 071 821,91
Yhteensä	0,00	865 346,97	0,00	1 071 821,91
Velat kuntayhtymille, joissa kaupunki on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	85 962,73	0,00	110 829,93
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	14 592 037,00	0,00	8 556 382,00
Yhteensä	0,00	14 677 999,73	0,00	8 667 211,93
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Velat muille				
Ostovelat	0,00	7 997 445,04	0,00	9 109 688,72
Muut velat	7 846 517,70	1 850 774,94	8 718 353,00	2 078 136,51
Saadut ennakot	0,00	830 859,45	0,00	875 621,50
Muut velat, liittymismaksut	4 384 585,86	0,00	4 237 429,24	0,00
Siirtyvät korot	0,00	191 933,92	0,00	194 833,80
Siirtovelat	0,00	11 802 481,78	0,00	12 760 700,64
Yhteensä	12 231 103,56	22 673 495,13	12 955 782,24	25 018 981,17
Pitkä- ja lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	12 231 103,56	38 216 841,83	12 955 782,24	34 758 015,01

31. Sekkitililimiitti	Kajaanin kaupunki	
	2020	2019
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	10 000 000,00	10 000 000,00
Siitä käyttämättä oleva määrä	10 000 000,00	10 000 000,00

32. Muiden velkojen erittely	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Liittymismaksut	50 033 027,86	49 941 015,02	4 522 499,99	4 375 343,37
Muut pitkäaikaiset velat	8 341 517,70	9 213 353,00	7 846 517,70	8 718 353,00
Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset velat yhteensä	58 374 545,56	59 154 368,02	12 369 017,69	13 093 696,37

33. Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Olennaiset pitkäaikaiset siirtovelat				
Muut siirtovelat	0,00	476 559,86	0,00	0,00
Pitkäaikaiset siirtovelat yhteensä	0,00	476 559,86	0,00	0,00
Olennaiset lyhytaikaiset siirtovelat				
Korkojaksotukset	6 082 325,33	839 109,77	191 933,92	194 833,80
Lomapalkkavelan jaksotukset	21 796 296,90	20 541 583,24	7 483 374,39	7 755 196,96
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	10 945 473,27	5 812 575,56	1 539 563,02	1 633 705,17
Tuloennakot	2 213 508,21	1 938 045,51	2 213 508,21	1 918 693,21
Verovelat	242 810,29	413 693,48	0,00	0,00
Potilasvakuutus	10 961,42	56 215,33	0,00	0,00
* Muut siirtovelat	3 032 920,16	9 674 882,78	15 158 073,16	10 009 487,30
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	44 324 295,57	39 276 105,66	26 586 452,70	21 511 916,44
Siirtovelat yhteensä	44 324 295,57	39 752 665,52	26 586 452,70	21 511 916,44

* Muut siirtovelat ryhmään sisältyy erä, jotka yksinään eivät ole merkittäviä

4.5 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

34. Kiinnitykset, panttaukset tai muut omaisuusvelkojen vakuudet	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin tai osakkeita				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	68 407 993,16	55 385 509,21	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	168 613 551,30	116 630 953,00	0,00	0,00
Pantatut osakkeet	58 866,00	58 866,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset ja panttaukset yhteensä	168 672 417,30	116 689 819,00	0,00	0,00

35. - 37. Vakuudet	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut arvopaperit	793 880 246,16	793 880 246,16	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut muut vakuudet	618 000 000,00	618 000 000,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 411 880 246,16	1 411 880 246,16	0,00	0,00
Vakuudet yhteensä	1 411 880 246,16	1 411 880 246,16	0,00	0,00

38. Vuokravastuut	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Vuokravastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	4 536 713,76	3 432 338,43	950 212,00	690 954,00
Leasingvastuut yhteensä				
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 054 585,03	1 509 763,12	1 553 395,52	1 336 157,01
Yhteensä	16 735 745,29	16 467 784,52	9 266 594,87	9 172 560,64

39. - 40. Vastuusitoumukset	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Takaussitoumukset				
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Tytäryhteisöt				
Alkuperäinen pääoma			57 545 703,41	58 295 703,41
Jäljellä oleva pääoma			29 778 453,18	33 295 451,96
Osakkuusyhtiöt				
Alkuperäinen pääoma	810 000,00	810 000,00	810 000,00	810 000,00
Jäljellä oleva pääoma	227 940,61	243 570,97	227 940,61	243 570,97
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	1 771 000,00	14 228 652,58	1 771 000,00	14 228 652,58
Jäljellä oleva pääoma	317 270,81	1 354 382,53	317 270,81	1 354 382,53
Takausvastuut yhteensä				
Alkuperäinen pääoma	2 581 000,00	15 038 652,58	60 126 703,41	73 334 355,99
Jäljellä oleva pääoma	545 211,42	1 597 953,50	30 323 664,60	34 893 405,46

	Kajaanin kaupunki	
	2020	2019
Kajaanin osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12	244 871 741,00	222 588 352,00
Kajaanin mahdollista vastuuta kattavaa osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	152 578,00	146 448,00

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kajaanin kaupunki	
	2020	2019	2020	2019
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Sopimusvastuut	259 650,02	0,00	0,00	0,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	16 893 529,39	17 049 826,71	14 900 794,14	14 848 161,10
Kajaanin ammattikorkeakoulu Oy:n hankkeiden omarahoitusvastuu	17 611 554,69	17 692 907,59	0,00	0,00
Kajaanin koulutusliikelaitoksen hankkeiden omarahoitusvastuu	397 300,00	223 650,00	397 300,00	223 650,00
Sähköjohdannaiset	-11 399 413,00	-2 562 659,00	0,00	0,00
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	666 058,40	0,00	0,00	0,00
Korkojohdannaiset				
Nimellisarvo	128 899 896,00	104 607 415,10	80 000 000,00	60 000 000,00
Markkinarvo	-30 551 625,38	-19 673 370,18	-16 932 633,38	-12 225 505,77
Vireillä olevat oikeudenkäynnit				
Vireillä olevat oikeudenkäynnit yhteensä	1 022 075,00	722 075,11	1 022 075,00	722 075,11

4.6 Henkilöstöä, tilintarkastajien palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42. Henkilöstö HTV 31.12.	Kaupunki yhteensä	
	2020	2019
Tulosalueittain	Yhteensä	Yhteensä
Kaupunginhallitus, projektit	2,6	3,6
Keskushallinto	52,7	56,6
Elinvoimapaalvelut	14,1	
Maahanmuuttajapalvelut	16,8	14,2
Sivistyslautakunta	3,0	3,1
Varhaiskasvatus	336,2	348,4
Perusopetus	408,8	425,0
Kulttuuripalvelut	45,6	46,6
Kaukametsä	88,1	96,8
Nuorisopalvelut	18,6	
Tekninen lautakunta	3,2	3,0
Maankäyttö, suunn. ja viranom.toim.	34,0	32,9
Kunnallistekniikka ja liikunta	67,8	71,0
Tilakeskus	46,5	48,5
Kainuun pelastuslaitos	66,4	69,2
Tukityöllistäminen	28,6	35,6
Opiskelijoiden kesätyö		
Kaupunki yhteensä	1 233,0	1 254,5
Kajaanin Vesi -liikelaitos	19,9	19,9
Kajaanin Mamselli -liikelaitos	148,5	239,2
Kajaanin kaupunginteatteri -liikelaitos	49,9	54,7
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos *)	303,3	292,5
Liikelaitokset yhteensä	521,6	606,3
Kaupunki ja liikelaitokset yhteensä	1 754,60	1 860,80

43. Henkilöstökulut	Kaupunki yhteensä	
	2020	2019
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	88 358 933,02	89 965 454,87
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	93 464,97	90 599,46
Yhteensä	88 452 397,99	90 056 054,33

Kaupunki sis. liikelaitokset

44. Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
euroa	Kaupunki	
	2020	2019
Kajaanin Kokoomus ry	3 167	3 527
Keskustan Kajaanin kunnallisjärjestö ry	7 250	8 336
Vasemmistoliiton Kajaanin kunnallisjärjestö ry	6 065	7 274
Kristillisdemokraatit, Kajaanin kunnallisjärjestö	197	241
Kajaanin sosiaalidemokraatit ry	4 226	5 620
Kainuun Vihreät ry	2 190	2 508
Yhdessä Kajaani sitoutumattomat	325	244
Keskustan Hyrynsalmen kunnallisjärjestö ry	-	36
Keskustan Kuhmon kunnallisjärjestö	-	12
Keskustan Kuusamon kunnallisjärjestö	36	45
Keskustan Suomussalmen kunnallisjärjestö	36	-
Kajaanin Seudun Perussuomalaiset ry	470	542
Kajaanin Perussuomalaiset ry	655	834
Keskustan Kainuun piiri ry	240	296
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	24 856	29 514

45. Tilintarkastajien palkkiot	Kajaanin kaupunki	
	2020	2019
Tilintarkastuspalkkiot	40 590,00	39 970,00
Muut palvelut	17 335,00	9 000,00
Palkkiot yhteensä	57 925,00	48 970,00

5 Eriytetyt tilinpäätökset

5.1 Liikelaitosten vaikutus kaupungin talouteen

Liikelaitosten vaikutus kaupungin tuloksen muodostumiseen

Sitovuustarkastelu ulkoiset tuotot ja kulut	Talousarvion toteutuminen		Eliminoimaton yhteensä	Eliminoinnit yhteensä	Kokonaistarkastelu eliminoitu
	Kajaani ilman liikelaitoksia	Liikelaitokset yhteensä	Kajaani ja liikelaitokset	Kajaani ja liikelaitokset	Kajaani ja liikelaitokset
1000 euroa					
Toimintatuotot					
Myyntituotot	9 433	17 810	27 243	-9 252	17 991
Maksutuotot	2 919	212	3 130	-8	3 122
Tuet ja avustukset	3 094	3 225	6 319	-1 317	5 002
Vuokratuotot	7 468	4 391	11 858	-4 387	7 471
Muut toimintatuotot	643	149	791	-7	784
Toimintatuotot yhteensä	23 556	25 786	49 342	-14 971	34 370
Valmistus omaan käyttöön	940		940		940
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-61 564	-26 795	-88 359		-88 359
Palvelujen ostot	-177 124	-8 227	-185 351	8 904	-176 446
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 426	-6 708	-15 134	360	-14 774
Avustukset	-11 928	-46	-11 974	1 317	-10 658
Vuokrat	-4 128	-7 012	-11 140	4 386	-6 755
Muut toimintakulut	-376	-242	-618	5	-614
Toimintakulut yhteensä	-263 546	-49 031	-312 577	14 971	-297 606
Toimintakate	-239 050	-23 245	-262 295	0	-262 295
Verotulot	141 422	0	141 422		141 422
Valtionosuudet	90 614	33 189	123 803		123 803
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	368	0	368		368
Muut rahoitustuotot	11 070	17	11 086	-1 161	9 926
Korkokulut	-1 401	-42	-1 443	0	-1 443
Muut rahoituskulut	-3 738	-1 175	-4 913	1 161	-3 752
Korvaus peruspääomasta	51	-51	0	0	0
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	6 348	-1 250	5 098	0	5 098
Vuosikate	-666	8 694	8 028	0	8 028
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-11 172	-4 697	-15 869	221	-15 648
Kertaluonteiset poistot	-729	0	-729		-729
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-11 901	-4 697	-16 598	221	-16 377
Tilikauden tulos	-12 567	3 997	-8 570	221	-8 350
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	19	-3 702	-3 682		-3 682
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	42	0	42		42
Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	9	4 546	4 555	-4 546	9
Rahastojen ja varausten muutos yhteensä	71	844	915	-4 546	-3 631
Tilikauden yli-/alijäämä	-12 497	4 841	-7 656	-4 325	-11 981

Liikelaitosten vaikutus kaupungin toiminnan rahoitukseen

Sitovuustarkastelu	Talousarvion toteutuminen		Eliminoimaton yhteensä	Eliminoinnit yhteensä	Kokonaistarkastelu eliminoitu
	Kajaani ilman liikelaitoksia	Liikelaitokset yhteensä	Kajaani ja liikelaitokset	Kajaani ja liikelaitokset	Kajaani ja liikelaitokset
1000 euroa					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	-666	8 694	8 028		8 028
Tulorahoituksen korjaukset	-1 064		-1 064		-1 064
Toiminnan rahavirta	-1 731	8 694	6 963	0	6 963
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-44 101	-6 711	-50 812		-50 812
Rahoitusosuudet investointimenoihin	301	0	301		301
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	110	0	110		110
Investointien rahavirta	-43 690	-6 711	-50 401	0	-50 401
Toiminnan ja investointien rahavirta	-45 421	1 983	-43 437	0	-43 437
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-4	0	-4	4	0
Antolainasaamisten vähennykset	155	0	155		155
Antolainauksen muutokset	151	0	151	4	155
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	25 000	0	25 000		25 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-15 633	-1 487	-17 120		-17 120
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-13 051	0	-13 051	-2 086	-15 137
Lainakannan muutokset	-3 684	-1 487	-5 171	-2 086	-7 257
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	8	0	8		8
Vaihto-omaisuuden muutos	0	322	322		322
Saamisten muutos	9 920	284	10 205	1 977	12 182
Korottomien velkojen muutos	4 020	-1 091	2 929	105	3 034
Muut maksuvalmiuden muutokset	13 949	-484	13 465	2 082	15 546
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	189 336	175	189 512		189 512
Rahavarat 1.1.	224 341	164	224 505		224 505
Vaikutus maksuvalmiuteen	-35 005	12	-34 993	0	-34 993

Kajaanin kaupunginteatteri – aluetheateri -liikelaitos

Tilinpäätös 2020

Kuvassa Kimmo Penttilä, Tarja Heinula, Satu Turunen, Sampsä Timoskainen, Kristina Koivumies, Perttu Hallikainen, Salla Loper, Mika Silvennoinen

Vanhan naisen vierailu

Kuva: la Samoil

Kajaanin kaupunginteatteri - aluetatteri -liikelaitos.....	155
1 Toimintakertomus.....	155
1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus	155
1.2 Liikelaitoksen hallinto.....	155
1.3 Taloudellinen kehitys	156
1.4. Olennaiset tapahtumat	156
1.5. Liikelaitoksen henkilöstö	157
1.6. Ympäristöasiat.....	158
1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat	158
2 Talousarvion toteutumisvertailu.....	158
2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	158
2.2 Talousarvion toteumat, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa.....	163
3 Tilinpäätöslaskelmat.....	165
3.1 Tuloslaskelma	165
3.2 Rahoituslaskelma	166
3.3 Tase	167
3.4 Tilikauden tuloksen käsittely.....	168
4 Tilinpäätöksen liitetiedot.....	168
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	168
4.2 Tuloslaskelman liitetiedot	168
4.3 Taseen liitetiedot	169
4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	171
4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	171
5 Kirjanpito kirjat ja tositelajit.....	172
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	24

Kajaanin kaupunginteatteri - alueteatteri -liikelaitos

1 Toimintakertomus

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Teatterin ohjelmisto ja muu tarjonta on monipuolista ja korkeatasoista. Henkilökunta on motivoitunut työskentelemään yhteisten päämäärien eteen. Teatteria arvostetaan laajasti, mikä näkyy mm. esitysten kysynnässä ja toiminnan ja työntekijöiden valtakunnallisena palkitsemisena. Teatteri on haluttu yhteistyökumppani ja työpaikka ja sen työntekijät kysytyjä myös alansa asiantuntija- ja luottamustehtäviin.

1.2 Liikelaitoksen hallinto

Vuosi 2020 oli teatterin 114. ja liikelaitoksen 13. toimintavuosi. Teatteri on perustamisensa jälkeen (vuodesta 1906) toiminut kannatusyhdistyspohjaisena teatterina vuoteen 1978 saakka, täyskunnallisena ja alueteatterina 1.6.1978 alkaen ja kunnallisena liikelaitoksena vuoden 2008 alusta alkaen. Teatteri siirtyy sivistystoimialan kulttuuri- ja nuorisopalvelujen tulosalueen tulosityksiksi 1.1.2021.

Kajaanin kaupunginteatteri päättää itsenäisesti toimintaansa liittyvistä asioista. Liikelaitoksen toimielinten vastuista ja tehtävistä säädetään kuntalaissa (410/2015) ja liikelaitoksen tehtävistä määrätään kaupungin hallintosäännössä. Liikelaitoksen toiminnasta, kehittämisestä ja talouden hoidosta vastaa Kajaanin kaupunginhallituksen alainen Kajaanin kaupunginteatteri – alueteatteri -liikelaitoksen johtokunta yhteistyössä Kajaanin kaupunginteatterin johtajan kanssa kaupunginvaltuuston määrittämien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä tuottovaatimusten mukaisesti. Kaupunki toteuttaa omistajaohjaustaan liikelaitoksen johtokunnan kautta. Johtokunta Johtokunnan tehtävänä on edistää, ohjata ja valvoa liikelaitoksen toimintaa. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan järjestämisestä. Johtokuntaan kuuluu seitsemän jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä, joista yksi ja hänen varajäsenensä valitaan alueteatterineuvottelukunnan jäsenten joukosta. Lisäksi johtokunnan kokouksessa kahdella henkilökunnan edustajalla on puhe- ja läsnäolo-oikeus. Johtokunta toimii kaupunginhallituksen alaisuudessa. Kaupunginhallitus valitsee jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Lisäksi kaupunginhallitus nimeää johtokuntaan oman edustajansa, jolla on kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Kaupunginhallituksen edustajana toimi 1.6.2017 alkaen Toivo Sistonen. Johtokunnan esittelijänä toimii liikelaitoksen johtaja ja hänen estyneenä ollessaan hallintopäällikkö-tuottaja. Johtokunta kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa.

Kajaanin kaupunginteatteri – alueteatteri -liikelaitoksen johtokunta vuonna 1.1. - 31.12.2020:

Jäsenet:	Henkilökohtaiset varajäsenet:
Ritva Kivilahti, puheenjohtaja	Leena Törrö
Helena Ahonen, varapuheenjohtaja	Marko Koskelo
Inna Tölli	Minna Mäkitupa
Petja Korkkonen	Juuso Parviainen
Ilmari Pokela	Anja Hongisto
Osmo Latvakangas	Pekka Ovaska
Joni Kinnunen, alueteatterineuvottelukunta	Minna Härkönen
Mika Silvennoinen, näyttelijöiden edustaja	Heidi Syrjäkari
Eero Juutinen, muun henkilökunnan edustaja	Minna Hyvönen
Toivo Sistonen, kaupunginhallituksen edustaja	

Kajaanin kaupunginteatterin sisäinen hallinto Kajaanin kaupunginteatterin toimintaa johtaa liikelaitoksen johtajana toimiva teatterinjohtaja. Teatterinjohtajan valitsee kaupunginhallitus kuultuaan liikelaitoksen johtokuntaa ja teatterin henkilökuntaa. Teatterinjohtajan apuna toiminnan hoitamisessa ja kehittämisessä ja asioiden valmistelussa toimivat johtoryhmä ja taiteellinen jaos. Lisäksi käytännön asioiden hoitamisessa on apuna pikkujohtoryhmä, järjestelyryhmä, yleiskokoukset ja seminaarit. Alueteatterineuvottelukunta Opetusministeriön antaman alueteatterin perustamista koskevan päätöksen mukaan alueteatteritoiminnan piiriin tulevan teatterin tulee luoda kiinteät ja toimivat yhteydet alueen kuntiin. Kajaanin kaupunginteatterissa toimii entisen Oulun läänin alueen kuntien edustajista koostuva alueteatterineuvottelukunta. Alueteatterineuvottelukunta kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa Kajaanissa.

1.3 Taloudellinen kehitys

Kajaanin kaupunginteatteri -liikelaitoksen tilikauden tulos oli 7 046,27 euroa ylijäämäinen.

Pääsymaksutuloja kertyi 122 321 €, mikä oli 160 178 € talousarviota vähemmän. Teatteri sai toimintaansa Kajaanin kaupungilta toiminta-avustusta ja opetus- ja kulttuuriministeriöltä valtionosuutta ja harkinnanvaraista valtionavustusta. Vuonna 2020 kaupungin toiminta-avustuksen määrä oli 1 312 000 euroa (Vuonna 2019 avustus oli 1 241 000 €). Kajaanin kaupunginvaltuuston 4.5.2020 päätöksellä teatteri -liikelaitokselle osoitettiin 71 000 euron lisämääräraha vuoden 2020 talousarvioon Seminaarin päärakennuksen vuokraamiseen ja varustamiseen aluetatterin väistötiloiksi.

Digitaalisen teatterikonseptin kehittämistä tehdään Kainuun liiton myöntämällä apurahalla perinteisen kiertuetoiminnan rinnalla. Kajaanin kaupunki myönsi toimintaan 2 500 €. Hankkeessa tutkitaan, miten elävä esitys saadaan laadukkaasti tallennettua ja välitettyä niin että sen ydin, taiteellinen laatu, on katsojien koettavissa.

Teatteri saa henkilötyövuosien määrään perustuvaa valtionosuutta. Vuonna 2020 teatteri sai valtionosuutta 47 henkilötyövuoden verran ja valtionosuus oli 1 012 932 euroa (v.2019 VOS oli 887 484 €). Valtionosuuden määrään vaikuttaa henkilötyövuosien lisäksi teatterin ammattimaisuus ja toiminta-alueellaan tekemän kiertuetoiminnan, yhteistuotantojen, yleisötyön ja teatterikasvatuksen määrä. Teatteri sai vuonna 2020 Opetus- ja kulttuuriministeriöltä kiertuetoiminnan järjestämiseen harkinnanvaraista valtionavustusta 321 000 € (v. 2019 avustus oli 321 000 €). Lisäksi teatteri sai Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 50 000 euron ja loppuvuodesta 27 000 euron avustukset koronaepidemiasta johtuvan poikkeustilanteen aiheuttamiin tulonmenetyksiin.

Materiaalit ja palvelujen ostot sekä liiketoiminnan muut kulut toteutuivat n. 31 784 euroa talousarvioon nähden pienempinä. Henkilöstökustannukset olivat 2 109 231 € eli toteuma oli 118 905 € talousarviota pienempi. Teatteri säästi budjetoituun nähden freelance-taiteilijoiden palkkakustannuksissa, kiertueiden palkoissa sekä vaatteiden vastaanottajien ja lipunmyyjien palkkakustannuksissa yhteensä 68 433 €.

Teatteri osallistuu Kajaanin kaupungin vuosien 2020 - 2022 talouden sopeuttamissuunnitelmaan.

1.4. Olennaiset tapahtumat

KAIKKI ENSI-ILLAT

Vuonna 2020 teatteri toteutti viisi uutta kokoillan näytelmää sekä joitakin kevyempiä tuotantoja. Alkuvuoden toteutuneiden näytelmien ensi-illat olivat teatteritalolla Syyllinen ja pienen näyttämön/aluetatterin puolella Tea ja Tyhmentäjä. Molemmat olivat kotimaisia kantaesityksiä, esityskerrat supistuivat muutamaaan. Yhteistyössä Kajaanin seurakunnan kanssa oli tekeillä nuorten produktio MonikaSvo ja yhteistyössä KAO:n konservatorion ja Kajaanin Puhallinorkesterin kanssa Vappukonsertti. Nämä peruuntuivat kokonaan.

Ohjelmistossa oli tarkoitus jatkaa esityksiä syyskauden ensi-illoista Laila –musiikkikuvaelma, Jossain Pohjoisessa ja lastennäytelmä Merirosvo Morgan ja matruusi Hulkkonen. Näiden esityskaudet keskeytyivät. Tänä koulun jälkeen -esityskiertue peruuntui kokonaan.

Teatteriin oli sovittu vierailuesitys Red Nose Companyn Don Quijote. Tea ja Tyhmentäjä -näytelmällä oli tarkoitus osallistua Oulun lastenteatterifestivaaleille huhtikuussa ja aluetatteripäiville Turussa toukokuussa. Nämä peruttiin.

Syyskaudella 2020 teatteri toteutti kolme uutta kokoillan näytelmää sekä yhden kevyemmän tuotannon, pikkujoulukonsertin. Näytelmien ensi-illat olivat Teatteritalolla Vanhan naisen vierailu, kotimainen kantaesitys Hylje ja Seminaarin näyttämön/ aluetatterin Niskavuoren Loviisa ja Heta.

MUU OMA TOIMINTA

Torstaina 12. maaliskuuta Kaukametsän Kouta-salissa pidettiin yleisötilaisuus Suuri kulttuurikeskustelu. Järjestäjinä olivat Kajaanin kaupunginteatteri, Kaukametsän opisto ja Kajaanin Kaupunginteatterin Tuki ry. Illan aikana pohdittiin sitä, miten kaupunki voi hyödyntää ja soveltaa tuoretta Kulttuuripolitiikan tutkimuskeskus Cuporen tekemää tutkimusta Jyväskylästä. Suuren kulttuurikeskustelun johti Kajaanin kaupunginteatterin johtaja Helka-Maria Kinnunen. Cuporen erikoistutkija Olli Ruokolainen puhui aiheesta "Kulttuuritoimintojen vaikutukset kaupungissa: kokemuksia Jyväskylästä". Kommenttipuheenvuorot pitivät Minna Nuulamo Nuorkauppakamarista, Kajaanin Yrittäjänäisten Marja Pehkonen ja Veikko Leinonen Vaara-kollektiivista.

Teatterin ohjelmisto, teatterikasvatus ja yleisötyö toteutetaan pääosin vakituisen henkilökunnan voimin. Verkkojulkaisuihin liittyvää tekniikan opettelua ja verkkoon sopivien sisältöjen suunnittelua on tehty paljon. Kajaanin kaupunginteatterin

henkilökunta on tuottanut erilaisia audiovisuaalisia tallenteita verkkoon vapaasti katsottavaksi ja kuunneltavaksi. Ensimmäinen nauhoite Noita Näkkäränenän pääsiäispulmat julkaistiin pääsiäisen kynnyksellä ja yksin se on saanut 4300 katsojaa. Tämän postauksen mukaan laitettiin myös vanhojen lasten proggisten puuhapakettien linkkejä.

Salla Viikan kirjoittamista monologeista on julkaistu sarja, seitsemän jaksoa. Katsojia sarja on kerännyt seuraavasti Sinikka 852, Minnis 901, Liisa 1600, Kimmo 1300, Poika 243, Katariina 871, Heljä 1000 katsojaa. Kajaanin kaupunginteatterin näyttelijä Maria Palmu on laulanut Laila Kinnusen tuotantoa sarjassa Lailan lauantailaulut: Valoa Ikkunassa 3700, Night and Day 1600, La Paloma 2400 ja Lailavisa 1000 katsojaa. Seitsemän veljestä, Aleksis Kiven kirjoittama romaanista, tekstiä lukivat näyttelijät Antti Hovilainen ja Perttu Hallikainen, saaden tallenteelle 1200 katsojaa. Teatteri toteutti yhdessä Kaupungin nuorisopalveluiden, Kulttura Ry:n, Vaara-kollektiivin ja Kajaanin Harrastajateatterin kanssa nuorille suunnatun vuorovaikutteisen Kevät on peruttu projektin. ”Kevät on peruttu” tavoitti Youtuben kautta n. 350 katsojaa ja Facebookin kautta enemmän kuin 1 min katsoneita n. 350 katsojaa, Instagram n. 320 katsojaa ja Nuoristyönsivun kautta trailereita katsottiin n. 300 kertaa.

Yhteensä verkkokatseluja kertyi tälle poikkeusajan toiminnalle noin 22 000 katselukertaa.

Valtakunnallinen Taidetestaaja-hanke vie kaikki Suomen kahdeksaluokkalaiset korkealaatuisille taidevierailuille. Hanke jatkui lukuvuonna 2020–2021 yhden vierailun mallilla, jossa luokat tekevät yhden taidevierailun omalla lähialueellaan. Kainuun kasiluokkalaiset vierailivat teatterilla kolmen Hylje-esityksen verran. Esityksen katsomisen lisäksi koululaiset pohtivat teatterin työnkuvia keskustellen Hylje-työryhmän kanssa. Vierailut jatkuvat vielä vuonna 2021, koska katsomorajoitusten vuoksi kaikki eivät mahtuneet näihin kolmeen esityksiin. Yhteen esitykseen otettiin korkeintaan 100 katsojaa aina samasta koulusta.

PALKINNOT JA LUOTTAMUSTEHTÄVÄT

Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto ja muut alan yhteisöt palkitsivat teatteriväkeä THALIA-juhlassa Tampereella 9.3.2020. Tampereen Komediateatterissa pidetyissä juhlissa on palkittu vuonna 2019 teatterialalla ansioituneita tekijöitä. Yhteisvoimapalkinnon 2020 sai Kajaanin kaupunginteatterin puvusto, ”joka luo laadukasta jälkeä tehden työtä suurella sydämellä, vahvalla ammattitaidolla ja pienin resurssein hyvän työilmapiirin vallitessa. Erittäin taitava ja toimiva puvuston tiimi osallistuu aktiivisesti työpaikan ongelmien ratkomiseen, taiteellisiin keskusteluihin ja työryhmän työn tukemiseen. Pirkko Paananen, Ulla Heikkinen, Tiina Siltala sekä Riitta Raunio ovat kollegoina luotettavia, turvallisia ja ystävällisiä ja kantavat yhteenlaskettuna 150 vuoden työkokemusta Kajaanin teatterista. Yhteisvoimapalkinnon jakoi Teatterialan Ammatillaiset TAM.

Alueteatterituottaja Sanna Heikkisen käsikirjoittama ja ohjaama Syyllinen-näytelmä valittiin Suomen Uusperheiden Liiton (Supli) Vuoden Uusperheteoksi. Kilpailussa etsittiin tekoja, jotka ovat tuoneet uusperheitä koskettavia teemoja näkyväksi, tukeneet tai edesauttaneet uusperheiden hyvinvointia tai vahvistaneet uusperheiden asemaa yhteiskunnassa. Supli oli mukana jo näytelmän eivästyksivaiheessa ja myönsi näytelmälle Supli suosittelee -sertifikaatin marraskuussa 2019.

Suomen Teatterit ry palkitsee vuosittain suomalaisen teatterivalion, joka on erityisen ansioitunut toiminnassaan. Kajaanin kaupunginteatterin johtaja Helka-Maria Kinnunen kuului raatiin, joka valitsi tämän vuoden palkintovoittajan, oululaisen Flow Productionsin. Helka-Maria Kinnunen työskenteli luottamustehtävissä Suomen Teatterit ry:n hallituksen jäsenenä, Kulttura ry:n hallituksen varajäsenen sekä valitsi voittajan Lea-palkinnon saajaksi parhaasta kotimaisesta näytelmästä.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Kajaanin kaupunginteatterissa oli vuonna 2020 henkilöstöä 47 henkilötyövuosina mitattuna. Henkilökunnassa oli jonkin verran vaihtuvuutta työ- ja sairauslomista ja niistä johtuvista sijaisjärjestelyistä johtuen. Henkilökunta osallistui toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon viikko- ja tuotantokokouksissa, johtoryhmän ja taiteellisen jaoksen kokouksissa ja taiteellisissa seminaareissa. Teatterissa toimii esimiesrinki, joka kokoontuu 2-4 kertaa vuodessa.

Teatteri on mukana Teatteri 2.0 Kulttuuri- ja teatteriyhdistys Kaksikko ry:n Uuden näytelmän ohjelma UNO:ssa, joka edistää uusien kotimaisten näytelmien syntymistä ja esittämistä Suomen teattereissa. Hanke tarjoaa teatterin taiteelliselle ja markkinointi-henkilökunnalle koulutusta ja verkostoitumistilaisuuksia sekä tuo näytelmäkirjailijoita tutustumaan teatterin toimintaan.

Teatterin henkilökunta osallistui vuonna 2020 useisiin eri koulutustapahtumiin, kuten kaupungin taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, asianhallinnan ja markkinoinnin kehittämishankkeisiin. Kaksi työntekijää jatkoi oppisopimuskoulutuksena erikoistarpeistoammattitutkintoa ja liiketalouden teatterimerkonomi-tutkintoa. Henkilökunta osallistui ammattikursseihin: äänenkäytön koulutukseen näyttelijöille, Meisner-näyttelijänmetodikoulutukseen, kehollisen runotyöskentelyn työpajaan sekä Kati Sirénin ja Teatteri 2.0:n Työn näyttämö -työyhteisökoulutukseen. Toimiston kuudelle työntekijälle järjestettiin työnohjausta Andante Consulting Oy Heikki Launilan johdolla. Työnohjaus fokusoitiin kiireen hallintaan, tiedonkulun selkiyttämiseen ja vastuun jakamisen pelisääntöihin. Kajaanin kaupungin työnohjausrahoista tuki koulutusta. Lisäksi toimistotyöntekijät osallistuivat Työterveyslaitoksen Elisa Valtasen työnohjaukseen kahdella koulutuskerralla.

1.6. Ympäristöasiat

Teatterin vanhojen tilojen kunnostamisen suunnittelutyö jatkui. Teatteri on osallistunut aktiivisesti Sissilinnan ja Teatteritalon peruskorjausten suunnitteluun. Teatterin pieni näyttämö/ alueteatterin toiminta siirrettiin pitkäaikaiseen väistötilaan Seminaarin kampusalueelle elokuusta lähtien. Tätä toiminnan siirtämiseen liittyvää suunnittelu- ja toteutustyötä tehtiin hyvin tuloksin poikkeusajasta huolimatta. Sama tilaratkaisu toimii kaikkien teatterin remonttien ajan harjoitus- ja esitystoiminnan väistötilana seuraavien kolmen vuoden ajan.

Aina kalustoa hankittaessa otetaan huomioon energian kulutus. Tekninen laitteisto pyritään saattamaan kulutukseltaan mahdollisimman vähäiseksi, päivittämällä esim. led-valonheittämiin.

Teatteri on mukana Matalahiiliteatteri-hankkeessa, jossa selvitetään, voiko kierrättäminen suomalaisissa teattereissa olla isossa mittakaavassa mahdollista ja taloudellisesti kannattavaa esim. teattereiden välillä. Hanke on saanut rahoitusta ELY-keskukselta. Selvitystyössä mukana ovat Teme, Suomen Teatterit ry, Ekokompassi, Suomen Kansallisoppera ja -baletti, Tampereen Työväen Teatteri, Q-teatteri sekä kaupunginteatterit Turusta, Kuopiosta ja Kajaanista. Suomen teattereissa syntyy valtavat määrät jätettä, kun produktioita romutetaan. Kaikkien lavasteiden, rekvisiitan ja muun materiaalin varastointi on mahdotonta. Tavoitteena on laittaa teatterista poistettavat materiaalit kierrätykseen entistä tehokkaammin.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat

Kajaanissa esitystoiminta on ollut keskeytettynä 13.3. – 31.5.2020 sekä joulukuussa Kajaanin kaupungin päätöksellä. Kevään osalta on peruttu 89 esitystä yhteensä, joista 42 olisi ollut alueteatterin kiertue-esityksiä. Syyskaudella tilaajat peruivat epävaakaan tilanteen vuoksi noin 37 kiertue-esitystä ja 12 esityskalenterin esitystä.

Teatteri oli varautunut syksyn teatterikauteen erityisjärjestelyin koronapandemian vuoksi. Paikkamäärä katsomoissa puolitettiin, ja osa paikoista otettiin pois myynnistä. Teatteritalolla 215 katsomon paikasta oli myynnissä 100, pienellä näyttämöllä 86 paikasta oli käytössä 40. Teatterin henkilökunta ohjasi katsojat katsomopaikoille sopivin välein. Seurueiden väliin jätettiin kaksi tyhjää paikkaa. Siivousta tehostettiin ja käsidesiä ja kasvomaskeja oli tarjolla yleisötiloissa. Aulahenkilökunta käytti kasvovisiiriä tai kasvosuojaa sekä käsineitä. Aulahenkilökuntaa oli palkattu enemmän järjestelyjen sujuvuuden varmistamiseksi. Erikseen järjestettiin pienemmille yleisöille omia esityksiä, 30-40 katsojalle, kunnes esitystoiminta loppui kokonaan joulukuun ajaksi.

Rajoitukset muuttuivat nopeasti ja ennakointi oli haastavaa. Teatteri valmistautui verkkovälitteiseen tuotantojen levittämiseen, mikä tarkoitti henkilökunnan täystyöllistämistä.

Teatteri joutui perumaan Espoon kaupunginteatteriin suunnitellun Hylje-näytelmän kolmen esityksen vierailun. Teatteri sopi tänä vuonna poikkeusolojen vuoksi henkilökunnan kanssa kesävapaiden ja -lomien aikaistamisesta. Teatterin kesätauko alkoi poikkeuksellisesti 25.5.2020 ja päättyi heinäkuun 27. päivä. Päätös tehtiin yhdessä henkilökunnan kanssa esitystoiminnan jatkumisen turvaamiseksi. Ei lomautuksia kuluneen vuoden aikana.

Koko vuonna esityksiä oli yhteensä 104, katsojia 9091 henkeä. Teatteri perui kaikkiaan 146 esitystä vuoden 2020 aikana.

2 Talousarvion toteutumisvertailu

2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Kajaanin kaupunginteatteri on identiteetiltään vahvasti alueteatteri, joka takaa tasa-arvoisen ja monipuolisen teatteripalvelujen saavutettavuuden kaikille kohderyhmille Kajaanin kaupungissa ja alueteatterin kautta koko alueen asukkaille.	Toteutunut koronan sallimissa rajoissa.	Toteutuu
Ohjelmistosuunnittelussa otetaan huomioon erilaiset yleisöryhmät. Alueteatterin ohjelmistossa	Toteutunut.	Toteutuu

huomioidaan erityisesti lapset ja nuoret, mutta tarjotaan esityksiä myös aikuisille, ikääntyville ja erityisryhmille. Teatteritalossa pääpaino on aikuiskatsojissa, kaupunkilaisissa, yrityksissä ja matkailijoissa.		
Kuuden ensi-illan lisäksi omilla kevytrakenteisilla esityksillä pyritään varmistamaan lipputulotavoitteen saavuttaminen. Omien tulojen ja katsojien määrää lisätään myös laajentamalla esitysten yleisöpohjaa ja tekemällä yleisötyötä eri väestöryhmien kanssa.	Toteutunut koronan sallimissa rajoissa.	Toteutuu
Toimitilakysymyksen ratkaisemiseksi tehdään toteutussuunnitelma, missä tiloissa teatteri toimii suunnitelmavuosien loppupuolella.	Toteutunut.	Toteutuu
Markkinoinnissa lisätään näkyvyyttä uusien katsojien tavoittamiseksi mm. vahvistamalla uusien medioiden käytön osaamista ja yhteismarkkinointia kaupungin muiden yksiköiden kanssa.	Toteutunut.	Toteutuu
Teatterin tekemisessä tärkeimmässä roolissa ovat ihmiset. Työntekijöitä ohjataan aktiivisesti täydentämään osaamistaan. Henkilöstölle järjestetään räätälöityä koulutusta. Työhyvinvoinnista huolehtiminen vaikuttaa suoraan tulokselliseen toimintaan. Tavoitteena on, että kaikissa teatterin ammattiryhmissä toimivat koulutetut työntekijät.	Toteutunut.	Toteutuu

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa teatterinjohtaja Helka-Maria Kinnunen ja hallintopäällikkö-tuottaja Maria Tolonen.

Sitova tavoite	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko	300,00 €	Toteutuu
Kaupungin toiminta-avustus	1 241 000 euroa vuonna 2020	Toteutunut 1 312 000 €.	Toteutuu
Tilikauden ylijäämä ennen varauksia	> 0 euroa	7 046,27 €	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Monipuolinen ohjelmisto kaikille kohderyhmille	Kohderyhmien lukumäärä	Kohderyhminä lapset, nuoret, aikuiset, vanhukset, erityisryhmät	Lapset, nuoret, aikuiset, vanhukset ja erityisryhmät.	Toteutuu

Teatteri lisää kuntalaisten henkistä hyvinvointia	Yleisötyöhön osallistuneiden määrä	10 000	1 958 (22 000 some-katselu krt)	Toteutuu osittain
Teatteri lisää kuntalaisten henkistä hyvinvointia	Kävijämäärä	26 000 - 30 000	9 091	Toteutuu osittain
Teatteri lisää kuntalaisten hyvinvointia	Kaikukortti- ja Teatterireseptikävijöiden määrä	Yhteensä 500	100	Toteutuu osittain
Esteetön teatteri	Olosuhteet kunnossa	Terveellinen sisäilma	Osittain toteutunut.	Toteutuu osittain

Tulevaisuus nuorissa

Lasten ja nuorten osallistaminen	Yleisötyö osana lasten ja nuorten näytelmiä, % kaikista lasten ja nuorten näytelmistä	100 %	Pieneltä osin toteutunut.	Toteutuu osittain
Yhteistyö Kainuun lasten- ja nuorten kulttuurikeskus Kulturan, KAO:n ja Kajaanin seurakunnan kanssa	Yhteistyöprojektien määrä	Vuoden 2019 taso	Pieneltä osin toteutunut.	Toteutuu osittain

Osaajista elinvoimaa

Valtakunnallisesti arvostettu teatteri lisää kaupungin positiivista imagoa.	Tiedotusvälineiden huomion määrä	2 - 3 juttua kuukaudessa	Toteutunut 2 - 3 juttua kuukaudessa.	Toteutuu
Teatteri toimii vetovoimatekijänä koulutettujen osaajien saamiseksi Kajaaniin	Teatterin vetovoimaisuus (yleisötutkimuksen tulos)	Vetovoimaisuus on kasvanut vuodesta 2018	Osittain toteutunut.	Toteutuu osittain
Yhteistyö matkailuyritysten kanssa	Matkailukonseptien määrä	Hotelli- ja tapahtumapaikat	Pieneltä osin toteutunut.	Toteutuu osittain

Riskienhallinta

- 20 – 25** **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
- 10 – 16** **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
- 4 – 9** **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
- 1 – 4** **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Toiminnalliset riskit	Teatteritilojen puute ja olemassaolevien tilojen huono kunto	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 5 15	Seminaarin monivuotinen väistötila on parantanut merkittävästi tilojen kuntoa. Seminaarin tilassa toimii aluetatteri. Teatteritilojen huono kunto koskeen teatteritaloa, mikä on menossa peruskorjaukseen keväällä 2021.
Rahoitusriskit	Rahoituksen riittävyys	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Teatterin rahoitus on riittänyt.
Strategiset riskit	Henkilöstön riittävyys ja jaksaminen talouden niukkuuden vuoksi ja kuormittuminen puutteellisten toimitilojen vuoksi	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 4 16	Teatterin tilaratkaisun suunnitelma on saatu lähes valmiiksi. Seminaarin monivuotinen väistötila on vähentänyt merkittävästi henkilökunnan kuormitusta.
Vahinkoriskit	Henkilöstön terveys ja työhyvinvointi, työtilojen, työvälineiden ja asiakastilojen toimivuus	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 4 16	Teatterin päänäyttämön vanhat tilat kuormittavat henkilökuntaa.

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2020
Päätöksentekoprosessi	Säännölliset kokouskäytännöt, teatterin sisäisen vastuunjaon täsmentäminen	Teatterin sisäinen vastuunjako on ajan tasalla.
Henkilöstöasiat	Sairauspoissaolojen seuranta, työhyvinvoinnin jatkuva ulkopuolinen ja sisäinen tuki	Teatterin hyvinvoinnin seuranta on ajan tasalla.
Taloussuunnittelu	Talousarvion sitovuuden noudattaminen. Talousarvion toteutumista seurataan ja mahdollisiin poikkeamiin reagoidaan ensisijaisesti esitystoiminta turvaten.	Talousarvioon on sitouduttu.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kirjanpidon sisäistä valvontaa hoitaa hallintopäällikkö-tuottaja ja Sarastia. Maksuliikenteen valvonnan hoitaa Sarastia.	Kirjanpidon sisäistä valvontaa hoitaa hallintopäällikkö-tuottaja ja Sarastia. Maksuliikenteen valvonnan hoitaa Sarastia.
Talousraportointi	Talousraportointi teatterinjohtajalle, johtokunnalle ja kaupunginhallitukselle	Talousraportointi on toimitettu jokaiseen johtokunnan kokoukseen vuoden 2020 aikana.
Omaisuuksien hallinnointi	Teatteri toimii vuokralla ja omistaa käytössä olevan irtaimiston. Teatterin käyttöpäällikkö on teatterin puolelta kaupungin yhteyshenkilö ja teatterin omistaman irtaimiston päävalvoja.	Teatterin käyttöpäällikkö on sitoutunut vastuuseen.
Tietohallinto ja tietoturva	Tietosuojaselosteiden ajan tasalla pitäminen. Nimetyt vastuuhenkilöt hallintopäällikkö-tuottaja ja markkinointipäällikkö.	Tietosuojaselosteet on pidetty ajan tasalla.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Teatteriin ja alueteatteriin tulevien ryhmien kuljetustukikäytäntö	Kuljetustuki on ollut käytössä.
Sopimushallinta	Sopimukset tehdään CaseM-työkalulla.	Sopimukset on tehty CaseM-työkalulla.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Yhteistuotantojen ja projektien hallinnoinnin vastaavana toimii hallintopäällikkö-tuottaja.	Hallintopäällikkö-tuottaja on hallinnoinut projektit.

Kajaanin kaupunginteatteri	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	47	47	47

Tämän taulukon henkilötyövuosien määrä on valtionavustuksen laskennallinen määrä.

2.2 Talousarvion toteumat, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa

Talousarvion toteutumisvertailu / tuloslaskelmaosa

Kajaanin kaupunginteatteri - liikelaitos (1000 €)	TA 2020	TA 2020 muutokset	TA 2020 muutosten jäl- keen	TP 2020	Poikkeama
Liikevaihto	286 800	0	286 800	123 430	-163 370
Liiketoiminnan muut tuotot	1 327 000	-15 933	1 342 933	1 428 666	85 733
Tuet ja avustukset	1 241 000	-71 000	1 312 000	1 314 500	2 500
Materiaalit ja palvelut	-285 450	65 933	-351 383	-333 267	18 116
Henkilöstökulut	-2 228 137	0	-2 228 137	-2 109 232	118 905
Poistot ja arvonalentumiset	-565	0	-565	-564	1
Liiketoiminnan muut kulut	-408 785	21 000	-429 785	-416 116	13 668
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-68 137	0	-68 137	7 417	75 554
Korkotuotot	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	0	0	0	26	26
Korvaus peruspääomasta (<i>sitova</i>)	-300		-300	-300	0
Muut rahoituskulut	0	0	0	-96	-96
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-68 437	0	-68 437	7 046	75 483

Investointiosan toteutumisvertailua

	TA 2020 muu- tosten jälkeen	TP 2020 Toteuma	Poikkeama	TP 2019
Koneet ja kalusto	0	0	0	0
Muut laitteet ja kalusteet	0	0	0	0
Rahoitusosuudet investointeihin	0	0	0	0
Koneet ja kalusto yhteensä	0	0	0	0
Investoinnit yhteensä	0	0	0	0

Talousarvion toteutumisvertailu / rahoitusosa

	TA 2020	TP 2020	Poikkeama
Toiminnan rahavirta			
Liikelylijäämä	-68 137,14	7 416,97	75 554,11
Poistot ja arvonalentumiset	565,06	564,35	0,71
Rahoitustuotot ja -kulut	-300	-370,7	-70,7
Tuloksen korjaukset	0	0	0
Investointien rahavirta			
Investoinnit	0	0	0
Rahoitusosuudet investoint	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-67 872,08	7 610,62	75 484,12
Rahoituksen rahavirta			
Lainakannan muutokset	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	-7 610,62	-7 610,62
Rahoituksen rahavirta	0	-7 610,62	-7 610,62
Rahavarojen muutos	0	0	0
Rahavarojen muutos		0	
Rahavarat 31.12.		1 750,00	
Rahavarat 1.1.		1 750,00	

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma			
sisältää ulkoiset tuotot ja kulut			
		1.1.- 31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Liikevaihto		123 430,38	332 102,97
Liiketoiminnan muut tuotot		1 428 665,91	1 274 058,95
Tuet ja avustukset kunnalta		1 314 500,04	1 241 000,04
Materiaalit ja palvelut			
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-115 391,57		-73 081,34
Palvelujen ostot	-217 875,35	-333 266,92	-274 952,93
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-1 707 279,07		-1 818 635,00
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-345 826,40		-370 379,77
Muut henkilösivukulut	-56 126,14	-2 109 231,61	-56 937,17
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-564,35	-974,47
Liiketoiminnan muut kulut		-416 116,48	-376 128,04
Liikevaihtojäämä (-alijäämä)		7 416,97	-123 926,76
Rahoitustuotot ja -kulut			
Muut rahoitustuotot	25,50		15,81
Korvaus peruspääomasta	-300,00		-300,00
Muut rahoituskulut	-96,20	-370,70	-430,04
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä		7 046,27	-124 640,99
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia		7 046,27	-124 640,99
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)		7 046,27	-124 640,99
Tuloslaskelman tunnusluvut:			
Sijoitetun pääoman tuotto, %		-34,1	-333,8
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		-34,1	-333,8
Voitto, %		5,7	-37,5

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta)/

(oma pääoma + sijoitettu koroll. Vierapääoma + poistoero ja vap.eht. Varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta)/

(oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

3.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	7 416,97	-123 926,76
Poistot ja arvonalentumiset	564,35	974,47
Rahoitustuotot ja -kulut	-370,70	-714,23
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	-84,68
	7 610,62	-123 751,20
Investointien rahavirta		
Investointimenot	0,00	0,00
Rahoitusosuuden investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	84,68
	0,00	84,68
Toiminnan ja investointien rahavirta	7 610,62	-123 666,52
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-27 233,69	77 880,68
Saamisten muutos muilta	-2 713,08	54 061,21
Korottomien velkojen muutos kunnalta	6 384,83	-1 960,24
Korottomien velkojen muutos muilta	15 951,32	-6 315,13
Rahoituksen rahavirta	-7 610,62	123 666,52
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 750,00	1 750,00
Rahavarat 1.1.	1 750,00	1 750,00
	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Kassan riittävyys, pv	0	0
Quick ratio	0,9	0,9
Current ratio	0,9	0,9

Kassan riittävyys pv

= 365 pv * rahavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

Quick ratio

= (rahat ja pankkisaamiset + rah.arvopaperit + lyhytaikaiset saamiset) /

(lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

Current ratio

= (vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rah.arvopaperit +

rahat ja pankkisaamiset) /

(lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

3.3 Tase

Tase		
VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	1 099,52	1 663,87
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	48,67	87,60
Koneet ja kalusto	1 050,85	1 576,27
VAIHTUVAT VASTAAVAT	331 322,67	301 375,90
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	679,00	11 022,12
Saamiset kunnalta	286 699,95	259 466,26
Muut saamiset	26 628,73	12 922,02
Siirtosaamiset	15 564,99	16 215,50
Rahat ja pankkisaamiset		
Kassatilit	1 750,00	1 750,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	332 422,19	303 039,77
VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA	-18 027,63	-25 073,90
Peruspääoma	150 000,00	150 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	-175 073,90	-50 432,91
Tilikauden ylijäämä /alijäämä	7 046,27	-124 640,99
VIERAS PÄÄOMA	350 449,82	328 113,67
Lyhytaikainen		
Ostovelat	87 277,35	54 512,25
Korottomat velat kunnalta/kuntayhtymältä	7 557,64	1 172,81
Muut velat	33 391,45	37 269,40
Siirtovelat	222 223,38	235 159,21
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	332 422,19	303 039,77
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	-5,40	-8,30
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	12,23	11,52
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	-168	-175
Lainakanta 31.12., 1 000 €	0	0

Omavaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

3.4 Tilikauden tuloksen käsittely

Sivistyslautakunta allekirjoittaa Kajaanin kaupunginteatteri -liikelaitoksen tilinpäätöksen vuodelta 2020 ja päättää, että tilikauden ylijäämä 7 046,27 euroa kirjataan Kajaanin kaupunginteatteri -liikelaitoksen taseeseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämä -tilille. Sivistyslautakunta esittää tilinpäätöksen Kajaanin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

4 Tilinpäätöksen liitetiedot**4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot****Pysyvien vastaavien arvostus**

Pysyvät vastaavien hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno on aktivoitu välittömään hankintameno vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti.

Alle 10.000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot**Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot**

	2020	2019
Pääsylipputulot	122 321,30	325 942,74
Myyntituotot	1 109,08	7 939,43
Kaupungin toiminta-avustus	1 314 500,04	1 241 000,04
Valtion tuki	1 410 932,00	1 208 484,00
Muut avustukset	14 182,50	45 508,90
Aktivoidut tuet ja avustukset	0,00	0,00
Muut toimintatulot	3 551,41	18 286,85
	2 866 596,33	2 847 161,96

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet:

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua Kajaanin kaupungin poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

	Poistoaika vuotta	Poisto- menetelmä menetelmä
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15-20	tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-15	tasapoisto

Tuloutus kaupungille

	2020	2019
Peruspääoman korko	300	300
Yhteensä	300	300

4.3 Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat 31.12.2020

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet				
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1	88	1 576	0	1 664
Lisäykset tilikauden aikana	0	0	0	0
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikauden aikana			0	
Siirrot erien välillä	0	0	0	0
Tilikauden poisto	-39	-525	0	-564
Arvonlennukset ja niiden palautukset			0	0
Poistamaton hankintameno 31.12	49	1 051	0	1 100
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12	49	1 051	0	1 100

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2020

Saamisten erittely

	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset kunnalta				
Myyntisaamiset	0,00	242,00	0,00	498,00
Muut saamiset	0,00	286 457,95	0,00	257 968,26
Yhteensä	0,00	286 699,95	0,00	258 466,26
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	679,00	0,00	11 022,12
Muut saamiset	0,00	26 628,73	0,00	12 922,02
Siirtosaamiset	0,00	15 564,99	0,00	16 215,50
Yhteensä	0,00	42 872,72	0,00	40 159,64
Saamiset yhteensä	0,00	329 572,67	0,00	298 625,90

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät	2020	2019
Kelan korvaus työterveyshuollosta	14 640	14 640
Muut siirtosaamiset	925	1 576
Yhteensä	15 565	16 216

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely

	2020	2019
Peruspääoma 31.12	150 000	150 000
Edellisten tilikausien ylijäämä	-175 074	-50 433
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	7 046	-124 641
Oma pääoma yhteensä 31.12.	-18 028	-25 074

Vieras pääoma

	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	494,41	0,00	80,70
Yhteensä	0,00	494,41	0,00	80,70
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat	0,00	321,10	0,00	2 407,05
Yhteensä	0,00	321,10	0,00	2 407,05
Velat kunnalle				
Ostovelat	0,00	7 557,64	0,00	1 172,81
Yhteensä	0,00	7 557,64	0,00	1 172,81
Velat muille				
Ostovelat	0,00	86 461,84	0,00	52 024,50
Muut velat	0,00	33 391,45	0,00	37 269,40
Siirtovelat	0,00	222 223,38	0,00	235 159,21
Yhteensä	0,00	342 076,67	0,00	324 453,11
Vieras pääoma yhteensä	0,00	350 449,82	0,00	328 113,67

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2020	2019
Lomapalkkavelka	222 223,38	235 159,21
Yhteensä	222 223,38	235 159,21

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

	2020	2019
Leasingvastuut		
Alle vuoden sisällä erääntyvät leasingvastuut	17047,44	4360,89
1-5 vuoden sisällä erääntyvät leasingvastuut	28519,97	24371,95
Yhteensä	45567,41	28732,84

	2020	2019
Vuokravastuut		
Alle vuoden sisällä erääntyvät vuokravastuut	179 328	0
1-5 vuoden sisällä erääntyvät vuokravastuut	358 656	0
Yhteensä	537 984	0

4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2020	2019
Henkilöstön määrä 31.12. (htv2)		
vakinaiset	44,20	44,40
määräaikaiset	5,70	10,30
työllistetyt	0,00	0,00
Yhteensä	49,90	54,70
Henkilöstökulut		
Tuloslaskelman henkilöstökulut		
Maksetut palkat	1 726 643,37	1 834 428,16
Henkilöstökorvaukset	-19 364,30	-15 793,16
Palkat ja palkkiot yhteensä	1 707 279,07	1 818 635,00
Eläkekulut	345 826,40	370 379,77
Muut henkilösivukulut	56 126,14	56 937,17
Tuloslaskelman henkilöstökulut yhteensä	2 109 231,61	2 245 951,94

5 Kirjanpito kirjat ja tositelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen
Palkkakirjanpito	sähköinen
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen
Tase-erittelyt	sähköinen
Tilinpäätös	sidottu

TOSITELAJIT

AB	Käyttöomaisuus kirjanpitotosite	sähköinen
AF	Käyttöomaisuus poistotosite	sähköinen
DZ	Myyntireskontra Asiakkaat-maksu	sähköinen
K1	Kirjanpitoliihtymä maksuliikenne	sähköinen
K2	Sips muistiot	sähköinen
KG	Ostoreskontra toimittajat-hyvitys	sähköinen
KP	Ostoreskontra tilien ylläpito	sähköinen
KR	Ostoreskontra toimittajat lasku	sähköinen
KZ	Ostoreskontra toimittajat maksu	sähköinen
M1	Myyntireskontraliittymä	sähköinen
PA	Palkat	sähköinen
RE	Hankinta - lasku brutto	sähköinen
RV	Myynti - laskun siirto	sähköinen
SA	Pääkirjatiliosite	sähköinen
SB	Palkat lomapalkkavaraukset	sähköinen
WE	Varastokirjaukset tavaravastaanotto	sähköinen
ZK	Liittymät palvelukassa	sähköinen
ZD	Luottotappiokirjaus	sähköinen

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kajaanissa 24 päivänä helmikuuta 2021

Sivistyslautakunta:

Veli-Pekka Leivo, puheenjohtaja

Veli-Matti Karppinen

Raimo Tornberg

Anne Nyman

Tuomas Laatikainen

Katriina Ojala

Jouni Lämpsä

Noora Kyllönen

Timo Meriläinen

Helena Ohtonen

Anne Kemppainen

Helka-Maria Kinnunen, liikelaitoksen johtaja

Tilinpäätös hyväksytty ja vahvistettu sähköpostikuittauksin.

KAJAANIN VESI -LIKELAITOS
TILINPÄÄTÖS 2020

Sisällys

Kajaanin Vesi -liikelaitos	176
1. Toimintakertomus	176
1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus.....	176
1.2 Liikelaitoksen hallinto.....	176
1.3 Taloudellinen kehitys	177
1.4. Olennaiset tapahtumat	177
1.5. Liikelaitoksen henkilöstö	178
1.6. Ympäristöasiat.....	178
1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat	179
1.8. Kajaanin Vesi -liikelaitoksen vesihuoltopalveluiden hintataso, tehokkuus, laatu ja kannattavuus	179
2. Talousarvion toteutumisvertailu	180
2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	180
2.2. Talousarvion toteumat, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa.....	184
3. Tilinpäätöslaskelmat	186
4. Tilinpäätöksen liitetiedot 31.12.2020.....	190
4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	190
4.2. Tuloslaskelman liitetiedot	190
4.3. Taseen liitetiedot.....	191
4.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	191
4.3.2. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	192
4.3.3 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	193
4.3.4 Ympäristöasiat.....	193
4.3.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot	194
5. Kirjanpitokirjat ja tositelajit	195
6. Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	196

1. Toimintakertomus

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen toimintavuosi 2020 oli koronapandemian vuoksi erilainen ja jopa poikkeuksellinen mutta niin toiminnan kuin taloudellisen tuloksen puolesta menestyksenkäs. Taloudellinen tulos oli noin 170.000 euroa talousarviota parempi. Perustehtävä eli asiakkaille tarjottavat vesihuoltopalvelut toimivat käytännössä keskeytyksettä hyvälaatuisina kohtuulliseen hintaan niin valtakunnallisten vertailujen kuin oman tilastoinninkin perusteella. Talous- ja jäteveden myynti erityisesti omalle toiminta-alueelle jatkoi vähenemistään edellisistä vuosista kiihtyen.

Koronapandemiaan sopeutumisen lisäksi Kajaanin Vesi -liikelaitos otti vuonna 2020 voimakkaasti digiloikkaa. Uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönotto oli koko vuoden mittainen projekti ja uusi järjestelmä otettiin käyttöön marraskuun lopussa. Siirtyminen etäluettaviin vesimittareihin käynnistyi toden teolla niin ikään vuonna 2020. Koronapandemian hidastuksista huolimatta vuoden lopussa yli 16 % asiakkaista oli etäluennassa. Mikäli hanke etenee suunnitellusti, kaikki Kajaanin Vesi -liikelaitoksen vesimittarit ovat etäluennassa seuraavan 3 - 4 vuoden kuluessa. Nämä uudistukset yhdessä suoraviivaistavat Kajaanin Veden mittarointi- ja laskutusprosesseja sekä lisäävät itsepalveluominaisuuksia.

Kajaanin Vesi -liikelaitos on suhteellisen onnistuneesti hallinnut saneerausvelkaansa säännöllisesti päivitettävällä korjausvelkalaskennalla ja sitä hyödyntäen toteutetulla merkittävällä vesihuoltoverkostojensa saneerauksella, jota jatketaan myös tulevaisuudessa. Myös vesihuollon laitteineen ja rakennuksineen saneerataan säännöllisesti. Vuonna 2020 aloitettiin ikääntyvän jätevedenpuhdistamon tämän vuosikymmenen lopussa toteutettanevan korvausinvestoinnin valmistelu esisuunnittelulla.

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen päätuotteiden talous- ja jäteveden myynti omalla toiminta-alueella on maltillisesti vähentynyt vuosittain. Vuonna 2020 tämä väheneminen, kenties osin koronapandemian vuoksi, on kiihtynyt ja Kajaanin Vesi -liikelaitokselle vähintäänkin katteeton tukkumyynti vesihuolto-osuuskunnille ja -yhtymille on kasvanut selvästi. Tämä yhdessä investointitarpeiden kanssa aiheuttaa jatkossa selkeään korotuspaineen vesihuollon käyttömaksuille tai siirtämällä maksupainotusta enemmän kiinteisiin maksuihin ja korottamalla nyt katteettomien palvelujen maksuja.

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen vuoden 2020 tulos oli kaikin puolin hyvä. Talous on vakaa ja sille asetetut toiminnalliset sekä taloudelliset tavoitteet saavutettiin ja asiakkaat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä vesihuoltopalveluiden laatuun. Saavutuksen toteutumisessa merkittävässä roolissa on ollut poikkeuksellisenakin vuotenaikin työhönsä paneutunut henkilöstö.

1.2 Liikelaitoksen hallinto

Vuosi 2020 oli liikelaitoksena toimineen Kajaanin Vesi -liikelaitoksen 16. toimintavuosi, 12. Kuntalain (410/2015) säännösten mukaisena liikelaitoksena nykyisellä nimellään ja samalla Kajaanin kunnallisen vesihuollon 99. toimintavuosi.

Kajaanin Vesi -liikelaitos päättää itsenäisesti toimintaansa liittyvistä asioista. Liikelaitoksen toimielinten vastuista ja tehtävistä säädetään kuntalaissa (410/2015) ja liikelaitoksen tehtävistä määrätään kaupungin hallintosäännössä ja liikelaitoksen toimintasäännössä.

Liikelaitoksen toiminnasta, kehittämisestä ja tuottavuudesta vastaa Kajaanin kaupunginhallituksen alainen Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta yhteistyössä liikelaitoksen johtajan kanssa kaupunginvaltuuston määrittämien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon ja toiminnan sekä sisäisen valvonnan järjestämisestä. Kaupunki toteuttaa omistajaohjaustaan omistajapolitiittisten linjausten ja ohjelman sekä liikelaitoksen johtokunnan kautta.

Johtokuntaan kuuluu viisi kaupunginhallituksen valitsemaa varsinaista jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Kaupunginhallitus valitsee yhden jäsenistä puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Lisäksi kaupunginhallitus nimeää johtokuntaan läsnäolo- ja puheoikeudella oman edustajansa sekä vastaavat oikeudet omaavan henkilökunnan edustajan ja tälle henkilökohtaisen varaedustajan Kajaanin Vesi -liikelaitoksen henkilökunnan esityksestä. Johtokunta kokoontui vuonna 2020 viisi kertaa, joista koronapandemian vuoksi neljä pidettiin etäkokouksina.

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta 1.1. - 31.12.2020:

Jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Leppänen Akseli, pj.	Suutari Hannu
Fonselius Päivi, vpj.	Pelkonen Sisko
Ikonen Teemu	Tuunanen Hannu
Määttä Anneli	Määttä Anne
Pyö Markku	Ahlqvist Pertti
Halonen Jarmo, henkilöstön edustaja	Hyttinen Marko
Oikarinen Markku, kaupunginhallituksen edustaja	

Kajaanin Vesi -liikelaitosta, sen sisäistä hallintoa ja kehittämistä johti tilivelvollisena viranhaltijana vuonna 2020 Kajaanin Veden johtaja Juha Nurminen apunaan johtoryhmä. Liikelaitoksen johtajan valitsee kaupunginhallitus ja johtoryhmän kokoonpano määritellään toimintasäännössä. Johtoryhmän tehtävänä on tukea johtajaa liikelaitoksen toiminnan kehittämisessä sekä asioiden valmistelussa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimii liikelaitoksen johtaja ja jäsenenä verkostopäällikkö, käyttöpäällikkö ja henkilöstön keskuudestaan valitsema edustaja. Johtokunnan puheenjohtajalla on osallistumisoikeus johtoryhmän kokouksiin ja vuonna 2020 Kajaanin Veden asioita hoitava kaupungin controller on myös osallistunut johtoryhmän kokouksiin. Vuonna 2020 Johtoryhmä kokoontui 11 kertaa.

1.3 Taloudellinen kehitys

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen tulos oli noin 171.000 euroa muutettua talousarviota parempi. Tilikauden tulokseen vaikuttivat merkittävimmin liikevaihdon ja muiden tulojen toteutuminen suunnitellusti pandemiasta huolimatta sekä materiaali- ja palvelukulujen toteutuminen suunniteltua pienempinä. Kajaanin Vesi -liikelaitoksen tuloutus kaupungille oli suunnitellusti 1,2 miljoonaa euroa.

Korjausvelan hallinta ja muut investointi- ja kehittämistarpeet sekä palvelutasovaatimukset pitävät yllä investointi- ja maksupaineita myös tulevaisuudessa. Mikäli kulutus siirtyy jatkossa vuoden 2020 tapaan yhä voimakkaammin katteettomaan tukkumyyntiin vesihuolto-osuuskunnille ja -yhtymille oman toiminta-alueen myynnin kustannuksella, hintoihin kohdistuu tulevaisuudessa merkittäviä kasvupaineita tai tukkumyynti on muutettava katteelliseksi ja perusmaksuina kerättävien tai muiden kiinteiden maksujen osuutta on kasvatettava merkittävästi nykyisestä noin 20 %:sta. Vesihuollon maksuja valtakunnallisesti vertailtaessa Kajaanin Vesi -liikelaitoksen hinnat ovat toistaiseksi kilpailukykyisiä.

1.4. Olennaiset tapahtumat

Kajaanin Vesi -liikelaitos tuotti vuonna 2020 talousarvion palvelulinjauksensa mukaisesti perustehtävään keskittyen yksinkertaistettuna kahta tuotetta: talous- ja jätevesihuoltopalveluita sekä niihin liittyviä volyymiltaan vähäisiä lisä- tai sivupalveluita. Lisäksi kaupungille tuotettiin vähäisessä määrin huleveden viemäroinnin ylläpitoa tukevia palveluita. Talousvettä laskutettiin 1.962.118 m³ ja jätevettä 1.932.943 m³, joista tukkumyyntinä vesihuolto-osuuskunnille ja -yhtymille 144.786 m³ talousvettä ja 134.641 m³ jätevettä. Laskutettavan veden ja jäteveden määrä väheni 3,0 % vuodesta 2019 mutta kun huomioidaan vuonna 2019 tapahtunut muutama merkittävä asiakkaan mitattu vuoto, vuotuinen vähenemä oli noin 1,2 %. Vesihuoltolain mukaiseen vesihuoltoon kuuluvan laskutettavan talousveden ja jäteveden määrä omalla toiminta-alueella väheni edellisestä vuodesta noin 2,5 %, talousveden myynti noin 2,7 % ja jäteveden myynti noin 2,2 % vuodesta 2019. Katteeton tukkumyynti, jossa huomioitu vuoden 2019 vuoto, vesihuolto-osuuskunnille ja -yhtymille kasvoi noin 20 % vuodesta 2019, talousveden tukkumyynti noin 8 % ja jäteveden tukkumyynti noin 36 %. Päätuotteiden laadussa ja palvelun keskeytymättömyydessä ei ollut merkittäviä poikkeamia.

Marraskuussa 2020 online-palveluineen käyttöön otettuun uuteen asiakastietojärjestelmään vietiin vuoden 2020 loppussa 1.230 käyttöpäivän eli 16,4 %:n veden mittauksien etäluenta hyödyntäen. Kaikkien kiinteistöjen siirtäminen etäluentaan jatkuu seuraavat 4-5 vuotta. Vuonna 2010 käyttöön otettua sähköistä laskutusta käytti vuoden 2020 loppussa 3.354 käyttäjää, mikä on 44,7 % 7.497 laskutettavasta käyttöpäivästä. Kajaanin Vesi -liikelaitos lähetti vuonna 2020 kaikkiaan 30.158 laskua.

Vuonna 2020 vesihuoltoverkostoja saneerattiin noin 6,1 km, josta 0,6 km katusaneerauksen yhteydessä. Uusia vesihuoltoverkostoja rakennettiin noin 0,7 km. Jätevesiviemäriin pääsevien vuotovesien vähentämiseksi saneerattiin noin kymmenen jätevesiviemärikaivoa.

Kajaanin Vesi -liikelaitos käynnisti nykyisen jätevedenpuhdistamon tavoitteellisesti tämän vuosikymmenen lopussa korvaavan jätevedenpuhdistamon esisuunnittelun keväällä 2020. Esisuunnitelma valmistuu kevääseen 2021 mennessä.

Osana kaupungin talouden sopeuttamissuunnitelmaa Kajaanin Vesi -liikelaitoksen vuodesta 2008 käytössä ollut tulospalkkiomalli lakkautettiin, minkä seurauksena vuoden 2020 muuttetussa talousarviossa henkilöstökuluja pienennettiin noin 33.000 euroa.

Kajaanin Vesi -liikelaitos täytti sille asetetut toiminnalliset tavoitteet hyvin vuonna 2020. Talousveden laadun tarkkailemiseksi otetuista 88 näytteestä kaikki täyttivät talousvedelle asetetut terveydelliset laatuvaatimukset ja 84 myös suositukset. Suunnittelemattomia palvelunkeskeytyksiä oli seitsemän kappaletta ja keskeytysten keskimääräinen asiakasaika oli noin kolme minuuttia/asiakas/vuosi. Viemäritukoksia oli kuusi kappaletta. Jätevedenpuhdistamo täytti kaikki sille asetetut neljännesvuosittaiset vaatimukset. Keväällä 2020 tehdyn Kunnallistekniset palvelut -kyselytutkimuksen mukaan asiakkaat ovat tyytyväisiä Kajaanin Vesi -liikelaitoksen palveluihin ja talousveden laatua sekä toimintavarmuutta pidettiin kyselyyn osallistuneiden kaupunkien parhaana. Lähes kaikissa arvioituissa parametreissa oli parannusta edelliseen 2018 tehtyyn tutkimukseen. Vesilaitosyhdistyksen ylläpitämän Venla-tunnuslukujärjestelmän tunnusluvuista voi tehdä samansuuntaisia johtopäätöksiä.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Kajaanin Vesi -liikelaitoksella oli vuonna 2020 henkilöstöä 19,9 henkilötyövuosina mitattuna (vakituksia 18,3). Harjoittelijoita ja määräaikaista työvoimaa on käytetty mm. jätevedenpuhdistamo- ja -pumppaamotiimin lomien sijaistuksiin ja pandemiaan varautumiseen sekä asiakastietojärjestelmän vaihdon aiheuttamien tehtävien järjestelyihin. Harjoittelijoita palkattiin pandemian vuoksi suunniteltua vähemmän. Vuonna 2020 rekrytoitiin kaksi uutta työntekijää: vuonna 2019 alkanut työpaikan vaihdon vuoksi suoritettu rekrytointi saatiin päätökseen ja henkilöstösuunnitelman mukaisesti eläköityneen työntekijän tilalle rekrytoitiin uusi erilaisella toimenkuvalla. Vuonna 2020 eläköityi yksi työntekijä.

Henkilöstökulut olivat noin 1,2 miljoonaa euroa (61.130 €/htv). Liikevaihto henkilötyövuotta kohden oli 376.800 euroa.

Marraskuussa toteutettiin Kajaanin Vesi -liikelaitoksessa osana kaupunkikonsernin vastaavaa työyhteisön toimivuutta mittaava Parempi työyhteisö -tutkimus. Tulokset saatiin ja käsitellään vuoden 2021 alussa.

Korona-pandemian vuoksi Kajaanin Vesi -liikelaitoksen henkilöstöstä noin 2/3 oli maaliskuun lopusta elokuun alkuun etätöissä tai hajautettuna siten, että sosiaaliset kontaktit olisivat mahdollisimman vähäiset. Loppuvuodesta etätöitä tehtiin ns. hybridimallin mukaan ajoittain ja huomattavasti kevättä vähemmän. Pandemian leviämisen ehkäisemiseksi mm. käytettiin suojaimia yms., suljettiin asiakaspalvelu, ei vastaanotettu vierailijoita sekä muutettiin työ- ja palaverikäytäntöjä. Valtaosa kokouksista ja palavereista pidettiin etänä ja koko henkilöstön yhteiset palaverit ja virkistyspäivät yms. peruttiin tai toteutettiin muulla tavoin.

1.6. Ympäristöasiat

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen vastuulla olevista tehtävistä ympäristöpanostuksiin kuuluviksi luetaan pohjavedensuojelua varten tehdyt pohjavesimittaukset ja -analyysit sekä muut toimenpiteet lähinnä vedenhankinnassa. Jätevesihuolto on huomioitu ympäristöpanostuksena käytännössä kokonaisuudessaan sisältäen viemäriverkoston käytön ja kunnossapidon, jätevesien puhdistuksen, lietteen käsittelyn sekä näihin liittyvät tutkimukset, analyysit ja ympäristöluvan velvoittamat vesiensuojeluun ja kalatalouteen liittyvät tutkimukset ja maksut sekä jätevesihuollon investoinnit. Ympäristötuotoiksi on luettu jäteveden käyttö- ja perusmaksut.

Viemärointi ja jäteveden- sekä lietteenkäsittely on kustannuksiltaan Kajaanin kaupungin merkittävin ympäristöpanostus. Kajaanin Vesi -liikelaitos käytti vuonna 2020 ympäristötekijöihin käyttötaloudestaan 3,4 miljoonaa euroa ja pysyviin vastaaviin sisältyy aktivoituja pitkävaikutteisia ympäristömenoja 12,8 miljoonaa euroa. Ympäristötuotot olivat 4,8 miljoonaa euroa.

Vuonna 2020 Kajaanin Vesi -liikelaitos täytti kaikki sille ympäristöluvassa neljännesvuosittaisiksi asetetut vaatimukset jätevedenpuhdistuksen suhteen. Pohjavedenoton ottomäärien kaikkien kuukausittaisten 96 seurantapisteen tulokset alittivat lupamääräysten keskiarvomaksimiottomäärät. Kajaanin ja Kainuun yhteisen ilmastostrategian toteutumista Kajaanin Vesi -liikelaitos edesauttoi pumppausten energiaoptimoinnilla saneerausten yhteydessä.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat

Talousarvioon 2020 on kirjattu Kajaanin Veden keskeisimmät tavoitteiden toteutumista uhkaavat riskit, joita on arvioitu yhdenmukaisesti kaupunkikonsernissa osavuosiraportissa 1.1.-30.6.2020 sekä tämän tilinpäätöksen erillisessä tuloskortissa. Vuonna 2020 ei realisoitunut merkittäviä riskejä.

Vuoden 2020 syksyllä Kajaanin Vesi -liikelaitos päivitti kaupungin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan ohjelmistoa hyödyntäen strategisten, taloudellisten ja vahinkoriskien riskiarviot ja osa niistä on huomioitu vuoden 2021 talousarviossa. Kajaanin Vesi -liikelaitos aloitti vuonna 2020 operatiivisten/toiminnallisten riskien kokonaisvaltaisen riskinarviointin päivityksen erillisellä vesihuollon riskienhallintaohjelmistolla. Se valmistuu talousvesihuollon osalta vuonna 2021 ja jätevesihuollon osalta 2021-2022. Tuloksia käytetään riskienhallinnassa ja varautumissuunnittelussa ja huomioidaan tarkemmin vuoden 2022 talousarviossa. Kajaanin Vesi -liikelaitos jatkoi vuonna 2019 aloitettua lukitusensa ajanmukaistamista loppuilla talousvesihuollon kohteilla.

1.8. Kajaanin Vesi -liikelaitoksen vesihuoltopalveluiden hintataso, tehokkuus, laatu ja kannattavuus

Vuoden 2020 alusta Kajaanin Vesi -liikelaitos päivitti hinnastoaan, jossa pitkäjänteisen suunnitelman mukaisesti käyttö- ja perusmaksuja korotettiin kokonaisvaikutukseltaan noin 3,3 %. Talousveden käyttömaksun korotus oli noin 0,9 %. Jäteveden käyttömaksun korotus oli noin 5,2 % ja perusmaksun korotus noin 3,2 %. Palvelumaksuja päivitettiin vastaamaan kustannuksissa tapahtuneita muutoksia. Lisäksi jätevesiviemäriin joutuvien hulevesien vähentämiseksi kiinteistöille, jotka johtavat hulevesiä jätevesiviemäriin määritettiin korotetut jäteveden perusmaksut. Seuraavaan taulukkoon on koottu Kajaanin Vesi -liikelaitoksen hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavia tunnuslukuja vuosilta 2017 - 2020.

KAJAANIN VESI -LIIKELAITOS TUNNUSLUKUJA	2017	2018	2019	2020
Tunnusluvut 31.12.				
Verkostoon pumpattu vesimäärä (m3/a)	2 666 326	2 653 391	2 562 862	2 472 998
Laskutettu vesimäärä (m3/a)	2 040 246	2 027 772	2 076 244	1 962 118
Käsiteltäväksi johdettu jätevesimäärä (sis.ohitukset) (m3/a)	3 811 198	3 437 352	3 276 024	3 922 033
Laskutettu jätevesimäärä (m3/a)	1 987 083	1 951 787	1 938 819	1 932 943
Vesijohtoverkoston liittynyt asukasmäärä (as)	34 650	34 660	34 177	35 003
Jätevesiviemäriverkoston liittynyt asukasmäärä (as)	32 950	32 960	31 210	32 234
Vesijohtoverkoston pituus (km)	522,7	527,0	528,0	529,0
Jätevesiverkoston pituus (km)	262,4	262,6	264,0	265,0
Laatuvaatimukset täyttävä talousvedenlaatu %	100,0	100,0	100,0	100,0
Laskuttamattoman talousveden osuus (tai hukkavesi) %	25,4	23,9	19,7	21,2
Vesijohtoverkoston uusiutumisaika v	119,3	239,5	203,1	114,8
Putkirikkojen määrä vesijohtoverkosto/verkostopituus (kpl/km vuosi)	0,01	0,01	0,01	0,01
Veden ominaiskäyttö, Kotitalouksien veden käyttö (l/as/vrk)	149,9	151,1	153,3	150,0
Jätevedenpuhdistuksen lupaehtojen täytyminen %	100,0	100,0	100,0	100,0
Puhdistamattoman jäteveden ohitukset %	0,00	0,00	0,12	0,05
Laskuttamattoman jäteveden osuus %	47,9	43,2	40,8	50,7
Jätevesijohtoverkoston uusiutumisaika v	84,5	154,5	64,4	176,7
Investoinnit yhteensä (€)	3 271 658	2 311 219	2 458 147	3 353 541
Omistajatuloutus (€)	1 200 000	1 200 000	1 200 000	1 200 000
Käyttömaksu, talousvesi, €/m3 (sis. alv)	1,23	1,31	1,34	1,35
Käyttömaksu, jätevesi, €/m3 (sis. alv)	2,36	2,28	2,37	2,49
Toiminnan tuotot/toiminnan kulut %	212,8	203,8	214,2	210,3
Käytön ja ylläpidon omakustannushinta, €/m3	0,88	0,89	0,86	0,92
Tuloutus suhteessa liikevaihtoon %	16,9	16,7	16,2	16,0
Investoinnit/poistot	1,89	1,30	1,37	1,83
Investointien tulorahoitus %	81	108	113	82
Omistajan tuki investointikustannuksiin/kokon.investoinnit %	0,00	10,6	0,0	0,0
Sijoitetun pääoman tuotto (%)	8,7	7,7	8,5	8,0
Omakotitalon vertailuhinta, VVY:n laskentaperusteella, €/m3	4,94	5,00	5,14	5,28

2. Talousarvion toteutumisvertailu

2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Saneerausinvestointeja korjausvelan hallitsemiseksi toteutetaan keskimäärin valtuustokausittain päivitettävän korjausvelkaselvityksen mukaisella määrällä.	Saneerausinvestointeja n. 2,5 M€.	Toteutuu
Liittymis-, laskutus- ja mittarointiprosesseja sujuvoitetaan ja suoraviivaistetaan sekä itsepalveluominaisuuksia kehitetään digitalisaatiota hyödyntämällä ja järjestelmiä uusimalla.	Uuden asiakastietojärjestelmä käytössä 17.11.2020 ja sen online-palvelu 24.11.2020 alkaen. 1230 vesimittaria (16,4 %) etäluennassa.	Toteutuu osittain
Talous- (ja jäteveden) tuotannon ja jakelun ohjauksen kehittäminen/tehostaminen mitattua tietoa hyödyntäen.	Kaukokäyttöjärjestelmän trendi- ja raporttipohjien päivitys ja monipuolistaminen.	Ei toteudu
Keskitytään perustehtävään ja toimintavarmuuteen. Muita tehtäviä otetaan vastattavaksi harkiten, mikäli niistä saatava kate on vähintään ydintehtävien tasolla ja resursseja tai kapasiteettia on niihin käytettävissä.	Riskinarvioiden (WSP, SSP, Granite) päivitykset käynnissä, valmistuu 2021.	Toteutuu osittain
Aloitetaan jätevedenpuhdistamon uusinnan valmistelu siten, että Peuraniemen jätevedenpuhdistamon teknisen käyttöiän täytyessä ensi vuosikymmenen lopussa käytössä on korvaava jätevedenpuhdistamo.	Esisuunnitelma viimeistelyvaiheessa. Valmistuu keväällä 2021, nykyisen jätevedenpuhdistamon tarkentavia kunnostuksia ja luontoselvityksiä lukuun ottamatta helmikuussa vaihteessa 2021.	Toteutuu
Vuoto- ja hulevesien pääsyä jätevesiviemäriin vähennetään yhteistyössä ympäristötekniikan toimialan kanssa.	Kajaanin Veden vuotovesitoimenpideinvestointeja (viemärikaivosaneerauksia) n. 6.000 €. Ei yhteisiä vuotovesitoimenpiteitä.	Ei toteudu
Taksamalla uudistetaan Vesilaitosyhdistyksen ohjeen mukaisesti niin, että alueellista ja asiakasryhmittäistä aiheuttamisperiaatetta toteutetaan nykyistä selkeämmin. Laskutettavan talous- ja jätevesimäärän väheneminen sekä hulevesien ohjaaminen pois jätevesiviemäristä otetaan huomioon uudistuksessa.	Merkittävästi korotettu jäteveden perusmaksu kiinteistöille, jotka johtavat hulevesiä jätevesiviemäriin.	Toteutuu osittain
Osallistutaan ympäristötekniikan toimialan johtamaan vesihuollon kehittämissuunnitelman päivitykseen.	Vesihuollon kehittämissuunnitelman laatijan kilpailutus käynnissä, toteutus 2021 (Ympäristötekniikan toimiala).	Ei toteudu

Sitovat tavoitteet

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Sitova tavoite	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Tuottovaatimus	1 200 000 euroa, joka koostuu peruspääoman korosta ja tuloutuksesta	1 200 000 euroa	Toteutuu
Tilikauden ylijäämä ennen varauksia	> 700 000 euroa (ei sitova)	910 904 euroa	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Asiakastyytyväisyys	Kuntatekniikan palvelukyselyn vesihuollon osuuden keskiarvo parillisina vuosina, 0 - 5	4,35	4,45	Toteutuu
Vesihuollon toimitusvarmuus	Vedenjakelun suunnitelmattomat käyttökatkokset, tuntia/asukas/vuosi	0,14	0,05	Toteutuu
Sähköisen palvelun lisääminen	Vesimittarien etäluku	20 % vesimittareista etäluennassa	16,4 % vesimittareista etäluennassa	Toteutuu osittain

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Energiätehokkuus	Jätevedenpumppaamoiden energiatehokkuus optimoitu, % pumppaamoista	60 %	60 %	Toteutuu
Ympäristöystävällinen viemäröinti ja jätevedenpuhdistus	Jätevedenpuhdistamon kuu-kausinäytteistä lupaehtojen mukaisia, %	90 %	95,8 %	Toteutuu

Osaajista elinvoimaa

Harjoittelupaikkojen tarjoaminen tuleville osaajille	Harjoittelu- ja työssäoppimispaikkoja, htv/vuosi	0,8	0,6	Toteutuu osittain
--	--	-----	-----	--

Riskienhallinta

- 20 – 25 Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
- 10 – 16 Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
- 4 – 9 Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
- 1 – 4 Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Strategiset riskit	Vesiosuuskuntien liittäminen tai kunta-/vesilaitosfuusioiden vaikutukset vastuiden lisääntymiseen, tehokkuuden (m ³ /km) heikkenemiseen ja edelleen resurssitarpeisiin ja asiakashinnoiteluun	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Ei toteunut.
Strategiset riskit	Toimintakyvyn/palvelutason heikkeneminen puutteellisen omaisuudenhallinnan (korjausvelan kasvun) vuoksi	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Ei toimintakyky-/palvelutaso-ongelmia.
Strategiset riskit	Tulopohjaan nähden liian laaja toiminta-alue ja/tai palvelurepertuaari tai -taso	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 2 4	Ei toteutunut.
Rahoitusriskit	Tulojen vähentyminen laskutettavan talous- ja/tai jäteveden määrän vähentyessä	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Myyntin vähenemistä kompensoidaan hintojen korotuksilla.
Rahoitusriskit	Suurten korvausinvestointien (jätevedenpuhdistamo) rahoitus ja vaikutus asiakashinnoiteluun	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8	Ei vaikutusta vielä, vaikuttanee tulevaisuudessa.
Toiminnalliset riskit	Vesihuollon häiriötilanne sähkö- tai tietoliikennejärjestelmien keskeytyksen, verkosto tai laitteistorikkojen, poikkeuksellisten sääilmiöiden tai laatuhäiriöiden vuoksi	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Ei vakavia häiriötilanteita.
Vahinkoriskit	Korvausvastuu vastuuvakuutuksen piiriin kuulumattomasta vesihuollon virheestä aiheutuneesta vahingosta	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8	Ei vakavia korvattavia vahinkoja.
Vahinkoriskit	Korvausvastuu ympäristölupaehdot ylittävistä päästöistä (esim. jätevedenpuhdistamon toimintahäiriö)	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8	Ei merkittäviä päästöjä.
Vahinkoriskit	Työntekijöiden henkilövahinkoriskit	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei merkittäviä henkilövahinkoja.

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2020
Päätöksentekoprosessi	Vastuut selkeästi määritelty (hallintosääntö & Kajaanin Veden toimintasääntö)	Päätöksentekoon liittyvät vastuut selkeästi määritetty.
Henkilöstöasiat	Kaupungin henkilöstöohjelma ja sen seuranta käytössä Kehityskeskustelut pidetään vuosittain kesäkuun loppuun mennessä. Työyhteisötaitojen merkitystä työyhteisön toimintaan korostetaan.	Kaupungin henkilöstöohjelma käytössä. Kehityskeskustelut käyty marraskuun loppuun mennessä. Pandemian vuoksi yhteiset tilaisuudet minimoitu ja niiden yhteyteen suunnitellut toimenpiteet siirryneet.
Taloussuunnittelu	Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain.	Talousarvion toteuman seuranta kuukausittain.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Tehtäväkokonaisuuksien ja tehtävänjaon tarkentaminen Kajaanin Veden ja taloushallinnon välillä asiakastietojärjestelmän käyttöönoton jälkeen	Asiakastietojärjestelmän käyttöönotto marraskuussa 2020. Taloushallinnon ja Kajaanin Veden yhteistyötä taloushallinnossa tiivistetty ja tarkennettu.
Talousraportointi	Talousraportointi johtokunnan jäsenille kuukausittain, käsittely johtoryhmässä ja johtokunnassa	Talousraportit johtokunnalle kuukausittain ja käsittely jokaisessa johtoryhmän ja johtokunnan kokouksessa.
Omaisuuksien hallinnointi	Korjausvelan määrän lisääntyminen pyritään estämään ajantasaisten korjausvelkalaskelmien ja riittävien sekä oikein kohdennettujen saneerausinvestointien avulla.	Saneerausinvestointeja n. 2,5 M€, joissa hyödynnetty vuonna 2019 päivitetyn vesihuoltoverkoston korjausvelkaselvityksen tuloksia.
Tietohallinto ja tietoturva	Tietosuojaselosteet ajan tasalla Tietohallinto- ja tietoturvaosaamisresurssien turvaaminen tietohallintoa hyödyntäen tai muilla keinoin sekä tarpeiden aktiivinen esille tuominen tietohallinnolle	Tietosuojaselosteet ajan tasalla. Kaupungin tietohallintouudistuksen lopputuloksen seuranta ja reagointi sen perusteella.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Kajaanin Vesi ei myönnä avustuksia, takauksia tai vakuuksia.	Ei myönnettyjä avustuksia, vakuuksia tai takauksia.
Sopimushallinta	Sopimusvastuut määritetty	Sopimusvastuut määritetty.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Ei omaa hanketoimintaa	Ei omia hankkeita.

Kajaanin Vesi	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	19,9	20,7	19,9

2.2. Talousarvion toteumat, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa

Talousarvion tuloslaskelmaosan toteutuminen

	TA 2020	TA 2020 muutokisineen	TP 2020 31.12.2020	Poikkeama	TP 2019
Liikevaihto	7 518 100,00	7 518 100,00	7 498 351,94	-19 748,06	7 403 706,11
Liiketoiminnan muut tuotot	4 500,08	4 500,08	30 321,81	25 821,73	22 602,01
Tuet ja avustukset				0	
Liikevaihto ja muut tuotot yhteensä	7 522 600,08	7 522 600,08	7 528 673,75	6 073,67	7 426 308,12
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 011 060,24	-1 011 060,24	-988 228,87	22 831,37	-939 146,75
Palvelujen ostot	-1 367 792,76	-1 367 792,76	-1 318 103,34	49 689,42	-1 229 143,14
Henkilöstökulut	-1 256 814,47	-1 223 724,12	-1 216 506,93	7 217,19	-1 202 926,88
Poistot ja arvonalentumiset	-1 876 265,16	-1 876 265,16	-1 831 061,40	45 203,76	-1 791 172,50
Liiketoiminnan muut kulut	-103 890,28	-103 890,28	-76 163,75	27 726,53	-95 757,06
Liiketoiminnan kulut yhteensä	-5 615 822,91	-5 582 732,56	-5 430 064,29	152 668,27	-5 258 146,33
Liikeylijäämä	1 906 777,17	1 939 867,52	2 098 609,46	158 741,94	2 168 161,79
Korkotuotot				0	
Muut rahoitustuotot			12 574,01	12 574,01	10 946,80
Korkokulut				0	
Korvaus peruspääomasta	-2 749,73	-2 749,73	-39 281,80	-36 532,07	-39 281,80
Tuloutus ylijäämästä	-1 197 250,27	-1 197 250,27	-1 160 718,20	36 532,07	-1 160 718,20
Viivästyskorot				0	
Muut rahoituskulut				0	
Muut rahoituskulut			-279,97	-279,97	-149,02
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-1 200 000,00	-1 200 000,00	-1 187 705,96	12 294,04	-1 189 202,22
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	706 777,17	739 867,52	910 903,50	171 035,98	978 959,57
Ylijäämä ennen varauksia	706 777,17	739 867,52	910 903,50	171 035,98	978 959,57
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	706 777,17	739 867,52	910 903,50	171 035,98	978 959,57

Investointiosan toteutumisvertailu

	TA 2020	TA 2020 muutoksineen	TP 2020 Toteuma	Poikkeama	TP 2019
Rakennukset/rakentaminen					
Rakennukset					
Vesihuollon suunnittelu ja tutkiminen					
Vesihuollon rakentaminen ja saneeraus	-1 950 000,00	-2 050 000,00	-1 967 333,30	-82 666,70	-1 673 503,49
Rakentaminen ja saneeraus rahoitusos.					
Hulevesi - omaisuuden luovutus kaup.					
Vedenottamot	-10 000,00	-10 000,00	-8071,98	-1 928,02	
Pohjavesialueet					
Vedenkäsittelylaitokset					
Vesisäiliöt	-140 000,00	-205 000,00	-205 019,62	19,62	-376 406,15
Paineenkorotusasemat					
Jätevedenpumppaamot	-180 000,00	-105 000,00	-103 617,76	-1 382,24	-119 315,97
Jätevedenpuhdistamo	-450 000,00	-400 000,00	-398 427,05	-1 572,95	-229 042,68
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	-2 730 000,00	-2 770 000,00	-2 682 469,71	-87 530,29	-2 398 268,29
Koneet ja kalusto					
Vesilaitoksen koneet	-200 000,00	-220 000,00	-220 178,57	178,57	-1 042,60
Viemärlaitoksen kon					
Koneet ja kalusto yhteensä	-200 000,00	-220 000,00	-220 178,57	178,57	-1 042,60
Aineettomat oikeudet	-100 000,00	-500 000,00	-450 892,87	-49 107,13	-58 835,93
Investoinnit yhteensä	-3 030 000,00	-3 490 000,00	-3 353 541,15	-136 458,85	-2 458 146,82

Talousarvion rahoitusosan toteutuminen

	TA 2020	TA 2020 muutoksineen	TP 2020 Toteuma	Poikkeama	TP 2019
Toiminnan rahavirta					
Liikelyljäämä	1 906 777,17	1 939 867,52	2 098 609,46	158 741,94	2 098 609,46
Poistot ja arvonalentumiset	1 876 265,00	1 876 265,00	1 831 061,40	-45 203,60	1 791 172,50
Rahoitustuotot ja kulut	-1 200 000,00	-1 200 000,00	-1 187 705,96	12 294,04	-1 189 202,22
Tulorahoituksen korjauserät			-10,00	-10,00	0
Toiminnan rahavirta	2 583 042,17	2 616 132,52	2 741 954,90	125 822,38	2 770 132,07
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 030 000,00	-3 490 000,00	-3 353 541,15	136 458,85	-2 458 146,82
Rahoitusosuudet investointimenoihin			0	0,00	0
Luovutustulot			10,00	10,00	0
Investointien rahavirta	-3 030 000,00	-3 490 000,00	-3 353 531,15	136 468,85	-2 458 146,82
Toiminnan ja investointien rahavirta	-446 957,83	-873 867,48	-611 576,25	262 291,23	311 985,25
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset					
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Saamisten muutos kunnalta			691 316,28	691 316,28	-408 982,66
Saamisten muutos muilta			-128 730,51	-128 730,51	-115 408,65
Korttomien velkojen muutos kunnalta			-4 252,47	-4 252,47	-25 093,32
Korttomien velkojen muutos muilta			-89 783,33	-89 783,33	49 063,10
Liittymismaksujen muutos	125 000,00	125 000,00	151 248,39	26 248,39	203 843,62
Rahoituksen rahavirta	125 000,00	125 000,00	619 798,36	494 798,36	-296 577,91
Rahavarojen muutos	-321 957,83	-748 867,48	15 407,34	764 274,82	15 407,34
Rahavarojen muutos			8 222,11		15 407,34
Rahavarat kauden lopussa 31.12.			111 766,12		103 544,01
Rahavarat 1.1.			103 544,01		88 136,67

3. Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma		1.1.-31.12.2020		1.1.-31.12.2019
Liikevaihto		7 498 351,94		7 403 706,11
Liiketoiminnan muut tuotot		30 321,81		22 602,01
Materiaalit ja palvelut				
Aineet ja tarvikkeet	-988 228,87		-939 146,75	
Palvelujen ostot	-1 318 103,34	-2 306 332,21	-1 229 143,14	-2 168 289,89
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-946 654,20		-936 964,46	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-238 969,00		-237 615,05	
Muut henkilöstösivukulut	-30 883,73	-1 216 506,93	-28 347,37	-1 202 926,88
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 831 061,40		-1 791 172,50	
Arvonalentumiset	0,00	-1 831 061,40	0,00	-1 791 172,50
Liiketoiminnan muut kulut		-76 163,75		-95 757,06
Liikeylijäämä		2 098 609,46		2 168 161,79
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	12 574,01		10 946,80	
Korvaus peruspääomasta	-39 281,80		-39 281,80	
Muut rahoituskulut	-1 160 998,17	-1 187 705,96	-1 160 867,22	-1 189 202,22
Ylijäämä ennen satunaisia eriä		910 903,50		978 959,57
Ylijäämä ennen varauksia		910 903,50		978 959,57
Tiliikauden ylijäämä/alijäämä		910 903,50		978 959,57
Liikelaitoksen tunnusluvut				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		7,96		8,53
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		7,96		8,53
Voitto, %		12,2		13,2

Tunnuslukujen selitykset

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) / (oma pääoma + sijoitettu koroll. Vierapääoma + poistoero ja vap.eht. Varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) / (oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

Rahoituslaskelma	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Liikeliikettä	2 098 609,46	2 168 161,79
Poistot ja arvonalentumiset	1 831 061,40	1 791 172,50
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 187 705,96	-1 189 202,22
Tulorahoituksen korjaukset	-10,00	0,00
Toiminta yhteensä	2 741 954,90	2 770 132,07
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 353 541,15	-2 458 146,82
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	10,00	0,00
Investoinnit yhteensä	-3 353 531,15	-2 458 146,82
Toiminnan ja investointien rahavirta	-611 576,25	311 985,25
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta		
Lyhytaikaisen lainojen muutos muilta		
Lainakannan muutokset yhteensä		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutokset kunnalta	691 316,28	-408 982,66
Saamisten muutokset muilta	-128 730,51	-115 408,65
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-4 252,47	-25 093,32
Korottomien velkojen muutos muilta	-89 783,33	49 063,10
Liittymismaksujen muutos muilta	151 248,39	203 843,62
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	619 798,36	-296 577,91
Rahoituksen rahavirta	619 798,36	-296 577,91
Rahavarojen muutos	8 222,11	15 407,34
Rahavarojen muutos	8 222,11	15 407,34
Rahavarat 31.12.	111 766,12	103 544,01
Rahavarat 01.01.	103 544,01	88 136,67
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, €	-565 563,89	-595 887,81
Investointien tulorahoitus, %	81,76	112,69
Kassan riittävyys, pv	5,00	5,30
Quick ratio	3,58	3,82
Current ratio	3,58	3,82

Tunnukslukujen selitykset

Investointien tulorahoitus %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot ja arvonalentumiset - tuloverot) /
investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + poistot ja arvonalentumiset - tuloverot) /
investointien omahankintameno + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset

Tase	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	28 415 388,60	26 892 908,85
Aineettomat hyödykkeet	509 728,80	0,00
Tietokoneohjelmit	509 728,80	0,00
Aineelliset hyödykkeet	27 755 779,50	26 743 028,55
Maa-alueet	262 814,62	262 814,62
Rakennukset	3 810 610,58	4 030 188,55
Johtoverkostot ja laitteet	21 054 697,24	20 300 212,71
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	1 736 958,43	1 774 906,58
Koneet ja kalusto	332 069,13	134 900,89
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	558 629,50	240 005,20
Sijoitukset	149 880,30	149 880,30
Muut saamiset	149 880,30	149 880,30
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 993 818,47	3 548 182,13
Saamiset	2 882 052,35	3 444 638,12
Lyhytaikaiset	2 882 052,35	3 444 638,12
Myyntisaamiset	2 191 627,12	2 033 597,47
Saamiset kunnalta	684 092,23	1 406 052,05
Muut saamiset	0,00	230,00
Siirtosaamiset	6 333,00	4 758,60
Rahat ja pankkisaamiset	111 766,12	103 544,01
Maksuliiketililit	111 766,12	103 544,01
VASTAAVAA YHTEENSÄ	31 409 207,07	30 441 090,98
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	26 961 430,01	26 050 526,51
Peruspääoma	19 640 900,81	19 640 900,81
Edellisten tilikausien ylijäämä	6 409 625,70	5 430 666,13
Tilikauden ylijäämä	910 903,50	978 959,57
VIERAS PÄÄOMA	4 447 777,06	4 390 564,47
Pitkäaikainen	3 612 619,64	3 461 371,25
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	3 612 619,64	3 461 371,25
Lyhytaikainen	835 157,42	929 193,22
Ostovelat	402 844,88	365 555,18
Velat kunnalle	9 727,56	14 893,07
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	221 305,81	332 781,72
Siirtovelat	201 279,17	215 963,25
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	31 409 207,07	30 441 090,98
Liikelaitoksen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	85,84	85,58
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	59,08	59,57
Kertynyt yli-/alijäämä (1000 €)	7 321	6 410
Lainakanta 31.12. (1000 €)	0	0
Lainasaamiset 31.12 (1000 €)	0	0

Taseen tunnuslukujen selitykset

Omavaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko omapääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Tilikauden tuloksen käsittely

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta allekirjoittaa Kajaanin Vesi -liikelaitoksen tilinpäätöksen 2020 ja päättää, että tilikauden ylijäämä 910.903,50 euroa kirjataan Kajaanin Vesi -liikelaitoksen taseeseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämätilille.

Kajaanin Vesi -liikelaitoksen johtokunta esittää Kajaanin Vesi -liikelaitoksen tilinpäätöksen 2020 Kajaanin kaupungin-hallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

4. Tilinpäätöksen liitetiedot 31.12.2020

4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kajaanin kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet. Alle 10.000 euron hankinnat pois lukien vesi- ja jätevesimittarit, on kirjattu vuosikuluksi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

4.2. Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot		
	2020	2019
Käyttömaksut	5 829 257,08	5 779 568,80
Perusmaksut	1 486 073,75	1 443 793,70
Muut Palvelut	183 021,11	180 343,61
Liikevaihto	7 498 351,94	7 403 706,11
Liiketoiminnan muut tuotot	23 948,49	18 027,26
Avustukset	6 373,32	4 574,75
Tuotot yhteensä	7 528 673,75	7 426 308,12

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua Kajaanin kaupungin poisto-suunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintame-nosta arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

	Poisto aika vuotta	Poisto- menetelmä
Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmat	3	tasapoisto
Muut aineettomat oikeudet	5	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	5	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset	20-40	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	15-30	tasapoisto
Koneet ja kalusto	3-10	tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet, luonnonvarat		Käytön mukainen poisto

Tuloutus kaupungille

	2020	2019
Peruspääoman korko	39 281,80	39 281,80
Tuloutus ylijäämistä	1 160 718,20	1 160 718,20
Yhteensä	1 200 000,00	1 200 000,00

4.3. Taseen liitetiedot

4.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat 31.12.2020

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet				Sijoitukset Muut saamiset	Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennako- maksut ja keskenäiset hankinnat	Palautus- kelpoiset liittymis- maksut	
Poistamaton hankintameno 1.1	0,00	262 814,62	4 030 188,55	22 075 119,29	134 900,89	240 005,20	149 880,30	26 892 908,85
Lisäykset tilikauden aikana	450 892,87		16 143,95	2 090 831,06	237 043,77	558 629,50		3 353 541,15
Rahoitusosuudet tilikaudella				0,00				0,00
Vähennykset tilikauden aikana								0,00
Siirrot erien välillä	58 835,93		0,00	181 169,27	0,00	-240 005,20		0,00
Tilikauden poisto	0,00		-235 721,92	-1 555 463,95	-39 875,53			-1 831 061,40
Arvonlennukset ja niiden palautukset								0,00
Poistamaton hankintameno 31.12	509 728,80	262 814,62	3 810 610,58	22 791 655,67	332 069,13	558 629,50	149 880,30	28 415 388,60
Arvonkorotukset								
Kirjanpitoarvo 31.12	509 728,80	262 814,62	3 810 610,58	22 791 655,67	332 069,13	558 629,50	149 880,30	28 415 388,60

Maa- ja vesialueiden erittely

	2020	2019
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	160 374,88	160 374,88
Muut maa- ja vesialueet	102 439,74	102 439,74
Maa- ja vesialueet yhteensä	262 814,62	262 814,62

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2020

Saamisten erittely

	2020	2020	2019	2019
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	242 863,51	0,00	230 249,92
Yhteensä	0,00	242 863,51	0,00	230 249,92
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset	0,00	23 195,48	0,00	23 862,57
Yhteensä	0,00	23 195,48	0,00	23 862,57
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset	0,00	1 396,80	0,00	767,53
Yhteensä	0,00	1 396,80	0,00	767,53
Saamiset kunnalta				
Myyntisaamiset	0,00	85 034,82	0,00	117 199,36
Lainasaamiset	0,00	599 057,41	0,00	1 288 852,69
Yhteensä	0,00	684 092,23	0,00	1 406 052,05
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	1 924 171,33	0,00	1 778 717,45
Muut saamiset	0,00	0,00	0,00	230,00
Siirtosaamiset	0,00	6 333,00	0,00	4 758,60
Yhteensä	0,00	1 930 504,33	0,00	1 783 706,05
Saamiset yhteensä	0,00	2 882 052,35	0,00	3 444 638,12

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2020	2019
Lyhytaikaiset siirtosaamiset		
Kela, korvaus työterveyshuollosta	6 333,00	4 758,60
yhteensä	6 333,00	4 758,60

4.3.2. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely

	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	19 640 900,81	19 640 900,81
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	19 640 900,81	19 640 900,81
Edellisten tilikausien ylijäämä	6 409 625,70	5 430 666,13
Tilikauden ylijäämä	910 903,50	978 959,57
yhteensä	26 961 430,01	26 050 526,51

Vieras pääoma

	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	52 591,85	0,00	36 588,97
Muut velat	52 324,53	0,00	52 324,53	0,00
Yhteensä	52 324,53	52 591,85	52 324,53	36 588,97
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat	0,00	590,00	0,00	674,70
Muut velat	56 744,64	0,00	56 744,64	0,00
Yhteensä	56 744,64	590,00	56 744,64	674,70
Velat kunnalle				
Ostovelat	0,00	9 727,56	0,00	14 893,07
Muut velat	181 141,09	0,00	189 324,63	0,00
Yhteensä	181 141,09	9 727,56	189 324,63	14 893,07
Velat muille				
Ostovelat	0,00	349 663,03	0,00	328 291,51
Muut velat	3 322 409,38	221 305,81	3 162 977,45	332 781,72
Siirtovelat	0,00	201 279,17	0,00	215 963,25
Yhteensä	3 322 409,38	772 248,01	3 162 977,45	877 036,48
Vieras pääoma yhteensä	3 612 619,64	835 157,42	3 461 371,25	929 193,22

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	2020	2019
Lomapalkkajaksotus	201 279,17	184 345,80
Tulospalkkio	0,00	31 617,45
Siirtovelat yhteensä	201 279,17	215 963,25

4.3.3 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

	2020	2019
Leasingvastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	34 321,90	46 331,03
Myöhemmin maksettavat	21 718,78	40 169,14
Yhteensä	56 040,68	86 500,17

	2020	2019
Vuokravastuut		
Alle vuoden sisällä erääntyvät vuokravastuut	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00

4.3.4 Ympäristöasiat

	2020	2019
Ympäristötuotot		
Viemärlaitoksen tuotot	4 840 181,53	4 647 226,56
Ympäristökulut		
Maaperän ja pohjaveden suojele	0,00	0,00
Vesiensuojelu	0,00	0,00
Viemärlaitoksen kulut	-3 438 966,84	-3 375 097,94
Ympäristö netto	1 401 214,69	1 272 128,62

Pysyviin vastaaviin sisältyviä aktivoituja pitkävaikutteisia ympäristömenoja, tasearvo 31.12.

	2020	2019
Maa-alueet		
Jätevedenpuhdistamon maa-alue	51 983,36	51 983,36
Rakennukset		
Viemärlaitoksen rakennukset	1 676 104,76	1 798 252,76
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Viemärlaitoksen kiinteät rakenteet ja laitteet	11 071 987,62	11 372 556,34
Aktivoidut ympäristökulut yhteensä	12 800 075,74	13 222 792,46

4.3.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2020	2019
Henkilöstön määrä 31.12. (htv2)		
vakituiset	18,30	17,30
määräaikaiset	1,60	2,60
työllistetyt	0,00	0,00
Yhteensä	19,90	19,90
Henkilöstökulut		
Tuloslaskelman henkilöstökulut		
Maksetut palkat	948 799,90	937 524,67
Henkilöstökorvaukset	-2 145,70	-560,21
Palkat ja palkkiot yhteensä	946 654,20	936 964,46
Eläkekulut	238 969,00	237 615,05
Muut henkilösivukulut	30 883,73	28 347,37
Tuloslaskelman henkilöstökulut yhteensä	1 216 506,93	1 202 926,88
Aktivoidut henkilöstökulut yhteensä	0,00	0,00

5. Kirjanpito kirjat ja tosittelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Tuloslaskelma	sähköinen
Tase	sähköinen
Rahoituslaskelma	sähköinen
Tilipuitteet	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Tasekirja	sähköinen
Tase-erittelyt	sähköinen

TOSITELAJIT

AA	Käyttöomaisuus kirjanpitosite	sähköinen
AB	Kirjanpitosite	sähköinen
AF	Käyttöomaisuus poistosite	sähköinen
AZ	Käyttöomaisuus purkamisen tosite	sähköinen
DR	Myyntireskontra Asiakkaat-lasku	sähköinen
DZ	Myyntireskontra Asiakkaat-maksu	sähköinen
K1	Kirjanpitoliihtymä maksuliikenne	sähköinen
K2	Sips muistiotosite	sähköinen
KG	Ostoreskontra toimittajat-hyvitys	sähköinen
KP	Ostoreskontra tilien ylläpito	sähköinen
KR	Ostoreskontra toimittajat lasku	sähköinen
KZ	Ostoreskontra toimittajat maksu	sähköinen
PA	Palkat	sähköinen
RE	Hankinta - lasku brutto	sähköinen
RV	Myynti - laskun siirto	sähköinen
SA	Pääkirjatilitosite	sähköinen
SB	Palkat lomapalkkavaraukset	sähköinen
WE	Varastokirjaukset tavaravastaanotto	sähköinen
ZK	Liittymät palvelukassa	sähköinen
ZD	Luottotappiokirjaukset	sähköinen

6. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kajaanissa 25. päivänä helmikuuta 2021

Johtokunta:

Akseli Leppänen, puheenjohtaja

Päivi Fonselius, varapuheenjohtaja

Teemu Ikonen

Anneli Määttä

Markku Pyy

Juha Nurminen, liikelaitoksen johtaja

Tilinpäätös hyväksytty ja vahvistettu sähköpostikuittauksin.

VIMPELINLAAKSON KEHITTÄMISLIKELAITOS

Tilinpäätös 2020

Sisällys

Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos	199
1. Toimintakertomus	199
1.1. Liikelaitoksen johtajan katsaus.....	199
1.2. Liikelaitoksen hallinto.....	199
1.3. Taloudellinen kehitys	199
1.4. Olennaiset tapahtumat	199
1.5. Liikelaitoksen henkilöstö	200
1.6. Ympäristöasiat.....	200
1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat	200
2. Talousarvion toteutumisvertailu	201
2.1. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	201
2.2. Talousarvion toteumat, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa.....	205
3 Tilinpäätöslaskelmat.....	207
Tilikauden tuloksen käsittely	211
4. Tilinpäätöksen liitetiedot 31.12.2020.....	212
4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	212
4.2. Tuloslaskelman liitetiedot	212
4.3. Taseen liitetiedot.....	213
5. Kirjanpito- ja tositelajit	215
6. Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	216

1. Toimintakertomus

1.1. Liikelaitoksen johtajan katsaus

Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen 17. toimintavuosi kului perustehtävän toteuttamisessa, joka on tukea toiminnallaan Kajaanissa järjestettävää toisen- ja korkea-asteen koulutusta. Tämä toteutettiin ylläpitämällä ja kehittämällä hallinnassa olevia valtiolta luovutuksena siirtyneitä Vimpelinlaakson ja Seppälän oppilaitoskiinteistöjä. Liikelaitokselle on keskitetty vuoden 2010 alusta lukien kaikki vuonna 1997 valtiolta kaupungille luovutuksena tulleet toisen- ja korkea-asteen oppilaitosrakennukset, joissa tiloja on yhteensä noin 64 300 m².

Liikelaitos saavutti keskeiset sille asetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tilikauden tulos ylitti tavoitteensa, riskejä ei realisoitunut ja tilojen vuokralaiset ovat pitkälti tyytyväisiä tiloihinsa. Investointeja on pyritty tekemään todellisen tarpeen mukaan, määrärahojen käyttöä on seurattu ja tarvittaessa talousarviota on muutettu johtokunnassa sekä talousarvion sitovia määrärahoja tai tavoitteita ei ole ylitetty. Liikelaitos on toiminta-aikanaan mahdollistanut kustannustehokkaat ja tarkoituksenmukaiset tilat niiden käyttäjille.

1.2. Liikelaitoksen hallinto

Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitos päättää itsenäisesti toimintaansa liittyvistä asioista pääasiassa kuntalain (410/2015) ja kaupungin hallintosäännön mukaisesti.

Liikelaitoksen toiminnasta ja kehittämisestä vastaa Kajaanin kaupunginhallituksen alainen Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen johtokunta yhteistyössä liikelaitoksen johtajan kanssa kaupunginvaltuuston määrittämien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden mukaisesti. Johtokunta vastaa liikelaitoksen hallinnon, toiminnan ja sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä edistää, ohjaa ja valvoo liikelaitoksen toimintaa.

Johtokuntaan kuuluu seitsemän kaupunginhallituksen toimikaudekseen valitsemaa jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Jäsenistä yksi nimetään Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy:n esityksestä, yksi Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen esityksestä ja yhden jäsenistä tulee edustaa ympäristötekniistä toimialaa. Kaupunginhallitus valitsee yhden jäsenistä puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Lisäksi kaupunginhallitus nimeää johtokuntaan läsnäolo- ja puheoikeudella oman edustajansa. Johtokunta kokoontui vuonna 2020 kolme kertaa.

1.3. Taloudellinen kehitys

Liikelaitoksen hallinnassa olevien rakennusten ylläpito- ja pääomakulujen rahoitus suoritettiin niistä saaduilla vuokratuotoilla ja joista muodostuu liikelaitoksen liikevaihto. Investointihankkeet toteutettiin tarvittavilta osin vieraalla pääomalla ja pääomavuokrien poistoilla.

Vuoden 2020 liikevaihto oli 4.252.928 €. Tilikauden 1.1. - 31.12.2020 tulos oli ylijäämäinen 161.235 €. Ylijäämäinen tulos johtui energiakustannusten ja muiden ylläpitopalvelujen ostojen säästöistä, poistojen toteutumasta sekä liikevaihdon talousarviota paremmasta toteutumisesta.

Investointiosan toteutuma oli 332.701 €. Muutetussa talousarviossa investointimäärärahat olivat 560.000 €. Tieto 1 rakennuksen julkisivujen korjaustyöt ja Tieto 4 rakennushallin korjaustyöt valmistuivat suunnitellusti. Lisäksi tehtiin Oppi 3 asuntolarakennuksen ja ravintola-keittiö Foxin peruskorjaussuunnittelua.

1.4. Olennaiset tapahtumat

Liikelaitoksen perustehtävän mukaisesti rakennuksia ylläpidettiin, toteutettiin hallinnassa olevien rakennusten tarpeellisia korjauksia sekä kehitettiin toisen asteen- ja ammattikorkeakoulutuksen oppimisympäristöä.

Vuosien 2015 - 2017 aikana toteutettiin liikelaitoksen mittava huonokuntoisten ja tyhjen tilojen purkaminen, jossa tiloja poistui kaikkiaan n. 7 200 m² (n. -10 %). Liikelaitoksen isot kehittämis- ja rakentamishankkeet on toteutettu aiemmin, vuosina 2018 - 2020 keskityttiin vain tarpeellisiin ja osittaisiin perus- ja muutoskorjauksiin. Suunnitelma-kaudella 2022 - 2025 on tarkoitus toteuttaa seuraavia isompia peruskorjaus- tai tilojen korvaamishankkeita Oppi- ja Seppälän rakennuksissa.

Tieto 2 ja 3 rakennuksissa olleet tyhjätilat ovat osittain käytössä, tyhjiä tiloja on n. 800 m² ja vuokrausaste on hyvällä tasolla n. 97 %.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Liikelaitoksella ei ole omaa henkilöstöä.

1.6. Ympäristöasiat

Liikelaitoksen lämpöenergia on pienentynyt pitemmällä aikavälillä rakennuskannan vähenemisen vuoksi ja kaikki rakennukset ovat kaukolämmössä. Rakennusten lämmitystarve (lämmitystarveluku) on ollut viime vuodet normaali-vuotta pienempää ja osaltaan vaikuttanut lämmön energiankulutukseen ja kustannuksiin. Sähkön osalta vastaavaa kehitystä ei ole tapahtunut (pl. vuosi 2020), tämä vaatii toimenpiteitä jatkossa. Kiinteistöjen jätehuoltoa on kehitetty muuttuneiden säännösten ja ohjeistuksien mukaisesti.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat

Rakennusomaisuutta koskevat keskeisesti omaisuuden käytettävyyteen, kuntoon, korjausvelkaan, vahinkoihin ja tyhjiin tiloihin liittyvät toiminnalliset ja taloudelliset riskit. Lisäksi investointien rahoitukseen voi liittyä riskejä.

Mitkään näistä riskeistä eivät ole realisoituneet viime vuosina merkittävästi. Liikelaitoksen rakennuksiin tehtyjen investointien ja huonokuntoisten tilojen vähentämisellä korjausvelka on hallinnassa ja omaisuuden kunto on säilynyt keskimäärin hyvänä. Omaisuus on vakuutettu palon ja irtaimiston osalta. Markkinakorot ovat olleet jo vuosia lähellä 0-tasoa tai jopa miinuksella.

2. Talousarvion toteutumisvertailu

2.1. Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Toteutetaan investointiosan hankkeet. Vuonna 2020 ei ole isoja investointihankkeita vaan pienehköjä osakorjauksia ja tulevien hankkeiden suunnittelua. Suurimpina investointikohteina ovat keittiö-ravintola Foxin peruskorjaus ja Oppi 3 -asuntolan korjaussuunnittelu.	Johtokunta teki lokakuussa talousarvion investointiosan muutoksen, jonka mukaan investoinnit toteutuvat suunnitellusti pl. Seppälän rakennusten ja alueen suunnittelurahavaraus, jonka käyttöön ei ollut tarvetta. Foxin peruskorjaus siirtyy vuodelle 2021 muutoksen mukaisesti.	Toteutuu
Kaupungin tilaohjelman toteuttaminen ja kehittäminen jatkuu. Keskeisimmät asiat ovat rakennusten korjausvelka ja -tarve, viiden vuoden investointisuunnitelma sekä rakennusten salkutus. Rakennusten arvo-, kunto-, investointitarve- ja korjausvelkaselvitystä päivitetään joka toinen vuosi.	Kaupungin ja Vilakkeen viiden vuoden investointisuunnitelmaa on tarkennettu ja kehitetty ja työ jatkuu edelleen. Rakennusten arvo-, investointitarve- ja korjausvelkalaskelmat on päivitetty vuosien 2018-2019 tiedoilla.	Toteutuu
Kaupungin rakennusten rakennemuutosohjelman mukaisesti tyhjäksi tai vajaakäytölle jääneiden tai jäävien tilojen määrää vähennetään.	Vuonna 2020 ei ole tapahtunut vähennystä liikelaitoksen tilojen määrässä.	Ei toteudu
Kaupungin tilakeskus hoitaa edelleen Vilakkeen noin 64 000 m ² :n rakennusomaisuuden rakennuttamis- ja asiantuntijatehtävät, kiinteistönhoidon ja kunnossapidon sekä kaupungin tilaohjelman ja rakennusten rakennemuutosohjelman valmistelun ja toteuttamisen.	On hoitanut palvelulinjauksen mukaisesti.	Toteutuu
Energian seurannassa ja käytön tehostamisessa tavoitteena on energiansäästötyöhön panostaminen ja 1–2 prosentin säästö vuotuisiin energiakustannuksiin.	Rakennusten energiansäästötyöhön ei ollut vuonna 2020 resursseja ja energian seurantapalvelussa oli virheellistä kulustietoa, jota ollaan selvittämässä. Kuitenkin kaukolämmön kulutus laski 12 % ja sähkön kulutus laski 9 % edellisestä vuodesta muista syistä johtuen.	Toteutuu osittain

Sitovat tavoitteet

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Liikelaitoksen talousarviota parempi ylijäämäinen tulos n. 161.000 € johtui lämmitystarpeeltaan hyvin edullisen vuoden (n. – 18 %) energiakustannusten säästöistä sekä poikkeuksellisen korona-ajan pienentävästä vaikutuksesta tilojen käytön tehokkuuteen ja rakennusten ylläpitokustannuksiin. Lisäksi liikevaihto toteutui talousarviota hieman paremmin ja poistojen toteutuma oli talousarviota hieman pienempi. Liikelaitoksen toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin korona-aika ei vaikuttanut käytännössä ollenkaan eikä ainakaan heikentävästi.

Investointiosan käyttö on n. 333.000 € (59 %). Tieto 1 ja 4 rakennusten korjaustyöt valmistuivat. Lisäksi tehtiin Oppi 3 asuntolarakennuksen ja ravintola-keittiö FOX:n peruskorjaussuunnittelua. Talousarviossa alun perin olleen ravintola-keittiö FOX:n peruskorjaustyöt siirtyy vuodelle 2021 suunnittelutilanne- ja aikataulusyistä.

Sitova tavoite	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Tuottovaatimus: peruspääoman korko	Tilikauden ylijäämä > 0	Peruspääoman korkoa tuloutettiin kaupungille 9.019,64 €. Talousarviossa korkoa ei oletettu maksettavan (miinus Euribor-korot), mutta kaupunki perii kuitenkin aina marginaalin (0,2 %) verran korkoa. Tilikauden toteutunut ylijäämä oli 161.234,76 €. Tilikauden tavoite toteutui.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen ja energiankulutuksen hallinta.	Rakennusten yhteenlaskettu energian kulutus	Energian kulutus on 1–2 % pienempi vuoden 2019 tasoon verrattuna.	Liikelaitoksen rakennusten sähkön kulutus oli 4 897 MWh vuonna 2019 ja 4 444 MWh vuonna 2020, kulutus pieneni 453 MWh ja 9 %. Kaukolämmön kulutus oli 12 935 MWh vuonna 2019 ja 11 371 MWh vuonna 2020, kulutus pieneni 1 564 MWh ja 12 %.	Toteutuu

Tulevaisuus nuorissa

Vimpelinlaakson toisen ja korkea-asteen kampus ja oppimisympäristö on tiivis.	Tilojen käytön tehokkuus	Tyhjiä tiloja < 1 000 m ² , tilojen vuokrausaste > 97 %	Tyhjiä tiloja vuoden 2020 lopussa n. 800 m ² , vuokrausaste n. 97 %.	Toteutuu
Vimpelinlaakson toisen ja korkea-asteen kampus ja oppimisympäristö on viihtyisiä.	Tilojen kunto	Peruskorjaamattomia tiloja < 5 800 m ² / < 9 % tiloista	Peruskorjaustarpeessa olevia tiloja Oppi- ja Seppälän rakennuksissa n. 5 770 m ² .	Toteutuu
Vimpelinlaakson toisen ja korkea-asteen kampus ja oppimisympäristö on viihtyisiä.	Tilojen kuntoluokka keskim.	Yli 75 %	Rakennusten kuntoluokkatiedot päivitetty vuoden 2019 lopun tilanteeseen, jolloin keskimääräinen kuntoluokka on 77 %.	Toteutuu

Riskienhallinta

20 – 25 **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.

10 – 16 **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.

4 – 9 **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.

1 – 4 **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Strategiset riskit	Jos peruskorjausinvestoinnit ovat pienemmät kuin rakennusten peruskorjaustarpeeseen johdettava kulumisen, korjausvelka kasvaa, rakennusten kunto heikkenee ja mm. sisäilmaongelmia voi ilmaantua. Rakennusten kulumisen on tällä hetkellä noin 2,1 milj. euroa/vuodessa ja korjausvelka noin 3,4 milj. euroa. Omaisuuteen kohdistetut toimenpiteet ovat olleet oikeita ja riittäviä.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei toteutuneita riskejä. Liikelaitoksen viime vuosina tehtyjen investointien ja huonokuntoisten tilojen vähentämisellä korjausvelka on hallinnassa ja omaisuuden kunto säilynyt keskimäärin hyvänä.
Rahoitusriskit	Markkinakorkojen ja korkokustannusten nousu. Pyritään lainojen lyhyisiin takaisinmaksuaikoihin ja tarvittaessa tehdään markkinakorkojen nousuennusteiden mukaiset suojaustoimenpiteet.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 2 4	Ei toteutuneita riskejä.
Toiminnalliset riskit	Lähivuosina voi tulla vuokratappioita tyhjästä tiloista ja mahdollisia rakennusten purkukuluja.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei toteutuneita riskejä merkittävässä määrin ja purkukuluja ei ollut.
Vahinkoriskit	Rankkasateet, vuotovahingot, tulipalot tms. aiheuttavat tulvia ja kiinteistövahinkoja. Kovat pakkaset lisäävät energiakustannuksia ja muut säään ääri-ilmiöt aiheuttavat vahinkoja tai ylimääräisiä kustannuksia. Kaikki rakennukset on vakuutettu omaisuusriskivakuutuksella ja kaupungilla on vastuuvakuutus mm. henkilövahinkojen varalta.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Ei toteutuneita riskejä merkittävässä määrin.

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2020
Päätöksentekoprosessi	Selkeät vastuu- ja sijaismäärittelyt noudattaen kaupungin keskeistä ohjeistusta kuten hallintosääntö ja konserniohje	Päätöksistä ei ole tehty valituksia eikä otto-oikeuden käyttöä.
Henkilöstöasiat	Liikelaitoksella ei ole omaa henkilöstöä.	Toteutunut suunnitellusti.
Taloussuunnittelu	Talousarvion sitovuuden ja tavoitteiden noudattaminen Investointiosan toteuttaminen	Toteutunut suunnitellusti. Yksi investointihanke siirtynyt vuodelle 2021.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kirjanpito on ajantasainen ja luotettava. Osto- ja myyntilaskut käsitellään asianmukaisesti ja ajantasaisesti.	Toteutunut suunnitellusti.

Talousraportointi	Taloustilanne käsitellään aina johtokunnan kokouksissa. Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittain ja mahdollisiin poikkeamiin reagoidaan. Kaupungin osavuosisraportointi tehdään ohjeistuksen mukaisesti.	Toteutunut suunnitellusti.
Omaisuuksien hallinnointi	Käyttöomaisuus, poistot/investoinnit ja varaukset oikein sekä ajan tasalla Tyhjien ja vajaakäyttöisten tilojen myynti tai purku	Toteutunut suunnitellusti. Tilojen määrässä ei muutoksia.
Tietohallinto ja tietoturva	Toimintaan liittyvät tietosuojaselosteet on laadittu.	Toteutunut suunnitellusti.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Ei kuulu liikelaitoksen toimintaan	Ei toimenpiteitä.
Sopimushallinta	Sopimusvastuut on määritetty ja sopimukset ajan tasalla. Sopimukset viedään CaseM-asianhallintajärjestelmään.	Toteutunut suunnitellusti.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Ei ole omaa hanketoimintaa.	Ei toimenpiteitä.

2.2. Talousarvion toteumat, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa

Talousarvion toteutumisvertailu sisältää ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut	TA 2020	TP 2020	Poikkeama
Liikevaihto	4 200 772,00	4 252 928,13	-52 156,13
Liiketoiminnan muut tuotot		2 241,99	-2 241,99
Materiaalit ja palvelut	-2 547 380,24	-2 433 884,83	-113 495,41
Poistot ja arvonalentumiset	-1 970 290,00	-1 950 204,16	-20 085,84
Liiketoiminnan muut kulut		-0,11	0,11
Liikeylijäämä (-alijäämä)	-316 898,24	-128 918,98	-187 979,26
Muut rahoitustuotot		0,00	0,00
Korkokulut	-32 749,96	-41 855,04	9 105,08
Korvaus peruspääomasta (<i>sitova</i>)		-9 019,64	9 019,64
Muut rahoituskulut		-12,00	12,00
Poistoeron muutos	381 742,08	341 040,42	40 701,66
Varausten muutos		0,00	0,00
Rahastojen muutos		0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	32 093,88	161 234,76	-129 140,88

Talousarvion toteutumisvertailu / investointiosa

Investointiosa	TA muutosten jälkeen 2020	Tot 1 - 12/2020	TA - TOT 2020
Vilake investointi	-560 000	-332 701	-227 299
Seppälä, lämmöntuot. ja alueinfran uusim	-10 000	0	-10 000
SEPPÄLÄ, Päärakennus	-40 000	0	-40 000
TIETO 1/investoinnit	-30 000	-32 748	2 748
TIETO 2/investoinnit	-50 000	-18 145	-31 855
Oppi 3, asuntola peruskorjaus	-190 000	-138 110	-51 890
Tieto 4 tilamuutos	-140 000	-143 698	3 698
Ennalta arvaamattomat korjaustyöt	-100 000	0	-100 000

Talousarvion toteutumisvertailu / rahoitusosa

RAHOITUSOSA 1000 €	Alkuperäinen TA 2020	TA 2020 Muutokset	Muutettu TA 2020	Tot 1 - 12/2020	TA - TOT 2020
Toiminnan rahavirta	1 621 000		1 621 000	1 770 399	-149 398
Liikeyli- /alijäämä	-317 000		-317 000	-128 919	-188 081
Poistot ja arvonalentumiset	1 970 000		1 970 000	1 950 204	19 796
Rahoitustuotot ja -kulut	-33 000		-33 000	-50 887	17 887
Investointien rahavirta	-1 380 000	820 000	-560 000	-332 701	-227 299
Investointimenot	-1 380 000	820 000	-560 000	-332 701	-227 299
Rahoitusosuudet investointimenoihin					
Toiminnan ja investointien rahavirta	241 000	820 000	1 061 000	1 437 697	-376 697
Rahoituksen rahavirta	-677 000		-677 000	-1 487 229	810 229
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäys					
Lainakannan muutokset	-1 459 000		-1 459 000	-1 487 229	28 229
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta			0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-1 458 000	0	-1 458 000	-1 487 229	29 229

3 Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma	<u>1.1.-31.12.2020</u>		<u>1.1.-31.12.2019</u>	
sisältää ulkoiset tuotot ja kulut				
Liikevaihto		4 252 928,13		4 172 160,32
Liiketoiminnan muut tuotot		2 241,99		2 204,25
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 430 031,47		-1 437 564,34	
Palvelujen ostot	-1 003 853,36	-2 433 884,83	-973 795,18	-2 411 359,52
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 950 204,16		-1 888 266,59
Liiketoiminnan muut kulut		-0,11		-591,33
Liikeylijäämä (-alijäämä)		-128 918,98		-125 852,87
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	0,00		84,52	
Kunnalle maksetut korkokulut	0,00		-5 467,23	
Muille maksetut korkokulut	-41 855,04		-36 837,93	
Korvaus peruspääomasta	-9 019,64		-852,00	
Muut rahoituskulut	-12,00	-50 886,68	-625,58	-43 698,22
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-179 805,66		-169 551,09
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia		-179 805,66		-169 551,09
Varausten ja rahastojen muutos				
Poistoeron vähennys/lisäys		341 040,42		341 040,41
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)		161 234,76		171 489,32
Tuloslaskelman tunnusluvut:				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		-0,66		-0,60
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		-1,83		-1,70
Voitto, %		-4,23		-4,06

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) / (oma pääoma + sijoitettu koroll. vieraspääoma + poistoero ja vap.eht. varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) / (oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	<u>1.1.-31.12.2020</u>	<u>1.1.-31.12.2019</u>
Toiminnan rahavirta		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	-128 918,98	-125 852,87
Poistot ja arvonalentumiset	1 950 204,16	1 888 266,59
Rahoitustuotot ja -kulut	-50 886,68	-43 698,22
	1 770 398,50	1 718 715,50
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-332 701,33	-794 028,27
Rahoitusosuuden investointimenoihin	0,00	0,00
	-332 701,33	-794 028,27
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 437 697,17	924 687,23
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	5 460 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys kunnalle/kuntayhtymälle	0,00	-2 697 750,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-1 487 229,40	-932 476,68
	-1 487 229,40	1 829 773,32
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-8 888,00	11 021,12
Saamisten muutos muilta	-2 552,03	-32 500,08
Korottomien velkojen muutos kunnalta	100 428,51	-2 768 448,07
Korottomien velkojen muutos muilta	-39 456,25	35 466,48
	49 532,23	-2 754 460,55
Rahoituksen rahavirta	-1 437 697,17	-924 687,23
Rahavarojen muutos	0,00	0,00
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	0,00	0,00
Rahavarat 1.1.	0,00	0,00
	0,00	0,00
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-1 194	-4 077
Investointien tulorahoitus, %	532,13	216,46
Pääomaomien tulorahoitus %	119,32	76,98
Laskennallinen lainanhoitokate	1,49	1,25
Kassan riittävyys, pv	0	0
Quick ratio	0,6	0,5
Current ratio	0,6	0,5

Investointien tulorahoitus %

= $100 * (\text{yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} - \text{tuloverot}) /$
investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulorahoitus %

= $100 * (\text{yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} - \text{tuloverot}) /$
investointien omahankintameno + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset

Laskennallinen lainanhoitokate

= $(\text{Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä} + \text{Poistot ja arvonalentumiset} + \text{Korkokulut} - \text{Tuloverot}) /$
(korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys pv

= $365 \text{ pv} * \text{rahavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Quick ratio

= $(\text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rah.arvopaperit} + \text{lyhytaikaiset saamiset}) /$
(lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

Current ratio

= $(\text{vaihto-omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rah.arvopaperit} + \text{rahat ja pankkisaamiset}) /$
(lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

Tase

Tase	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	18 137 689,42	19 755 192,25
Aineelliset hyödykkeet	17 678 119,00	19 295 621,83
Maa- ja vesialueet/liittymismaksut	98 870,96	98 870,96
Rakennukset	15 109 942,03	16 315 633,62
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 250 984,99	2 400 176,73
Koneet ja kalusto	27 378,00	30 420,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	190 943,02	450 520,52
Sijoitukset	459 570,42	459 570,42
Muut osakkeet ja osuudet	4 070,17	4 070,17
Muut saamiset	455 500,25	455 500,25
VAIHTUVAT VASTAAVAT	912 524,51	978 163,26
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	912 524,51	978 163,26
Myyntisaamiset	14 345,83	18 210,81
Saamiset kunnalta	835 596,20	903 786,98
Muut saamiset	62 582,48	47 957,83
Siirtosaamiset	0,00	8 207,64
VASTAAVAA YHTEENSÄ	19 050 213,93	20 733 355,51

VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA	6 504 900,02	6 343 665,26
Peruspääoma	4 509 819,07	4 509 819,07
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 833 846,19	1 662 356,87
Tilikauden ylijäämä	161 234,76	171 489,32
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	2 747 117,28	3 088 157,70
Poistoero	2 747 117,28	3 088 157,70
VIERAS PÄÄOMA	9 798 196,63	11 301 532,55
Pitkäaikainen	8 266 302,30	9 417 377,14
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 754 654,30	8 759 061,14
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Lainat kuntien eläkevakuutukselta	511 648,00	658 316,00
Lyhytaikainen	1 531 894,33	1 884 155,41
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 004 406,86	1 340 561,42
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Lainat kuntien eläkevakuutukselta	146 668,00	146 668,00
Ostovelat	288 059,03	326 180,31
Velat kunnalle	74 484,76	51 135,03
Siirtovelat	18 275,68	19 610,65
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	19 050 213,93	20 733 355,51
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	48,57	45,49
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	232,95	272,93
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	1 995	1 834
Lainakanta 31.12., 1 000 €	9 417	10 905

Omavaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden ylijäämä on 161.234,76 euroa ja ylijäämän käsittelyksi esitetään sen kirjaamista taseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämä tilille.

4. Tilinpäätöksen liitetiedot 31.12.2020

4.1. Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on aktivoitu välittömään hankintamenuon
Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina pysyvien vastaavien
taloudellisen pitoajan perusteella.
Alle 10 000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

4.2. Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot	2020	2019
Liikevaihto	4 252 928,13	4 172 160,32
Liiketoiminnan muut tuotot	2 241,99	2 204,25
	4 255 170,12	4 174 364,57

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet:

Hallinto- ja laitosrakennukset	10 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	15 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	20 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	25 vuotta
Paikoitusalueet	20 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	9 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	20 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta

Korkotuotot ja korkokulut konserniyrityksiltä	2020	2019
Korkokulut Kajaanin kaupungille		
Peruspääoman korko	-9 019,64	-852,00
Korkokulut lainoista	0,00	-5 467,23
	-9 019,64	-6 319,23

4.3. Taseen liitetiedot

4.3.1. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat 31.12.2020

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	Aineelliset hyödykkeet					Sijoitukset Muut saamiset	Yhteensä
	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja keskenäiset hankinnat		
Poistamaton hankintameno 1.1	98 870,96	16 315 633,62	2 400 176,73	30 420,00	450 520,52	455 500,25	19 751 122,08
Lisäykset tilikauden aikana		185 548,83	0,00		147 152,50		332 701,33
Rahoitusosuudet tilikaudella							
Vähennykset tilikauden aikana							
Siirrot erien välillä		406 730,00	0,00		-406 730,00		0,00
Tilikauden poisto		-1 797 970,42	-149 191,74	-3 042,00			-1 950 204,16
Arvonlennukset ja niiden palautukset							
Poistamaton hankintameno 31.12	98 870,96	15 109 942,03	2 250 984,99	27 378,00	190 943,02	455 500,25	18 133 619,25
Arvonkorotukset							
Kirjanpitoarvo 31.12	98 870,96	15 109 942,03	2 250 984,99	27 378,00	190 943,02	455 500,25	18 133 619,25

Saamisten erittely

	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	5 771,78
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	5 771,78
Saamiset kunnalta				
Myyntisaamiset	0,00	8 888,00	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	826 708,20	0,00	903 786,98
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	8 167,64
Yhteensä	0,00	835 596,20	0,00	911 954,62
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	14 345,83	0,00	12 439,03
Muut saamiset	0,00	62 582,48	0,00	47 957,83
Yhteensä	0,00	76 928,31	0,00	60 436,86
Saamiset yhteensä	0,00	912 524,51	0,00	978 163,26

4.3.2. Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	2020	2019
Peruspääoma 31.12	4 509 819,07	4 509 819,07
Edellisten tilikausien ylijäämä	1 833 846,19	1 662 356,87
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	161 234,76	171 489,32
Oma pääoma yhteensä 31.12.	6 504 900,02	6 343 665,26

Erittely poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista	2020	2019
Poistoero	2 747 117,28	3 088 157,70

Vieras pääoma

	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	184 585,79	0,00	167 815,59
Yhteensä	0,00	184 585,79	0,00	167 815,59
Velat kunnalle				
Lainat	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	74 484,76	0,00	51 135,03
Muut velat	0,00		0,00	
Yhteensä	0,00	74 484,76	0,00	51 135,03
Velat julkisyhteisöiltä				
Lainat	511 648,00	146 668,00	658 316,00	146 668,00
Yhteensä	511 648,00	146 668,00	658 316,00	146 668,00
Velat muille				
Lainat	7 754 654,30	1 004 406,86	8 759 061,14	1 340 561,42
Ostovelat	0,00	103 473,24	0,00	158 364,72
Siirtovelat	0,00	18 275,68	0,00	19 610,65
Yhteensä	7 754 654,30	1 126 155,78	8 759 061,14	1 518 536,79
Vieras pääoma yhteensä	8 266 302,30	1 531 894,33	9 417 377,14	1 884 155,41

Vieraan pääoman erittely

Pitkäaikainen vieras pääoma	2020	2019
Lainat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 904 794,96	4 821 813,80
Lainat KEVA:lta	125 000,00	205 000,00
	4 029 794,96	5 026 813,80

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2020	2019
Nordea /lainojen korot	8 903,34	9 557,13
Kainuun Osuuspankin lainojen korot	5 693,20	5 265,66
KEVAn /lainojen korot	2 067,93	2 403,85
Kuntarahoitus Oyj:n lainojen korot	1 611,21	2 384,01
	18 275,68	19 610,65

5. Kirjanpito kirjat ja tosittelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen
Palkkakirjanpito	sähköinen
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen
Tase-erittelyt	sähköinen
Tilinpäätös	sidottu

TOSITELAJIT

AB	Käyttöomaisuus kirjanpitotosite	sähköinen
AF	Käyttöomaisuus poistotosite	sähköinen
AZ	Käyttöomaisuus purkamisen tosite	sähköinen
DR	Myyntireskontra Asiakkaat-lasku	sähköinen
DZ	Myyntireskontra Asiakkaat-maksu	sähköinen
K1	Kirjanpitoliihtymä maksuliikenne	sähköinen
K2	Sips muistiot	sähköinen
KG	Ostoreskontra toimittajat-hyvitys	sähköinen
KR	Ostoreskontra toimittajat lasku	sähköinen
KZ	Ostoreskontra toimittajat maksu	sähköinen
RE	Hankinta - lasku brutto	sähköinen
RV	Myynti - laskun siirto	sähköinen
SA	Pääkirjatilitosite	sähköinen
WE	Varastokirjaukset tavaravastaanotto	sähköinen
ZK	Liittymät palvelukassa	sähköinen

6. Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kajaanissa 25 päivänä helmi kuuta 2021

Johtokunta:

Heikki Parviainen, puheenjohtaja

Eero Juutinen, vpj.

Suvi Karjalainen

Eija Hakkarainen

Merja Mäkinen

Jussi Heikkinen

Anssi Tuominen

Markku Haverinen
liikelaitoksen johtaja

KAJAANIN Mamselli

KAJAANIN MAMSELLI -LIKELAITOS

TILINPÄÄTÖS 2020

Sisällys

1 Toimintakertomus	219
1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus.....	219
1.2 Liikelaitoksen hallinto.....	219
1.3 Taloudellinen kehitys	220
1.4. Olennaiset tapahtumat	221
1.5. Liikelaitoksen henkilöstö	221
1.6. Ympäristöasiat.....	221
1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat.....	222
2 Talousarvion toteutumisvertailu	222
2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	222
2.2 Talousarvion toteumat, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa.....	225
3 Tilinpäätöslaskelmat.....	227
Tilikauden tuloksen käsittely.....	229
4 Tilinpäätöksen liitetiedot.....	230
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	230
4.2 Tuloslaskelman liitetiedot	230
4.3 Taseen liitetiedot	231
4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot.....	232
4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	233
5 Kirjanpito ja tositelajit	234
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus.....	235

1 Toimintakertomus

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Kainuun sotelle tuotetusta ateria- ja puhtaanapitopalvelutuotannosta luopumisen jälkeen Mamselli jatkoi toimintaa tiimiorganisaationa. Kajaanin Mamselli-liikelaitoksen 12. toimintavuosi lähti lupaavasti liikkeelle niin taloudellisesti kuin toiminnallisesti, kunnes koronapandemiasta johtuva poikkeustila käynnistyi maaliskuussa.

Asiakkaiden palvelutarpeen romahdettua Mamselli joutui turvautumaan henkilöstön lomauttamiseen. Mamselli lomautti 39 työntekijää, ja lomautukset kestivät kahdesta viikosta kahteen kuukauteen. Osa mamsellilaisista sijoittui Kajaanin kaupungin muiden toimialojen tarjoamiin korvaaviin työtehtäviin sekä Kajaanin kaupungin asiointipalveluun.

Liikevaihdon romahtamisesta huolimatta Mamsellin talous onnistuttiin oikaisemaan loppuvuodesta poikkeusolosuhteet huomioiden hyväksyttävälle tasolle. Mamsellin haastavan taloustilanteen korjaamisessa avaintekijänä on ollut henkilöstön vahva sitoutuminen ja joustaminen poikkeusolojen edellyttämiin toimintamuutoksiin.

Kajaanilaiset lapsiperheet saivat keväällä mukavan kädenojennuksen, kun Mamselli organisoii yhdessä Kajaanin kaupungin perusopetuksen kanssa etäopetuksessa olevien lasten koteihin kaksi elintarvikekassijakoa.

Pandemiahaasteiden keskellä Mamsellissa saatiin kokea onneksi myös onnistumisen tunteita ja ilon hetkiä, kun Mamselli voitti maaliskuussa Gastro Helsinki-messuilla valtakunnallisen kouluruokakilpailun. Kouluruokakilpailun voitto kertoo paitsi voittajajoukkueen vahvasta ammattitaidosta, mutta myös Mamsellin pitkäjänteisestä työstä ruokapalveluiden kehittämisessä yhdessä asiakkaiden kanssa.

1.2 Liikelaitoksen hallinto

Kajaanin Mamselli-liikelaitos toimii tulosvastuullisesti ja päättää itsenäisesti toimintaansa liittyvistä asioista. Liikelaitoksen toimielinten vastuista ja tehtävistä säädetään kuntalaissa (410/2015) ja liikelaitoksen tehtävistä määrätään Kajaanin kaupungin hallintosäännössä.

Liikelaitoksen toiminnasta, kehittämisestä ja tuottavuudesta vastaa Kajaanin kaupunginhallituksen alainen Kajaanin Mamselli-liikelaitoksen johtokunta yhteistyössä Mamsellin johtajan kanssa kaupunginvaltuuston määrittämien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden sekä tuotovaatimusten mukaisesti. Kaupunki toteuttaa omistajaohjaustaan liikelaitoksen johtokunnan kautta.

Johtokuntaan kuuluu seitsemän (7) kaupunginhallituksen toimikaudekseen valitsemaa jäsentä ja yhtä monta henkilökohtaista varajäsentä. Kaupunginhallitus valitsee jäsenistä yhden puheenjohtajaksi ja yhden varapuheenjohtajaksi. Yksi jäsenistä edustaa tuotteiden ja palveluiden käyttäjiä. Johtokunnan jäsen ei saa olla sidoksissa Kajaanin Mamsellin kanssa kilpaileviin yrityksiin. Lisäksi johtokunnan kokouksessa on yhdellä henkilökunnan edustajalla läsnäolo- ja puheoikeus. Johtokunta kokoontui vuoden 2020 aikana kuusi kertaa.

Kajaanin Mamselli-liikelaitoksen johtokunta vuonna 2020:

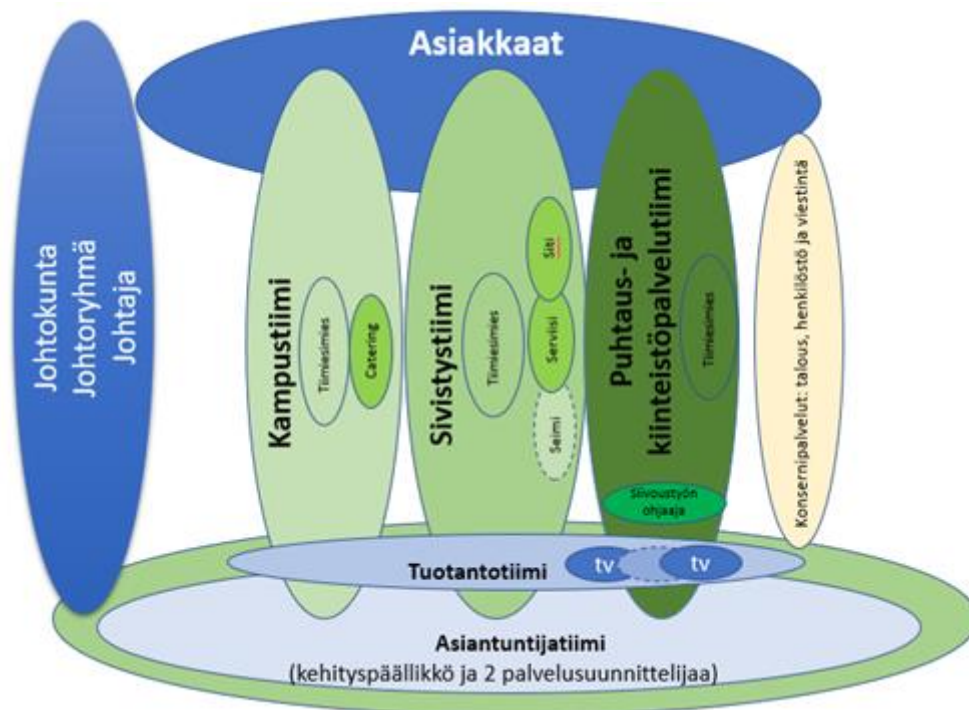
Jäsenet	Henkilökohtaiset varajäsenet
Väyrynen Pentti, puheenjohtaja	Husu Alpo
Alanne Olga, varapuheenjohtaja	Partanen Minna
Karjalainen Tuomo	Möttönen Tero
Karvinen Hanna	Koskela Anu
Kesti Heikki	Väisänen Heikki
Jokelainen Hilka, henkilökunnan edustaja (14.9. saakka)	Soldatkin Riikka
Kääminen Tytti (15.9. alkaen)	
Kempainen Unto, palveluiden käyttäjän edustaja	Vehkaperä Jaakko
Paukkeri Tero, kaupunginhallituksen edustaja	

Kajaanin Mamselli-liikelaitoksen tilivelvolliset viranhaltijat vuonna 2020:

Viranhaltija	
Johtaja	Vuorinen Tuija

Liikelaitoksen sisäistä hallintoa ja kehittämistä hoitaa liikelaitoksen johtaja apunaan johtoryhmä. Liikelaitoksen johtajan valitsee kaupunginhalitus ja johtoryhmän liikelaitoksen johtaja. Johtoryhmän tehtävänä on tukea johtajaa liikelaitoksen toiminnan kehittämisessä sekä asioiden valmistelussa. Johtoryhmän puheenjohtajana toimi liikelaitoksen johtaja ja jäseninä kehityspäällikkö, johtokunnan puheenjohtaja, controller, asiakkuus tiimien tiimiesimiehet (kolme tiimiesimiestä) sekä henkilökunnan edustaja, jonka henkilöstö valitsee keskuudestaan. Johtoryhmä kokoontui vuonna 2020 yksitoista kertaa.

Kajaanin Mamselli-liikelaitoksen organisaatio (31.12.2020)

1.3 Taloudellinen kehitys

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen tilikauden tulos oli 26.384 € alijäämäinen. Maailmanlaajuinen koronapandemia romahdutti liikevaihdon kertymän ja aiheutti Mamsellin historian ensimmäisen alijäämäisen tuloksen. Taloudellisiin tavoitteisiin ei päästy, mutta valtuustoon nähden sitovana tavoitteena Mamselli tuloutti kaupungille peruspääoman korkoa 600e.

Mamsellin tilinpäätösluvut eivät ole suoraan verrannollisia edellisvuoteen, koska Kainuun Soten asiakkuus päättyi vuoden 2019 loppuun.

Liikelaitoksen ulkoinen liikevaihto oli 8,3 milj. € ja laski edellisestä vuodesta 45,6 % (6,9 milj. €). Edellisvuoteen verrattuna liikevaihto lähes puolittui. Sisäinen liikevaihto oli 1,3 milj. € eli n. 72% vuodentakaisesta. Kuntaliiton ohjeistuksen mukaisesti perusopetuksen, varhaiskasvatuksen ja toisen asteen ateria- ja puhtaanapitopalveluiden myynnin alenema poikkeusolojen vuoksi tasattiin loppuvuodesta. Tämän myötä perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ateriomyynnit toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Toisen asteen opiskelija-aterioiden myynti jatkoi laskuaan. Toteuma oli 523.000e eli 23 % arvioitua heikompi. Kahviuotteiden ja palveluiden myynnit myös puolittuivat. Talousarvion myyntiä oli arvioitu 605.000 €, kun toteuma oli 304.000 €. Puhtaanapitopalveluiden myynnit laskivat myös, tavoitteesta jäätin n. 10%. Muiden ateriomyyntien liikevaihto puolittui. Tuotantokeittiöiden hinnoittelun kehittämistä toimintolaskennan avulla jatkettiin.

Talustilanteen helpottamiseksi Mamselli haki KEHA-keskukselta hyvitystä toiminnan rajoittamisesta sekä Valtiokonttorin myöntämää yritysten kustannustukea. KEHA-keskus myönsi 42 512, 99€ hyvitystä toiminnan rajoittamisesta.

Koronapandemialla oli liikevaihdon lisäksi merkittävä vaikutus myös Mamsellin kustannuksiin. Materiaaleihin ja palveluihin oli varattu talousarviossa 5,1 milj. € ja tilinpäätöksen mukainen toteuma oli 3,9 milj. €. Näiden erien % -osuus liikevaihdosta oli 46,9 % (2019 51 %). Asiakkaiden toiminnan supistuessa, elintarvikehankinnat toteutuivat reilusti alle suunnitellun. Niiden % -osuus liikevaihdosta oli 19,2 % (2019 24,8 %). Palveluiden ostot pienenevät edellisvuoteen 45 %. Työterveyshuollon kustannukset pienenevät 45 %.

Mamsellin henkilöstökulut olivat yhteensä 5,07 milj. €. Henkilöstökulut toteutuivat arvioitua pienempinä, osaltaan tähän vaikuttivat tulospalkkiosta luopuminen Kajaanin kaupungin talouden sopeuttamissuunnitelman 2020 - 2022 mukaisesti sekä keväällä toteutetut lomautukset. Henkilöstöresurssien kokonaisuuden eli palkkojen ja palkkioiden, työvoiman vuokrauksen ja alihankinnan % -osuus liikevaihdosta oli 50,3 % (2019 46,6 %), kasvu selitty mm. kunta-alan sopimuskorotuksilla.

Kajaanin kaupungin talouden sopeuttamishjelman Mamsellin toimenpiteiden edistäminen jäi pandemiahaasteiden jalkoihin. Tavoitteiden mukaisesti ovat toteutuneet tulospalkkiosta luopuminen sekä ruokatuotannon tehostaminen keittiösuunnitelman mukaisesti.

1.4. Olennaiset tapahtumat

Kajaanin Mamselli-liikelaitos päivitti toimintamallin vuoden 2020 alussa tiimiorganisaatioksi. Toiminta on jaettu kolmeen asiakkuustiimiin: kampustiimi, sivistystiimi sekä puhtaus- ja kiinteistöpalvelutiimi. Asiakkuustiimien toimintaa ovat tukemassa ja mahdollistamassa tuotantotiimi sekä asiantuntijatiimi.

Mamsellin tuotantovolyymit laskivat edellisistä vuosista, kun Kajaanin kaupungin omistajapoliittisen ohjelman mukaisesti Mamselli luopui Kainuun sotelle tuotettavista ateria- ja puhtaanapalveluista. Vuonna 2020 Mamsellin laskennalliset päivittäiset tuotantovolyymit olivat: 9000 ateriaa ja 156 000 m² siivottavia tiloja. Poikkeusolosuhteiden vuoksi tuotantovolyymeissä oli vuoden aikana suurta vaihtelua.

Alimmillaan sivistystiimin tuotantokeittiö Lounatuulen ruokatuotanto putosi 21 %:iin normaalimäärästä, kun osa peruskoulujen oppilaista siirtyi etäopetukseen koronaepidemian takia maaliskuun loppupuolella ja varhaiskasvatuksen läsnä olevat lapsimäärät vähenivät. Oppilaitosten ja henkilöstöravintoloiden sulkeminen samasta syystä huhti-toukokuuksi sulki myös Vimpelin ja Foxin tuotantokeittiöt. Ammattikorkeakoulun opiskelijaravintola Foxin asiakasmääräromahdus jatkui edelleen lokakuusta alkaen koko loppuvuoden. Asiakasmäärän väheneminen huomioitiin kampustiimissä sopeuttamalla työntekijämäärä palvelutarpeeseen ja muuttamalla Foxin keittiön tuotantotapa palvelukeittiöksi. Kampustiimin ruokatuotanto keskitettiin Vimpelin tuotantokeittiöön.

Koronapandemian vuoksi etäopetuksessa oleville perusopetuksen ja esiopetuksen oppilaille tarjottiin kevään aikana kaksi elintarvikekassijakoja. Mamselli suunnitteli ja organisoivat ruokakassijaot yhdessä Kajaanin kaupungin perusopetuksen kanssa Kajaanilaisten lapsiperheiden taloustilanteen tukemiseksi.

Kajaanin Lyseo uudet tilat, kouluravintola ja palvelukeittiö otettiin käyttöön syyslukukauden alkaessa. Niin Lyseolla kuin Vuorikadun kampuksellakin sisustuksessa on suosittu tekstiilimattoja. Uudet materiaalit vaatimuksineen on huomioitu Mamsellin puhtaanapalvelujen suunnittelussa sekä siivousmenetelmien ja -laitteiden valinnoissa ja hankinnoissa.

Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen ruokailussa toteutettiin kahdeksan viikon vegaaniruokakokeilu, johon osallistui yhteensä 13 vegaaniruokailijaa. Mamselli järjesti teeman ympärille myös keskustelu- ja kutsutilaisuuden, jossa kuultiin nuorten ajatuksia kasvisruokailusta. Sivistyslautakunnan päätöksellä vegaaniruoka tarjotaan jatkossa erityisruokavaliona.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Kajaanin Mamsellin henkilöstövahvuus oli vuonna 2020 yhteensä 148,5 HTV:a, jossa vähennystä edelliseen vuoteen 90,7 HTV:a. Suuri HTV:n lasku johtuu sote-palvelutuotannon luopumisesta. Työntekijöistä 126 HTV (158 henkilöä) on toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa ja 19,5 HTV (26 henkilöä) oli määräaikaisissa työsuhteissa, työllistettyjä työntekijöitä oli 3 HTV:n verran. Määräaikaisia työntekijöitä on tarvittu muun muassa pitkien ja lyhyiden sairauslomien sijaisuuksiin ja myös eläköityneiden tilalle. Vanhuuseläkkeelle jäi viisi henkilöä. Toistaiseksi voimassa oleviin työsuhteisiin rekrytoitiin vuoden aikana yhteensä 39 henkilöä.

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli vuonna 4,06 milj. € (27 352 euroa/HTV) ja henkilöstökulujen yhteensä 5,07 milj. €. Henkilöstökulut laskivat edellisestä vuodesta Sote-palvelutuotannosta luopumisen ja lomautusten vuoksi.

Sairauspoissaolopäivät olivat vuonna 2020 19,5 tp/ HTV (2019: 15,4 tp/ HTV). Sairauspoissaolojen määrä kasvoi osaltaan pandemiaohjeistuksen mukaisista poissolokäytännöistä. Ateria- ja puhtaanapitotehtävissä on erittäin harvoin mahdollista järjestää etätömahdollisuutta.

Henkilöstön työhyvinvoinnin ja jaksamisen tukemiseksi Mamsellissa siirryttiin syyskuussa 30 min lepotauskäytäntöön. Mamsellissa jatkettiin tiivistä yhteistyötä työterveyshuollon kanssa sairauspoissaolojen ennaltaehkäisevien toimien kehittämiseksi ja ammatillisen kuntoutuksen eri vaihtoehtojen hyödyntämisessä. Osatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyi vuoden 2020 aikana seitsemän (7) henkilöä.

1.6. Ympäristöasiat

Kajaanin Mamsellissa noudatetaan ympäristölainsäädäntöä ja seurataan aktiivisesti alan kehitystä. Mamselli haluaa osaltaan edesauttaa ympäristökuormituksen vähentämistä muun muassa tehostamalla hävikin hallintaa, huomioimalla kestävä kehityksen kriteereitä hankinnoissa, lisäämällä ruokalistoilta kasvisruoka- ja vegaaniruokavaihtoehtoja ja kiinnittämällä puhtaanapidossa huomioita kemikaalien suositusten mukaiseen käyttöön.

Mamsellissa pilotoitiin vuoden 2020 aikana hävikinhallinnan työkalua Lehtikankaan monitoimitalolla, opiskelijaravintola Vimpelissä ja Vuorikadun kampuksella. Pilotoinnin myötä Mamsellin tarjoiluhävikkiä saatiin vähennettyä mukana olleissa yksiköissä 45 % tarjoiluhävikin ollessa pilotoinnin päättyessä keskimäärin 6,3 %. Lautashävikin määrä pilotoinnissa mukana olleissa yksiköissä oli keskimäärin 8,8 %. Vuoden 2021 aikana ruokahävikkiä seurataan kaikissa Mamsellin yksiköissä kahden viikon seurantajaksoina keväällä ja syksyllä.

Mamsellin henkilöstön ympäristöosaamista on vahvistettu suorittamalla ympäristöpasseja. Ympäristöpassi on voimassa 121 työntekijällä.

Mamselli luovuttaa tähderuokaa Kajaanin Päiväkeskukselle Vuorikadun kampuksen opiskelijaravintolasta.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat seikat

Kajaanin Mamsellin riskit arvioidaan Kajaanin kaupungin ohjeistuksen mukaisesti osana talousarvioprosessia ja riskienhallinnan asianmukaisesti järjestämisestä vastaa liikelaitoksen johtokunta

Talousarvioon 2020 tunnistettiin rahoitusriskinä talouden epätasapaino. Riski toteutui osittain, kun pandemian vuoksi liikevaihto jäi 1,7 milj. € suunnitellusta eikä menoeriä pystytty korjaamaan liikevaihdon laskua vastaavaksi. Toiminnalliseksi riskiksi tunnistettiin ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus ja uupuminen. Pandemian pahimmassa vaiheessa työntekijöiden saatavuuden kanssa oli haasteita, muuten riski ei toteutunut. Työntekijöiden väsyminen pandemiatilanteen jatkumiseen on kuitenkin jo tunnistettavissa. Vahinkoriski toteutui, kun päiväkodin jouluisella välipalalla kuuma glögijuoma kaatui lapsen keholle ja aiheutti palovammoja. Tapahtumia ennaltaehkäisevät toimet on tunnistettu ja toimintaohjeet päivitetty ennaltaehkäisevät toimet huomioiden.

Dokumentoituja johdon katselmuksia pidettiin kuluneena vuotena kaksi. Johdon katselmuksissa on käyty läpi toimintajärjestelmän, laatu politiikan ja tavoitteiden parannusmahdollisuuksien ja muutostarpeiden arviointia sekä päätöksien toteutumista käytännössä. Johdon katselmusten loppuraportit on käsitelty Mamsellin johtokunnassa helmikuussa sekä lokakuussa.

2 Talousarvion toteutumisvertailu

2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Kajaanin Mamselli tuottaa laadukkaita ja kilpailukykyisiä ateria- ja puhtaanapitopalveluita kestäväen kehityksen mukaisesti, yhteistyössä kumppaneiden kanssa.	Mamselli on asettanut asiakastyytyväisyyden tulostavoitteeksi > 3,15 (asteikko 1-4). Asiakastyytyväisyyden keskiarvoa 2,99 voidaan pitää poikkeusolot huomioiden hyvänä tuloksena.	Toteutuu
Keskittyminen ydintoimintaan	Mamselli on keskittynyt tuottamaan kaupunkikonsernin ateria- ja puhtaanapitopalveluita ja tehnyt näissä tiivistä yhteistyötä myös Kainuun muiden kuntien kanssa.	Toteutuu
Mamsellissa on aktiivisessa käytössä laadunhallinnan toimintamallit ja työkalut.	Mamsellin laadunhallintaohjelmaa on arvioitu vuosisuunnitelman mukaan ja todettu, että asetetut laadunhallintaohjelman mukaiset tavoitteet on pääosin saavutettu.	Toteutuu

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko	Kajaanin Mamselli-liikelaitos on tulouttanut omistajalleen peruspääoman korkoa 600,00 €	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Mahdollisimman nopeasti saatu asiakaspalaute auttaa kehittämään tuotteita ja palveluita entistä asiakaslähtöisemmiksi.	Uusien reaaliaikaisten palautekanavien käyttöönotto	Päivittäispalautetta seurataan aluekohtaisilla laitteilla. Saatu palaute ohjaa toiminnan kehittämistä.	Laitteiden/ ohjelman hankinta ei edennyt	Ei toteudu

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Tarjoiluhävikin vähentäminen	Sallittava tarjoiluhävikin määrä	< 10 %	Mamsellissa pilotoitiin hävikinhallintatyökalua vuoden aikana kolmessa isossa yksikössä. Pilotoinnissa tarjoiluhävikkiä saatiin vähennettyä keskimäärin 45 %. Tarjoiluhävikki oli pilotoinnin loppuvaiheessa keskimäärin 6,3 %. Hävikinhallintamenetelmien käyttöä laajennetaan myös Mamsellin muihin yksiköihin.	Toteutuu osittain
Lautashävikin vähentäminen	Sallittava lautashävikin määrä	< 8 %	Mamsellissa pilotoitiin hävikinhallintatyökalua vuoden aikana kolmessa isossa yksikössä. Pilotissa mukana olleissa yksiköissä lautashävikki oli keskimäärin 8,8 %. Lautashävikin hallinnassa asiakkaiden rooli korostuu. Mamselli pyrkii aktivoimaan myös asiakkaita hävikin hallintaan.	Ei toteudu

Tulevaisuus nuorissa

Ruokailusuositusten mukainen ateriointi edistää ammattiin valmistuvien nuorten terveyttä ja hyvinvointia	Kouluaterioilla salaattia syövien opiskelijoiden osuus	45 %	Kajaanin Mamsellin toteuttaman asiakastytyytyväisyyskyselyn mukaan salaattia syö päivittäin ammattiopiston opiskelijoista 55,07% ja lukiolaisista 57,35%.	Toteutuu
Mamselli haluaa olla haluttu työssäoppimis-, harjoittelu- ja työpaikka	Harjoittelu-/työssäoppimispaikkojen määrä	70 harjoittelijaa/työssäoppijaa	Poikkeusolosuhteista johtuen harjoittelijamäärä jäi noin puoleen tavoitemäärästä.	Ei toteudu

Osaajista elinvoimaa

Mamsellissa on oikeanlaista osaamista, oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa	Strategialähtöinen osaamisen kehittämissuunnitelman toteutuminen	Tavoitteet toteutuneet 60 %	Pandemia vaikeutti koulutuksien toteuttamista suunnitellusti. Asetettujen tavoitteiden toteutuminen noin 52 %.	Toteutuu osittain
--	--	-----------------------------	--	--

Riskienhallinta

- 20 – 25 **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.
- 10 – 16 **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.
- 4 – 9 **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.
- 1 – 4 **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Rahoitusriskit	Talous ei ole tasapainossa. Tuotteiden ja palveluiden hinnoittelu ei vastaa kustannuksia,	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Pandemia aiheutti Mamsellin toiminnalle vahinkoa, kun merkittävä osa suunniteltua liikevaihtoa jäi toteutumatta.

	menoerien hallinta on puutteellista ja kustannuserät suhteessa liikevaihtoon kasvavat.		Pandemian aikana Mamsellin tuote- ja palveluhinnat eivät vastanneet kaikilta osin palvelutuotannosta aiheutuneita kustannuksia.
Toiminnalliset riskit	Ei saada riittävästi ammattitaitoisia työntekijöitä. Työntekijöiden vaihtuvuus on suurta.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Pandemian vaikeimmassa vaiheessa työntekijöiden saatavuus oli heikkoa, muuten ei toteutuneita riskejä.
Toiminnalliset riskit	Sairauspoissaolot vaikeuttavat palvelun tuottamista asiakkaalle. Työntekijät uupuvat lisääntyneen työkuorman vuoksi.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Pitkittänyt pandemiatilanne näkyy henkilöstön väsymisenä.
Vahinkoriskit	Keittiön kriittisten tuotantolaitteiden rikkoutuminen	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 2 8	Ei toteutuneita riskejä.
Vahinkoriskit	Asiakkaalle tai henkilökunnalle aiheutuu henkilöturvallisuutta vaarantava vahinko	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 2 8	Päiväkodin jouluisen välipalaruokailun yhteydessä kuuma glögijuoma kaatui lapsen päälle ja aiheutti lapsen kehoon toisen asteen palovammoja.

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2020
Päätöksentekoprosessi	Mamsellissa on selkeät vastuumäärittelyt	Toiminnot suunnitellulla tasolla
Henkilöstöasiat	Mamsellissa toimitaan voimassa olevien lakien ja asetusten, virka- ja työehtosopimusten sekä henkilöstöasioita koskevien konsernimääräysten, päätösten ja ohjeiden mukaisesti. Mamsellissa on strategialähtöisen osaamisen kehittämissuunnitelma kolmelle vuodelle. Mamsellissa on ajantasaiset perehdyttämishjeet. Mamsellissa on Tyhy-suunnitelma ja sen toteutusta seurataan.	Toiminnot suunnitellulla tasolla
Taloussuunnittelu	Talousarvion sitovuuden noudattaminen Strategiset tavoitteet ohjaavat toimintaa. Talousprosessien kehittämistä jatketaan yhdessä konsernihallinnon talouspalveluiden kanssa.	Poikkeusolosuhteet huomioiden toiminnot suunnitellulla tasolla
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kirjanpito on ajantasainen ja luotettava. Ostolaskut ja myyntilaskut käsitellään asianmukaisesti ja ajantasaisesti. Kassojen tarkistukset	Toiminnot suunnitellulla tasolla
Taloustraportointi	Taloustilanne käsitellään Mamsellin johtoryhmässä ja taloustraportti lähetetään kuukausittain johtokunnan jäsenille. Tuloskeskustelut asiakkaiden kanssa	Toiminnot suunnitellulla tasolla
Omaisuuksien hallinnointi	Mamsellin hankintojen ohjaus ja johtaminen on vastuutettu.	Toiminnot suunnitellulla tasolla

Tietohallinto ja tietoturva	Mamsellissa on ajantasaiset toimintaan liittyvät tietosuojaselosteet. Mamsellin henkilöstöä koulutetaan kaupungin tietosuojajohteista.	Toiminnot suunnitellulla tasolla
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Mamselli ei myönnä avustuksia, takauksia tai vakuuksia.	Tilanne pysynyt samana
Sopimushallinta	Mamsellissa on määritelty sopimusvastuut.	Toiminnot suunnitellulla tasolla
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Mamsellissa ei ole omaa hanketoimintaa.	Tilanne pysynyt samana

Kajaanin Mamselli	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	239	164	149

2.2 Talousarvion toteumat, tuloslaskelma-, investointi- ja rahoitusosa

Talousarvion toteutumisvertailu / tuloslaskelmaosa sisältää ulkoiset ja sisäiset tuotot ja kulut

	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	TP 2019
Liikevaihto	11 351 905	9 652 049	-1 699 856	17 139 647
Liiketoiminnan muut tuotot	228 298	204 015	-24 283	323 963
Materiaalit ja palvelut	-5 173 127	-3 903 397	1 269 730	-7 812 669
Henkilöstökulut	-5 480 404	-5 078 449	401 955	-8 164 904
Poistot ja arvonalentumiset	-27 947	-12 947	15 000	-12 947
Liiketoiminnan muut kulut	-888 274	-881 069	7 205	-1 256 667
Liikelylijäämä (-alijäämä)	10 451	-19 798	-30 249	216 423
Muut rahoitustuotot	0	134	134	121
Korvaus peruspääomasta (<i>sitova</i>)	-250	-600	-350	-600
Tuloutus ylijäämästä (<i>sitova</i>)	0	0	0	-49 400
Muut rahoituskulut	-10 200	-6 120	4 080	-12 771
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	1	-26 384	-26 385	153 774

Talousarvion toteutumisvertailu / tuloslaskelmaosa sisältää ulkoiset tuotot ja kulut

	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	TP 2019
Liikevaihto	9 774 705	8 330 896	-1 443 809	15 306 433
Liiketoiminnan muut tuotot	228 298	599	-227 699	851
Materiaalit ja palvelut	-3 595 927	-2 582 244	1 013 683	-5 979 455
Henkilöstökulut	-5 480 404	-5 078 449	401 955	-8 164 904
Poistot ja arvonalentumiset	-27 947	-12 947	15 000	-12 947
Liiketoiminnan muut kulut	-888 274	-881 069	7 205	-1 256 667
Liikelylijäämä (-alijäämä)	10 451	-19 798	-30 249	216 423
Muut rahoitustuotot	0	134	134	121
Korvaus peruspääomasta (<i>sitova</i>)	-250	-600	-350	-600
Tuloutus ylijäämästä (<i>sitova</i>)	0	0	0	-49 400
Muut rahoituskulut	-10 200	-6 120	4 080	-12 771
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	1	-26 384	-26 385	153 774

Talousarvion toteutumisvertailu / investointiosa

	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	TP 2019
Koneet ja kalusto				
Lyseo at/pu irtaimisto	40 000	-37 515	2 485	
Fox at/pu irtaimisto	60 000	0	0	0
Investoinnit yhteensä	100 000	-37 515	62 485	0

Talousarvion toteutumisvertailu / rahoitusosa

	TA 2020	TP 2020	Poikkeama	TP 2019
Toiminnan rahavirta				
Liikelylijäämä	10 451	-19 798	-30 249	216 423
Poistot ja arvonalentumiset	-27 947	12 947	40 894	12 947
Rahoitustuotot ja -kulut	-10 450	-6 586	3 864	-62 650
Investointien rahavirta				
Investoinnit	100 000	-37 515	-137 515	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	72 054	-50 952	-123 006	166 720
Rahoituksen rahavirta				
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	53 180	53 180	-167 440
Rahoituksen rahavirta	0	53 180	53 180	-167 440
Rahavarojen muutos	0	2 229	2 229	-720
Rahavarojen muutos		2 229		-720
Rahavarat 31.12.		59 364		57 135
Rahavarat 1.1.		57 135		57 855

3 Tilinpäätöslaskelmat

Tuloslaskelma

Sisältää ulkoiset tuotot ja kulut

	1.1.-31.12.2020		1.1.-31.12.2019	
Liikevaihto		8 330 895,83		15 306 433,48
Liiketoiminnan muut tuotot		204 014,97		323 963,44
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 914 312,14		-4 203 355,65	
Palvelujen ostot	-667 931,72	-2 582 243,86	-1 776 099,41	-5 979 455,06
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-4 061 339,23		-6 630 342,23	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-881 784,83		-1 327 827,48	
Muut henkilösivukulut	-135 324,97	-5 078 449,03	-206 734,37	-8 164 904,08
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-12 946,87		-12 946,87	
Arvonalentumiset	0,00	-12 946,87	0,00	-12 946,87
Liiketoiminnan muut kulut		-881 068,69		-1 256 667,44
Liikeylijäämä (-alijäämä)		-19 797,65		216 423,47
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	133,85		120,61	
Korvaus peruspääomasta	-600,00		-600,00	
Muut rahoituskulut	-6 120,09	-6 586,24	-62 170,57	-62 649,96
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä		-26 383,89		153 773,51
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia		-26 383,89		153 773,51
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)		-26 383,89		153 773,51
Tuloslaskelman tunnusluvut:				
Sijoitetun pääoman tuotto, %		-0,73		4,46
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %,		-0,73		4,46
Voitto, %		-0,32		1,00

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) / (oma pääoma + sijoitettu koroll. vieras pääoma + poistoero ja vap.eht. varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta) / (oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

Tase

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	58 013,87	33 446,09
Aineelliset hyödykkeet	58 013,87	33 446,09
Koneet ja kalusto	58 013,87	33 446,09
VAIHTUVAT VASTAAVAT	4 806 454,23	5 391 847,90
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	23 447,43	484 666,86
Saamiset kunnalta	4 604 011,52	4 444 001,32
Muut saamiset	52 872,94	129 426,81
Siirtosaamiset	66 758,81	276 618,17
Rahat ja pankkisaamiset		
Kassatilit	4 018,55	3 860,00
Maksuliiketit	55 344,98	53 274,74
VASTAAVAA YHTEENSÄ	4 864 468,10	5 425 293,99
VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA	3 511 777,22	3 538 161,11
Peruspääoma	300 000,00	300 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	3 238 161,11	3 084 387,60
Tilikauden ylijäämä	-26 383,89	153 773,51
VIERAS PÄÄOMA	1 352 690,88	1 887 132,88
Lyhytaikainen	1 352 690,88	1 887 132,88
Ostovelat	309 486,03	600 892,85
Velat kunnalle	1 446,66	15 448,37
Muut velat	68 277,09	104 796,92
Siirtovelat	973 481,10	1 165 994,74
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	4 864 468,10	5 425 293,99
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	72,19	65,22
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	15,85	12,07
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	3 212	3 238

Omavaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko pääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-19 797,65	216 423,47
Poistot ja arvonalentumiset	12 946,87	12 946,87
Rahoitustuotot ja -kulut	-6 586,24	-62 649,96
	-13 437,02	166 720,38
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-37 514,65	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	-50 951,67	166 720,38
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutokset		
Saamisten muutos kunnalta	-160 010,20	218 236,07
Saamisten muutos muilta	747 632,66	-138 060,64
Korottomien velkojen muutos kunnalta/kuntayhtymältä	-201 540,71	8 328,73
Korottomien velkojen muutos muilta	-332 901,29	-255 944,62
Rahoituksen rahavirta	53 180,46	-167 440,46
Rahavarojen muutos	2 228,79	-720,08
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	59 363,53	57 134,74
Rahavarat 1.1.	57 134,74	57 854,82
	2 228,79	-720,08
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	875	1 213
Kassan riittävyys, pv	0	1
Quick ratio	3,55	2,86
Current ratio	3,55	2,86

Kassan riittävyys pv

= 365 pv * rahavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella

Quick ratio

= (rahat ja pankkisaamiset + rah.arvopaperit + lyhytaikaiset saamiset) / (lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

Current ratio

= (vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rah.arvopaperit + rahat ja pankkisaamiset) / (lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

Tilikauden tuloksen käsittely

Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen johtokunta allekirjoittaa Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen tilinpäätöksen vuodelta 2020 ja päättää, että tilikauden alijäämä 26.383,89 euroa kirjataan Kajaanin Mamselli -liikelaitoksen taseeseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämä tilille.

Liikelaitoksen johtokunta esittää tilinpäätöksen Kajaanin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on aktivoitu välittömään hankintamenoon.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina pysyvien vastaavien taloudellisen pitoajan perusteella.

Alle 10.000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

	2020	2019
Ateriapalvelut	5 445 532,99	10 733 975,47
Puhtaanapitopalvelut	3 037 331,93	4 503 937,41
Hallinto	52 045,82	68 520,60
yhteensä	8 534 910,74	15 306 433,48

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet:

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua Kajaanin kaupungin

poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineellisten

hyödykkeiden hankintamenoista arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

	Poistoaika vuotta
Aineelliset hyödykkeet	
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	15
Muut koneet ja kalusto	5

Tuloutus kaupungille

	2020	2019
Peruspääoman korko	600,00	600,00
Tuloutus ylijäämistä	0,00	49 400,00
Yhteensä	600,00	50 000,00

4.3 Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat 31.12.2020

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet			
	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1	0,00	33 446,09	33 446,09
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	37 514,65	37 514,65
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-12 946,87	-12 946,87
Arvonlennukset ja niiden palautukset	0,00	0,00	0,00
Poistamaton hankintameno 31.12	0,00	58 013,87	58 013,87
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12	0,00	58 013,87	58 013,87

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2020

Saamisten erittely

	Pitkäaikaiset	2020		2019	
		Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	
Saamiset tytäryhteisöltä					
Myyntisaamiset		0,00	15 254,39	0,00	8 402,88
Yhteensä		0,00	15 254,39	0,00	8 402,88
Saamiset kuntayhtymiltä					
Myyntisaamiset		0,00	3 852,77	0,00	432 760,17
Siirtosaamiset		0,00	0,00	0,00	196 344,00
Yhteensä		0,00	3 852,77	0,00	629 104,17
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä					
Myyntisaamiset		0,00	0,00	0,00	489,46
Yhteensä		0,00	0,00	0,00	489,46
Saamiset kunnalta					
Lainasaamiset		0,00	0,00	0,00	0,00
Muut saamiset		0,00	4 604 011,52	0,00	4 444 001,32
Yhteensä		0,00	4 604 011,52	0,00	4 444 001,32
Saamiset muilta					
Myyntisaamiset		0,00	4 340,27	0,00	43 014,35
Muut saamiset		0,00	52 872,94	0,00	129 426,81
Siirtosaamiset		0,00	66 758,81	0,00	80 274,17
Yhteensä		0,00	123 972,02	0,00	252 715,33
Saamiset yhteensä		0,00	4 747 090,70	0,00	5 334 713,16

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Lyhytaikaiset siirtosaamiset	2020	2019
Kela, korvaus työterveyshuollosta	40 717,50	52 612,50
Kela, ateriatuki	2 403,66	9 102,48
ELY-keskus, palkkatuki	23 000,00	14 849,59
Muut erät	637,65	3 709,60
yhteensä	66 758,81	80 274,17

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot
Oma pääoman erittely

	2020	2019
Peruspääoma 1.1.	300 000,00	300 000,00
Peruspääoma 31.12.	300 000,00	300 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä	3 238 161,11	3 084 387,60
Tilikauden ylijäämä	-26 383,89	153 773,51
yhteensä	3 511 777,22	3 538 161,11

Vieras pääoma

	2020 Pitkäaikaiset	2020 Lyhytaikaiset	2019 Pitkäaikaiset	2019 Lyhytaikaiset
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat	0,00	6 388,38	0,00	15 000,20
Yhteensä	0,00	6 388,38	0,00	15 000,20
Velat kunnalle				
Ostovelat	0,00	1 446,66	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	1 446,66	0,00	15 448,37
Velat muille				
Ostovelat	0,00	303 097,65	0,00	585 892,65
Muut velat	0,00	68 277,09	0,00	104 796,92
Siirtovelat	0,00	973 481,10	0,00	1 165 994,74
Yhteensä	0,00	1 344 855,84	0,00	1 856 684,31
Vieras pääoma yhteensä	0,00	1 352 690,88	0,00	1 887 132,88

	2020	2019
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät		
Lomapalkkavelkajaksotukset	778 322,75	1 147 934,14
Tasauslasku kaupungille	187 539,00	0,00
Postin kuljetukset 2019	0,00	18 000,00
Muut erät	7 619,35	60,60
Yhteensä	973 481,10	1 165 994,74

4.4 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

	2020	2019
Leasingvastuut (arvonlisäverollinen)		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	19 984,27	23 295,28
Myöhemmin maksettavat	39 968,54	40 655,85
Yhteensä	59 952,81	63 951,13

4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2020	2019
Henkilöstön määrä 31.12. (htv2)		
vakinaiset	126	170,60
määräaikaiset	19,5	61,90
työllistetyt	3	6,70
Yhteensä	148,5	239,20
Henkilöstökulut		
Tuloslaskelman henkilöstökulut		
Maksetut palkat	4 172 849,63	6 766 299,36
Henkilöstökorvaukset	-111 510,40	-135 957,13
Palkat ja palkkiot yhteensä	4 061 339,23	6 630 342,23
Eläkekulut	881 784,83	1 327 827,48
Muut henkilösivukulut	135 324,97	206 734,37
Tuloslaskelman henkilöstökulut yhteensä	5 078 449,03	8 164 904,08
Aktivoidut henkilöstökulut yhteensä		

5 Kirjanpito ja tositelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen
Palkkakirjanpito	sähköinen
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen
Tase-erittelyt	sähköinen
Tilinpäätös	sidottu

TOSITELAJIT

AB	Käyttöomaisuus kirjanpitotosite	sähköinen
AF	Käyttöomaisuus poistotosite	sähköinen
AZ	Käyttöomaisuus purkamisen tosite	sähköinen
DZ	Myyntireskontra Asiakkaat-maksu	sähköinen
K1	Kirjanpitoliihtymä maksuliikenne	sähköinen
K2	Sips muistiot	sähköinen
KG	Ostoreskontra toimittajat-hyvitys	sähköinen
KP	Ostoreskontra tilien ylläpito	sähköinen
KR	Ostoreskontra toimittajat lasku	sähköinen
KZ	Ostoreskontra toimittajat maksu	sähköinen
M1	Myyntireskontraliittymä	sähköinen
PA	Palkat	sähköinen
RE	Hankinta - lasku brutto	sähköinen
RV	Myynti - laskun siirto	sähköinen
SA	Pääkirjatilitosite	sähköinen
SB	Palkat lomapalkkavaraukset	sähköinen
WE	Varastokirjaukset tavaravastaanotto	sähköinen
ZK	Liittymät palvelukassa	sähköinen
ZD	Luottotappiokirjaus	sähköinen

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus

Kajaanissa

24. 2. .2021

Johtokunta:

Pentti Väyrynen, puheenjohtaja

Olga Alanne, varapuheenjohtaja

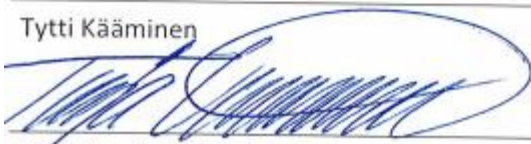
Tuomo Karjalainen

Hanna Karvinen

Heikki Kesti

Unto Kemppainen

Tytti Kääminen

Tero Paukkeri

Taija Vuorinen, liikelaitoksen johtaja

Tilinpäätös on hyväksytty ja vahvistettu sähköpostikuittauksin.

Kajaanin
kaupungin
koulutusliikelaitos
Tilinpäätös 2020

Sisällysluettelo

1 Toimintakertomus	238
1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus	238
1.2 Liikelaitoksen hallinto.....	240
1.3 Taloudellinen kehitys	241
1.4. Olennaiset tapahtumat	242
1.5. Liikelaitoksen henkilöstö	242
1.6. Ympäristöasiat.....	243
1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittymiseen vaikuttavat seikat	243
2 Talousarvion toteutumisvertailu.....	243
2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen.....	243
2.2 Talousarvion toteuma, tuloslaskelma ja investointiosa.....	249
3 Tilinpäätöslaskelmat	250
3.1 Tuloslaskelma.....	250
3.2 Rahoituslaskelma	251
3.3 Tase	253
3.4 Tilikauden tuloksen käsittely.....	254
4 Tilinpäätöksen liitetiedot	254
4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	254
4.2 Tuloslaskelman liitetiedot	255
4.3 Taseen liitetiedot	256
4.4 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	258
4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot.....	258
4.6 Toimeksiantojen pääomat	258
5 Kirjanpitokirjat ja tositelajit.....	259
6 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä	260

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos

1 Toimintakertomus

1.1 Liikelaitoksen johtajan katsaus

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos on vastannut toisen asteen koulutuksesta kahdeksan vuoden ajan. Liikelaitoksen oppilaitoksia ovat Kajaanin lukio ja Kainuun ammattiopisto. Kiinteät toimipaikat sijaitsevat Kajaanissa, Vuokattissa, Kuusamossa ja Vantaalla.

Liikelaitoksen taloudellinen tulos on erinomainen vuodelta 2020. Ammatillisen koulutuksen rahoituksessa tuloksellisuuden osuus kasvoi vuonna 2020 ja Kainuun ammattiopisto pärjasi koulutuksen järjestäjien välisessä vertailussa hyvin. Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmän ennakoimattomuus ja kilpailutilanne suhteessa muihin koulutuksen järjestäjiin tuo kuitenkin haasteita tulevaisuuden suunnitteluun. Vuosittaiset rahoitusvaihtelut voivat olla suuria ja niihin pitää osata varautua. Keskeistä on oman toiminnan jatkuva kehittäminen.

Kajaanin lukio on vakiinnuttanut kestävän taloutensa jo neljänä edellisenä vuonna saavutetulle vakaalle tasolle. Tervettä talouskehitystä ovat tukeneet erityisesti kohtuullisen hyvä hakijatilanne, vähäinen keskeyttämisten määrä ja kurssitarjottimen kehittäminen sekä kiinteistömenojen jakaminen KAO:n liiketalouden sekä hius- ja musiikkialan koulutuksen kanssa.

Strategia ja organisaatiouudistus

Keväällä 2020 valmistui lopullisesti uusi strategia ja sen jälkeen saatiin myös uuden organisaation valmistelu päätökseen ja se astui voimaan 1.8.2020. Organisaatiouudistuksen lähtökohtana oli moniportaisuuden vähentäminen ja esimiesten saavutettavuuden parantaminen. Suurin muutos olikin tulosyksiköiden uudelleen organisoitumisessa. Esimiestasoa madallettiin ja tulosyksikköjakoa tarkasteltiin uudelleen. Tuloyksiköitä uudessa organisaatiossa on yhdeksän (9), viisi tulosyksikköä enemmän kuin aikaisemmin. Koulutusliikelaitoksen uuden strategian tavoitteiden pohjalta aloitettiin vuosille 2020-2025 uusien toimintasuunnitelmien rakentaminen.

Koulutusliikelaitoksen strategiassa pyritään vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos on innostuksen ja kestävän kehityksen lähde. Innostumme yhdessä ja pyrimme kaikessa toiminnassamme huomioimaan kestävän kehityksen, huolehtien opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnista ja jaksamisesta kestävällä tavalla.

Yksi isoista strategisista teemoista on pedagogiikan uudistaminen ja tämän myötä palkattiin organisaation sisältä kaksi uutta pedagogista suunnittelijaa. Työelämäyhteistyön laajentamiseksi avattiin työelämäkoordinaattorin tehtävä. Strategian mukaisesti toiminnassa korostetaan kestävää kehitystä kaikilla osa-alueilla: opetuksessa, toimintakulttuurissa ja johtamisessa. Kestävän kehityksen tukemiseen ja ylläpitämiseen nimettiin kestävä kehityksen lehtori.

Strategia nostaa esille erityisesti kolme arvoa: Hyvät tavat sekä yhteisöllisyyden ja yksilöllisyyden, jotka eivät ole toisiaan poissulkevia. Samaan aikaan olemme yhteisöllisiä ja tarjoamme opiskelijoille yksilöllisiä opintopolkuja. Jatkossa keskiössä on entistä enemmän välittäminen ja huolehtiminen, opiskelijan kohtaaminen sekä ohjauksen ja opetuksen antaminen.

Koronan vaikutukset toimintaan

Vuosi 2020 tullaan muistamaan koronaviruksen aiheuttamista poikkeusoloista. Terveysturvallisuussyistä ja valmiuslain mukaisesti koulutusliikelaitoksessa otettiin keväällä käyttöön etätyö, -opetus ja -kokoukset. Tilanne vaati melkoisen digiharppauksen niin opiskelijoilta kuin koko henkilöstöltä. Etätöiden tekeminen vauhditti sähköisen päätöksenteon valmistelua ja opetuksen uudelleen järjestämistä. Sähköisten opetus- ja asiakaspalvelujen merkitys tulee jatkossa entisestään kasvamaan. Työnteko tulee muuttumaan ja työssä tarvitaan entistä enemmän sähköisiä pilvipalveluja, kanavia viestintään ja työkaluja, jotka mahdollistavat yhteistyön osapuolten ollessa fyysisesti hajallaan. Ja lähiopetuksen arvo ja merkitys nousivat keskustelussa aivan uudelle tasolle.

Ympäristöasioiden näkökulmasta koronavuosi on tuonut hyvääkin. Matkustamisen väheneminen on näkynyt taloudessa ja ympäristökuormituksessa. Koulutusliikelaitoksessa ei ole voitu järjestää normaalilla tavalla fyysisiä tapahtumia. Valmistujaisia on vietetty pienessä piirissä ja erilaisia tapahtumia striimattuna verkossa. Henkilöstön tavanomaisia kevätjuhlia ja pikkujouluja ei ole järjestetty. Etäopetuksen ruokailukustannusten kattamiseksi opiskelijoille maksettiin vappusatanen.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos varautui influenssavirukseen ja siitä aiheutuviin terveydellisiin haittoihin suojaamalla henkilöstönsä influenssarokotteella marraskuussa 2020. Rokotteen ottamista suositeltiin erityisesti koronapandemian aikana, koska samanaikaisesti sairastettu influenssa ja korona voi olla vielä vaarallisempaa. Rokotteen otti 71 % henkilöstöstä. Kajaanin kaupunki heikensi merkittävästi työterveyspalveluja vuoden 2020 alusta osana talouden sopeuttamisohjelmaa. Henkilöstön keskuudessa muutos on otettu vastaan tyrmistyneenä ja se on herättänyt paljon kriittistä keskustelua, joka on heijastunut laajemminkin työhyvinvointiin ja työnantajakuvaan annettavaan palautteeseen.

Opiskelijat ja henkilöstö

Ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärät ovat säilyneet jokseenkin edellisvuoden tasolla ns. jatkuvan haun ja kesäopintojen sekä laajennettujen oppisopimuskoulutuksen ansiosta. Kajaanin lukion opiskelijamäärä on pysynyt oletetuilla tasoilla.

Ammatillisen tutkinnon suoritti yhteensä 1020 opiskelijaa, joista perustutkinnon 733, ammattitutkinnon 264 ja erikoisammattitutkinnon 23 opiskelijaa. Ammatillisen tutkinnon ohella yo-tutkinnon suoritti yhteensä 20 opiskelijaa, Kajaanissa 17 ja Kuusamossa 3 opiskelijaa. Yo-tutkinnon suorittaneita oli yhteensä 202, päivälukiosta 198 ja aikuislinjalta 4.

Ammatillisen koulutuksen ns. reformilainsäädäntö on ollut voimassa nyt kolme vuotta. Henkilöstö on vienyt uusia toimintaperiaatteita sitoutuneesti ja vastuullisesti eteenpäin. Samalla olemme havainneet, että lainsäädännön mukaiset toimintamallit vaativat vielä oppilaitostasolla kehittämistä, kuten henkilökohtaistaminen ja HOKS- prosessi. Kainuun ammattiopiston opetushenkilöstö on ollut kaksi vuotta uudessa vuosi-työaikajärjestelmässä. Järjestelmän tehokas hyödyntäminen opettelutta edelleen sekä työnantajaa että työntekijöitä.

Itseohjautuvuus on tämän ajan termiä. Sitä tarvitaan entistä enemmän kaikkialla ja aivan erityisesti työelämässä, mutta sitäkin on opeteltava ja harjoiteltava ennen ”syvään päähän hyppäämistä”. Vuosityöaikajärjestelmä haastaa myös opettajia ja henkilöstöä itseohjautuvuuden suhteen. Opiskelijoista ja henkilöstöstä välittämiseen ja huolehtimiseen perustuvassa oppilaitoskulttuurissa on osattava johtaa ja arvioida itseohjautuvuuden etenemistä ja hyödyntämistä. Itseohjautuvuus on hyvä renki, mutta huono isäntä.

Opiskelija- ja väestöpohjan rapautuminen Kainuun ja Koillismaan alueella aiheuttaa jatkossa toimintojen ja talouden sopeuttamistoimia. Vastaavat haasteet koskettavat useita koulutuksen järjestäjiä Suomessa ja alueellinen kehitys on entisestään eriarvoistunut. Koulutuksen järjestäjän ydinosaamista on se, että kyetään sopeutumaan kulloiseenkin markkina- ja kysyntätilanteeseen. Toisaalta myös alueella on kyettävä näkemään entistäkin voimakkaammin toisen asteen koulutus yhtenä keskeisenä elinvoiman ja aluekehityksen välineenä.

Kajaanin kaupungin tietohallinnon uudelleen järjestelyissä koulutusliikelaitoksen tietohallinto KAMIT siirtyi osaksi Kajaanin kaupungin tietohallintoa 1.8.2020 alkaen. Uudistus oli aloitettu jo vuonna 2017, mutta edelleenkin se ei herätä luottamusta koulutusliikelaitoksen henkilöstössä. Erilaiset tietohallintoon liittyvät kehittämistoimet niin hallinnollisessa kuin pedagogisessakin mielessä ovat toisen asteen koulutuksessa pysähtyneet, siltä osin kuin ne liittyvät tietohallintoon ja yleensä kaikki liittyvät tänä päivänä.

Kajaanin kaupungin taloushallinnon uudelleen järjestelyissä koulutusliikelaitoksen taloushenkilöstö siirtyi osaksi kaupunkikonsernin taloushallintoa 1.1.2020 alkaen. Taloustoimintojen keskittämisessä ensisijainen tavoite on turvata ja hoitaa toimialojen ja liikelaitosten talouden tehtävät sekä varmistaa osaaminen ja varahenkilöt.

Syksyllä siirrettiin yli viisikymmentä aikuiskoulutuksen opettajaa lehtorin virkoihin. Muutoksen taustalla oli lain mukainen opettajan tehtävien hoitaminen virkavastuulla. Kaksi tukipalvelujen työntekijää, suunnittelija ja hankinta-asiamies siirtyivät Kajaanin kaupungille keskitettyjen toimintojen takia. Vuoden aikana eläköityi seitsemäntoista (17) henkilöä.

Kajaanin kaupungin ParTy (Työterveyslaitoksen parempi työyhteisö -kysely) järjestettiin syksyn aikana ja koulutusliikelaitoksen kokonaistulokset olivat hyvät. Henkilöstö viihtyy työssään, vaikka työ koetaan monella tavalla raskaaksi. Esimiestyöhön on kohdistunut edelleen paljon painetta henkilöstön ja opiskelijoiden taholta. Esimiehet ovat kamppailleet usein riittämättömyyden tunteen kanssa.

Kajaanin kaupungin lukiokoulutuksen historian kirjoittaminen jatkui toimintavuoden aikana professori Reijo Heikkisen toimesta. Teoksen on määrä olla valmiina keväällä 2021. Korona-aika hidasti myös omalta osaltaan teoksen valmistumista. Valtakunnalliseen lukiouudistukseen ja uusiin opetussuunnitelmiin on Kajaanin lukiossa varauduttu hyvin ja vastuullisesti.

Toimitilamuutokset

Vuorikatu 2 kiinteistön peruskorjaus- ja uudisrakentaminen valmistuivat jokseenkin aikataulussaan syyslukukauden alkaessa. Kokonaiskustannukset pysyivät ennakoitussa budjetissa eli alle 4,5 M €. Vuorikadun ratkaisulla mahdollistettiin Timperin alueen heikkokuntoisista tiloista luopuminen ja kokonaisneliömäärän pienentäminen 4 000 m²:llä.

OPPI 3 asuntolarakennuksen (ns. käärmetallo) purkamisesitys jätettiin Kajaanin kaupungin rakennusvalvontaan. Koulutusliikelaitos irtisanoi OPPI 3 rakennuksen vuokrasopimuksen Vimpelinlaakson kehittämisliikelaitoksen kanssa ja solmi uuden määräaikaisen vuokrasopimuksen Kiinteistö Oy Kajaanin Pietarin kanssa osoitteessa Ketunpolku 5, Kajaani olevien opiskelija-asuntojen osalta. Mikäli OPPI 3 rakennuksen purkaminen toteutuisi, niin vaihtoehtoina olisi jäädä pitkäaikaisesti Ketunpolku 5:een tai lähteä mukaan esim. Sammonkaari kortteliin (entinen linja-autoaseman tontti).

Yhteistyötä omassa ja alueen toimintaympäristössä

Edukai Oy jatkoi itsenäistä, yhtiömuotoista toimintaansa Kainuun ammattiopiston rinnalla ei-tutkintotavoitteisen, markkinoilla toteutettavan koulutuksen järjestäjänä. Kilpailutilanne markkinoilla on entisestään koventunut ja opiskelijahankinta vaikeutunut. Tilinpäätös päätyi ylijäämäiseksi.

Vuokatin urheiluopiston ylläpitäjänä toimii Vuokatin säätö ja Kainuun ammattiopisto on ollut vuodesta 2010 alkaen sen yhtenä taustayhteisönä. Liikunta-alan ammatillisten tutkintojen ja koulutuksen järjestämis lupa on ollut Kajaanin kaupungilla vuodesta 2019 alkaen. Kainuun ammattiopiston hyvinvointiala on ollut vastuussa liikunta-alan koulutuksista Vuokatissa. Liikunta-alan koulutusta toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Vuokatin urheiluopiston kanssa ja opiskelijamäärät ovat kasvaneet.

Kuntalain mukainen hallintosääntö on toiminut hyvin ja sen avulla johtokunta on toteuttanut onnistuneesti johtamis- ja valvontatehtävänsä. Johtokunta on katsonut vastuullisesti ja laaja-alaisesti tulevaisuuteen. Kajaanin kaupungin hallintosäännön lisäksi koulutusliikelaitos on tehnyt osana johtamisjärjestelmän uudistusta oman toimintasäännön uuden organisaatorakenteen mukaisesti sekä laatinut Johtamisen periaatteet-dokumentin kuvaamaan koulutusliikelaitoksen toimintaa ja johtamista.

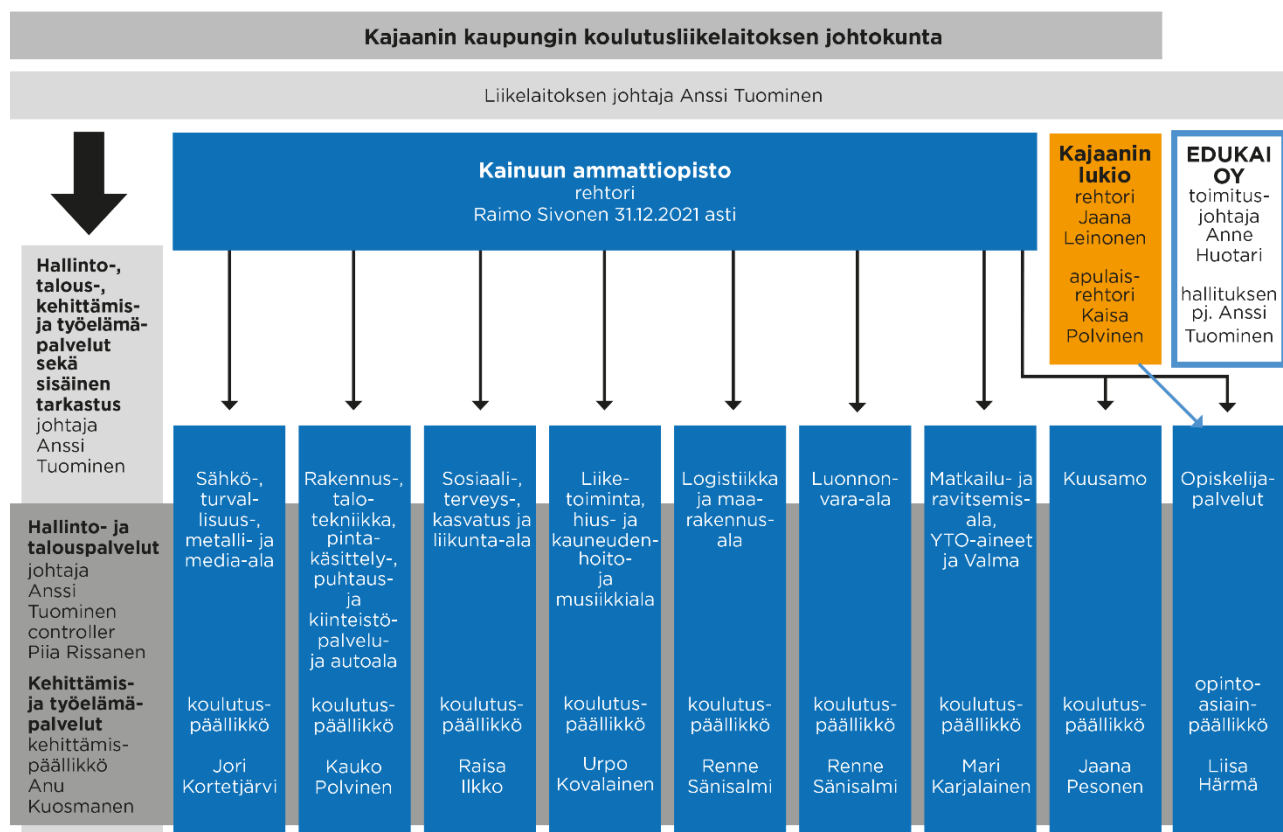
Henkilöstö on suorittanut tehtävänsä vastuullisesti ja yhdessä opiskelijoiden kanssa on pystytty edelleen rakentamaan tulevaisuuteen katsovaa toiminta- ja työskentelymallia. Liikelaitoksen kahdeksas toimintavuosi onnistui kauttaaltaan hyvin. Haluan kiittää koko liikelaitoksen henkilöstöä ja opiskelijoita hyvästä ja vastuullisesta työstä koronavuonna 2020.

1.2 Liikelaitoksen hallinto

Kajaanin kaupungin ylläpitämä koulutusliikelaitos on aloittanut toimintansa vuonna 2013. Koulutusliikelaitos järjestää toisen asteen lukiokoulutusta (Kajaanin lukio) ja ammatillista koulutusta (Kainuun ammattiopisto). Lukiokoulutuksella on toimipaikka Kajaanissa ja ammatillisella koulutuksella Kajaanissa, Kuusamossa, Vantaalla ja Vuokatissa.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen toimintaa säätelevät lukiokoulutuksesta ja ammatillisesta koulutuksesta annetut lait ja asetukset sekä muut ammatillista ja lukio-opetusta koskevat säädökset ja määräykset, Kajaanin kaupungin hallintosääntö ja koulutusliikelaitoksen johtokunnan hyväksymä toimintasääntö.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen organisaatio 1.8.2020

Liikelaitoksella on oma johtokunta, jonka kautta kaupunki toteuttaa omistajaohjaustaan. Johtokunnassa on edustajat myös Kuusamosta, Kuhmosta/Suomussalmelta. Liikelaitoksen johdon muodostavat johtokunta, liikelaitoksen johtaja ja tulosalueiden johtajat/rehtorit, (lukio ja ammatillinen koulutus). Liikelaitoksen tulosalueet ovat ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen tulosalueet. Liikelaitoksen sisällä toimii kaksi oppilaitosta: Kajaanin lukio ja Kainuun ammattiopisto ja lisäksi erillisenä yksikkönä, kilpailuneutraalilla tavalla toimiva kaupungin omistama liikelaitoksen tytäryhtiö Edukai Oy.

Vaalikauden 2019-2021 johtokunnan jäsenet

Kajaanin kaupunginhallituksen päätöksellä § 149 13.8.2019, vaalikaudella 2019-2021 toimii seuraavista jäsenistä ja varajäsenistä koostuva johtokunta.

Varsinaiset jäsenet	Varajäsenet
Pauli Pyykkönen, pj. (Kajaani)	Tommi Anttalainen (Kajaani)
Erkki Hämäläinen, varapj. (Kuusamo) 16.6.2020 saakka (KH 16.6.2020 § 117)	Tomi Meriläinen (Kuusamo)
Anne Koski-Heikkinen, varapj. (Kuusamo) 17.6.2020 alkaen Noora Kyllönen (Kajaani)	Susanna Määttä (Kajaani)
Eero Suutari (Kajaani)	Kari Saukkonen (Kajaani)
Ella Kiljunen (Kajaani)	Tiina Heikkinen (Kajaani)
Esa Niiranen (Kajaani)	Karl Kunnas (Kajaani)
Olga Alanne, (Kajaani)	Eila Aavakare (Kajaani)
Mervi Tornberg-Karjalainen (Kuusamo)	Pauli Miettinen (Kuusamo)
Tuovi Kempainen (Suomussalmi)	Pekka Heikkinen (Kuhmo)
Minna Keränen, henkilöstön edustaja	Piipponen Eira
Helena Ohtonen, kh:n edustaja	

1.3 Taloudellinen kehitys

Koulutusliikelaitoksen vuosi 2020 oli talouden näkökulmasta katsottuna erinomainen. Suurin vaikutus talouden toteumaan on ollut odotettua suuremmilla valtionosuuksien rahoituspäätöksillä sekä koronan vuoksi pienentyneillä kustannuksilla.

Liikelaitoksen vuoden 2020 alkuperäisessä talousarviossa arvioitiin liikelaitoksen valtionosuustuloiksi yhteensä 28,8 M €. Lukion rahoitusarvio oli 3,2 M € ja päätös oli lopulta yli 3,4 M €. Lukio sai lisäksi valtion erityisavustuksena koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi 41 000 €. Kainuun ammattiopiston osalta talousarvioon kirjattiin valtionosuustuloksi 25,6 M €. KAO:n valtionosuuskertymä erillisten lisärahaohakujen myötä vuonna 2020 oli lopulta ennätyskelliset 28,7 M € (kasvu vuoteen 2019 verrattuna +12%). Erillisiä koronaan liittyviä valtionosuuksia KAO sai 70 000 euroa, joka sisältyy perusvaltionosuuteen. Valtionosuuskertymä osoittaa, että KAO on pärjännyt koulutuksenjärjestäjien keskinäisessä vertailussa ja uuden mallin mukaisessa rahoitusjärjestelmässä erinomaisesti. Viime vuonna ministeriö teki myös päätöksen, jolla ammatillisen koulutuksen rahoituslaskennan perusteet jäädytetään toistaiseksi vuoden 2020 tasolle, eli perus-, suoriutus- ja vaikuttavuusrahoituksen osuudet ovat jatkossakin 70/20/10 %.

Liikevaihdon koko vuoden toteuma oli 34,2 M €, josta valtionosuudet olivat siis suurin tuloerä (32,1 M €). Liikevaihtoon sisältyy yksittäisenä, satunnaisena eränä myös oppilastyönä rakennetun omakotitalon myynti Kajaanissa. Liiketoiminnan muiden tuottojen toteuma, joka koostuu suurimmaksi osaksi erilaisista hanketuloista, oli arvioitua pienempi (TOT 1,5 M €/TA 1,9 M €). Liiketoiminnan muissa tuotoissa yksittäisenä, satunnaisena eränä on kirjattu myös pitkän prosessin myötä saatu arvonnäköarvonpalautus vuoden 2016 oppilastöiden myynteihin liittyen. Tämän summa on noin 56 000 euroa. Asiaan liittyvää päätöstä korkeimmalta hallinto-oikeudelta ei tilinpäätöshetkellä kuitenkaan vielä ole. Arvonlisäveron palautus voisi kuitenkin merkitä tulossa olevaa päätöstä, jonka mukaan oppilastyönä myytävät palvelut ja tuotteet olisivat jatkossa mahdollisesti arvonnäköarvottomia.

Koronapandemian myötä liikelaitoksen opetus siirtyi etäopetukseen ja -työhön maaliskuun aikana. Tällä oli merkittäviä vaikutuksia kustannuksiin erityisesti vuoden ensimmäisellä puoliskolla. Säästöä kertyi ateria- ja puhtaanapitopalveluissa, matkustamisessa sekä työaineiden ostoihin. Koulutusliikelaitos jakoi toukokuussa noin 1700 opiskelijalle "Vappusatasen", jolla haluttiin tukea opiskelijoiden arkea koronaviruksen keskellä. Tämän kustannus oli liikelaitokselle noin 172 000 euroa. Kesän jälkeen opetuksessa siirryttiin hybridimalliin, jossa lähiopetuksen määrää lisättiin ja materiaalien ja palveluiden osalta kustannukset lähtivät nousuun. Koko vuoden osalta toteuma jäi palveluiden ostojen osalta talousarviota pienemmäksi, mutta aineiden ja tarvikkeiden osalta kustannukset ylittivät talousarvion yli 470 000 €. Henkilöstökuluihin koronalla ei ollut suurta vaikutusta vuoden aikana, koska opetus pyöri täydellä teholla etänäkin. Muutamia lomautuksia toteutettiin kevään ja alkukesän aikana tukipalveluhenkilökunnan osalta. Henkilöstökustannusten kokonaismäärä oli 18,4 M €. Toteutuneeseen liikevaihtoon suhteutettuna henkilöstökustannusten määrä oli 54 %.

Liikelaitos on investoinut vuosina 2019/2020 Vuorikadun kampukseen yhteensä n. 4,5 M €, joka on rahoitettu liikelaitoksen kehittämisrahoituksesta. Investoinneilla on vaikutus myös vuosittaisten poistojen kasvuun: vuonna 2020 poistot olivat yhteensä n 900 t.€. Seuraavalla tilikaudella poistojen arvioidaan ylittävän 1,5 M €. Koneisiin ja kalustoon koulutusliikelaitos investoi yhteensä n. 685 t. €, mikäli Vuorikadun kiinteistöön kohdistuneita investointeja ei lasketa mukaan.

Koronasta huolimatta liikelaitoksen opiskelijamäärän kehitys on ollut odotetun mukainen. KAO:n opiskelijavuosien kertymä kesäkuun lopussa oli 1374 (1367 vuonna 2019) ja koko vuoden toteuma 2811 (rahoituksen pohjana oleva tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä 2824). Lukion oppilasmäärä oli keväällä 563 ja syksyllä 597 (vuonna 2019 564/590).

Koulutusliikelaitos on tehnyt ennakoarvioista poiketen historiansa parhaimman tuloksen tänä poikkeuksellisenä vuonna 2020: ylijäämää kertyi melkein 3,8 M euroa. Keskeisimmät tekijät, jotka ovat vaikuttaneet liikelaitoksen vuoden 2020 talouden toteumaan ja tulokseen, ovat

edellä mainitut poikkeuksellisen suuret valtionosuuspäätökset erityisesti KAO:n osalta sekä tietysti koko maailmaan vaikuttanut koronapandemia ja sen myötä pienentyneet kustannukset.

Koulutusliikelaitoksen talouden ja erityisesti rahoituksen näkökulmasta katsottuna suurin haaste lähivuosina ovat pienenevät opiskelijamäärät. Lisähaasteensa talouden ja toiminnan suunnitteluun tuo tieto ja ymmärrys siitä, että vuosittaiset rahoitusmuutokset ammatillisen koulutuksen osalta voivat olla hyvinkin merkittäviä eri koulutuksenjärjestäjien välillä. Näihin tulevaisuuden haasteisiin peilaten liikelaitoksen on hyvä kasvattaa taloudellista puskuriaan, jotta mahdollisia rahoituksellisesti huonompia vuosia pystytään kerrytetyn ylijäämän avulla loiventamaan.

1.4. Olennaiset tapahtumat

- Keväällä 2020 valmistui koulutusliikelaitoksen uusi strategia
- Uuden organisaation valmistelutyö saatiin päätökseen ja se astui voimaan 1.8.2020 alkaen.
- Vuotta 2020 leimasi koronavirus. Korona-tilanne paheni maaliskuussa 2020 ja sen seurauksena henkilöstö siirtyi etätyöskentelyyn ja opiskelijat etäopetukseen Suomen hallituksen 16.3.2020 tekemän päätöksen mukaisesti.
- Etäopetuksen ruokailukustannusten kattamiseksi opiskelijoille maksettiin vappusatanen.
- Koulutusliikelaitos mahdollisti henkilöstönsä suojaamisen influenssavirukselta järjestämällä influenssarokotustilaisuudet omissa tiloissaan.
- Vuorikatu 2 kiinteistön peruskorjaus- ja uudisrakennus valmistuivat vuoden 2020 aikana. Liiketoiminta, musiikkiala, hius- ja kauneudenhoitoala muuttivat väistötiloista peruskorjattuun tilaan vuoden alussa. Uudisrakennukseen henkilöstö muutti elokuun alusta.
- Kajaanin kaupungin tietohallinnon uudelleen järjestelyissä koulutusliikelaitoksen tietohallinto KAMIT siirtyi osaksi Kajaanin kaupungin tietohallintoa 1.8.2020 alkaen.
- Kajaanin kaupungin taloushallinnon uudelleen järjestelyissä koulutusliikelaitoksen taloushenkilökunta siirtyi osaksi kaupunkikonsernin taloushallintoa 1.1.2020 alkaen.
- Kajaanin lukion uudet nettisivut julkaistiin joulukuun alussa 2020.

1.5. Liikelaitoksen henkilöstö

Kajaanin koulutusliikelaitoksen henkilöstövahvuus oli vuonna 2020 yhteensä 303,3 (v.2019 292,5) HTV 2:a, jossa nousua edellisestä vuodesta 10,8 HTV 2:n verran.

Palvelussuhteiden määrä on vaihdellut kuukausittain, minimissään 314 henkilöä ja maksimissaan 332 henkilöä. Palvelussuhteiden määrä 31.12.2020 tilanteen mukaan oli 318 henkilöä (329 hlöä v. 2019). Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen koko henkilöstöstä työskenteli 31.12.2020 toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa 278 henkilöä (87,4 %), määräaikaisessa palvelussuhteessa 40 henkilöä. Palveluksessa olevan henkilöstön sukupuolijakauman mukaan 31.12.2020 koulutusliikelaitoksessa työskenteli 140 miestä ja 178 naista.

Palkkojen ja palkkioiden kokonaissumma oli 15,0 miljoonaa euroa (49 476 €/HTV 2) ja henkilöstökulut henkilösivukuluineen yhteensä 18,4 miljoonaa euroa (17,5 milj. euroa v. 2019). Henkilöstökulujen osuus liikevaihdosta oli 53,73 % (v. 2019 55,08 %), laskua 1,35 prosenttiyksikön verran vuoteen 2019 verrattuna. Vuoden 2020 talousarviosta poiketen liikevaihto kasvoi odotettua enemmän, ja henkilöstökulut vuoden 2020 arvioidun liikevaihdon suhteen olisi ollut noin 59 %. Poissaolot palkattomien yksityisasioiden vuoksi nousivat 908 työpäivää suuremmaksi vuoteen 2019 verrattuna (v. 2020 yhteensä 964 työpäivää ja v. 2019 56 työpäivää). Palkattomien poissaolojen jyrkkä nousu johtuu yksittäisten henkilöiden virka- ja opintovapaista. Vuoden aikana eläkkeelle siirtyi 17 henkilöä ja heidän tilalleen on palkattu uusia työntekijöitä.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen koulutuspäiviä kertyi yhteensä 612 kalenteripäivää (1014 pv v. 2019).

Kainuun ammattiopiston henkilöstöä on osallistunut vuoden 2019 tapaan tiimioppimisen startti - ja tiimimestari -valmennuksiin. Kuusamon toimipisteessä osaamisen kehittämiseen on järjestetty satunnaisia koulutushetkiä joko koko henkilöstölle tai osalle liittyen muun muassa henkilökohtaistamiseen, osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen, vuosityöaikaan, turvallisuuteen ja muihin käytännön opetusasioihin. Lisäksi koulutusliikelaitoksen henkilöstö on osallistunut alakohdaisiin substanssikoulutuksiin ja kehittänyt omaehtoisesti osaamistaan esimerkiksi ylemmän ammattikorkeakoulun opinnoilla, tutkintokoulutuksilla ja muilla erikostumiskoulutuksilla. Henkilöstön omaehtoista koulutusta on tuettu kaupungin ohjeistuksen mukaisesti.

Kajaanin lukiossa henkilöstön osaamisen kehittäminen on keskittynyt kuluneen vuoden aikana uuden opetussuunnitelman suunnitteluun ja tekemiseen. OPH:n rahoittama Lukiuudistus Kainuussa -hanke on ollut mukana suunnittelussa ja järjestänyt aiheesta asiantuntijaluentoja henkilöstölle.

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksessa huolehditaan hyvin lakisääteisestä työhyvinvointi- ja työsuojelutoiminnasta sekä tuetaan omaehtoista työhyvinvointia monipuolisesti. Koulutusliikelaitoksen sairauspoissaolotyöpäivien määrä väheni edelleen 2,1 työpäivällä/HTV (2020 4,9 tp/HTV, 2019 7,0 tp/HTV; 2018: 8,1 tp/HTV; 2017: 8,86 tp/HTV). Työpäivissä mitattuna sairauspoissaolot laskivat 25 % (v. 2020 1526; v. 2019 2040). Sairauslomien palkkakustannukset pienenevät 76 241 euroa, 24 % (v. 2020 236 809 e/v; v. 2019 313 050 e/v). Työhyvinvointia on tuettu lähinnä henkilöstökerhon toimintojen avulla sekä liikunta- ja kulttuurietu ePassilla. Henkilöstöllä on mahdollisuus käyttää myös työnantajan liikuntatiloja harrastus- ja virkistyskäyttöön. Koulutusliikelaitoksessa tehdään jatkuvaa yhteistyötä työterveyshuollon kanssa sairauspoissaolojen ennaltaehkäisevien toimien kehittämiseksi.

1.6. Ympäristöasiat

Koulutusliikelaitoksen visio 2025 on ”Innostuksen ja kestävän kehityksen lähde”

Toimimme kestävällä tavalla, huolehtien opiskelijoiden ja henkilöstön hyvinvoinnista. Huomioimme toiminnassa kestävä kehityksen kaikilla osa-alueilla: opetuksessa, toimintakulttuurissa ja johtamisessa. Olemme jatkossakin kestävä kehityksen sertifioitu oppilaitos. OKKA säätiön Kestävän kehityksen sertifikaatti on kaikilla KAO:n aloilla, lukio hakee sertifikaattia vuoden 2021 aikana. Ensimmäinen sertifikaatti on saatu KAO:lle vuonna 2010 ja viimeisin vuonna 2017. KAO on ollut keskeisesti mukana kestävä kehityksen indikaattoreiden luomisessa. Uusinta-auditoinnit ovat menossa sosiaali- ja terveysalalla, kasvatusta- ja ohjausalalla ja matkailu- ja ravitsemisalalla. Keke-työ on jatkuvaa kehittämistä, eikä keskity pelkästään tehtäviin auditointeihin. Kestävä kehitys on jatkossakin osa normaalia toimintaa oppilaitoksessa. Kestävä kehitys liittyy meidän jokapäiväiseen toimintaamme ja tehtäviin päätöksiin. Tilojen osalta pinta-ala pieneni 497 m² Vuorikadun remontin myötä.

1.7. Merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät sekä muut toiminnan kehittämiseen vaikuttavat seikat

Koulutusliikelaitoksen kannalta merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät on kirjattu ja eritelty tarkemmin riskitaulukossa.

2 Talousarvion toteutumisvertailu

2.1 Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Koulutusliikelaitos toimii perustehtävänsä ”Tarjoamme kaikille mahdollisuuden osaamisen jatkuvaan kehittämiseen ja oppimiseen” mukaisesti. Visiona on olla innostuksen ja kestävä kehityksen lähde. Arvoina ovat yhteisöllisyys ja yksilöllisyys sekä hyvät tavat.	Koulutusliikelaitoksessa strategian toimeenpanoa on viety eteenpäin yksikkökohtaisten toimintasuunnitelmien muodossa. Tarjoamme koulutusta ja osaamista kaikille ikään katsomatta. Nuorten lisäksi asiakkaitamme ovat yhä enenevässä määrin aikuiset ja alanvaihtajat, myös oppisopimuskoulutuksen määrää kokonaisopiskelijavuosissa on noussut viime vuosina.	Toteutuu osittain
Strategisina tavoitteina ovat ihmisläheinen organisaatio ja johtaminen, pedagogiikan uudistaminen, työelämä- ja korkeakoulu-yhteistyön vahvistaminen sekä itseohjautuvuuden ja vuorovaikutustaitojen tukeminen.	Koulutusliikelaitoksen strategiaprosessin yhteydessä tehtiin myös organisaatiouudistus, jonka tavoitteena on viedä strategisia tavoitteita koko organisaation tasolla eteenpäin. Pedagogiikan vahvistamista ja työelämäyhteistyötä tuettiin mm. uusilla työtehtävillä (KAO:ssa rehtorin työparina toimivat pedagogiset suunnittelijat sekä työelämäyhteistyön koordinaattori). Kajaanin lukiossa on meneillään OPS-prosessi, jossa pedagogiikkaa pyritään uudistamaan ja korkeakoulu- ja työelämäyhteistyössä on jo tehty avauksia uuden lukiolain ja opsin myötä.	Toteutuu osittain

Sitovat tavoitteet

Sitova tavoite	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Tuottovaatimus	Peruspääoman korko	1500 €	Toteutuu
Tilikauden ylijäämä	>0	3 788 187 €	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
------------------------	---------	--------------	-----------------	------

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koillismaalla.	KAOn yhteishaun 1. sijaiset hakijat	Yli 520	522 kpl + Valmaan 53 kpl = 575 kpl	Toteutuu
Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koillismaalla.	KAOn jatkuvan haun hakijamäärä vuodessa	Yli 1 800	1767 kpl. Samalla hakijalla voi olla hakemuksia useamman tutkintoon.	Toteutuu osittain
Koulutusliikelaitos on vahva toisen asteen toimija Kajaanissa, Kainuussa ja Koillismaalla.	Kajaanin lukion hakijamäärä	Yli 180	1. sijaisia hakijoita 195, kaikkiaan 315	Toteutuu
Koulutusliikelaitos on aktiivisesti mukana aluekehittämisessä.	Alueellisten ESR-hankkeiden määrä Kainuun maakunnassa	6 ESR-hanketta	6 kpl	Toteutuu
Koulutusliikelaitos hyödyntää käyttäjälähtöistä teknologiaa.	Amis-opiskelijakyselyn kohta 6. Opetustilat, välineet, työpaikat, digitaaliset ja muut oppimisympäristöt edistävät oppimistani.	> 4,2	4,3	Toteutuu

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Koulutusliikelaitos toimii kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti.	Olemme kestävän kehityksen sertifioitu koulutusliikelaitos (OKKA-säätiö). Kaikkien yksiköiden sertifiointi ja niiden päivittäminen.	Vuosittainen itsearviointi ja lukiolle on saatu OKKA-sertifikaatti	Vuosittainen sertifiointi suoritettu. Lukion sertifikaatti työnalla.	Toteutuu osittain
Koulutusliikelaitos käyttää tiloja tarkoituksenmukaisesti ja tehokkaasti.	Tilojen määrä, m ²	Tilojen määrä pienenee yli 10 % vuodesta 2019	Tilojen määrä vähentynyt 8,8 %.	Toteutuu osittain

Tulevaisuus nuorissa

Opiskelijamme viihtyvät ammattiopistossa ja ovat tyytyväisiä opiskeluunsa.	Amis-opiskelijakyselyn päätökysely, kohta 31. Suositteletko oppilaitosta? (1–10)	> 8,5	8,58	Toteutuu
--	--	-------	------	---

Opiskelijamme viihtyvät luki- ossa ja ovat tyytyväisiä opis- keluunsa.	Lukion opiskelijakysely: Voin suositella Kajaanin lukiota muille.	> 4,2	4,2	Toteutuu osittain
Opiskelijamme viihtyvät am- mattiopistossa ja ovat tyyty- väisiä opiskeluunsa.	Opintojen keskeyttäminen KAOssa (Koski-palvelusta katsotaan eronneeksi)	< 9 %	12,2 %	Ei toteudu
Opiskelijamme viihtyvät luki- ossa ja ovat tyytyväisiä opis- keluunsa.	Opintojen keskeyttäminen lukiossa.	≤ 2,0 %	2,6%	Ei toteudu
Oppimisympäristöt edistä- vät oppimista, terveyttä, turvallisuutta ja hyvinvoin- tia. Opiskeluilmapiiiri on tur- vallinen ja oppimista edis- tävä.	Yksiköiden toiminta on aktii- vistä ja liikkumista edistä- vää.	Kaikki yksiköt ovat mukana liikkuva opiskelu-ohjel- massa.	Liikkuva Koulu -hankkeilla on kehitetty opiskelijoiden ak- tiivisuutta lisääviä malleja Kuusamon yksikössä, raken- nus- ja hyvinvointialoilla sekä lukiolla. Koronan takia SAKU ry:n erilaisiin tapahtu- miin ei olla pystytty osallis- tumaan.	Toteutuu osittain

Osaajista elinvoimaa

Koulutustarjontamme on laaja-alaista ja se palvelee aluetta ja yksittäistä asia- kasta	Suoritetujen tutkintojen lu- kumäärä	> 2019	2020 1209 kpl (PT 738 kpl, AT/EAT 291 kpl) 2019 1130 kpl (PT 782 kpl, AT/EAT 348 kpl)	Ei toteudu
Koulutustarjontamme on laaja-alaista ja se palvelee aluetta ja yksittäistä asia- kasta	Yhteistyöyritysten määrä	> 2019	2020 521 kpl 2019 532 kpl Sisältää vain yhteistyöyrityk- set oppisopimusten osalta	Toteutuu osittain
Opiskelijat työllistyvät opin- tojen päätyttyä tai jatkavat opintojaan.	Amis-päätökysely: Oma ar- viosi tulevasta tilanteestasi koulutuksen jälkeen. Vas- tauksena: Töissä tai jatko- opinnoissa	> 87 %	81,6 % Työtön 10,9 % varusmies, vanhempain- loma, yms. 7,5 %	Ei toteudu
Opiskelijat työllistyvät opin- tojen päätyttyä tai jatkavat opintojaan.	Lukion opiskelijoiden sijoittu- minen töihin tai jatko-opin- toihin	> 90 %	74 %	Ei toteudu

Riskienhallinta

20 – 25 **Kriittinen tai ei siedettävissä oleva riski.** Tällainen riskitekijä vaatii yleensä välittömiä toimia.

10 – 16 **Merkittävä tai nopeasti toimenpiteitä vaativa riski.** Yleensä tämän kaltaiselle riskille on luotava suunnitelma, jolla sitä hallitaan, esimerkiksi sen pienentämisen osalta.

4 – 9 **Huomioitava tai seurattava riski.** Välittömät toimenpiteet eivät ole välttämättömiä, mutta riskiä ja sen kehittymistä on seurattava.

1 – 4 **Ei riskiä tai hyvin matala riski.** Ei vaadi välittömiä toimenpiteitä.

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Strategiset riskit	Henkilöstöriskit (eläköityminen ja osaajien saatavuus)	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 3 12	Osaavien ja pätevien opettajien rekrytointi ollut haasteellista läpi vuoden. Erityisesti määräaikaisten työsuhteiden sekä sijaisuuksien täyttö ollut erityisen haastavaa.
Strategiset riskit	Osaaminen yksittäisten ihmisten varassa	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Vuoden 2020 aikana on tapahtunut paljon henkilövaihdoksia erityisesti tukipalveluissa, mutta riskit eivät ole toteutuneet. Riski on yhä olemassa ja tärkeitä työtehtäviä erityisesti hallinnossa on yksittäisten ihmisten varassa.
Strategiset riskit	Uusi opettajuus (opettaja pedagogina ja ohjaajana, toiminta siirtyy enemmän työpaikoille, jaettu asiantuntijuus/yhteistyön lisääntyminen)	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Riski toteutunut osittain. Uuden opettajuuden sisäistämässä on oppilaitoksen sisällä paljon vaihtelua. Asiaa on pyritty edistämään mm. erilaisten hankkeiden avulla.
Strategiset riskit	Uusi strategia ja sen toimeenpano	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Keväällä alkanut koronapandemia on hidastanut uuden strategian viestintää ja käytäntöön viemistä merkittävästi. Yksikkökohtaisia toimintasuunnitelmia on kuitenkin alettu valmistelemaan syksyn aikana, joten riski on toteutunut osittain.
Toiminnalliset riskit	Henkilöstön ja esimiesten jaksaminen	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Koronapandemian myötä alkanut yleinen epävarmuus sekä uusien toimintatapojen sisäistäminen etäopetuksessa ja etätyöskentelyssä on ollut haastavaa ja raskasta koko henkilökunnalle.
Rahoitusriskit	Ammatillisen koulutuksen rahoitusmalli: <ul style="list-style-type: none"> Opiskelijamääräkehitys (opiskelijavuosien kehitys) Opiskelijoiden suoritukset (tutkinnot ja tutkinnon osat) Vaikuttavuus (opiskelijoiden työllistyminen, opiskelijapalaute ja työelämäpalaute) Rahoitusmallin sisäistäminen 	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	KAO:n valtionosuusrahoitus oli ennätyskellisen hyvä, 28,7 M €, kasvua edelliseen vuoteen noin 12 %. KAO:n perusrahoituksen pohjana oleva opiskelijavuosimäärä pysyi edellisen vuoden tasolla (2812/2810) Toteuma jäi kuitenkin hieman alle ministeriön määrittelämän tavoitteellisen opiskelijavuosimäärän (2824). Tällä voi olla negatiivinen vaikutus tulevien vuosien rahoitukseen. Rahoitusriskit eivät toteutuneet vuonna 2020, mutta valtionosuuksien suuri kasvu osoittaa sen, kuinka vaikeasti ennakoitavissa uusi ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä on ja kuinka suuria vuosittaiset vaihtelut yksittäisen koulutuksenjärjestäjän osalta voivat olla.
Toiminnalliset riskit	Ammatillisen koulutuksen reformin haltuunotto (henkilökohtaistaminen ja yksilölliset opintopolut, työelämäyhteistyön lisääminen, tutkintorakenne/laaja-alaisuus)	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Riski on toteutunut osittain. Uuden lainsäädännön mukainen opintojen henkilökohtaistamisen-prosessi ei ole yltänyt halutulle tasolle koko KAO:n osalta.
Toiminnalliset riskit	KAO:n ja lukion vetovoimaisuus väestön vähenydessä toiminta-alueella	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Riski ei ole toteutunut. Tulevaisuudessa riski korostuu enemmän.
Toiminnalliset riskit	Toimitilat ja niiden käyttöaste	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 2 4	Tilojen tarkkaan käyttöasteen mittaamiseen ei olla saatu ratkaisua. Tilojen käyttöaste ollut kuitenkin vuoden aikana pieni etätyöstä ja -opetuksesta johtuen.

			Tilojen ja tilaratkaisujen arviointi jatkuu lähitulevaisuudessa.
Toiminnalliset riskit	Asuntoloiden tilanne (opiskelija-asuntolainvestointitarpeita tulevaisuudessa)	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 4 16	Riskit eivät tilojen osalta toteutuneet. Opintien asuntola on irtisanottu 6/2021 loppuun ja väliaikaiset tilat on vuokrattu Vimpelinlaaksosta Ketunpolulta.
Toiminnalliset riskit	Monipuoliset pedagogiset oppimisen toteutustavat (digitaaliset ratkaisut, lähiopetus, monimuoto-opetus, työelämässä oppiminen jne.)	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Riski ei ole toteutunut. Keväällä alkanut etäopetus pystyttiin ottamaan haltuun nopeasti ja hetkellisesti. Jatkossa on oltava vaihtoehtoisia tapoja opetuksen järjestämiseen.
Toiminnalliset riskit	Uusi organisaatio ja johtamisjärjestelmä vastaamaan tämän hetken ja tulevaisuuden haasteita	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Uusi organisaatio otettiin käyttöön elokuun alusta. Kokonaisuuden osalta riski ei ole toteutunut, mutta yksikköjen koko ja opiskelijoiden määrät eivät ole tasapainossa.
Toiminnalliset riskit	Prosessien selkeyttäminen, vastuiden määrittäminen ja dokumentointi	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei toteutunut. Uusi johtamisen periaatteet koulutusliikelaitoksessa-dokumentti julkaistiin syksyllä uuden organisaation myötä.
Toiminnalliset riskit	Tietohallinnon uudelleen organisointi	Todennäköisyys: 5 Vakavuus: 4 20	Riski toteutunut osittain. Arjen toiminnassa ei ole havaittu puutteita tai ongelmia. KAMIT-palvelut toimivat hyvin ja kevään nopea siirtyminen etäopetukseen sujui hyvin. Suurin riski liittyy edelleen siihen, kuinka tietohallinnon palvelut koulutusliikelaitoksen osalta tullaan hoitamaan jatkossa.
Vahinkoriskit	Työturvallisuus (vastuiden selkiyttäminen ja prosessien tukeminen)	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 6	Riskienhallintaohjelma Granitella tehtävä kokonaisvaltainen riskien ja vaarojen arviointi aloittain ja koko liikelaitoksen tasolla on aloitettu. Merkittäviä työturvallisuusriskejä ei ole toteutunut vuonna 2020.
Vahinkoriskit	Yleinen oppilaitosturvallisuus (opiskeluympäristön viihtyisyyden ja turvallisuuden lisääminen)	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 3 12	Oppilaitosturvallisuuteen on panostettu vuoden 2020 aikana: Vuorikadun kampuksella aloitti syksyllä kampusmestari ja turvallisuusalan ylläpitämä aulapalvelu aloitti Opintien kiinteistöissä. Oppi -kiinteistöjen osalta on toteutettu näkyvää valvontaa turvallisuusalan opetuksen kanssa, mikä on tuonut positiivista turvallisuuden tunnetta tilojen käyttäjille. Kesällä 2020 palkattu vartija on myös jättevöittänyt toimintaa. Myös muita kiinteistöjä koskeva kokonaisvaltainen turvallisuussuunnittelu on aloitettu.
Toiminnalliset riskit	Hanketoiminnan rooli ja tarkoituksenmukaisuus	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 2 4	Riski ei toteutunut. Hanketoiminta ja sen koordinointi on kehittynyt vuosien aikana. Liikelaitoksen hankkeiden tehtävä on tukea organisaation perustehtävää.

Sisäinen valvonta

Valvonnan kohde	Toimenpiteet	Toteutunut 2020
Päätöksentekoprosessi	Päivitetään delegointipäätös ja johtamisen periaatteet organisaation uudistuessa 2020.	Päätöksenteon ja johtamisen periaatteet Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksessa-asiakirja on

		päivitetty uuden 1.8.2020 aloittaneen organisaation mukaisesti. Lisäksi Koulutusliikelaitoksen toimintasääntö on päivitetty (Koulutusliikelaitoksen johtokunta 3.9.2020 §24).
Henkilöstöasiat	Noudatetaan voimassaolevia työehtosopimuksia ja Kajaanin kaupungin ohjeistuksia. Henkilöstön kanssa käydään vuosittain kehityskeskustelut.	On toteutunut. Kehityskeskusteluiden toteuma vuonna 2020 oli 72 %.
Taloussuunnittelu	Talousarvion sitovuuden noudattaminen Vuosittaiset tuloskeskustelut tulosyksiköiden kanssa	Talousarvion toteumaa on seurattu ja raportoitu sovitun mukaisesti. Liikelaitoksen talousarvioon tehtiin vuoden aikana muutos vastaamaan OKM:n poikkeuksellisen korkeata rahoituspäätöstä. Myös investointien talousarviota muutettiin vuoden aikana. Vuosittaiset tuloskeskustelut lukion rehtorin ja KAO:n esimiesten kanssa on pidetty keväällä.
Kirjanpito ja maksuliikenne	Kirjanpito on ajantasainen ja luotettava. Ostolaskut käsitellään asianmukaisesti ja ajantasaisesti. Huolehditaan sijaisjärjestelyistä ja opastuksesta. Kassojen tarkistukset	On toteutunut. Liikelaitoksen ostolaskujen asiatarkastus ruuhkautui syksyllä hetkellisesti, mutta tilanne saatiin hallintaan palveluntuottajan kanssa yhteistyötä tekeväällä. Liikelaitoksen kassoille on nimetyt vastuuhenkilöt. Erillistarkistuksia kassoille ei suoritettu vuonna 2020. Kassaohjeistus on uusittu vuoden 2020 loppussa.
Taloustraportointi	Kuukausittaisen taloustilanteen käsittely esimieskokouksissa ja johtokunnassa	On toteutunut suunnitellusti. Liikelaitos luopui oikaistujen tuloslaskelmien käytöstä vuoden 2020 alusta.
Omaisuuksien hallinnointi	Koulutusliikelaitoksen hankinnoissa noudatetaan kilpailutettuja hankintasopimuksia.	On toteutunut, yhteistyötä Kajaanin kaupungin hankintapalveluiden kanssa on tiivistetty.
Tietohallinto ja tietoturva	Toimitaan KamIT:n kanssa yhteistyössä tehtyjen tietoturvaan liittyvien ohjeiden mukaan.	Organisaatio uudistuksen myötä koulutusliikelaitokselle nimettiin oma tietosuoja ja arkistovastuuhenkilö, jonka tehtävänä on koordinoida tietosuojaan liittyviä asioita yhteistyössä Kajaanin kaupungin tietosuojatyöryhmän kanssa.
Avustusten, takausten ja vakuuksien myöntäminen	Koulutusliikelaitos ei myönnä vakuuksia eikä takauksia. Liikelaitoksen johtaja myöntää avustukset henkilökuntakerholle ja Urheiluakatemialle.	On toteutunut suunnitellusti.
Sopimushallinta	Delegointipäätös määrittelee sopimusten tekijät ja sopimusten hallinnoinnista vastaa hallintosihteeri.	On toteutunut suunnitellusti.
Hankkeiden (projektien) hallinnointi	Hankkeiden avulla kehitetään toimintaa strategian mukaisesti ja niitä koordinoidaan koulutusliikelaitoksen kehittämis- ja kv-tiimissä.	Liikelaitoksen kehittämistiimin toiminta on tukenut hankkeiden hallinnointia. Tiimissä arvioidaan hankeideat ja varmistetaan, että kehittäminen tukee organisaation perustehtävää.

Kajaanin kaupungin Koulutusliikelaitos	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	292,5	322	303

2.2 Talousarvion toteuma, tuloslaskelma ja investointiosa

Tuloslaskelma

Talousarvion toteutumisvertailu / tuloslaskelmaosa sisältää ulkoiset tuotot ja kulut	TA 2020	TA 2020 muutokset	TA2020 muutosten jälkeen	TP 2020	Poikkeama
Liikevaihto	30 209 210	2 912 000	33 121 210	34 228 922	1 107 712
Liiketoiminnan muut tuotot	1 971 351		1 971 351	1 561 023	-410 328
Materiaalit ja palvelut	-7 461 445	-5 250	-7 466 695	-7 279 219	187 476
Henkilöstökulut	-18 222 300		-18 222 300	-18 391 058	-168 758
Poistot ja arvonalentumiset	-1 063 094		-1 063 094	-902 166	160 929
Liiketoiminnan muut kulut	-5 579 688	-130 000	-5 709 688	-5 927 345	-217 657
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-145 966	2 776 750	2 630 784	3 290 157	659 374
Korkotuotot	0		0	0	0
Muut rahoitustuotot	0		0	3 970	3 970
Korvaus peruspääomasta (<i>sitova</i>)	-500		-500	-1 500	-1 000
Muut rahoituskulut	-4 500		-4 500	-7 393	-2 893
Varausten ja rahastojen muutos	162 678		162 678	502 953	340 275
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	11 712		2 788 462	3 788 187	999 725

Investointiosa

Investointiosa	TA 2020	TA 2020 muutokset	TA 2020 muutosten jälkeen	Toteuma 1 - 12/2020	TA - TOT 2020
1902000168 Rakennus- ja talotekniikka	105 000		105 000	19 950	
1902000176 Lukion investoinnit	99 000		99 000		
1902000620 Vuorikatu 2, kalustaminen				111 288	
1902000769 Ammatillisen koulutuksen yhteiset				80 150	
1902000086 Logistiikka/7 v.	200 000		200 000	199 000	
1902000225 Sähkö	25 000		25 000		
1902000291 Metalli	85 000		85 000	109 430	
1902000292 Autoala	85 000		85 000	61 362	
1902000169 Hyvinvointi-ala				19 692	
1902000171 Luonnonvara-ala				158 830	
1902000166 Yhteiset palvelut		80 000	80 000		
1902000226 Maatila	150 000		150 000		
1902000090 Liiketaloudenala	51 000		51 000		
1902000550 Vuorikatu, peruskorjaus	355 000	-180 000	175 000	163 759	
1902000549 Vuorikatu, Uusi B-osa	1 437 000	595 000	2 032 000	2 026 360	
1902000402 Seppälän vertikaalipuutarha-hanke	20 000		20 000	37 105	
Yhteensä	2 612 000	495 000	3 107 000	2 986 925	-120 075

3 Tilinpäätöslaskelmat

3.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelma sisältää ulkoiset tuotot ja kulut	1.1.-31.12.2020		1.1.-31.12.2019	
Liikevaihto	34 228 921,79		31 836 775,67	
Liiketoiminnan muut tuotot	1 561 022,87		1 733 660,21	
Tuet ja avustukset kunnalta/kuntayhtymältä	0,00		0,00	
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 260 155,51		-3 476 011,08	
Palvelujen ostot	-5 019 063,34		-6 059 748,40	
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-15 006 216,61		-14 291 699,84	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-2 891 982,12		-2 803 694,12	
Muut henkilösivukulut	-492 859,41		-439 124,45	
-18 391 058,14			-17 534 518,41	
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-902 165,54		-753 369,75	
Liiketoiminnan muut kulut	-5 927 344,74		-5 725 908,60	
Liikeylijäämä (-alijäämä)	3 290 157,39		20 879,64	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Muut rahoitustuotot	3 970,17		3 691,03	
Korvaus peruspääomasta	-1 500,00		-1 500,00	
Muut rahoituskulut	-7 393,49		-6 950,85	
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	3 285 234,07		16 119,82	
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	3 285 234,07		16 119,82	
Varausten ja rahastojen muutos				
Poistoeron vähennys (+)	-4 042 845,46		-399 188,68	
Rahastojen vähennys (+)	4 545 798,47		800 861,58	
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	3 788 187,08		417 792,72	
Tuloslaskelman tunnusluvut:				
Sijoitetun pääoman tuotto, %	21,55		0,13	
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	21,55		0,13	
Voitto, %	9,60		0,05	

Sijoitetun pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + muille maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta)/
(oma pääoma + sijoitettu koroll. vieraspääoma + poistoero ja vap.eht. Varaukset)

Kunnan sijoittama pääoman tuotto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä + kunnalle maks. korkokulut + korvaus peruspo:sta)/
(oma pääoma + lainat kunnalta + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset)

Voitto %

= 100 * (yli-alijäämä ennen varauksia / liikevaihto)

3.2 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Liikelyijäämä (-alijäämä)	3 290 157,39	20 879,64
Poistot ja arvonalentumiset	902 165,54	753 369,75
Rahoitustuotot ja -kulut	-4 923,32	-4 759,82
Tulorahoituksen korjaukset	0,00	-1 661,62
	4 187 399,61	767 827,95
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 986 925,10	-3 373 593,75
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	465 935,69
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	1 661,62
	-2 986 925,10	-2 905 996,44
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 200 474,51	-2 138 168,49
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen muutokset		
Vaihto-omaisuuden muutokset	322 171,56	1 237 038,88
Saamisten muutos kunnalta	-2 605 403,14	2 494 659,68
Saamisten muutos muilta	1 703 530,85	-1 789 790,66
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-6 276,67	87 005,60
Korottomien velkojen muutos muilta	-613 224,16	108 457,84
	-1 199 201,56	2 137 371,34
Rahoituksen rahavirta	-1 199 201,56	2 137 371,34
Rahavarojen muutos	1 272,95	-797,15
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	2 596,35	1 323,40
Rahavarat 1.1.	1 323,40	2 120,55
	1 272,95	-797,15
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus, %	140,19	26,46
Kassan riittävyys, pv	0,03	0,03
Quick ratio	4,97	3,76
Current ratio	4,97	3,86
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	2358	822

Investointien tulorahoitus %

= $100 * (\text{yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} - \text{tuloverot}) /$
investointien omahankintameno

Lainanhoitokate

= $(\text{yli-alijäämä ennen satunnaisia eriä} + \text{poistot ja arvonalentumiset} + \text{kokrokulut}) /$
(korkokulut + lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys pv

= $365 \text{ pv} * \text{rahavarat } 31.12. / \text{kassasta maksut tilikaudella}$

Quicratio

= $(\text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rah.arvopaperit} + \text{lyhytaikaiset saamiset}) /$
(lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

Currentratio

= $(\text{vaihto-omaisuus} + \text{lyhytaikaiset saamiset} + \text{rah.arvopaperit} + \text{rahat ja pankkisaamiset}) /$
(lyhytaikainen vieras pääoma - saadut ennakot)

3.3 Tase

Tase		
VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT	6 960 239,97	4 875 480,41
Aineettomat hyödykkeet	1 951 213,59	534 135,98
Tietokoneohjelmistot	9 633,33	16 433,33
Muut pitkävaikutteiset menot	1 941 580,26	517 702,65
Aineelliset hyödykkeet	4 980 554,92	4 312 872,97
Rakennukset	2 660 884,94	0,00
Kiinteät rakenteet ja laitteet	420 828,18	616 350,20
Kuljetusvälineet	481 379,80	333 471,77
Muut koneet ja kalusto yht.	1 417 462,00	1 346 150,59
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	2 016 900,41
Sijoitukset	28 471,46	28 471,46
Osakkeet ja osuudet	28 471,46	28 471,46
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	63 152,19	66 909,88
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	63 152,19	66 909,88
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 500 932,19	12 919 958,51
Vaihto-omaisuus	0,00	322 171,56
Keskeneräiset tuotteet	0,00	322 171,56
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	0,00	225 000,00
Muut saamiset	0,00	225 000,00
Lyhytaikaiset saamiset	13 498 335,84	12 371 463,55
Myyntisaamiset	849 078,38	2 128 961,63
Muut saamiset	335 099,93	251 371,74
Saamiset kunnalta	12 052 928,78	9 222 525,64
Siirtosaamiset	261 228,75	768 604,54
Rahat ja pankkisaamiset	2 596,35	1 323,40
Kassatilit	2 596,35	1 323,40
Maksuliiketilnit	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	20 524 324,35	17 862 348,80

VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA	12 117 261,22	12 874 872,61
Peruspääoma	750 000,00	750 000,00
Kehittämörahasto	3 799 464,75	8 345 263,22
Edellisten tilikausien ylijäämä	3 779 609,39	3 361 816,67
Tilikauden ylijäämä	3 788 187,08	417 792,72
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	4 777 546,83	734 701,37
Poistoero	4 777 546,83	734 701,37
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	83 213,65	86 971,34
Lahjoitusrahastojen pääomat	83 213,65	86 971,34
VIERAS PÄÄOMA	3 546 302,65	4 165 803,48
Lyhytaikainen	3 546 302,65	4 165 803,48
Lainat kunnalta	0,00	0,00
Saadut ennakot	830 859,45	875 621,50
Ostovelat	1 010 545,74	1 463 643,71
Velat kunnalle	142 924,98	149 201,65
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	363 529,38	406 346,49
Siirtovelat	1 198 443,10	1 270 990,13
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	20 524 324,35	17 862 348,80
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	85,79	80,12
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	7,59	9,80
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	7 568	3 780
Lainakanta 31.12., 1 000 €	0	0

Omavaraisuusaste %

= 100 * (oma pääoma + poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (koko omapääoma - saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus %

= 100 * (vieras pääoma - saadut ennakot) / käyttötulot

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1000 €

= edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

3.4 Tilikauden tuloksen käsittely

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitoksen johtokunta allekirjoittaa koulutusliikelaitoksen tilinpäätöksen vuodelta 2020 ja päättää, että tilikauden ylijäämä 3 788 187,08 € kirjataan koulutusliikelaitoksen taseeseen oman pääoman tilikauden yli-/alijäämätilille. Liikelaitoksen johtokunta esittää tilinpäätöksen Kajaanin kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

4 Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvät vastaavat on aktivoitu hankintameno, josta on vähennetty poistot ja rahoitusosuudet. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina pysyvien vastaavien

taloudellisen pitoajan perusteella. Alle 10 000 euron hankinnat on kirjattu vuosikuluksi.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenojen mukaan.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto ja muut varsinaisen toiminnan tuotot	2020	2019
Liikevaihto:		
valtionosuudet/yksikköhintarahaus	32 176 493,00	28 895 649,00
muu liikevaihto	2 052 428,79	2 941 126,67
	34 228 921,79	31 836 775,67
Liitetoiminnan muut tuotot	272 872,85	284 497,91
EU-tuet	560 753,38	650 675,84
Tuet ja avustukset kunnalta	0,00	0,00
Muut tuet ja avustukset	727 396,64	798 486,46
Liikevaihto ja muut tuotot yhteensä	35 789 944,66	33 570 435,88

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet:

Aineettomat hyödykkeet		
Tietokoneohjelmistot	3 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	10 vuotta	tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet		
Hallinto- ja laitosrakennukset	20-40 vuotta	tasapoisto
Muut rakennukset	15-25 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet	5-10 vuotta	tasapoisto
Kuljetusvälineet	3-5 vuotta	tasapoisto
Kuljetusvälineet, raskaskalusto	7 vuotta	tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet	5-7 vuotta	tasapoisto
Muut liikkuvat työkoneet, maarakennuskoneet	7 vuotta	tasapoisto
Muut raskaat koneet	7 vuotta	tasapoisto
Muut kevyet koneet	5 vuotta	tasapoisto
Atk-laitteet	3-5 vuotta	tasapoisto
Muut koneet ja kalusteet	5-7 vuotta	tasapoisto
Keskeneräiset hankinnat	ei poistoa	

Tuloutus kaupungille	2020	2019
Peruspääoman korko	1 500,00	1 500,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	2020	2019
euroa		
Muut toimintatuotot/myyntivoitot	0,00	
Muut hyödykkeet	0,00	1 661,62
Myyntivoitot yhteensä	0,00	1 661,62

4.3 Taseen liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvät vastaavat

	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet		Kuljetusvälineet	Muut koneet ja kalusto	Enn.maksut ja keskener.	Yhteensä
	Tietokone-ohjelmistot	Muut pitkävaik. menot	Rakennukset	Muut kiinteät rakent. ja laitt.				
Poistamaton hankintameno 1.1.	16 433,33	517 702,65	0,00	616 350,20	333 471,77	1 346 150,59	2 016 900,41	4 847 008,95
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	163 758,72	1 835 437,63	0,00	244 482,15	410 019,37	333 227,23	2 986 925,10
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	1 401 547,29	826 477,43	0,00	0,00	122 102,92	-2 350 127,64	0,00
Tilikauden poisto	-6 800,00	-141 428,40	-1 030,12	-195 522,02	-96 574,12	-460 810,88	0,00	-902 165,54
Kirjanpitoarvo 31.12.	9 633,33	1 941 580,26	2 660 884,94	420 828,18	481 379,80	1 417 462,00	0,00	6 931 768,51

Pysyvien vastaavien sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

	Koti-paikka	Omistus-osuus	Liikelaitoksen osuus		
			omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitto/tappio
Muut asunto-osakkeet					
Asunto Oy Erätie 12-14 D 41	Kajaani	100 %	20 061,46		

Vaihtuvat vastaavat 31.12.2020

Saamisten erittely

	2020	2020	2019	2019
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöltä				
Myyntisaamiset	0,00	94 052,47	0,00	45 264,97
Yhteensä	0,00	94 052,47	0,00	45 264,97
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset	0,00	80,01	0,00	377,90
Yhteensä	0,00	80,01	0,00	377,90
Saamiset kunnalta				
Muut saamiset	0,00	12 052 928,78	225 000,00	9 222 525,64
Yhteensä	0,00	12 052 928,78	225 000,00	9 222 525,64
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset	0,00	754 945,90	0,00	2 083 318,76
Muut saamiset	0,00	335 099,93	0,00	251 371,74
Siirtosaamiset	0,00	261 228,75	0,00	768 604,54
Yhteensä	0,00	1 351 274,58	0,00	3 103 295,04
Saamiset yhteensä	0,00	13 498 335,84	225 000,00	12 371 463,55

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	2020	2019
Projektisaamiset/EU-hankkeet	260 375,45	522 084,74
Valtiosuudet 2019	0,00	245 865,00
Muut erät	853,30	654,80
Muut siirtosaamiset yhteensä	261 228,75	768 604,54

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely	2020	2019
Peruspääoma 31.12	750 000,00	750 000,00
Kehittämisrahasto 1.1.	8 345 263,22	9 146 124,80
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	-4 545 798,47	-800 861,58
Kehittämisrahasto 31.12	3 799 464,75	8 345 263,22
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä 1.1.	3 779 609,39	3 361 816,67
Edellisten tilikausien yli- /alijäämä 31.12.	3 779 609,39	3 361 816,67
Tilikauden yli-/alijäämä	3 788 187,08	417 792,72
Oma pääoma yhteensä 31.12.	12 117 261,22	12 874 872,61

Erittely poistoerosta ja vapaaehtoisista varauksista	2020	2019
Poistoero	4 777 546,83	734 701,37

Vieras pääoma

	2020		2019	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	0,00	33 402,19	0,00	37 787,57
Yhteensä	0,00	33 402,19	0,00	37 787,57
Velat kuntayhtymille				
Ostovelat	0,00	4 140,55	0,00	14 523,45
Yhteensä	0,00	4 140,55	0,00	14 523,45
Velat kunnalle				
Ostovelat	0,00	142 924,98	0,00	149 201,65
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	142 924,98	0,00	149 201,65
Velat muille				
Saadut ennakot	0,00	830 859,45	0,00	875 621,50
Ostovelat	0,00	973 003,00	0,00	1 411 332,69
Muut velat	0,00	363 529,38	0,00	406 346,49
Siirtovelat	0,00	1 198 443,10	0,00	1 270 990,13
Yhteensä	0,00	3 365 834,93	0,00	3 964 290,81
Vieras pääoma yhteensä	0,00	3 546 302,65	0,00	4 165 803,48

Siirtovelkojen olennaiset erät	2020	2019
Lomapalkkajaksotus	1 126 123,99	1 199 209,74
Muut erät	72 319,11	71 780,39
Muut siirtovelat yhteensä	1 198 443,10	1 270 990,13

4.4 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	2020	2019
Leasing-vastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	550 110,41	536 506,78
Myöhemmin maksettavat	816 731,53	830 865,51
	1 366 841,94	1 367 372,29
Projektivastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	284 500,00	173 300,00
Myöhemmin maksettavat	112 800,00	50 350,00
	397 300,00	223 650,00
Vuokravastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	148 928,00	
Myöhemmin maksettavat	308 488,00	
	457 416,00	

4.5 Henkilöstöä koskevat liitetiedot

	2020	2019
Henkilöstön määrä 31.12.		
vakinaiset	278	290
määräaikaiset	40	37
työllistetyt	0	2
yhteensä	318	329
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	18 391 058,14	17 534 518,41
Henkilöstökuluja aktivoitu	0,00	0,00

4.6 Toimeksiantojen pääomat

	2020	2019
Stipendirahastot		
Kajaanin lukion stipendirahasto	61 400,04	60 952,95
Kainuun ammattiopiston stipendirahasto	1 752,15	5 956,93
YHTEENSÄ	63 152,19	66 909,88

5 Kirjanpito kirjat ja tosittelajit

KIRJANPITOKIRJAT

Päiväkirja	sähköinen
Pääkirja	sähköinen
Myyntireskontra	sähköinen
Ostoreskontra	sähköinen
Palkkakirjanpito	sähköinen
Käyttöomaisuuskirjanpito	sähköinen
Tase-erittelyt	sähköinen
Tilinpäätös	sidottu

TOSITELAJIT

AA Käyttöomaisuuden kirjanpitosite	sähköinen
AB Käyttöomaisuus kirjanpitosite	sähköinen
AF Käyttöomaisuus poistosite	sähköinen
AZ Käyttöomaisuus purkamisen tosite	sähköinen
DA Asiakastosite	sähköinen
DZ Myyntireskontra Asiakkaat-maksu	sähköinen
K1 Kirjanpitoliihtymä maksuliikenne	sähköinen
K2 Sips muistiot	sähköinen
KA Ostoreskontra toimittajatosite	sähköinen
KG Ostoreskontra toimittajat-hyvitys	sähköinen
KP Ostoreskontra tilien ylläpito	sähköinen
KR Ostoreskontra toimittajat lasku	sähköinen
KZ Ostoreskontra toimittajat maksu	sähköinen
M1 Myyntireskontraliittymä	sähköinen
PA Palkat	sähköinen
RE Hankinta - lasku brutto	sähköinen
RV Myynti - laskun siirto	sähköinen
SA Pääkirjatilitosite	sähköinen
SB Palkat lomapalkkavaraukset	sähköinen
WE Varastokirjaukset tavaravastaanotto	sähköinen
ZD Luottotappiokirjaus	sähköinen
ZK Liittymät palvelukassa	sähköinen

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä

Kajaanissa päivänä kuuta 2021

Johtokunta:

Pauli Pyykkönen, puheenjohtaja

Anne Koski-Heikkinen

Noora Kyllönen

Eero Suutari

Esa Niiranen

Ella Kiljunen

Olga Alanne

Mervi Tornberg-Karjalainen

Tuovi Kempainen

Helena Ohtonen

Anssi Tuominen, liikelaitoksen johtaja

**Tilinpäätös hyväksytty ja vahvistettu
sähköpostikuittauksin**

5.2. Tytäryhtiöiden toimintakertomus ja tilinpäätöstiedot

Kajaanin Teknologikeskus Oy

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Keväällä 2020 jouduimme tekemään noin kymmenen asiakasyrityksen kanssa vuokramaksujärjestelyjä koronapandemiasta johtuvista syistä. Lisäksi muista syistä yhden asiakasyrityksen pidemmän ajan maksusuunnitelmaan jouduttiin tekemään pidennys, joka vaikutti vuoden 2020 liikevaihtoon negatiivisesti noin 3,5 prosenttia. Maksusuunnitelmaa pidennettiin 8 kuukautta sen loppupäästä.

Tilivuoden aikana tehtiin Kehräämöntie 7:ssä toimistojen pintaremontteja satoja neliöitä. Kiinteistö on ollut käytössä noin 30 vuotta ja pintaremontoidut tilat olivat pääosin alkuperäisessä kunnossa. Tämän lisäksi tehtiin julkisivuun kunnostustoimenpiteitä.

Linnankatu 6:ssa jatkettiin vuonna 2019 aloitettua piha-alueen kunnostustöitä. Lisäksi jouduttiin tekemään sisäilmasta johtuvista syistä korjausremontti kahteen noin 60 neliön toimistotilaan ja tarkistukset/säädöt koko kiinteistön ilmanvaihtoon. Näistä tuli ennakoimattomia kustannuksia vuodelle 2020.

Edellisten lisäksi tehtiin viidessä eri kiinteistössä mm. tilojen saneerauksia, kiinteistöautomaation päivityksiä, epäkuntoisten kojeiden uusimisia sekä piha-alueiden korjauksia.

Tilivuoden aikana myytiin Veistäjänkatu 3:sta 1720 neliön hallitila, jonka pinta-ala oli noin kolmannes koko kiinteistöstä.

Vuokrausaste-, liikevaihto- ja tulostavoite toteutui lähes odotetusti vuonna 2020.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Kajaanin Teknologikeskus Oy kehittää toimintaansa siten, että asiakasyritykset saavat hinta/laatu-suhteessa hyvää palvelua.		Toteutuu
Vuonna 2020 parannetaan yhteiskäyttötilojen, mm. neuvottelu- ja kokoustilojen tasoa. Linnankatu 6:een tulee uusi neuvottelutila.	Remontoitu 3 kokoustilaa. Remontoitu toimistotiloja noin 600 m2 Kehräämöntie 5 ja 7, sekä korjattu/maalattu julkisivurakenteita. Remontoitu toimistotiloja yli 100 m2 Linnankatu 6:ssa, sekä korjattu julkisivurakenteita.	Toteutuu
Tulevalla kaudella tehdään rakennusten piha-alueiden korjaus- ja muutostöitä.	Linnankatu 6, Kehräämöntie 7 ja Nuaskatu 5 sekä Koutalahden kalasatama	Toteutuu

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Vuokrattavien tilojen käyttöaste	Vähintään 95 %	Vuokrausaste 97,1 prosenttia vuoden 2020 lopussa.	Toteutuu
Liikevaihto	3,4 milj. euroa	Vuoden 2020 toteutunut liikevaihto 3.312.873 €. (Yhden asiakasyrityksen pidemmän ajan maksusuunnitelmaan jouduttiin tekemään pidennys, joka vaikutti vuoden 2020 liikevaihtoon negatiivisesti 116.000 €. Maksusuunnitelmaa pidettiin 8 kuukautta sen loppupäästä.)	Toteutuu osittain
Tulostavoite	45 000 euroa	Tilikauden tulos 122.698 €	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Sähköautojen latauspisteet		Teemme varauksia sähköautojen latauspisteille toimistojen parkkialueille.	Piharemontin yhteydessä putkivarauksia tuleville sähkösyöttöjohdoille. Linnankatu 6 ja Nuaskatu 5	Toteutuu

Tulevaisuus nuorissa

Kesätoita nuorille		Tulemme tarjoamaan nuorille muutamaa kesätyöpaikkaa tulevalla kaudella.	Kesätyöpaikka keväällä valmistuneelle maalarille.	Toteutuu
--------------------	--	---	---	---

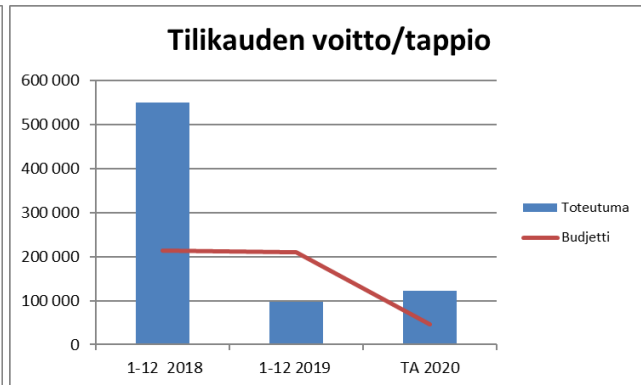
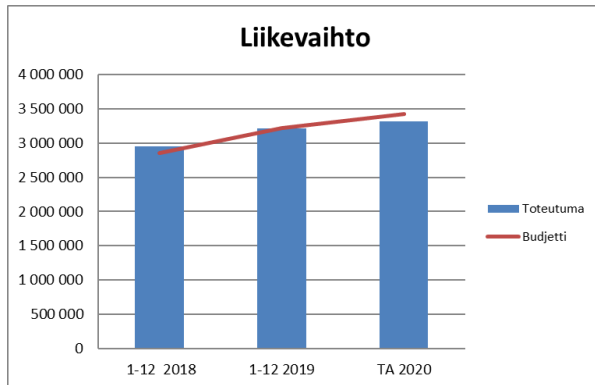
Osaajista elinvoimaa

Harjoittelupaikat ja opinnäytetyöt		Pyrimme tarjoamaan opiskelijoille näyttötyö mahdollisuuksia (KAO). Toimintaamme tukeviin opinnäytetöihin toteutusympäristöä ja tukeaan tekemiseen (Kamk).	Vuoden aikana oli 5 harjoittelijaa.	Toteutuu
------------------------------------	--	---	-------------------------------------	---

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Strategiset riskit			
Rahoitusriskit			
Toiminnalliset riskit	Toimitiloja vuokraavien yritysten liiketoiminnan kehittyminen on monesti sidonnainen kotimaassa ja ulkomailla tapahtuviin talouden suhdanteiden kehityksiin. Talouskasvun heikentyessä osa yrityksistä karsii toimitilojen menoista ja jotkut lopettavat kokonaan toimintansa.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	3 = Taloudelliset menetykset kohtuullisia (100 000 €)
Vahinkoriskit			

Kajaanin Teknologikeskus Oy	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	3	3	3

Loiste Oy

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Loiste Oy:n vuosi 2020 oli lähes toimintasuunnitelman mukainen lukuun ottamatta alkua- ja loppuvuoden normaalia lämpimimpiä säitä (Kajaanissa 9 %ia normaali pienempi koko vuoden lämmitystarveluku), joka pienensi kaukolämpö ja sähköverkkoliiketoiminnan liikevaihtoa ja tulosta.

Pohjoismaisen tukkusähkömarkkinoiden poikkeava markkinatilanne ja aluehintasuojaustuotemarkkinan ohuus heikensivät sähkönmyyntiliiketoiminnan kannattavuutta.

Yhteistyö kaupunki-infran kehittämisessä yhdessä Kajaanin kaupungin kanssa syveni Kainuun Voima Oy:n ja Kajaanin Energiatuotanto Oy:n liiketoiminnan operatiivisen ohjauksen ja henkilöstön siirryttyä Loisteelle.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Loiste-konserni jatkaa sähkön toimintavarmuuden kehittämistä. Uudistamme ja kehitämme sähköverkojamme pitääksemme ne luotettavina ja toimintavarmoina.	Loisteen sähköverkkoyhtiö Kajave Oy investoi sähkönjakelun toimitusvarmuuden parantamiseen ja sähköverkon kehittämiseen yhteensä noin 48 M euroa vuonna 2020.	Toteutuu
Tarjoamme asiakkaillemme sähkön ja lämmön myynnin lisäksi energiaa säästäviä ja tuottavia tuotteita ja palveluita, mm. sähkön ja lämmön kulutuksen ohjauksratkaisuja sekä aurinkopaneeli- ja sähköautonlatausjärjestelmiä.	Sähkönmyyntiliiketoiminta myi aurinkopaneeleja ja CO2-estopalvelua asiakkailleen. Loisteen Energiaratkaisut-liiketoiminta myi kainuulaisille ja Pohjois-Pohjanmaalaisille yritysasiakkaille ja Kajaanin kaupungille sähköauton latauspalveluja (yhteensä 9 latauslaitetta).	Toteutuu

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Osingonmaksu Kajaanille vähintään edellisvuosien korkotuottojen tasolla	Vähintään edellisten vuosien korkotuottojen tasolla (noin 5 milj. euroa)	Loiste Oy maksoi osinkoja 5,8 M euroa Kajaanille. Lisäksi Loiste Lämpö Oy maksoi osinkoa noin 0,9 M euroa Kajaanille.	Toteutuu
Yhtiön arvon jatkuva parantaminen		Loisteen osalta ei tehty arvonnäytystä vuonna 2020.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tuloskortit

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Toimiva kaupunki-infrastruktuuri		Yhteistyö kaupungin ja sen liikelaitosten kanssa kaupunki-infrastruktuurin kehittämisessä	Loisteen eri yhtiöt tekivät yhteistyötä kaupunki-infran kehittämisessä vuonna 2020. Lisäksi Loiste kehitti yhdessä Kajaanin kaupungin kanssa Kainuun Voima Oy:tä ja vuonna 2020 perustettua Kajaanin Energiatuotanto Oy:tä.	Toteutuu

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Sähköautojen latauspisteet	Latauspisteitä suhteessa sähköautojen määrään	Sähköautojen määrään suhteutettu riittävän latausverkoston kehittäminen	Suhteessa sähköautojen määrään Loisteen sähkönjakelualueella on riittävä määrä sähköauton latauslaitteita.	Toteutuu
----------------------------	---	---	--	---

Tulevaisuus nuorissa

Yhteistyö Kajaanin ammattikorkeakoulun kanssa	Toimiva yhteistyö tunnisteilla osa-alueilla	Tunnistaa yhteistyöalueet. Yhteistyö tunnisteilla osa-alueilla toimii ja opiskelevat nuoret saavat hyvän kuvan Loisteesta.	Yhteistyömahdollisuuksia Kajaanin Ammattikorkean kanssa jatkettiin.	Toteutuu osittain
---	---	--	---	--

Osaajista elinvoimaa

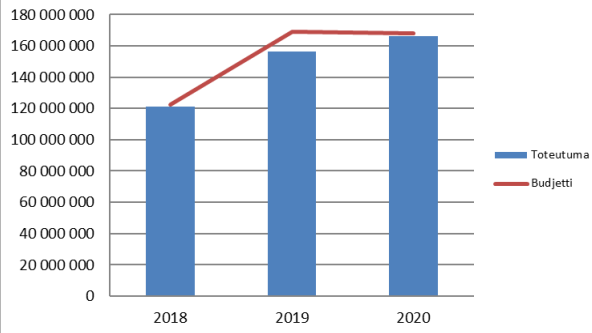
Osaavaa henkilöstöä saadaan Loisteeseen		Loisteen osaamisen kehittäminen ja rekrytointi toimii.	Loisteen henkilöstömäärä lisääntyi 12 henkilöllä, joista 4 siirtyi Kainuun Voima Oy:stä 1.9.2020. Loiste toteutti yhteensä 11 henkilöstön rekrytoinnin vuonna 2020.	Toteutuu
---	--	--	---	---

Riskienhallinta

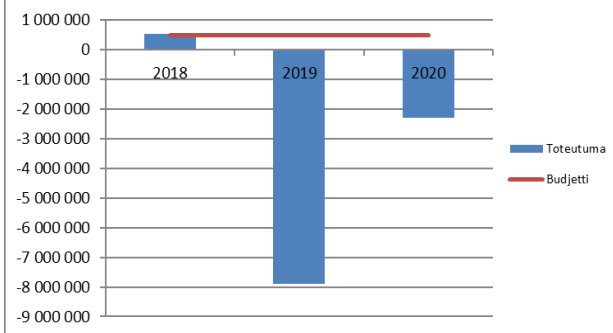
Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Strategiset riskit	Konsernin tuloksen kannalta olennaisimmat tekijät ovat sähkön tukkumarkkinahinta, säätilan aiheuttamat häiriöt sähköverkkotoiminnalle, sähköverkkotoiminnan valvontamallin kehittyminen sekä vallitseva korkotaso. Kaukolämmön kilpailukyvyn suhteellinen heikentyminen ja liikevaihdon lasku muiden lämmitysmuotojen kehityssä.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 4 12	Suomen tukkusähkön aluehintaero Pohjoismaisen tukkusähkön hintaan nousi moninkertaiseksi aiempiin vuosiin verrattuna, joka aiheutti taloudellisia ongelmia Loisteen sähköntuotantotoiminnalle. Sähkön siirtoliiketoiminnalle aiheutui noin 0,7 M euron kustannus myrskyvaurioiden korjauksesta ja vakiokorvauksista.
Rahoitusriskit	Rahoituksellisesti konsernin toimintaan sisältyvä korko- sekä likviditeettiriski. Lyhyellä aikavälillä hintapiikit fyysisen sähkön tukkumarkkinoilla voivat aiheuttaa rahantarpeen voimakasta kasvua.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Sähkökaupan käyttöpääoman tarve kasvoi voimakkaasti tukkusähkömarkkinoiden poikkeuksellisten häiriöiden vuoksi.
Toiminnalliset riskit	Tuotetun ja myydyt energian hintariski on rajattu johdannaissopimuksilla. Rahoitusriskiä hallitaan korkojohdannaissopimuksilla ja rahoitussopimuksilla. Johdannaisten käyttöä ohjataan konsernin riskienhallintapolitiikalla. Sähkön jakeluun liittyy vastuuriskejä, joita on pienennetty vakuutuksilla. Myös energian tuottamiseen ja siirtämiseen liittyvää omaisuus- ja keskeytysriskiä on pienennetty vakuutuksin.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Asiakkaalle kiinteään hintaan myydyt sähkön osalta hintasuojaus johdannaismarkkinoilla jäi markkinaosapuolien vähyyden ja markkinoiden ohuiden vuoksi vajaaksi.
Vahinkoriskit	Lumi- ja jääkuormat sekä myrskyt aiheuttavat suurimmat riskit sähköverkkotoiminnalle. Niiden aiheuttamista suurhäiriöistä voi aiheutua viankorjauskustannuksia sekä sähkömarkkinain mukaisia vakiokorvauksia. Suurhäiriöt aiheuttavat verkostolle lisäksi ylimääräistä rasitusta ja vähentävät sen jäljellä olevaa taloudellista pitoaikaa. Verkoston säävarmoilla rakenteilla sekä ennakoivalla kunnossapidolla pyritään vähentämään vikoja ja pienentämään verkosta aiheutuvaa turvallisuusriskiä. Lämmöntuotantolaitoksissa tai kaukolämpöverkossa voi olla vaurioita, joista seuraa tuotannon ja lämmönjakelun keskeytyksiä sekä mahdollisesti vahinkoja ja vahingonkorvauksia ulkopuolisille.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 4 8	Myrskyt aiheuttivat noin 0,7 M euron kustannukset sähkönsiirtoliiketoiminnalle. Tuotantohäiriöt Kainuun Voiman voimalaitoksella aiheuttivat kesäseisokin jatkumisen 3 viikkoa suunniteltua pidemmäksi.

Loiste Oy	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	63	61	75

Liikevaihto

Tilikauden voitto/tappio

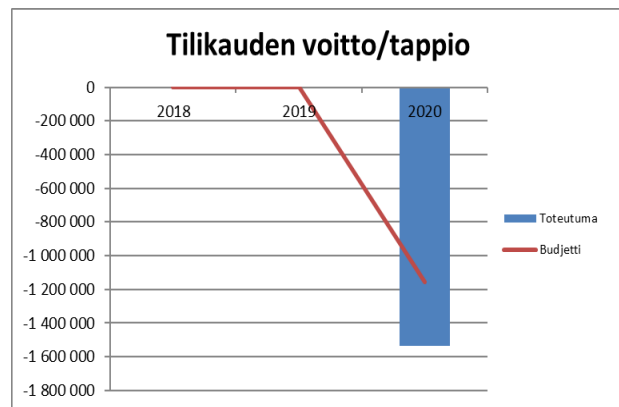

Kajaanin Energiatuotanto Oy

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Kajaanin kaupunkikonsernissa tehtiin vuoden 2020 aikana mittava uusi omistusjärjestely. Kajaanin kaupunki perusti uuden tytäryhtiön Kajaanin Energiatuotanto Oy:n. Kajaanin Energiatuotanto Oy osti 50 % Kainuun Voima Oy:n osakannasta UPM Energy Oy:ltä. Kajaanin kaupunki ja Kajaanin Energiatuotanto Oy omistavat nyt puoliksi Kainuun Voima Oy:n. Kaupunki teki Kajaanin Energiatuotanto Oy:öön 25 milj. €:n suuruisen pääomasijoituksen.

Kajaanin Energiatuotanto Oy toimii palveluyhtiönä, tarjoten laadukasta energiaa sekä energiapalvelua asiakkaille, kehittyvillä tuotantoratkaisuilla. Talousarvion 2021 sitovina tavoitteina on saada liiketoiminnan tulos kannattavaksi ja energiassa käytetyn fossiilisen osuuden pienentäminen.

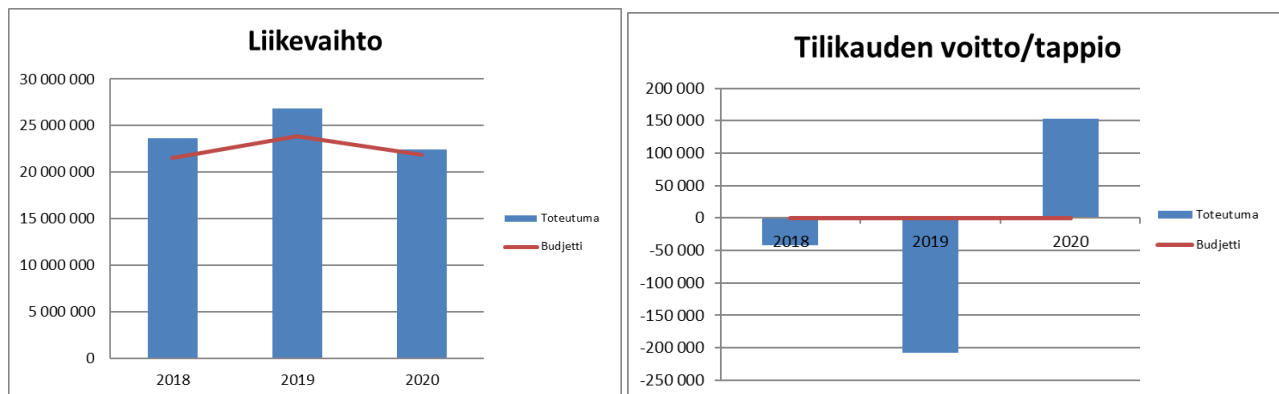

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Vuonna 2020 Kainuun Voiman omistus pohja muuttui UPM Energy Oy:n osuuden osalta. Kajaanin kaupungin omistama Kajaanin Energiatuotanto Oy osti UPM Energy Oy:n omistusosuuden. Tällä muutoksella tähdätään energiatuotannon kokonaisvaltaiseen kehittämiseen, jossa voidaan huomioida alueelliset vaatimukset ja toiveet. Henkilöstörakennetta muutettiin 1.9.2020 alkaen siirtämällä toimihenkilöt Loisteen palvelukseen, josta Kainuun Voiman liiketoimintaa hoidetaan palvelusopimuksen kautta

Vuoden alkupuolella teollisuuden lakot aiheuttivat puupohjaisen tuotteen saantiongelmia ja puupohjainen tuote jouduttiin korvaamaan turpeella, joka vaikeutti fossiilisen polttoaineen osuuden systemaattista vähentämistä. Kevään aikana palaututtiin normaali hankintoihin ja päästiin tavoitteen mukaiseen toimintaan. Turpeen osuudessa päästiin vuonna 2020 23,2 %:iin.

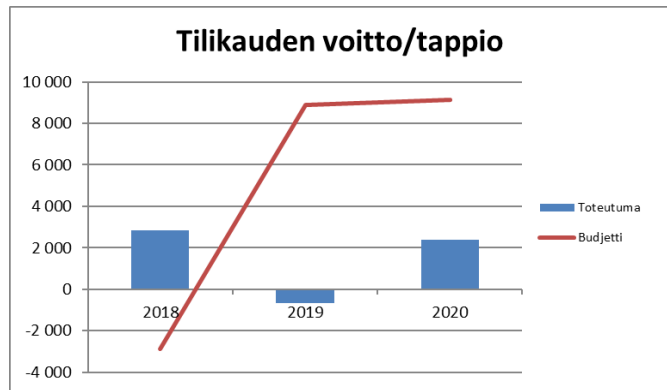
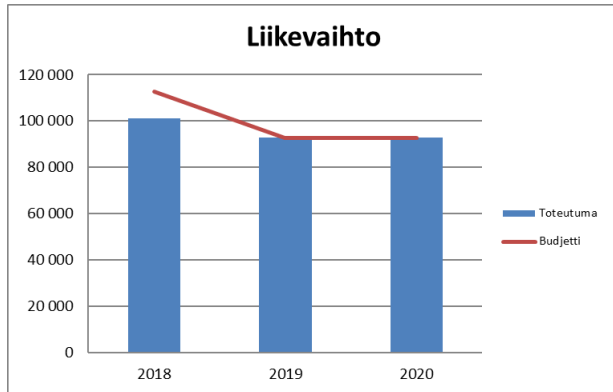
Kainuun Voima Oy:n tehtävänä on tuottaa energiaa luotettavasti ja vähäpäästöisesti kustannustehokkailla tuotantokoneistoilla. Vuoden 2021 talousarvion tavoitteena on turpeen käytön vähentäminen nollatasoon, hukkalämpöjen talteenotto ja polttamalla tuotetun lämpöenergian vähentäminen sekä kevyt öljyn käytön vähentäminen vaiheittain nollatasoon.

Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan palvelukeskus

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Kiinteistö Oy Kajaanin Lohtajan Palvelukeskuksen vuosi meni hyvin talousarvion mukaisesti. Yhtiön omistuksessa oleva ravintola edelleen myynnissä ja kioskin tilan asia edelleen kesken. Kioskin osalta kirjattu luottotappioita. Yhtiön tilikauden voitto lisätään ed. vuoden voittoon.

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Viime vuoden aikana toteutettu kehitysvammaisten asumisyksikkö kustannettu omasta kassasta, joka aiheutti käyttövaroissa vajetta merkittävästi. Ulkomaalaisien opiskelijoiden tulo viivästynyt koronatilanteen vuoksi, aiheuttanut osaltaan viivästymistä käyttöasteen parantamisen suhteen.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Kiinteistöihin tehdään osakorjauksia tulorahoituksella.	Korjauksia tehty budjetoitua enemmän.	Toteutuu
Kiinteistökantaan ei tehdä suuria peruskorjauksia.	Suuria peruskorjauksia ei ole tehty. Tilamuutostyöurakka toteutettu sotelle omilla varoilla.	Toteutuu osittain
Lainakantaa vähennetään velkakirjaehtojen mukaisella määrällä.	Lainoja maksettu maksuohjelman mukaisesti.	Toteutuu
Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari osallistuu Kajaanin kaupungin Sammonkaari -hankkeeseen.	Pietari mukana aiesopimuksella. Puukerrostalo on vielä suunnitteluvaiheessa.	Toteutuu

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Asuntojen käyttöaste	Yli 90 % käyttöaste laskettuna vuokratuloista	Käyttöaste 88,82 %.	Ei toteudu
Vuokrasaatavat	Alle 2,3 % laskettuna vuokratuotoista	Vuokrasaatavat 2,4 %	Ei toteudu

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tavoitteet
Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Pidetään huolta kiinteistöistä ja niissä olevissa asunnoista	Kiinteistön ylläpitoa jatketaan osakorjauksilla ja ne tehdään tulorahoituksella.	Tehdään kiinteistöihin talousarvion mukaisesti korjauksia.	Korjauskulut ylittyneet budjetista.	Toteutuu ■

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Asuntojen energian käytön minimointi vaikuttamalla asukkaiden asentisiin energiankäytön suhteiden.	Panostetaan tiedottamiseen	Osallistutaan valtakunnalliseen Energiansäästöviikoon (41/2020). Tehdään energiansäästöön liittyviä korjauksia kiinteistöihin.	Tapahtumia ei järjestetty koronatilanteen vuoksi. Tehdään pienimuotoisia korjauksia järjestelmien toimivuuden takaamiseksi.	Toteutuu ■
--	----------------------------	--	---	---------------

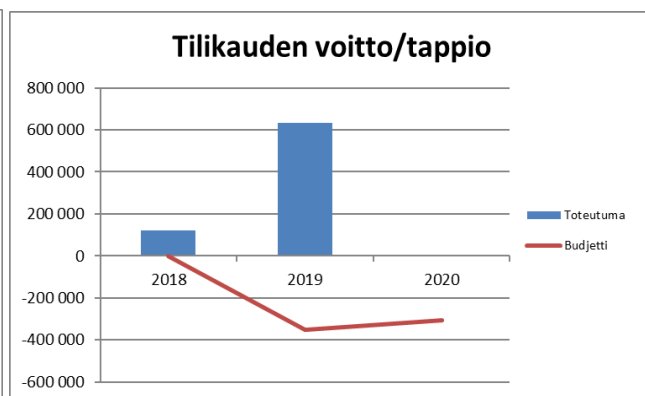
Osaajista elinvoimaa

Kansainväliset opiskelijat	Yhteistyö KAMK:n kanssa.	Käydään vuoropuhelua kansainvälisten opiskelijoiden asumiseen liittyvissä asioissa KAMK:n kanssa	Yhteistyö Kamkin ja Kao:n kanssa jatkuu asumispalveluiden järjestelyissä.	Toteutuu ■
----------------------------	--------------------------	--	---	---------------

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Toiminnalliset riskit	Työ- ja koulutuspaikkojen määrä sekä asukasmäärän kehitys Kajaanissa vaikuttavat yhtiön käyttöasteeseen.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Pysynyt ed. vuoden tasolla.

Kiinteistö Oy Kajaanin Pietari	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Yhteensä (Henkilöstö, htv2)	24	25	25

Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Palvelulinjaukset

KAMK'24-strategian mukaisesti, opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) hyväksymän ja rahoituksen perustana olevan toimiluvan ja ministeriön kanssa tehdyn tavoitesopimuksen 2017 -2020 mukaisesti koulutus, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI) ja aluekehitys.

Keväällä 2020 käydään sopimuskauden 2021 - 2024 tavoitesopimusneuvottelut, joita varten on käynnistetty strategian päivitys KAMK'30-strategiaksi OKM:n linjausten mukaisesti.

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
KAMK'24-strategia, opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) hyväksymä, rahoituksen perustana olevan toimilupa ja ministeriön kanssa tehty tavoitesopimus 2017 - 2020 ohjaavat palveluita, painopisteinä koulutus, tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminta (TKI) sekä aluekehitys.	On toteutunut.	Toteutuu
Keväällä 2020 käydään sopimuskauden 2021 - 2024 tavoitesopimusneuvottelut, joita varten on käynnistetty strategian päivitys KAMK'30-strategiaksi OKM:n linjausten mukaisesti.	KAMK'30 strategia on laadittu ja käsitelty OKM:n sopimusneuvotteluissa.	Toteutuu

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa rehtori/toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Rahoituspohjan vahvistaminen ja monipuolistaminen kaupunkistrategian tavoitteiden toteuttamiseksi.		Saatiin uusia hankerahoituslähteitä (H2020 ja Suomen Akatemia). Sosionomikoulutus käynnistetty syksyllä 2021.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tuloskortit

Raportointivastuussa rehtori/toimitusjohtaja

Hyvää elämää älykkäässä kaupungissa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Uudistetun opintojakso-palautejärjestelmän vakiinnuttaminen, jotta palautetta voidaan arvioida systemaattisesti ja jatkuvan kehittämisen periaatteella. Opiskelijat	Opiskelijatytyväisyys (%)	72 %	Tulos vuodelta 2020 on 73,4.	Toteutuu

osallistuvat kehittämi- seen aktiivisesti.				
Työn hallinnan paranta- minen ja kuormittavuuden vähentäminen	Henkilöstön hyvinvointi (1 - 4)	3,2	Tulos vuodelta 2020 on 3,2.	Toteutuu

Resurssiviisautta luontokaupungissa

Hankeistetaan teemaan liittyviä kokonaisuuksia, mm. hiilineutraalin ympä- ristöstä/kestävästä kehi- tyksestä	Hankkeet, jotka rahoite- taan horisontaalisen kes- tävän kehityksen EAKR- rahoituksella (lukumäärä)	3	Kestävän kehityksen hankkeita oli 5 kpl.	Toteutuu
--	--	---	---	---

Tulevaisuus nuorissa

Kirkastetaan koulutusten markkinointikärkiä moni- kanavaisessa viestini- ässä. Tehostetaan so- memarkkinointia, jossa hyödynnetään analytiik- kaa. Kehitetään strate- gista markkinointia kumppanuusverkoston kautta.	Vetovoimaisuus: ensisijai- sia hakijoita kaikissa kou- lutuksissa/aloituspaiikat	3,5	Toteutunut 2	Ei toteudu
Jatketaan NystartUp- opintoja, ohjataan kiihi- dyttämöön tehokkaasti.	Aloittaa/jatkaa yrittäjänä (valmistumishetkellä) / vuosi, henkilöä	14	Toteutuu 16	Toteutuu

Osaajista elinvoimaa

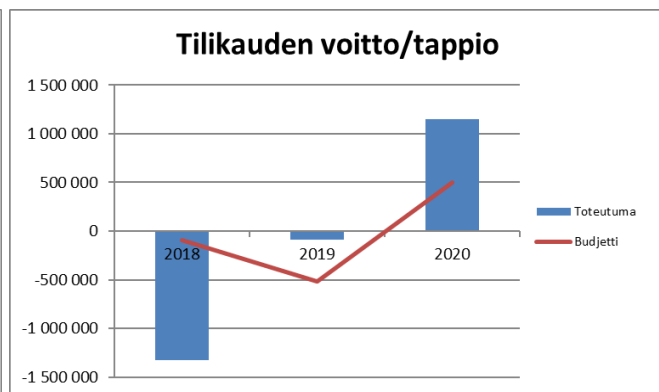
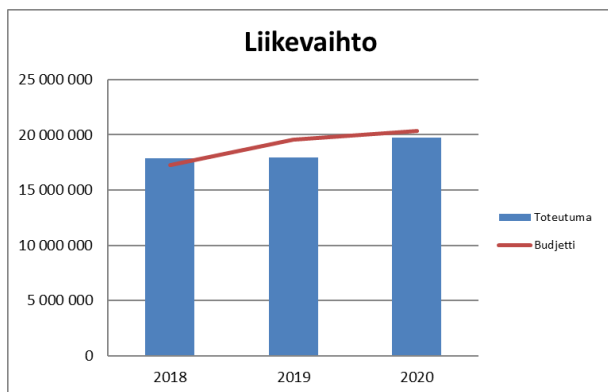
Kehitetään malli jatkuvan oppimisen optimoi- miseksi. Rääätälöidään koulutuksia, tehostetaan markkinointia.	Avoin amk -opintopisteet, erilliset opinnot, maahan- muuttajien valmentava koulutus, korkeakoulujen väliset yhteistyösopimuk- set (mm. CampusOnline), erikoistumiskoulutukset	15 000	Toteutunut 9793 opinto- pistettä.	Ei toteudu
Tuetaan opinnollista- mista, mahdollisuutta suorittaa opintoja ristiin- opiskelussa sekä vaihto- ehtoisilla tavoilla. Tue- taan ja ohjataan henkilö- kohtaisesti opinnoissa vii- västyneitä opintojen suo- rittamisessa.	Suoritettut tutkinnot (AKM/YAMK)	343/47	Toteutunut 379/48	Toteutuu

Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Strategiset riskit	Alueen vetovoiman vaikutus osaavan työ- voiman saantiin ja koulutusten vetovoii- maisuus	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei toteutunut.

Rahoitusriskit	Perusrahoituksen vaihtelut 100 % tulosrahoituksessa AMK-sektorilla ja muutokset valtakunnallisessa korkeakoulupolitiikassa. Kansallisen TKI-rahoituksen vähenemisen vaikutukset TKI-toiminnan omarahoituksen riittävyys	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ei toteutunut.
Toiminnalliset riskit	Koulutusten vetovoima	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 9	Ensisijaisten hakijoiden hakijamäärätavoite ei toteutunut.
Vahinkoriskit	ICT:n toimintahäiriöt	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 3 6	Ei ole ollut toimintahäiriöitä.

Kajaanin Ammattikorkeakoulu Oy	TP 2019	TA 2020	TP 2020
Henkilöstö, htv2	193	200	216,4

Selvitys tavoitteiden toteumasta ja olennaisista poikkeamista

Koronaviruksen aiheuttama tilanne vaikutti merkittävästi yhtiön toimintaan maaliskuu-toukokuussa 2020. Monia käynnissä olevia koulutuksia jouduttiin keskeyttämään ja useita koulutuksia myös peruuntui äkkiä muuttuneen tilanteen vuoksi. Toiminnan tilapäisestä keskeytyksestä johtuen henkilökunnan kanssa käytiin yt-neuvottelut ja henkilöstöä lomautettiin määräjaksiksi. Huhtikuun 2020 liikevaihto jäi 81 % pienemmäksi verrattuna vuoden 2019 maaliskuu-kesäkuun liikevaihtoon kuukaudessa keskimäärin. Koronaviruksesta johtuvan liikevaihdon aleneman perusteella yhtiö haki ja sai Valtiokonttorilta kustannustukea.

Toukokuun puolesta välistä lähtien toimintaa pystyttiin jatkamaan turvallisuusnäkökulmat huomioiden niin lähikoulutuksena kuin myös etämoodissa. Etäkoulutusten järjestämisen valmiudet vahvistuivat vuoden mittaan niin henkilöstöllä kuin asiakkailakin. Uutta teknologiaa ja sovelluksia otettiin haltuun.

Toukokuussa yhtiön alaisuudessa käynnistyi myös kokonaan uutta liiketoimintaa etäjärjestelmiin liittyen, kun KAO:lla päättyneestä kehittämishankkeesta siirtyi työntekijä Edukain alaisuuteen ja hankkeessa syntyneitä osaamista ryhdyttiin kaupallistamaan ja myymään Edukain kautta markkinoiden tarpeisiin. Edukai Remote Service (ERS) kehittää ja myy etätyöskentelyä (ml. etäohjaus ja -opetus) helpottavia ratkaisuja yritysten ja oppilaitosten tarpeisiin. Toiminta on käynnistynyt lupaavasti niin kotimaassa kuin kansainvälisilläkin markkinoilla. Toiminta työllisti vuoden lopussa kaksi työntekijää.

Loppuvuoden aikana toiminta saatiin pidettyä ns. normaalilla tasolla ja yhtiö saavutti positiivisen tuloksen jatkuneesta koronatilanteesta huolimatta.

Palvelulinjaukset

Palvelulinjaus	Toteutunut 2020	Tila
Uudenlainen osaaminen	On toteutunut. Käynnistetty uusi Edukai Remote Services liiketoiminta. Vahvistettu muutenkin etäopetukseen liittyvää osaamista.	Toteutuu
Asiakaslähtöiset ratkaisut ja palvelut	On toteutunut. Hyvä asiakaspalaute.	Toteutuu
Nopea ja ketterä toteutus	On toteutunut osittain. Uudenlainen äkillinen tilanne keväällä koronaviruksen vuoksi "lamautti" toimintaa parin kuukauden ajan.	Toteutuu osittain
Aito palveluasenne	On toteutunut.	Toteutuu

Sitovat tavoitteet

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

Sitova tavoite	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Selviytyminen omalla rahoitus-pohjalla	Positiivinen tulos	On toteutunut.	Toteutuu

Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunkistrategiaa toteuttavat tavoitteet

Raportointivastuussa toimitusjohtaja

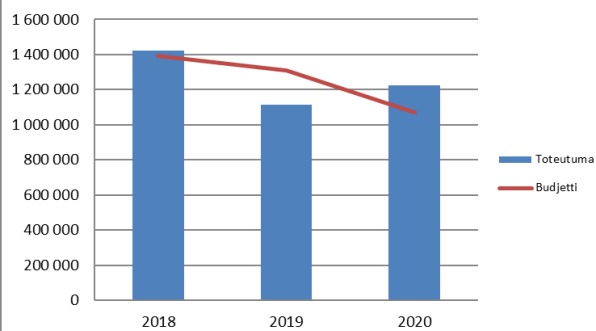
Osaajista elinvoimaa

Toiminnallinen tavoite	Mittari	Tavoite 2020	Toteutunut 2020	Tila
Laadukas kysyntää ja tarpeita vastaava palveluntarjonta asiakkaiden työllistymisen edistämiseksi	Työvoimakoulutusten asiakastyytyväisyyspalauteiden keskiarvo (1 - 5)	Vähintään 4	On toteutunut, palautteiden keskiarvo 4,3.	Toteutuu
Laadukkaat räätälöidyt palvelut yrityksille ja yhteisöille henkilöstön osaamisen kehittämiseksi	Liikevaihdon kasvu asiantuntijapalveluiden myynissä	Asiantuntijapalveluiden osuus vähintään 20 % liikevaihdosta	On toteutunut, asiantuntijapalveluiden osuus liikevaihdosta 25 %.	Toteutuu

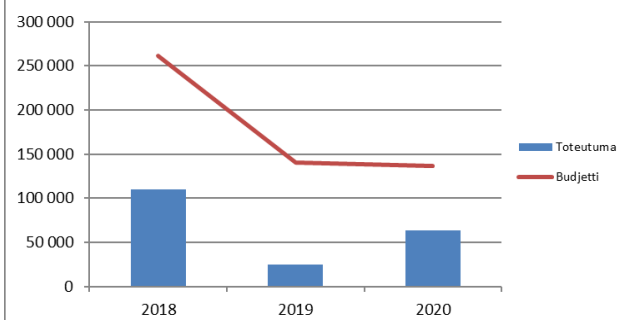
Riskienhallinta

Riskiluokka	Riski	Riskiarvio	Toteutunut 2020
Strategiset riskit	Palvelutuotannon painottuminen liikaa ELY:n rahoittamiin koulutuksiin.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 3 	Liikevaihto painottuu ELY:n rahoittamiin koulutuksiin, mutta myös uutta liiketoimintaa käynnistetty asiantuntijapalveluissa liikevaihtoa lisäten.
Rahoitusriskit	ELY:n rahoittamien koulutusten peruuntuminen opiskelijarekrytoinnin haasteista johtuen, jolloin menetetään huomattavia tuloja.	Todennäköisyys: 4 Vakavuus: 3 	Riski realisoitui vain yhden koulutuksen osalta. Mm. markkinointitoimien avulla sekä rahoittajan kanssa neuvotellen ryhmät on saatu kasaan ja koulutukset käynnistymään.
Toiminnalliset riskit	Uusia koulutuspalveluita ei saada kehitettyä tai myytyä markkinoille. Asiakkaalle luvattua palvelua ei saada toimitettua sovitun mukaisesti.	Todennäköisyys: 2 Vakavuus: 2 	Riski ei ole toteutunut.
Vahinkoriskit	Henkilöstöresurssien riittävyys ja saata- vuus mahdollisissa poikkeustilanteissa.	Todennäköisyys: 3 Vakavuus: 2 	Riski ei ole toteutunut.

Liikevaihto

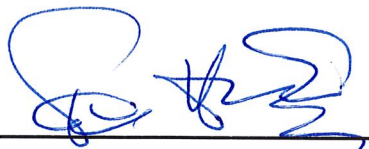

Tilikauden voitto/tappio

6 Tilinpäätöksen allekirjoitus ja tilinpäätösmerkintä

Kajaanissa 30. päivänä maaliskuuta 2021

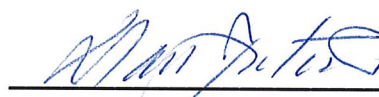
Tero Särkijärvi

Johanna Rantala

Marika Lehtinen

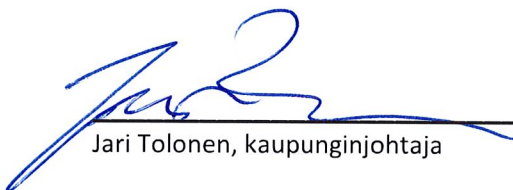
Helena Oksanen
HELENA OKSANEN

PÄIVI FONSELIUS

Tero Paukku

Jari Tolonen, kaupunginjohtaja

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Kajaanissa 20. päivänä huhtikuuta 2021

KPMG Oy Ab, tilintarkastusyhteisö

Antti Kääriäinen
JHT, KHT

Tilintarkastuskertomus 2020

Kajaanin kaupunginvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Kajaanin kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2020. Tilinpäätös sisältää kaupungin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutusvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätös sisältää kaupungin liikelaitosten erillistilinpäätökset. Tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kaupunginhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta tilikaudella. Kaupunginhallitus ja muu konsernijohto vastaavat kaupunkikonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisten virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

Tarkastuksen tulokset

Kaupungin hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kaupungin tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Kajaanissa 20. huhtikuuta 2021

KPMG Oy Ab

Antti Kääriäinen
JHT, KHT